

การเล่าเรื่องขุนโจรจากเหตุการณ์จริง ในนวนิยายชุด "เสือใบ-เสือดำ" ของ ป.อินทรปาลิต

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

NARRATION OF OUTLAWS BASED ON ACTUAL EVENTS
FROM "SUEA BAI-SUEA DUM" NOVEL SERIES BY P.INDRAPALIT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) Program in Communication

Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเล่าเรื่องขุนโจรจากเหตุการณ์จริง ในนวนิยายชุด "เสือ
ใบ-เสือด่า" ของ ป.อินทรปาลิต

โดย

นายฐิติพงศ์ อินทรปาลิต

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร. จิรยุทธ์ สินธุ์พันธุ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร. ปารีชาติ สถาปิตานนท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรีดา อัครจันทโชติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร. จิรยุทธ์ สินธุ์พันธุ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ฐิติพงศ์ อินทรपालิต : การเล่าเรื่องขุนโจรจากเหตุการณ์จริง ในนวนิยายชุด "เสือใบ-เสือดำ" ของ ป.อินทรपालิต (NARRATION OF OUTLAWS BASED ON ACTUAL EVENTS FROM "SUEA BAI-SUEA DUM" NOVEL SERIES BY P.INDRAPALIT) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 หลัก: อ. ดร. จิรยุทธ์ สินธุพันธุ์, 243 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการเล่าเรื่อง โครงสร้างตัวละครและการสร้างแนวเรื่องแบบขุนโจรที่อิงจากเหตุการณ์จริงและเพื่อวิเคราะห์ สภาพการณ์ทางสังคมและแนวทางการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกที่มีอิทธิพลต่องานเขียนนวนิยาย ชุด เสือใบ - เสือดำ ของ ป.อินทรपालิต โดยใช้การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) และการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำและดาวโจร จากสำนักพิมพ์ ฉบับประถมศึกษา (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) จำนวนทั้งสิ้น 12 เล่ม และจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่ เกี่ยวข้อง

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลวิธีการเล่าเรื่องและโครงสร้างตัวละคร ด้านโครงสร้างการเล่าเรื่อง มีการสร้างแนวเรื่องแบบขุนโจรจากแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) เป็นหลัก อาทิ การทำดวลปืนตามลักษณะตัวละครแบบวีรบุรุษนอกกฎหมาย ความขัดแย้งในความยุติธรรมระหว่าง อำนาจรัฐและชุมชน

โดยผสมผสานเหตุการณ์จริงในบริบทของสังคมไทย เข้ากับจินตนาการและขอบของการเล่า เรื่อง การปฏิบัติภารกิจที่มาจากแนวเรื่องผจญภัย (Adventure Genre) การต่อสู้จากแนวเรื่องแบบบู๊ ล้างผลาญ (Action Genre) การทำกรรบการสงครามจากแนวเรื่องแบบสงคราม (War Genre) และ ความรักในสตรีเพศจากแนวเรื่องรักโศก

ด้านการสร้างตัวละคร พบว่า การใช้ชื่อตัวละครในนวนิยายได้เค้าโครงมาจากตัวละครจาก เหตุการณ์จริงบางส่วน จากสภาพการณ์ทางสังคมของไทยในช่วงที่ไทยประสบปัญหาจากสงครามโลก ครั้งที่ 2 เกิดตัวละครโจรผู้ร้ายมากมาย ทำให้การกำหนดคุณลักษณะของตัวละคร แบบวีรบุรุษขุนโจร คือ ความกล้าหาญ ความเก่งกาจ ความมีคุณธรรม และการรักษาเกียรติและศักดิ์ศรี ที่สอดคล้องกับ องค์ประกอบการสร้างตัวละครชายในวรรณคดีไทย

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2560

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5884654428 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORDS: NARRATIVE / GENRE / WESTERN GENRE / OUTLAW

THITIPONG INDRAPALIT: NARRATION OF OUTLAWS BASED ON ACTUAL EVENTS FROM "SUEA BAI-SUEA DUM" NOVEL SERIES BY P.INDRAPALIT. ADVISOR: JIRAYUDH SINTHUPHAN, Ph.D., 243 pp.

This research is a study of a Thai novel series "*Suea Bai - Suea Dum*" by P. Indrapalit. It seeks to analyze a narrative structure of the novel series, the construction of "Outlaw Gentlemen" characters and the characteristics of Thai Outlaw narrative genre, in the context of the actual events from 1941 to 1947 and the influence of "Western" narrative genre on this Thai novel series.

It found out that the narrative structure and the character construction of the novel series is heavily influenced by that of the "Western" and other narrative genres. This includes a gun-dual events "Western" genre; conflicts with the authorities and the community from "Outlaw" genre; a hero's quest from "Action-adventure" genre; military strategy from "War" genre; and romantic love interests from "Romance" genre.

Main characters and events from this novel series are based on real bandits and actual events during World War II. From 1941 to 1947, bandits or outlaw gentlemen became a fixture of Thai public imagination. The "Outlaw Gentlemen" character is defined by his bravery, versatility, morality, upkeep of honor and dignity, which is also the characteristic of male characters from classical Thai literature.

Field of Study: Communication Arts

Student's Signature

Academic Year: 2017

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงมาได้ถ้าปราศจากคำแนะนำและความช่วยเหลือจาก อาจารย์ ดร.จिरยุทธ์ สิ้นธุ์พันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ที่ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น แนวทางการเขียนและเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในงานวิจัยฉบับนี้ รวมทั้งยังได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา อัครจันทโชติ ประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ กรรมการภายนอก รวมทั้ง อาจารย์ประจำภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้มาตลอดที่อยู่ในรั้วมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขอขอบคุณ คุณปริญญา อินทรपालิต ในการให้ข้อมูลช่วยเหลือเกี่ยวกับงานของ ป. อินทรपालิต รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.สรณัฐ ไตลังคะ, อาจารย์ ดร.กฤตยา ณ หนองคายและรองศาสตราจารย์ นันทนัย ประสานนาม ที่กรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อนำมาเรียบเรียงและเติมเต็มข้อมูลในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณเพื่อนทุกคนในคณะนิเทศศาสตร์และขอขอบคุณเพื่อนในสาขาวิชา การสื่อสารเชิงสุนทรีย์และบันเทิงคดี ได้แก่ คุณวิริยาภรณ์ จุนหะวิหะ, คุณธัญชนก รื่นถวิล, คุณสุทธิอาภา คุ่มครองและคุณรักชน พุทธรังษี ที่คอยช่วยเหลือกันเสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณตนเอง ครอบครัวผู้วิจัย คือ คุณพ่อ, คุณแม่, คุณย่าและน้องสาว คุณสุภา จินดาประชา รวมถึงสมาชิกตระกูลจินดาประชาทุกคน เป็นทั้งกำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนและเชื่อว่าผู้วิจัยทำได้ จนสำเร็จลุล่วงการศึกษาในครั้งนี้

ฐิติพงศ์ อินทรपालิต

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามนำการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์.....	4
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	5
1.5 คำนิยามศัพท์.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดการเล่าเรื่อง.....	7
2.2 แนวคิดนวนิยายไทย.....	12
2.2.1 โครงเรื่อง (Plot).....	13
2.2.2 ตัวละคร (Character).....	15
2.2.3 ฉาก (Setting).....	19
2.2.4 แนวคิด (Theme).....	20
2.3 แนวคิดเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตก (Western Genre).....	21
2.3.1 ความหมายและคำจำกัดความความเป็นตะวันตก.....	22

2.3.2	ตระกูลของแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก (Western Genre)	23
2.3.3	โครงสร้างสำคัญของแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก	28
2.3.4	องค์ประกอบสำคัญของเรื่องเล่าแบบตะวันตก	30
2.4	การวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490	34
2.5	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
	กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)	49
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย	50
3.1	แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
3.1.1	แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร.....	50
3.1.2	แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล	50
3.2	การวิเคราะห์ข้อมูล	51
3.2.1	ใช้การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research).....	51
3.2.2	ใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis).....	51
3.2.3	ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	52
3.3	การนำเสนอข้อมูล.....	53
บทที่ 4	ผลการวิจัย.....	54
4.1	โครงเรื่องจากเหตุการณ์จริงและสภาพการณ์ทางสังคม	54
4.1.1	สภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490 และตัวละครสื่อ.....	54
4.1.2	การให้ความหมายของตัวละครขุนโจร.....	72
4.1.3	กลวิธีการวางโครงเรื่อง การสร้างตัวละครตามแบบฉบับสุภาพบุรุษขุนโจร.....	83
4.1.4	การสร้างแนวเรื่อง (Genre) ตามแบบฉบับสุภาพบุรุษขุนโจร	152
4.2	แนวคิดการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกกับความสัมพันธ์ทางสังคมไทย	156
4.2.1	แนวคิดการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกกับความสัมพันธ์ทางสังคมไทย.....	156

4.2.2 อิทธิพลจากแนวทางการเล่าแบบบุกเบิกตะวันตกสู่นวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต	159
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	165
5.1 สรุปผลการวิจัย	165
5.2 การอภิปรายผล	170
5.2.1 แนวทางในการสร้างแนวเรื่องแบบ <i>สุภาพบุรุษขุนโจร</i>	170
5.2.2 แนวทางในการสร้างตัวละครที่เป็นส่วนผสมจากคำจำกัดความ	172
5.2.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องเล่ากับสังคมไทย.....	174
5.3 ข้อเสนอแนะ	176
รายการอ้างอิง.....	177
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	243

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2. 1 การเปรียบเทียบระหว่างสังคมและสังคมเมือง จากแนวคิดเรื่องเล่าตระกูลลูกเบิก ตะวันตก.....	29
ตารางที่ 4. 1 เปรียบเทียบความหมายที่พบระหว่างความหมายทางสังคมและความหมายในนวน นิยาย	81
ตารางที่ 4. 2 ตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “เสือใบ” ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในนวน นิยาย	100
ตารางที่ 4. 3 ตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “เสือดำ” ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในนวน นิยาย	112
ตารางที่ 4. 4 ตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “ดาวโจร” ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในนวน นิยาย	122
ตารางที่ 4. 5 ตารางการเปรียบเทียบสถานการณ์การเปิดตัว ในนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำ และ ดาวโจร	125
ตารางที่ 4. 6 ตารางเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของสรรพนามที่ตัวละครเสือเรียกใช้	149
ตารางที่ 5. 1 สรุปความสัมพันธ์ของสถานการณ์ต่าง ๆ ลำดับและความถี่ที่เกิดขึ้นในแนวเรื่อง แบบ ขุนโจร ของนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต.....	167
ตารางที่ 5. 2 แนวทางในการสร้างตัวละครที่มาจากส่วนผสมของคำจำกัดความของขุนโจร.....	172

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 4. 1 ภาพวาดเสื่อข่อยถักตาบมือซ้าย นุ่งโจงกระเบน จากหนังสือแหลโดยหะยีเชียด ภาพวาดจากจินตนาการของผู้เขียน (ซ้าย) และ ภาพปกลำตัดเรื่อง อ้ายเสื่อข่อยใจยักษ์ (ขวา) .62	
ภาพที่ 4. 2 ข่าว “อ้ายเสื่อใบผู้ร้ายคนสำคัญ” (ซ้าย) และ ภาพปก “อ้ายเสื่อใบ จอมโจรใจ อำมหิต” โดย หะยีเชียด (ขวา)..... 64	
ภาพที่ 4. 3 ภาพของนายฝ้าย เพ็ชชะ (เพชรชะ) หรือ “เสื่อฝ้าย” 66	
ภาพที่ 4. 4 ภาพถ่ายจริงของ “นายศร เกรียงษ์” หรือ “เสื่อมเหศวร” ในอดีต 67	
ภาพที่ 4. 5 ภาพถ่ายของ หลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร เจ้าอาวาสวัดศรีนวลธรรมวิมล จ. กรุงเทพมหานคร ที่กล่าวอ้างและถูกเล่ากันว่าเป็น “นายระพีพันธ์” หรือ “เสื่อดำ” 68	
ภาพที่ 4. 6 นักเลง พ.ศ. 2499 ปี ระเบิดขวด ดำ เอสโซ่ และแดง ไบเล่ย์..... 74	
ภาพที่ 4. 7 ภาพวาดปกหนังสือเสื่อใบ เสื่อดำ และดาวโจร 159	
ภาพที่ 4. 8 ตัวอย่างภาพวาดปกหนังสือเสื่อใบจำนวน 6 ตอน ได้แก่ ค่ายเบตง เสื่อใบแฝงฤทธิ์ บัตรมรณะ ดวลปืน คึกหัวใจและตามนาง..... 160	
ภาพที่ 4. 9 ตัวอย่างภาพวาดปกหนังสือเสื่อดำ อธิบายความเป็นชนบท (Wildness) จำนวน 4 ตอน ได้แก่ เซลยสาว กองปราบพิเศษ ขวัญใจจอมโจรและเข้าดงเสื่อ 161	
ภาพที่ 4. 10 ตัวอย่างภาพวาดปกหนังสือเสื่อดำ อธิบายความเป็นสังคมเมือง (Civilization) จำนวน 4 ตอน ได้แก่ ยอดขุนโจร, บุกรณาการ, หักสวาทและฝ่าวงล้อม 162	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในหน้าประวัติศาสตร์ไทย ตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 จวบจนเข้าสู่ช่วงยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยตกอยู่ในยุคสมัยที่โจรผู้ร้ายเกิดขึ้นอย่างมาก (อารยชน คนพันธุ์เหล็ก , 2555, น.66-67) และในสมัยนั้นผู้ที่ถูกกล่าวขวัญเอ่ยนามว่า “โจร” มักถูกกล่าวขานถึงความป่าเถื่อน และความโหดร้าย จนกลายเป็นตำนานนักปล้นแผ่นดินเถื่อน ตามประวัติศาสตร์ไทยที่มีมาอย่างช้านาน ได้มีการบอกเล่าและขนานนามของบรรดาโจรหลากหลายกลุ่ม จากเรื่องเล่าสู่ตำนาน ยิ่งไปกว่านั้นความน่าสนใจของยุคสมัยโจรผู้ร้ายนี้ ล้วนเกิดจากบริบทและสภาพสังคมที่ถูกถ่ายทอดสู่บรรดาโจรเหล่านั้น ผ่านทางความคิด ความเชื่อ วิถีของความเป็นลูกผู้ชาย รวมไปถึงวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ที่หล่อหลอมให้โจรผู้ร้ายกลายมาเป็นโจรผู้ร้ายที่เลือดเย็นสามารถฆ่าฟันโดยไม่ลังเลใจ

อารยชน คนพันธุ์เหล็ก (2555) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงเหตุผลสำคัญที่เมืองสุพรรณ เกิดบรรดาโจรผู้ร้ายหรือซุ่มเสื่อขึ้นว่ามาจากบ้านเมืองที่ไร้ความเจริญผู้คนลำบากการกสิกรรมไม่เกิดผล รวมไปถึงการปล่อยปละละเลยของส่วนกลาง ที่ทำให้บรรดาผู้ปกครองเองที่กลั่นแกล้งและสร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน เป็นชนวนเหตุทำให้เกิดการบุกปล้น เหตุผลสำคัญอีกหนึ่งประการ ได้แก่ การเกิดขึ้นของการพนันที่สูงขึ้น การพนันขั้นต่อส่งผลทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนรวยและคนจน ทำให้คนจนต้องหันไปประกอบอาชีพเป็นโจร และทำให้โจรผู้ร้ายซุกซุ่มเพิ่มขึ้นเป็นหลายเท่าตัวในที่สุด แต่สิ่งหนึ่งที่สำคัญสุดของคนสุพรรณ คือ การรักพวกพ้อง การสู้คน ไม่ยอมตกอยู่ใต้อาณัติของคนที่ข่มเหง เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ไม่ยากในการตัดสินใจให้คนสุพรรณบางส่วนต้องผันตัวกลายเป็นโจร เพื่อสู้และเรียกร้องความยุติธรรม

หนึ่งในจอมโจรที่ได้รับการขนานนามมากที่สุดอย่าง “เสือใบ” ที่มักจะออกปล้นในแถบจังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อไล่เรียงและศึกษาจากข่าวสารที่ปรากฏขึ้นตามหนังสือพิมพ์ในสมัยนั้น “เสือใบ” ถือได้ว่าเป็นสมุนเอกของ “เสือฝ่าย” ผู้เป็นหัวหน้ากลุ่มโจร ที่เรียกพวกพ้องของตนเองว่า

“ชุมโจรสลัดฝ้าย” นอกจากเสือใบแล้วเสือฝ้ายยังมีสมุนเอกอีกหนึ่งคน นั่นคือ “เสียมเหศวร” แต่เรื่องราวของเสือใบกลับเป็นที่รู้จักกันมากกว่าในปัจจุบัน หากไล่เรียงความเป็นมาของการเกิดเป็นชุมโจรสลัดฝ้าย เดิมทีเสือฝ้ายอดีตเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านในอำเภอบ้านท่าใหม่ (อำเภอเดิมคือบางนางบวช) แต่ต้องมีชีวิตผกผันมาเป็นโจรจากความละโมภของหลานเขยที่หวังจะครองตำแหน่งแทนเสือฝ้าย ท้ายสุดเสือฝ้ายถูกจับติดคุกเป็นเวลา 8 ปี จากการใส่ร้ายป้ายสีของหลานเขย ซ้ำยังถูกหลานเขยใส่ความเท็จหาว่าเป็นโจรยกพวกเข้าปล้นราษฎร ในเวลาต่อมา ทำให้เสือฝ้ายระหกระเหินไปอยู่ในป่าเขา ทั้งยังต้องหนีจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในความผิดที่เขาไม่ได้ก่อขึ้น และทำให้เขาผันตัวเองกลายเป็น “เสือฝ้าย” ในชีวิตของเขา ชื่อเสียงของเสือฝ้ายแผ่ซจรไกลไปในหลายจังหวัดด้วยกัน ตั้งแต่พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร ไล่เรียงมาจนถึง นครสวรรค์ ชัยนาท สิงห์บุรี กาญจนบุรีและนครปฐม

เรื่องราวของจอมโจรเหล่านี้ถูกนำมาร้อยเรียงผ่านตัวอักษร โดย “ปรีชา อินทรปาลิต” นามปากกา “ป.อินทรปาลิต” ซึ่งได้เทียบเคียงจากเรื่องราวการมีตัวตนอยู่จริงของเหล่าบรรดาขุนโจรสลัดร้ายทั้งหลาย โดยเฉพาะเรื่องของเสือใบและเสือดำ ถูกผสมเข้ากับจินตนาการที่ได้แรงบันดาลใจในการเขียนมาจากการเดินทางไปตามที่ต่าง ๆ ของเขา และมีการปรับให้เข้ากับสภาพยุคสมัย บริบททางสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ในช่วงก่อนทำการสงครามโลกครั้งที่ 2 อุบัติขึ้นราว ๆ ปี พ.ศ. 2484 รวมถึงรสนิยมส่วนตัวในการรับชมภาพยนตร์จากฝั่งตะวันตก เมื่อคำนวณช่วงระยะเวลาในปี พ.ศ. 2490 จะพบว่านอกเหนือจากเรื่องราวของขุนโจรอย่าง “เสือใบ-เสือดำ” ที่ป.อินทรปาลิตได้เขียนถึง ยังมีนวนิยายประเภทหัตถ์นิยายที่ได้รับการตอบรับที่ดีและมีชื่อเสียงอย่างมาก และทำให้ป.อินทรปาลิต ถูกกล่าวถึงอยู่บ่อยครั้ง นั่นคือหัตถ์นิยายชุดเรื่อง “พล นิกร กิมหงวน” ซึ่งเดิมทีนั้นป.อินทรปาลิต ได้เริ่มต้นการเป็นผู้เขียนหรือนักประพันธ์ โดยเริ่มต้นจากการประพันธ์นวนิยายรักโศกเรื่องแรกชื่อ “นักเรียนนายร้อย” จำนวนทั้งสิ้น 14 ยกด้วยกัน ครั้นสมัยวัยหนุ่มช่วงมัธยม แต่ก็ยังมีได้งานเขียนชุดนี้ให้แก่ทางคณะสำนักพิมพ์ไต้ หลังจากจบมัธยมแปด จึงเข้ารับตำแหน่งหน้าที่การเป็นข้าราชการและดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการได้อยุ่พักใหญ่ ก็เกิดความเบื่อหน่าย ลาออกจากการงานอาชีพที่มั่นคง ออกมาเป็นไซเฟอร์ด้วยใจรักอิสระและรักการท่องเที่ยวเป็นชีวิต จนรวบรวมเงินได้จำนวนหนึ่งซื้อรถเก๋งมาใช้เป็นยานพาหนะใช้เลี้ยงชีพตนเองเรื่อยมา (เริงไชย พุทธาโร, 2544 หน้า 27-35)

ความน่าสนใจจากงานเขียนชุดหัตถ์นิยายเรื่อง “พล นิกร กิมหงวน” สุนวนิยายเรื่อง “เสือใบ เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต เมื่อพิจารณาจากภาพลักษณ์ของแนวทางการเล่าเรื่องและตัวละครในนวนิยายเรื่อง “เสือใบ เสือดำ” ถูกทำให้เกิดภาพเหมารวม (Stereotype) ที่คาดว่ามาจากอิทธิพล

แนวทางเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตก(Western Genre) (กฤษดา เกิดดี, 2547, น.208) ได้อธิบายถึงภาพยนตร์แนวบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) ไว้ว่า ภาพยนตร์แนวบุกเบิกตะวันตก มักเล่าถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชน ระหว่าง ตัวเอกเป็นวีรบุรุษ เพื่อเข้าต่อสู้กับความชั่วร้ายนั่นคือจากน้ำมือของผู้ร้าย และนำไปสู่เหตุการณ์การตลปิ้นในตอนท้ายเรื่อง โดยความขัดแย้งนั้น เกิดมาจากการความเจริญและความป่าเถื่อนล้าหลัง ที่ล้วนอยู่บนความขัดแย้งระหว่างชาติตะวันตกและชาติตะวันตก หรือเป็นเรื่องปัจเจกบุคคลกับสังคม ซึ่งมีพื้นเพมาจากความขัดแย้งระหว่างคาวบอยและอินเดียแดงเป็นสำคัญ อีกทั้งยังมีการใส่ความคิดเรื่องของผิวสีเข้ามา จนถึงขั้นประเด็นของการเหยียดผิว แต่หลังจากสภาพทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงและมีการขึ้นในแนวทางใหม่นั้นคือ แนวนิยายเชิงวิทยาศาสตร์ (Science Fiction) จนนำไปสู่การแพร่หลายมากขึ้น ในขณะเดียวกันพบว่าเนื้อหาในแนวบุกเบิกเองถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความเป็นไปทางสังคม มีการวางรากฐานของเรื่องราวและตัวละครไปสู่ลักษณะเชิง จิตวิทยาและการเมืองมากยิ่งขึ้น เน้นความซับซ้อนทางจิตวิทยาในบุคลิกตัวละครเอก แนวทางความคิดทางการเมืองท่ามกลางความสับสนและปัญหาที่เกิดขึ้น

ลักษณะตัวละครเอกที่มีแนวคิดมาจาก “วีรบุรุษพิทักษ์” ซึ่ง โจเซฟ แคมพ์เบลล์ (อ้างถึงใน กฤษดา ณ หนองคาย, 2558, น.34) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงโครงสร้างของนิทานวีรบุรุษซึ่งมีความสอดคล้องกับขั้นสภาวะต่าง ๆ ในชีวิตของมนุษย์ เพื่อนำไปซึ่งการเผชิญหน้า การก้าวข้ามผ่านปัญหาและสภาวะทางจิตใจของตัวละคร จนกลายมาเป็นต้นแบบการเดินทางการผจญภัยของวีรบุรุษที่เป็นสากล จากวัฒนธรรมดั้งเดิมโบราณมาสู่ความเป็นตะวันตกสากล ลักษณะความเป็นตัวละครวีรบุรุษเกิดขึ้น คือ มีลักษณะเพื่อต่อสู้กับความชั่วร้าย มีโครงสร้างทางสังคมที่พูดถึงระบบทุนนิยมมากขึ้น โดยยึดหลักความยุติธรรม

เมื่อกลับมามองการเล่าเรื่องแบบ “สุภาพบุรุษขุนโจร” ในงานนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำ ซึ่งเป็นงานนวนิยายที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมของประเทศไทย ความน่าสนใจของเรื่องที่จะทำการศึกษานี้ มีกลวิธีการสร้างหรือแนวการเล่าเรื่องในแนวเรื่อง (Genre) แบบใหม่ ที่เป็นแนวเฉพาะอย่าง ‘สุภาพบุรุษขุนโจร’ ของไทยอย่างไร มีการประกอบสร้างที่ได้รับอิทธิพลแนวเรื่องมาจากแนวบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) หรือไม่ องค์ประกอบหรือสภาพบริบทแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่ต่างกันระหว่างแนวบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) ของฝั่งตะวันตกและไทยที่ทำให้เกิดความเหมือนหรือต่างกัน ส่งผลต่อแนวทางการเขียนนวนิยายของป.อินทรปาลิต อย่างไร

จากจุดนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในแนวทางการเขียนนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต จากความสำคัญและเหตุผลของเรื่องที่ได้ศึกษาดังกล่าวทั้งหมดนั้น มีการหล่อหลอมแนวความคิดในการสร้างตัวละครแบบวีรบุรุษนอกกฎหมายอย่าง “สุภาพบุรุษขุนโจร” ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยจนไปสู่งานวรรณกรรมอย่างนวนิยายไทยให้เกิดเป็นรูปเป็นร่างขึ้น แท้จริงแล้วนั้นได้รับอิทธิพลการเล่าเรื่องจากแนวบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) เพียงอย่างเดียว หรือเกิดจากการผสมผสานของแนวทางการเล่าเรื่องในแบบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเล่าเรื่องแบบเฉพาะอย่าง “สุภาพบุรุษขุนโจร” ที่ปรากฏในเนื้อหาของนวนิยายไทยอย่าง นวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” รวมไปถึงสภาพบริบททางสังคมไทยที่ปรากฏในเนื้อหานั้น ผู้เขียนมีแรงจูงใจใด โดยการชอนนัยยะที่แอบแฝงอยู่ในเรื่อง ที่สะท้อนให้เห็นแนวคิด ค่านิยมและสภาพบริบททางสังคมไทยอย่างไร จากแนวทางการเขียนของ ป.อินทรปาลิต ขณะนั้น ซึ่งกลายมาเป็นลักษณะเด่นสำคัญในงานเขียนนวนิยายชุด เสือใบ เสือดำ ของ ป.อินทรปาลิต ในที่สุด

1.2 คำถามนำการวิจัย

1. แนวทางการเล่าเรื่องแบบขุนโจรจากเหตุการณ์จริง ในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต มีกลวิธีการสร้างโครงเรื่อง ตัวละครและการสร้างแนวเรื่อง (Genre) อย่างไร
2. สภาพการณ์ทางสังคมและแนวทางการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก มีอิทธิพลต่องานเขียนในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องและโครงสร้างเรื่อง ตัวละครและการสร้างแนวเรื่อง (Genre) แบบขุนโจรที่อิงจากเหตุการณ์จริง ในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมและแนวทางการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกที่มีอิทธิพลต่องานเขียนในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้จัดทำ ศึกษาและวิเคราะห์จาก นวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” และ ดาวโจร ของ ป.อินทรปาลิต จำนวนทั้งหมด 12 เล่ม ฉบับสำนักพิมพ์ ผดุงศึกษา (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)
2. หนังสือ บทความเชิงวารสารและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกและนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต

1.5 คำนิยามศัพท์

สุภาพบุรุษขุนโจร หมายถึง โจรผู้ร้าย ในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต คือ เสือใบและเสือดำ ที่มีลักษณะท่าทางสง่างาม สุขุม เยือกเย็น มีความคิดความอ่านรอบคอบและ อากัปกริยาที่สุภาพเรียบร้อย โดยยึดถือวิถีของลูกผู้ชายที่ใช้ชีวิตดำรงอยู่ในหลักความยุติธรรม ความเสมอภาคเป็นหลัก กลับเลือกเส้นทางเป็นคนนอกกฎหมาย โดยมักเลือกปล้นแต่กลุ่มบรรดาพ่อค้าและข้าราชการที่ทำมาหากินบนหลังคน เพื่อนำมาแจกจ่ายให้กับคนยากไร้ กลายมาเป็นโจรของประชาชน (Social Bandit)

การเล่าเรื่อง หมายถึง ผู้เล่าเรื่องหรือมุมมอง และการนำเสนอเรื่องจากเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” โดยใช้องค์ประกอบของโครงสร้างการเล่าเรื่องของนวนิยาย ได้แก่ โครงเรื่อง (Plot) ตัวละคร (Character) ฉาก (Setting) และแนวคิด (Concept) เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างของการเล่าเรื่องและการผสมผสานการสร้าง Genre แบบสุภาพบุรุษขุนโจร ในบริบทของสังคมไทย

การเล่าเรื่องตระกูลบุกเบิกตะวันตก หมายถึง เค้าโครงเรื่องจากการบุกเบิกดินแดนอเมริกา ซึ่งเกิดการความขัดแย้งระหว่างกฎหมาย การปะทะกันระหว่างผู้รักษากฎหมายและคนนอกกฎหมาย โดยตัวละครเอกเป็นคาวบอย ผู้ซึ่งมีความกล้าหาญ อดทน เป็นวีรบุรุษเดินดิน ที่มักใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางทุ่งกว้างและทะเลทราย มีพาหนะคู่ใจเป็นม้า ที่ต่อสู้เพื่อเรียกร้องความยุติธรรมกลับคืนสู่มวลชน

สภาพการณ์ทางสังคมไทย หมายถึง สภาพแวดล้อมและเหตุการณ์จริงของเสือใบและเสือดำ ได้แก่ เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ปรากฏในช่วงหลังปีพ.ศ. 2475 (การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของไทย) โดยเริ่มนับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2484 จนถึง ช่วง ปี พ.ศ. 2490 ซึ่งตรงกับช่วงที่ผู้ประพันธ์ได้

เขียนนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” โดยวิเคราะห์ทั้งในแง่สภาพการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสงคราม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้มุมมองและความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวทางการเล่าเรื่องแบบ สุภาพบุรุษขุนโจร (Gentlemen Outlaws) ในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต
2. สร้างความรู้และเข้าใจระหว่างสัมพันธ์ของบริบททางสังคมกับแนวทางการเล่าเรื่องแบบ บุคเบิกตะวันตก (Western) ที่มีต่องานเขียนในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

งานวิทยานิพนธ์หัวข้อนี้มี แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 แนวคิดการเล่าเรื่อง
- 2.2 แนวคิดนวนิยายไทย
- 2.3 แนวคิดเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตก (Western Genre)
- 2.4 การวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2484-2490
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดการเล่าเรื่อง

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเล่าเรื่อง โดยนำองค์ประกอบของศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องของสื่อบันเทิงคดี เพื่อใช้เป็นกรอบพื้นฐานในการอธิบายกลวิธีการเล่าเรื่องของสื่อบันเทิงคดีประเภทต่าง ๆ อาทิ วรรณกรรมและสื่อภาพยนตร์ เป็นต้น เพื่อศึกษาลักษณะการเล่าเรื่องดังกล่าว วิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย ผู้เล่าเรื่องและการนำเสนอเรื่อง

การศึกษาบันเทิงคดีหรือวรรณคดีอย่างวรรณกรรมนั้น เริ่มต้นที่ประเทศรัสเซียตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งได้ข้อค้นพบถึงความแตกต่างในความเป็นงานวรรณคดีและงานเขียนแบบอื่น ๆ คือ การให้ความสนใจใน “เนื้อหา” มากกว่า “รูปแบบ” แต่พรรคคอมมิวนิสต์โซเวียตไม่เห็นด้วย จึงทำให้การค้นคว้าขาดตอน และนักคิดบางส่วนได้โยกย้ายถิ่นฐานตนเองไปยังฝรั่งเศส และกลายเป็นรากฐานของโครงสร้างนิยม (Structuralism) ที่เชื่อว่า “รูปแบบ” มีผลมากกว่า “เนื้อหา” (อิราวดี ไตลังคะ, 2543)

ในแง่ของการศึกษาเรื่องเล่า นักโครงสร้างนิยมมักจะไม่พูดถึงผู้แต่งเป็นหลัก เนื่องจากด้วยบททำหน้าที่เป็นเพียงโครงสร้าง ไม่ได้สะท้อนนัยยะบางประการของผู้เขียนแต่อย่างใด แต่กระนั้นยังนิยมวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีการวิเคราะห์ เพราะมีความเป็นสากลและไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือเท่ากับว่า

พิจารณาถึงโครงสร้างที่เป็นเหตุให้เกิดตัวบทขึ้นมา ตรงกันข้ามกับนักมนุษยนิยมที่เชื่อว่าผู้แต่งเป็นต้นแบบของการสร้างตัวบทขึ้นมา (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2560, น. 48-49)

อิราวตี ไตลิ่งคะ (2543) ได้อธิบายถึงการศึกษาเรื่องเล่าว่า มักจะต้องวิเคราะห์ตามองค์ประกอบที่ถูกปรากฏขึ้นในทุก ๆ สื่อ เช่น นิทาน บันเทิงคดี ภาพยนตร์ ฯลฯ ล้วนมีองค์ประกอบที่เป็นจุดร่วมเหมือนกัน นั่นคือ โครงเรื่อง ตัวละคร แนวคิด ฉาก แต่เมื่อมองลึกลงไปในรายละเอียดจะพบว่าบันเทิงคดี มีกลวิธีการเล่าเรื่องที่ลึกลงไปอีก ได้แก่ ผู้เล่าเรื่องและวิธีการนำเสนอเรื่อง ซึ่งกลายมาเป็นส่วนสำคัญเพิ่มเติมมากขึ้น

แนวคิดการเล่าเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการเล่าเรื่องโดยแยกองค์ประกอบสำคัญเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผู้เล่าเรื่อง (Narrator) และการนำเสนอเรื่อง

กลวิธีการเล่าเรื่องของผู้เล่าเรื่อง (Narrator)

มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) ถือเป็นแนวคิดที่มีความสลับซับซ้อนและมีความหลากหลายมากที่สุด คือ การเล่าเรื่องผ่านสายตาของบุคคลบุคคลหนึ่ง โดยแบ่งเป็นบุรุษที่ 1 หรือ บุรุษที่ 3 ซึ่งในบุรุษที่ 3 ยังสามารถแบ่งออกเป็น ผู้เล่าเรื่องที่เป็นผู้รอบรู้ (Omniscient) คือ ผู้ที่รับรู้ในแง่ของความคิดและการกระทำของตัวละคร โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ หรือ มองเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 หมายถึง ผู้เล่าเรื่องแบบผู้ประพันธ์ (Authorial Narrator) คือ ผู้เล่าเรื่องที่เรียกตัวเองโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แต่มิได้ปรากฏในเนื้อเรื่อง (อิราวตี ไตลิ่งคะ, 2543, น. 28-29)

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นคำว่า “ผู้เล่าเรื่อง (Narrator)” และ “มุมมอง (Point of View)” อาจมีการใช้คำนิยามเป็นคำเดียวกันในบางตำรา แต่อย่างไรเสียก็ผู้วิจัยจำเป็นต้องแยกแยะถึงความแตกต่างของ 2 สิ่งนี้ให้ชัดเจนและขาดออกจากกัน โดยวิธีการเบื้องต้นในการพิจารณา มีดังนี้

1. คำว่า “มุมมอง (Point of View)” เป็นเพียงส่วนหนึ่งของลักษณะที่ผู้เล่าเรื่องเล่าเท่านั้น นั่นหมายความว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตอบคำถามว่า “ใครเป็นผู้เล่า?” และ “ใครเป็นผู้พบเจอเหตุการณ์?” บางครั้งบางเรื่องผู้เล่าและผู้เห็นเหตุการณ์อาจเป็นคนเดียวกัน หรืออาจไม่ใช่คนเดียวกัน ดังนั้น การแยกคำระหว่าง “ผู้เล่าเรื่อง” และ “มุมมอง” ควรใช้ความหมายที่แยกออกจากกัน (Rimmon-Kenan, 1983, P. 72-74)

2. มุมมอง (Point of View) ในที่นี้เป็นการเลือกใช้สรรพนามที่แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ (S. B. Chatman, 1978, P.93)

- สรรพนามบุรุษที่ 1 คือ ผู้เล่าเรื่องแทนตนเองเป็นตัวละครในเรื่องรavnันั้น ๆ
- สรรพนามบุรุษที่ 3 คือ ผู้เล่าเรื่องกล่าวถึงตัวละครอื่นโดยผู้เล่าเรื่องไม่ได้อยู่ในเรื่องรavnันั้น

3. เมื่อพิจารณาจากคำว่า “มุมมอง” ตำราส่วนใหญ่ล้วนใช้คำภาษาอังกฤษว่า “Point of View” แต่ความเป็นจริงแล้วควรหลีกเลี่ยงการใช้คำภาษาอังกฤษคำนั้น(สืบเนื่องจากเหตุผลใน ข้อที่ 1) การหลีกเลี่ยงการใช้คำนั้นเพื่อแยกแยะระหว่างตัวกลางระหว่าง “เรื่องเล่า” และ “ผู้อ่านหรือผู้รับฟัง” ให้ชัดเจนและแยกออกจากกัน โดยให้ความสำคัญกับ “ผู้เล่าเรื่อง (Narrator)” เป็นหลัก เพื่อนำมาอธิบายการปรับใช้ให้เข้ากับวรรณคดีหรือวรรณกรรมแบบไทยได้ต่อไป

ผู้เล่าเรื่อง (Narrator)

ผู้เล่าเรื่อง (Narrator) ไม่ใช่ผู้เขียน เนื่องจากผู้เขียนอาจจะเป็นหญิงหรือชาย ในขณะที่เดียวกัน ผู้เล่าเรื่องอาจเป็นชาย หญิง เด็กหรือแม้กระทั่งสัตว์ก็เป็นได้ ดังนั้นต้องทำการแยกหน้าที่ของทั้งสองส่วนออกชัดเจน ผู้เล่าเรื่องเป็นวิธีการนำเสนออย่างหนึ่งของผู้เขียนในการกำหนดว่าใครจะเป็นผู้เล่าเรื่อง การเลือกผู้เล่าเรื่องจึงถือได้ว่าเป็นวิธีการในการกำหนดการควบคุมการรับรู้ของผู้อ่านได้ (อิรวดี ไตลิ่งคะ, 2543, น.31-42)

ผู้เล่าเรื่อง (Narrator) มีอยู่ 2 ประเภทนั่นคือ ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่อง (Internal Narrator) กับ ผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง (External Narrator)

1. ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่อง (Internal Narrator) แบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ
 - 1.1 ผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งของตนเองประสบมา หมายถึง ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลัก (Character Narrator) แต่ก็มีการใช้ผู้เล่าเรื่องที่ต่างกันไป เช่น กรณี “ช่างหลังภาพ” ถือได้ว่าเป็นกรณีที่ใช้การเป็นผู้เล่าเรื่องได้สลับซับซ้อนอย่างมาก เนื่องจากเห็นความแตกต่างในมุมมองของผู้เล่าเรื่องที่ต่างกันแล้ว ยังมีการแฝงนัยยะ ทำให้นวนิยายเรื่องนี้มีความโดดเด่นมากขึ้นในแง่ของผู้เล่าเรื่อง
 - อีกประเด็นหนึ่ง “ความน่าเชื่อถือของผู้เล่าเรื่อง” ถือเป็นส่วนประกอบสำคัญของผู้เล่า เนื่องจากบางครั้งผู้แต่งอาจต้องการเสียดสีหรือล้อเลียนตัวละครด้วยเหตุผลบางประการ ทำให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนานระหว่างช่องว่างของความจริงและเท็จด้วย

1.2 ผู้เล่าเรื่องที่เป็นพยาน (Witness Narrator) หมายถึง ผู้เล่าเรื่องที่ไม่ได้เป็นตัวละครหลัก เป็นตัวละครรองที่เป็นส่วนหนึ่งในการเติมเต็มความขัดแย้งหรือปัญหาต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ จากการเป็นพยานสำคัญให้แก่ตัวละครหลัก

2. ผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง (External Narrator) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1 ผู้เล่าเรื่องแบบผู้ประพันธ์ (Authorial Narrator) หมายถึง ผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละคร แต่ใช้แทนตนเองว่า “ผู้เขียน” ในการเล่าเรื่อง มักจะปรากฏในตอนต้นของบทและพบในงานเขียนรุ่นเก่า แต่อย่างไรเสียผู้เล่าเรื่องประเภทนี้ไม่ถือว่าเป็นผู้เขียน เพราะมักแสดงทัศนคติ วิพากษ์วิจารณ์ตัวละครแบบร้อยอดีต ปัจจุบันและอนาคตของตัวละครทุกตัว

2.2 ผู้เล่าเรื่องแบบเสมือนมีตัวตน (Personal Narrator) แบ่งออกด้วยกัน 2 แบบ คือ

- ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ (Omniscient) เป็นผู้เล่าเรื่องที่มีลักษณะคล้ายกับผู้เล่าเรื่องแบบผู้ประพันธ์ คือ มีการแสดงทัศนคติ วิพากษ์และวิจารณ์ ถ่ายทอดความคิดตัวละครแบบอดีต ปัจจุบันและอนาคตของตัวละครได้ทุกตัว เพียงแต่จะไม่ใช้ “ผู้เขียน” ในการเรียกตนเอง แต่ผู้เล่าประเภทนี้จะทำหน้าที่เป็นเพียงเสียงเพื่อให้ผู้อ่านได้รู้สึกถึงการมีตัวตน ที่มักจะเห็นในงานนวนิยายของดอกไม้สด ศรีบูรพา เสนีย์ เสาวพงศ์ ก.สุรางคนางค์และชวงค์ ฉายะจินดา เป็นต้น

- ผู้เล่าเรื่องแบบรู้จำกัด (Limited) เป็นผู้เล่าที่เล่าจากความคิดความรู้สึก หรือความเป็นไปได้ของตัวละครตัวเดียว ผู้เล่าแบบนี้จะมีลักษณะที่ไม่แตกต่างจากผู้เล่าเรื่องแบบตัวละครหลัก (Character Narrator) เนื่องจากผู้อ่านสามารถรับรู้ตัวละครได้เพียงตัวเดียว จุดที่แตกต่างอยู่ตรงการเรียกใช้สรรพนามในการเรียกตัวละคร มักพบในเรื่องสั้นไทยสมัยใหม่มากกว่านวนิยายไทย

2.3 ผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทัศนคติของตน (Impersonal Narrator) หรือแบบวัตถุวิสัย (Objective) หรือแบบตาของกล้อง (Camera Eye) การเล่าเรื่องแบบนี้ดูคล้ายกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีผู้เล่า คล้ายกับที่กำลังชมภาพยนตร์ คือ ผู้เล่าเรื่องทำหน้าที่ในการบรรยายเหตุการณ์หรือบทสนทนา ไม่มีการแทรกแซงทางความคิดของตัวละคร เป็นเรื่องที่ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจด้วยตนเอง

อีกกรณีหนึ่งคือการรวมกันระหว่าง ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ (Omniscient) และ ผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทัศนคติของตน (Impersonal Narrator) กลายเป็น ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ที่ไม่แสดงทัศนคติ (Omniscient Impersonal Narrator) คือ ผู้เล่าเรื่องที่เป็นผู้รู้แต่ไม่ปรากฏในเรื่อง รู้ทุกอย่างทั้งความคิด การกระทำ อดีต ปัจจุบันและอนาคตของตัวละคร แต่ไม่มีการแสดงทัศนคติส่วนตัวลงไป (Lodge, 1990) มักใช้กับนวนิยายไทยเนื่องจากผู้เล่าเรื่องมีเจตนาเจตนาให้ผู้อ่านรู้ทัศนคติของตัวละคร ทำให้เข้าใจในเนื้อหาของเรื่องราวมากขึ้น

นอกจากนั้นยังมีการใช้ผู้เล่าเรื่องที่ไม่เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติอยู่อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับวรรณกรรมร่วมสมัยของไทยหลายเรื่องที่พยายามให้ความสำคัญแก่การเลือกใช้ผู้เล่าเรื่องที่ไม่เป็นไปตามขนบธรรมเนียม ต้องการหลีกเลี่ยงจากประเพณีการเขียนหรือการเล่าแบบเดิม ๆ ทำให้เกิด

ความแปลกใหม่ โดยการผสมผสานระหว่างผู้เล่าในแบบต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น การใช้ผู้เล่าเรื่องแบบสรรพนามบุรุษที่ 2 อย่างคำว่า “คุณ” ตัวอย่างเช่น “หมาเน่าลอยน้ำ (2530)” ของชาติ กอบจิตติ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงตัวละคร ใกล้ชิดกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในเรื่อง

ตัวอย่างถัดมาที่ทำให้เห็นถึงความแปลกใหม่ของการใช้สรรพนามได้แก่ “บันทึกของวันพุธนี้ (2540)” ที่มีการใช้สรรพนามที่สลับกันระหว่างผู้เล่าเรื่องแบบรับรู้จำกัด (Limited) ในตอนต้นเรื่อง และผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งที่ตนประสบมาในตอนท้ายของเรื่อง คือ เป็นการเน้นย้ำความคิดตัวละครเพียงหนึ่งตัวมากกว่าจะมองมุมกว้าง แต่ท้ายที่สุดผู้อ่านก็รับรู้แบบจำกัดเท่านั้น เนื่องจากสรรพนามที่ใช้เล่าเพียงตัวละครเดียวเท่านั้น มิได้เล่าเรื่องถึงบุคคลอื่น ๆ (ตัวละครในวงกว้าง)

ผู้ฟังเรื่องเล่า (Narratee)

สิ่งหนึ่งที่จะขาดไม่ได้คือการตีความจากผู้ฟังเรื่องเล่า แม้ว่าผู้เล่าเรื่องจะสะท้อนเรื่องเล่าผ่านออกมาเป็นเสียงของผู้อ่านหรือผู้ฟังเรื่องเล่าก็ตาม แต่ นอกเหนือจากผู้ฟังเรื่องเล่าแล้วยังหมายรวมไปถึงตัวละครที่รับฟังในสิ่งที่ผู้เล่าเรื่องกำลังเล่าอีกด้วย (S. B. Chatman, 1978)

กลวิธีการเล่าเรื่องในการนำเสนอเรื่อง

การนำเสนอเรื่อง คือ การผสมผสานระหว่างการสรุปหรือการเล่ารายละเอียดเรื่องอย่างย่อ การถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกของตัวละคร การเสนอบทสนทนาของตัวละคร ฯลฯ ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การนำเสนอของผู้เล่าเรื่องว่าจะเลือกใช้ผู้เล่าเรื่องแบบใดในการนำเสนอเรื่องนั้น ๆ

ยกตัวอย่างเช่น หากผู้เล่าเรื่อง ใช้กลวิธีผู้เล่าเรื่องแบบผู้ประพันธ์หรือผู้เล่าแบบผู้รู้ ลักษณะการนำเสนอจะต้องมีการสรุปหรือเล่าย่อในประวัติความเป็นมาในหลาย ๆ เรื่อง เริ่มจากอดีต ปัจจุบัน ไปจนถึงอนาคตด้วยวิธีการบรรยาย เริ่มจากบรรยายส่วนที่ใหญ่ที่สุดจนถึงส่วนที่เล็กสุด หรือ หากผู้เล่าเรื่อง ใช้กลวิธีผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทัศนคติของตน วิธีการนำเสนอจะแตกต่างออกไป โดยอาจจะไม่จำเป็นต้องเล่าย่อเรื่องหรือการบรรยายสถานที่ แต่จะเป็นการใช้ผู้เล่าแบบตากล้อง (Camera Eye) ในการเน้นลักษณะภายนอกของวัตถุแทน

นอกเหนือจากการใช้กลวิธีผู้เล่าเรื่องแบบต่าง ๆ แล้ว การเล่าเรื่องยังรวมไปถึงการนำเสนอความรู้สึกความคิดของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและรู้จักลักษณะของตัวละครมากขึ้น การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและคำพูดต่าง ๆ (S. Chatman, 1993, P.135-139) ดังนี้

1. ผู้เล่าเรื่องสรุปความคิด ความรู้สึกและคำพูดของตัวละคร หรือการรายงานแก่ผู้อ่าน (Report) เพื่อความรวดเร็วของการเล่าเรื่อง

2. ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดของตัวละคร (Quotation) การหยิบเอาคำพูดที่เป็นประโยคหรือวลี เพื่อนำมาเสนอความหมายโดยตรง (Direct Quotation) แต่กระนั้นยังมีการถ่ายทอดความคิดหรือคำพูดของตัวละคร (Indirect Quotation) คือการเปลี่ยนแปลงคำพูดโดยไม่หยิบยกเอาเครื่องหมายคำพูดหรือลอกคำพูดมาโดยตรงทั้งหมด

ทั้งนี้กลวิธีการนำเสนออย่างมักพูดถึงในเรื่องมิติของเวลา (Tense) ที่เรียกว่า “บทพูดเดี่ยวในใจ” ซึ่งหมายถึงเวลาในปัจจุบัน ที่ทำให้บทพูดแบบอื่น ๆ โดดเด่นขึ้นมาและสามารถแยกออกให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นกลวิธีในการนำเสนอความคิดของตัวละคร ซึ่งใช้ในความหมายเดียวกับ “กระแสสำนึก (Stream of Consciousness)”

ซีมอร์ แซตแมน (1978) ได้สรุปใจความสำคัญระหว่างสองคำนี้ไว้ว่า “บทพูดเดี่ยวในใจ” คือ การนำเสนอความคิดของตัวละคร โดยผู้เล่ามีใช้ตัวกลางในการถ่ายทอด นำเสนอความคิดของตัวละครมากกว่านำเสนอภาพที่เห็น ดังนั้นจึงจำเป็นในการคงภาษาของตัวละครไว้ เช่น การสรุปของผู้เล่าเรื่อง การยกคำพูดและความคิดของตัวละครมานำเสนอโดยตรง เป็นต้น

ในขณะที่ “กระแสสำนึก” คือ การนำเสนอกระบวนการความคิดของตัวละครที่ไม่ต่อเนื่องกัน รวมทั้งการนำเสนอภาพของตัวละคร

2.2 แนวคิดนวนิยายไทย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนวนิยายไทย มาใช้เป็นแกนในการศึกษา วิเคราะห์โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก แนวคิดในแนวทางการเขียนนวนิยายไทย จากนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต เพื่อใช้ในการวิเคราะห์การประกอบสร้างตัวละครขุนโจรหรือเสือเป็นหลัก พร้อมทั้งศึกษาการสร้างโครงเรื่อง ฉากและแนวคิดแบบขุนโจร เกิดเป็นตระกูลของเรื่องที่มีลักษณะเฉพาะคล้ายตระกูลควาวบอยตะวันตกแต่มีกลิ่นอายแบบตระกูลแอกซัน บู้ล้างผลาญด้วยบริบททางสังคมแบบไทย

ลักษณะโครงสร้างของสื่อบันเทิงประเภทนวนิยาย

หลักการเขียนนวนิยาย โดยทั่วไปประกอบด้วย โครงเรื่อง (Plot) ตัวละคร (Character) ฉาก (Setting) และแนวคิด (Theme) เพื่อนำมาใช้พิจารณาและวิเคราะห์เรื่องราวของเรื่องที่เกิดขึ้น

นอกเหนือจากนั้น ยังประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อย ๆ ได้แก่ กลวิธีในการเล่าเรื่องหรือมุมมอง (Point of View) และลีลาและท่าทีของผู้แต่งและการใช้ภาษา (Style and Language)

2.2.1 โครงเรื่อง (Plot)

อริสโตเติล (Butcher, 1951, P.31-33) ได้กล่าวถึง คำจำกัดความของโครงเรื่องในงานกวีศาสตร์ (Poetics) จากการวิเคราะห์ละครโศกนาฏกรรมว่าโครงเรื่องคือการจัดลำดับเหตุการณ์ (the ordered arrangement of the incidents) รวมไปถึงเอกภาพ (Unity) ในการเล่าเรื่องคือจะต้องประกอบไปด้วย ตอนต้น ตอนกลางและตอนจบ

Gustav Freytag และ E.M. Foster อ้างถึงใน อิรวดี ไตลังคะ (2543) ได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่าง ตัวเรื่อง (Story) และ โครงเรื่อง (Plot) ว่า ตัวเรื่อง (Story) แสดงลำดับของเหตุการณ์แรกที่เกิดขึ้นก่อนและตามด้วยเหตุการณ์หลัง แต่โครงเรื่อง (Plot) เป็นการเล่าที่แสดงความ เป็นเหตุเป็นผลกัน

ความสัมพันธ์ของโครงเรื่องในมิติต่าง ๆ

โครงเรื่องกับเวลา เขียนได้ 3 แบบ ประกอบด้วย ลำดับ ระยะเวลาและความถี่

- 1) ลำดับ คือ จัดเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ตามใจชอบ
- 2) ระยะเวลา มี 5 แบบด้วยกัน

- การเล่าย่อ (Summary) เกิดขึ้นกับตัวละคร การเขียนเล่าเรื่องจากภายในระยะเวลา 10 ปี ให้เหลือย่อหน้าเดียวเพื่อดำเนินเรื่องให้เร็วขึ้น

- การเล่าข้าม (Ellipsis) ตัดบางช่วงบางเหตุการณ์ทิ้งไป อาจเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สำคัญ

- การเล่าละเอียดแบบตุลฉกร (Scenes) การนำเอาการนำเสนอแบบละครเข้ามาผสมกับเรื่องเล่า เพื่อบรรยายอย่างละเอียด

- การยืดเวลา (Stretch) เกิดขึ้นเมื่อเวลาที่เล่าช้ากว่าเวลาในเรื่อง

- การหยุด (Pause) เมื่อเหตุการณ์หนึ่งดำเนินอยู่ แต่ผู้เล่าเรื่องไม่เล่าเหตุการณ์นั้นต่อกลับไปเล่าประเด็นอื่น

- 3) ความถี่ คือ จำนวนครั้งของการเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ประเภทของโครงเรื่อง

1. โครงเรื่องที่เหตุการณ์เปลี่ยนไปในทางที่ดีกว่า คือ จบอย่างมีความสุข
2. โครงเรื่องเน้นเหตุการณ์ภายนอกและประสบการณ์ของตัวละคร
3. โครงเรื่องเชิงเดี่ยว โครงเรื่องหลักเด่นมาก
4. โครงเรื่องเน้นเหตุการณ์ เช่น แนวผจญภัย โครงเรื่องเน้นตัวละคร (การเปลี่ยนแปลงด้านคุณธรรม ความรู้แจ้ง การตระหนักรู้ของตัวละคร)

การวิเคราะห์โครงเรื่อง

1. โครงสร้างของนิทานรัสเซีย ตามที่ Vladimir Propp ได้ศึกษากล่าวว่ามืองค์ประกอบที่สำคัญ เรียกว่า เหตุการณ์ (function) ซึ่งจะประกอบไม่เกิน 31 เหตุการณ์ อาจจะมีครบหรือไม่ครบก็ได้ แต่จะไม่มีการสลับลำดับที่ค้นพบโดยเด็ดขาด
2. โครงเรื่องตามประเภทบันเทิงคดี สามารถวิเคราะห์โครงเรื่องตามลักษณะโครงสร้างและลักษณะของวิธีการเล่าเรื่องโดยสามารถแบ่งเป็นย่อย ๆ ได้ เช่น บันเทิงคดีแนวผจญภัย แนวระทึกใจ แนวพาฝัน เพราะแต่ละแนวจะมีแบบแผนในการสร้างโครงเรื่องที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ผู้วิจัยได้หยิบเอาเฉพาะแนวผจญภัยและแนวระทึกใจในการเลือกวิเคราะห์ในงานวิจัยเล่มนี้ เนื่องจากมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต

แบบที่ 1 : แนวผจญภัย มีภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย เป็นเรื่องการค้นหา เช่น คนหรือของมีค่าระหว่างจุดเริ่มต้นและตอนท้ายเรื่อง จะเป็นการผจญภัยกับภัยอันตราย แบบต่าง ๆ ที่ต้องใช้ความสามารถ ไหวพริบ การเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ

- ความระทึกใจ เริ่มต้นจากปัญหา และหาวิธีแก้ไขปัญหาในตอนจบ ใช้วิธีการสร้างความสนใจของผู้อ่านด้วยการสลับลำดับเวลาในเรื่อง การใช้มุมมอง การวางกับดัก ปัญหา เป็นต้น

- ความลึกลับ โครงเรื่องที่ถูกสร้างจะแฝงคำถามให้คนดูต้องตอบว่า “อะไรจะเกิดขึ้น?” “ทำไมถึงจะต้องเกิดขึ้น?”

- การแฝงนัย เกิดขึ้นเมื่อผู้อ่านอ่านซ้ำอีกครั้ง พบว่าตอนต้นเรื่องมีความขัดแย้งกับตอนท้ายเรื่อง

แบบที่ 2 : แนวระทึกใจ เริ่มต้นจากการตั้งคำถามหรือปัญหา เพื่อนำไปสู่คำตอบในการแก้ไข ปัญหาที่นำไปสู่ตอนจบของเรื่อง โดยใช้วิธีการสร้างความสนใจผู้อ่านด้วยการสลับลำดับเวลาในเรื่อง การใช้มุมมอง การเกริ่นนำ (Foreshadowing) การวางปมปัญหา (Trap & Clues) การเฉลยปัญหา (Suspended Answers)

การวิเคราะห์โครงเรื่องตามลักษณะโครงสร้าง

1) เชิงเดี่ยว คือ เหตุการณ์มีความต่อเนื่องเป็นเหตุเป็นผลกัน

2) เชิงซ้อน มีเหตุการณ์ต่อเนื่องเป็นเหตุและผลที่หลายชุด แต่เกาะกันอยู่อย่างหลวม ๆ ซึ่งแบบนี้มีแยกย่อยลงไปอีก 3 แบบด้วยกัน

- แบบเชื่อมโยง (Linking) เชื่อมกับเหตุการณ์หรือแบบลูกโซ่
- แบบสลับ (Alternation) มีชุดเหตุการณ์ 2 ชุดขึ้นไป
- แบบกรอบ (Embedding) มีชุดเหตุการณ์ 2 ชุดขึ้นไป เหลื่อมซ้อนกันอยู่

สติธ ธอมป์สัน (Stith Thompson) (อ้างถึงใน กฤตยา ณ หนองคาย, 2548, น.66) อธิบายถึงคำว่า “แบบเรื่อง” ไว้ว่า

แบบเรื่อง คือ นิทานเรื่องหนึ่ง ๆ ที่ดำรงอยู่อย่างอิสระ นิทานนั้น ๆ สามารถนำมาเล่าได้ในฐานะเรื่องเล่าที่สมบูรณ์ในตัวเองและไม่ต้องอาศัยความหมายที่อ้างอิงจากนิทานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ความจริงที่ว่านิทานเรื่องนั้นสามารถปรากฏอยู่ได้โดยลำพังก็เป็นข้อพิสูจน์ความเป็นอิสระในตัวเองของนิทานเรื่องดังกล่าว นิทานแบบเรื่องหนึ่งอาจประกอบด้วยอนุภาคเพียงอนุภาคเดียว หรือ หลายอนุภาคก็ได้ นิทานสัตว์ นิทานมุขตลกและเรื่องเล่าสั้น ๆ ที่ตลกขบขันส่วนมากมักเป็นนิทานแบบเรื่องที่มีอนุภาคเดียว ส่วนนิทานมหัศจรรย์ทั่ว ๆ ไป (นิทานประเภทซินเดอเรลลาหรือสโนไวท์) เป็นนิทานแบบเรื่องที่มีหลายอนุภาค

2.2.2 ตัวละคร (Character)

อริสโตเติล ได้มองเห็นความสำคัญของตัวละคร (Character) น้อยกว่า โครงเรื่อง (Plot) เนื่องจากโครงเรื่องคือส่วนสำคัญที่สุดในการศึกษาองค์ประกอบตามหนังสือกวีศาสตร์ (Poetics) เพราะตัวละครเป็นเพียงสิ่งที่ช่วยเสริมเนื้อเรื่องในเหตุการณ์ แต่โครงเรื่องหรือเหตุการณ์ คือ การเลียนแบบเหตุการณ์และชีวิตจริง (Butcher, 1951, P.27)

ตัวละคร คือ สิ่งที่เชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง ๆ และเหตุการณ์ก็คือสิ่งที่ทำให้ตัวละครมีความชัดเจนขึ้น มีการถ่ายทอดมาจากชีวิตจริง มีการกระทำ (Action) เกิดขึ้นเพื่อให้เห็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น การกระทำและตัวถูกทำให้เกิดความกลมกลืนระหว่างกัน จนยากที่จะแยกออกจากกันได้ (รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2546)

ประเภทของตัวละคร

อี เอ็ม พอร์สเตอร์ (1963) (อ้างถึงใน อีรวดี ไตลังคะ, 2543, น.5) ได้แบ่งตัวละครออกเป็น 2 ประเภท

1) ตัวละครมิติเดียว (Flat Character) หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่สามารถสรุปได้อย่างง่ายดาย

2) ตัวละครหลายมิติ (Round Character) หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะหลากหลาย คาดเดาได้ยาก มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ตามเหตุการณ์ สร้างความประหลาดใจแก่ผู้อ่าน ความหลากหลายของตัวละครถูกแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้เป็นดังนี้

- ตัวละครหลัก (Major Character) กับ ตัวละครรอง (Minor Character)
- ตัวละครพลวัต (Dynamic Character) เป็นตัวละครที่มีการเปลี่ยนแปลง
- ตัวละครสถิต (Static Character) เป็นตัวละครที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
- ตัวละครเชิง (Complex Character) คือ ตัวละครที่มีความซับซ้อนของบุคลิกภาพ
- ตัวละครเชิงเดียว (Simple Character) ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยที่ไม่ซับซ้อน เข้าใจได้ง่าย

ตัวละครในนวนิยายและภาพยนตร์มีความแตกต่างกัน เนื่องจากบทภาพยนตร์เป็นการอธิบายพฤติกรรม ด้วยวิธีการเล่าเรื่องด้วยภาพ เห็นทั้งการกระทำ (Action) และ ตอบสนอง (Reaction) ขณะที่ตัวละครในนวนิยายจะใช้อธิบายด้วยถ้อยคำของภาษาที่ผ่านความรู้สึก อารมณ์ และความคิดภายในจิตใจของตัวละครในระดับลึกชัดเจนมากกว่าตัวละครในภาพยนตร์ (รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2558, น.202)

วิธีการสร้างและการออกแบบตัวละคร

ริมมอน เคนนอน (1983) ได้จำแนกวิธีการสร้างตัวละครที่มีลักษณะที่หลากหลาย ไว้ 2 ประเภท คือ

1) การรู้จักลักษณะนิสัยตัวละครทางตรง สามารถกระทำได้ 2 วิธี ได้แก่

- การรู้จักลักษณะนิสัยตัวละครโดยผู้เล่าเรื่อง มักจะพบในนวนิยายที่ใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ (Omniscient Narrator) หรือผู้เล่าเรื่องแบบผู้ประพันธ์ (Authorial Narrator) คือ การบรรยายให้เห็นลักษณะรูปพรรณสัณฐานของตัวละคร

- การรู้จักลักษณะนิสัยตัวละครโดยตัวละครอื่นในเรื่อง เป็นการบรรยายผ่านทัศนคติของตัวละครตัวอื่น เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกเชื่อถือถึงลักษณะตัวละครนั้นอย่างแท้จริง บางครั้งอาจมีอคติในการตัดสินจากความคิดของผู้อื่นทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการเชื่อถือ

2) การรู้จักนิสัยตัวละครทางอ้อม สามารถสรุปนิสัยและทัศนคติของตัวละครจากการกระทำของตัวละครนั้นหรือบทสนทนาต่าง ๆ สามารถกระทำได้ 4 วิธี ได้แก่

- การรู้จักนิสัยจากการกระทำของตัวละครจากการกระทำที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว
- การรู้จักนิสัยจากการกระทำของตัวละครจากการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นนิสัย
- การรู้จักนิสัยตัวละครจากบทสนทนา ทำให้รู้จักตัวละครจากชั้น อาชีพ การศึกษา
- การรู้จักนิสัยและทัศนคติของตัวละครจากความคิดของตัวละครนั้น ๆ โดยการที่ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ถ่ายทอดความคิดของตัวละครออกมา

นอกจากนี้ ริมมอน เคนนอน ยังได้อธิบายนอกเหนือไปจากการรู้จักตัวละครผ่านวิธีต่าง ๆ ด้วยการตั้งชื่อตัวละครและการสร้างตัวละครอื่น ๆ เพื่อเทียบเคียงกัน

การสร้างตัวละครและการออกแบบ

ตัวละคร เป็นพื้นฐานที่สำคัญของบทภาพยนตร์ เป็นหัวใจสำคัญของเนื้อเรื่องทั้งหมด จำเป็นอย่างยิ่งในการตอบคำถาม การหาตัวละครหลัก ความสัมพันธ์ของตัวละคร พัฒนาการของการเปลี่ยนแปลง ในการสร้างตัวละครไม่ได้ยึดติดแค่วิธีการใดวิธีการหนึ่ง อาจใช้แค่เพียงบางส่วนหรือทั้งหมด หรืออาจมีรูปแบบเฉพาะในการสร้างตัวละครของตนเอง ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้เขียน (รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2558)

รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม (2558) ได้แบ่งวิธีการสร้างตัวละครที่มักนิยมใช้ ได้แก่

1. การสร้างตัวละครแบบสามมิติ อธิบายถึงความตื้นลึก หนา บางของมนุษย์ ในด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ด้านสรีรวิทยา (Physiology), ด้านสังคมวิทยา (Sociology) และด้านจิตวิทยา (Psychology) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เขียนจำเป็นต้องรู้ทุกแง่มุมของตัวละครที่สร้างขึ้น (Egri, 1988)
2. การสร้างตัวละครแบบสองมิติ เกิดจาก ชีวิตสองส่วน คือ ชีวิตเบื้องหน้า และ ชีวิตเบื้องหลัง ดังนี้

1) ชีวิตเบื้องหลังของตัวละคร (ชีวิตภายใน) หมายถึง ส่วนที่เรามองไม่เห็น หมายถึง ปุ่มหลัง (Background) ของตัวละคร (รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2547) เป็นประวัติความเป็นมาของตัวละคร ก่อนที่เรื่องในภาพยนตร์จะเริ่มเล่า

2) ชีวิตเบื้องหน้าของตัวละคร (ชีวิตภายนอก) หมายถึง สิ่งที่เราสามารถเห็นได้ ณ ช่วงเวลาในการเวลาปัจจุบันในภาพยนตร์ เช่น หญิงสาวคนหนึ่งตกอับจนต้องเลี้ยงชีพด้วยการเป็นหญิงขายบริการ เป็นต้น

สิ่งสำคัญที่จะเผยให้เห็นชีวิตภายนอกได้ คือ ความต้องการ (Dramatic Need) และการกระทำ (Action) (รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2547)

1) ความต้องการของตัวละคร (Dramatic Need) ไม่ได้หมายถึงความต้องการเชิงกายภาพทั่วไป เช่น หิน (อยากทานอาหาร) ง่วง (อยากนอน) แต่ต้องเป็นความต้องการถึงขั้นที่ผลักดันให้เขาคิดหรือทำอะไรบางอย่าง ที่มีผลต่อเรื่องราวหรือชีวิตของเขา เช่น โจรสลัดกลุ่มหนึ่งซึ่งถูกสาปมานานนับพันปี อยากกลับไปมีชีวิตเหมือนคนปกติ หนุ่มน้อยอยากได้เงินก้อนโต ทุนยนต์กระป๋องอยากให้ทุนยนต์สาวอีกตัวรักตอบเขา เป็นต้น ซึ่งความต้องการนี้จะนำไปสู่การกระทำ

2) การกระทำ (Action) คือ เหตุการณ์ที่จะพาตัวละครเดินไปตามโครงเรื่อง โดยปกติแล้วหมายถึง การกระทำเพื่อจะเอาชนะอุปสรรค หรือความขัดแย้งบางอย่าง เช่น โจรตัดสินใจปล้นธนาคารเพื่อให้พ้นจากความยากจนหรือเพื่อประชดชีวิตแนวคิด Anti-Hero รวมไปถึงอาชีพสถานภาพทางสังคมและชีวิตส่วนตัว

การสร้างตัวละครแบบค้นหาประวัติชีวิตของตัวละคร คือ การค้นหาประวัติหรือปุ่มหลัง (Back Story) ของตัวละคร โดยการกำหนดลักษณะของตัวละคร เพื่อสืบหาเรื่องราวของตัวละคร ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตอนเริ่มเรื่อง พร้อมทั้งการกำหนดแง่มุมชีวิตต่าง ๆ ของตัวละครตามลักษณะชีวิต

เบื้องหน้าของตัวละคร เพื่ออธิบายรายละเอียดสำคัญในการเผยให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของตัวละครได้มากขึ้น

2.2.3 ฉาก (Setting)

ฉาก หมายถึง เวลา (Time) และ สถานที่ (Place) ซึ่งเรื่องดำเนินอยู่ ทั้งสองอย่างนี้ทำหน้าที่สร้างบริบทแวดล้อมให้กับตัวละคร ซึ่งอาจเป็นบริบททางการเมือง สังคมและวัฒนธรรม หรือทุก ๆ อย่างรวมกัน เช่น ฉากของเรื่อง คือ กรุงโตเกียว ยุคสร้างหอคอยเสรีจใหม่ ๆ มีความเป็นไปได้สูงว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ จะต้องมีตัวละครที่ติดกับอยู่ในพื้นที่คับแคบ และตัวละครที่ไม่น่าไว้วางใจแอบซ่อนอยู่เบื้องหลัง รวมถึงมีโอกาสเป็นฉากในภาพยนตร์สยองขวัญ หรือเขย่าขวัญสูงมาก

สำหรับฉากของภาพยนตร์บางเรื่องนั้น สามารถทำหน้าที่เป็นตัวละครได้ในตัว เช่น ฉากทะเลทรายเว้งว่างสุดลูกหูลูกตา ฉากป่าดิบทึบที่มีต้นไม้ขึ้นรกเรื้อ ฉากพระราชวังสุดวิจิตรอลังการ เพราะฉากเหล่านี้มีผลรื้ออารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร ยังส่งผลให้เกิดความต้องการและการกระทำบางอย่างที่มีผลเปลี่ยนแปลงเนื้อเรื่องได้

สัญญา สังขพันธ์านนท์ (2539) ได้สรุปสาระสำคัญของประเภทฉากในการเล่าเรื่องไว้ 5 ประเภท ดังนี้

- 1) ฉากที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่ สภาพแวดล้อมธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละคร เช่น ป่าไม้ ทุ่งหญ้า หรือบรรยากาศค่าเช้าในแต่ละวัน
- 2) ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ ได้แก่ อาคารบ้านเรือน เครื่องใช้ในครัว หรือ สิ่งประดิษฐ์ที่เป็นเครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ
- 3) ฉากที่เป็นช่วงเวลา หรือยุคสมัย ได้แก่ยุคสมัย หรือช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ตามท้องเรื่อง
- 4) ฉากที่การดำเนินชีวิตของตัวละคร หมายถึง สภาพแบบแผน หรือ กิจวัตรประจำวันของตัวละคร ชุมชน ท้องถิ่น หรือสังคมต่าง ๆ ที่ตัวละครอาศัยอยู่
- 5) ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม คือ สภาพแวดล้อมที่จับต้องไม่ได้ แต่มีลักษณะเป็นความเชื่อ หรือความคิดของคน เช่น ค่านิยม ธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น

(สัญญา สังขพันธ์านนท์, 2539) ได้อธิบายถึงสาระสำคัญของการวิเคราะห์รายละเอียดของฉากและบรรยากาศในแต่ละตอน เพื่อการเน้นย้ำความสำคัญในแต่ละส่วนอันเป็นองค์ประกอบของการประกอบสร้างเป็นนวนิยาย การพิจารณาและวิเคราะห์ในแต่ละด้านประกอบไปด้วย

1. ฉากกับความน่าเชื่อถือ เพื่อเน้นความสมจริง โดยอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ในเรื่องราวให้ตรงกับสถานที่และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของเรื่อง ต้องถูกต้องและใกล้เคียงกับความเป็นจริง
2. ฉากกับตัวละคร ฉากส่งผลต่อความคิดและการกระทำของตัวละคร
3. ฉากกับบรรยากาศในเรื่อง การสร้างอารมณ์ด้วยวิธีการพรรณนา องค์ประกอบใดที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดเป็นภาพพจน์ที่ตรงกับเนื้อเรื่องที่ต้องการจะสื่อ
4. ฉากกับองค์ประกอบของเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบอื่น ๆ ทำให้ฉากกลายเป็นกรอบในการวางเรื่อง

2.2.4 แนวคิด (Theme)

แก่นความคิด หมายถึง ความคิดหลักของเรื่อง มักเขียนแทนได้ด้วยประโยคสั้น ๆ เช่น ธรรมะย่อมชนะอธรรมได้ในที่สุด หรือความรักชนะได้ทุกสิ่ง หรือนาย จ. เป็นบุคคลที่ยิ่งใหญ่ได้เพราะ ผ่านอุปสรรคชีวิตท้อโหดมานับครั้งไม่ถ้วน ปกติแล้วภาพยนตร์จะมีแก่นความคิดประการเดียวเท่านั้น หากมีสาระอื่นแฝงอยู่ก็จะทำหน้าที่เป็นเพียงความคิดรองเท่านั้น

เคลลี กริฟฟิธ (1994, P.5-6) กล่าวว่า การหาแนวคิดสามารถหาได้จากอุปกรณ์ (Devices) ด้วยกัน 3 แบบ คือ คู่ตรงข้าม สัญลักษณ์และพัฒนาการของเรื่องและตัวละคร

- คู่ตรงข้าม (Binary Opposition) หมายถึง ความคิดที่ตรงกันข้ามที่ปรากฏในเรื่อง เช่น ความรัก-ความเกลียดชัง ความดี-ความเลว ความเป็น-ความตาย เป็นต้น

- สัญลักษณ์ (Symbol) คือ สิ่งที่ใช้แทนความหมายของอีกสิ่งหนึ่ง หรือสิ่งที่มีความหมายมากกว่าความหมายของมัน สัญลักษณ์ที่มีความหมายที่เข้าใจโดยทั่วและความหมายเฉพาะที่ต้องใช้การตีความเข้าช่วย

- พัฒนาการของเรื่องและตัวละคร เมื่อเรื่องพัฒนามาถึงจุดจบจะทำให้ค้นพบกับข้อสรุปที่ให้แง่คิดกับผู้อ่าน

(ธัญญา สังขพันธานนท์, 2539) ได้เสนอเกณฑ์ในการวิเคราะห์และการค้นหาความเป็นแก่นของเรื่องด้วยวิธีการสังเกตและการนำเสนอของผู้เขียน อาทิ

1. นำเสนอโดยผ่านการบอกเล่าโดยตรงของผู้เขียน (Direct Statements by Author's Unnamed Speaker) การเขียนของผู้เขียนที่ไม่แสดงความคิดเห็นผ่านผู้พูดที่ควรจะปรากฏในเนื้อหา หากเป็นในลักษณะนี้ควรจะต้องพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนให้มากที่สุด ก่อนสรุปแก่นเรื่องที่แท้จริง

2. นำเสนอโดยผ่านทัศนะของผู้เล่าเรื่อง (Direct Statement by the Persona) การเป็นผู้เล่าให้ได้หมายถึงจะต้องเป็นตัวละครใดในเรื่อง สืบเนื่องจากการแทนคำสรรพนามในเนื้อหา ซึ่งบางครั้งการนำเสนอในลักษณะแบบนี้อาจจะไม่ปรากฏอย่างชัดเจนมากพอ ต้องพิจารณาโทนเสียงและพรรณนาของผู้เขียนผ่านเป็นคำพูดเพื่อสรุปแก่นความคิดสำคัญได้อย่างแม่นยำ

3. นำเสนอโดยผ่านการกระทำของตัวละคร (Dramatic Statement made by the Character) คือ การให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมและกระทำในสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งจากการกระทำดังกล่าวผู้อ่านต้องเป็นผู้ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจและสรุปความ

4. นำเสนอโดยผ่านภาษาอุปมา (Figurative Language) การเขียนของนักเขียนบางคนอาจจะใช้วิธีการอุปมาเปรียบเทียบ ใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อถึงแก่นเรื่อง

5. นำเสนอโดยผ่านตัวเรื่องทั้งหมด (The works itself as it represents ideas) แก่นเรื่องจะถูกเปิดออกเมื่อผู้อ่านทำการอ่านถึงตอนจบของเรื่องเท่านั้น ถือได้ว่าเป็นวิธีที่จะทำให้การตีความของเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์แบบที่สุด

นอกจากนี้ยังมีคุณค่าในการประเมินแก่นเรื่อง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เป็นเกณฑ์ ได้แก่

เกณฑ์เกี่ยวกับความสมจริง ซึ่งแบ่งออกเป็นอีก 2 ส่วน ได้แก่ “ความสมจริงภายนอก” มีความเป็นเหตุเป็นผลเมื่อเทียบกับสถานการณ์ความเป็นจริง และ “ความสมจริงภายใน” หมายถึงการผูกเรื่องกับทฤษฎีหรือแนวคิดของชีวิตต่าง ๆ เกณฑ์เกี่ยวกับคุณค่าทั้งทางด้านศีลธรรมและจริยธรรม หรือความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ

2.3 แนวคิดเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตก (Western Genre)

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตกมาใช้ศึกษาในงานเขียนนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต เนื่องจากบริบทและองค์ประกอบที่ปรากฏในเนื้อหาของงานเขียนนวนิยายชุดนี้ มีความคล้ายคลึงกับองค์ประกอบเรื่องเล่าแบบบุกเบิกตะวันตก ทั้งตัวละคร การแต่งกายและสถานที่ รวมทั้งการพูดถึงการแย่งชิงพื้นที่ แย่งชิงอาณาเขตเพื่อประโยชน์ของตัวละครในว

นิยาย ซึ่งคล้ายกับบริบททางฝั่งตะวันตกในการขยายอาณาเขตเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ของตัวละคร (Kitses & Rickman, 1998, P.57) เพื่อใช้อธิบายเชิงพรรณนาถึงแนวทางการสร้างเรื่องเล่าแบบบุกเบิกตะวันตกที่ส่งผลต่องานเขียนนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต

โดยงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาวิเคราะห์รวบรวมแนวคิดเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตก ประกอบไปด้วย 4 ส่วน ดังนี้

2.3.1 ความหมายและคำจำกัดความความเป็นตะวันตก

2.3.2 ตระกูลของแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก (Western Genre)

2.3.3 โครงสร้างสำคัญของแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก

2.3.4 องค์ประกอบสำคัญของเรื่องเล่าแบบตะวันตก

2.3.1 ความหมายและคำจำกัดความความเป็นตะวันตก

คิกฤทธิ ปราโมช (2530) ได้อธิบายคำว่า “Western” เมื่อแปลเป็นภาษาไทยว่า “ตะวันตก” นวนิยายประเภทนี้ใช้ภูมิประเทศทางด้านตะวันตกของสหรัฐอเมริกา และมีคาบออยเป็นพระเอก คำโครงเรื่องของนวนิยายประเภทนี้ ส่วนมากเป็นเรื่องชีวิตและการผจญภัยของพวกคาบออยในภาคตะวันตกของสหรัฐอเมริกาและมักจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต ในสมัยที่ชาวอเมริกันไปบุกภาคนั้นเพื่อทำไร่นาเลี้ยงวัว และประกอบอาชีพอื่น ๆ ต่อไป

โอเวน วิสเตอร์ (อ้างถึงใน คิกฤทธิ ปราโมช, 2530, น.334) เป็นผู้ที่เริ่มเขียนนวนิยายประเภทนี้ นวนิยายตะวันตกเรื่องแรกของ วิสเตอร์ ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า The Virginian หรือ “ชาวเวอร์จิเนีย” หนังสือเรื่องนี้ได้เขียนขึ้นในปี ค.ศ. 1901 และได้จัดพิมพ์ออกจำหน่ายในปีถัดมา และได้แกรี่ คูเปอร์ มารับบทแสดงนำ และทำให้หนังสือของเขาถูกแสดงให้เห็นเป็นภาพบนจอภาพยนตร์ จนเกิดเป็นลัทธิ Wisterism (วิสเทอริสม์)

นอกจากนั้นโอเวน วิสเตอร์ ได้กล่าวว่า หนังสือของวิสเตอร์ได้ยกระดับคาบออยในภาคตะวันตกของอเมริกาขึ้นมาเป็นวีรบุรุษแห่งชาติ โดยสร้างภาพแห่งภาคตะวันตกของอเมริกาให้คนอ่านเห็นว่า เป็นดินแดนแห่งการผจญภัยเพื่อความดี ภาคตะวันตกของอเมริกาก็กลายเป็นเมืองในเทพนิยายพระเอกของวิสเตอร์นั้นเป็นคนผอมสูง แข็งแกร่ง เป็นเด็กหนุ่มที่ไม่รู้จักแก่ ไม่เคยรู้จักความช้ำและจะไม่มีความช้ำ แต่ก็สามารถขี่ม้าได้เร็วกว่าผู้ร้ายและยิงผู้ร้ายตายทุกทีไป

โอเวน วิสเตอร์ ได้เขียนอธิบายเพิ่มเติมอีกว่า “ทุกครั้งที่เขานึกถึงความบอย แลเห็นความกล้าหาญ ความรื่นเริงและความอดทน ความบอยเป็นพระเอกคนสุดท้ายในประวัติศาสตร์ของประเทศอเมริกา แต่จะไม่มีวันสูญสิ้นไปจากประเทศนั้น ความบอยจะยังคงอยู่ในอเมริกาตลอดไป ถึงแม้ว่าจะไม่มีผู้ใดแลเห็น”

เขารอคอยโอกาสที่เขาจะได้ดำรงชีวิตและใช้ชีวิตนั้นอย่างสนุกตามที่เขาปรารถนา คนอย่างความบอยนั้นจะมีในมวลชาวอเมริกันตลอดไป ดังที่ได้มีแล้วตั้งแต่เริ่มต้น เขาเป็นคนหนุ่มซึ่งต้องเผชิญกับความเย้ายวนแห่งชีวิต เป็นวีรบุรุษเดินดินเพราะไม่มีมีปีกจะบินได้

หลุยส์ ลามูร์ (2535) (อ้างถึงใน ธีรยุทธ บุญมี, 2537) ได้อธิบายถึง ตะวันตก ว่าเป็นเมืองทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำมิสซูรีที่เต็มไปด้วยฝูงวัวและควาย สิ่งที่น่าสนใจสำหรับความเป็นตะวันตกคือ สุภาพบุรุษบนหลังม้าที่มีภาพเป็นวีรบุรุษ ความบอยตัวแทนแห่งความอิสระ มีความเป็นตัวเองสูงมาก และมักจะดำเนินชีวิตบนเส้นทางที่เขาเลือกเองเท่านั้น แม้ปัจจุบันจะขับรถเก๋งหรือจี๊ปแต่ก็ไม่ลืมที่จะดูแลม้า

กฤษดา เกิดดี (2547) ได้อธิบายรายละเอียดถึง แนวบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) ที่ปรากฏในภาพยนตร์และนวนิยาย ล้วนมีความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากจุดแรกเริ่มเดียวกันไว้ คือ

แนวบุกเบิกตะวันตก (The Western) ถือได้ว่ามีความสลับซับซ้อนมากที่สุด มากกว่าแนวทางการเล่าเรื่องแบบประเภทอื่น ๆ โดยเริ่มต้นมาจากการบุกเบิกตะวันตกในการสร้างความเป็นชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา มีความเป็นมายาคติ (Myth) ที่ชี้ให้เห็นถึงลักษณะที่เฉพาะ รวมถึงประวัติความเป็นมาของสังคมอเมริกัน

สถาบันภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำจำกัดความ ในภาพยนตร์แนวบุกเบิกตะวันตก (Western Films) ไว้ว่า “ถ่ายทำขึ้นในฝั่งตะวันตกของสหรัฐอเมริกา เพื่อส่งเสริมจิตวิญญาณ การต่อสู้และการดิ้นรนนำไปสู่การเกิดใหม่ของดินแดนที่เรียกว่าอเมริกา” หรือพูดถึงการสร้างความเป็นชาติของสหรัฐอเมริกา (อ้างถึงใน Alison McMahan, 2002, P.133)

2.3.2 ตระกูลของแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก (Western Genre)

กฤษดา เกิดดี (2547) ได้อธิบายว่า แนวบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) เป็น Subgenre หนึ่งในตระกูลของแนวแอคชั่น (Action Genre) โดยมีใจความสำคัญดังนี้

ความหมายของแนวแอคชั่น (Action Genre)

ภาพยนตร์แอคชั่นในความหมายแรก ๆ ปรากฏในหนังสือ The Film Encyclopedia มีนิยามว่า “หมวดขนาดใหญ่หมวดหนึ่งของภาพยนตร์ ลักษณะที่น่าสนใจของมันคือการตัดภาพฉับไว หมวดหมู่ย่อย ๆ ของภาพยนตร์ประเภทนี้ คือ ภาพยนตร์บุกเบิกตะวันตก ภาพยนตร์แนวฆาตกรต่อเนื่อง หรือภาพยนตร์อาชญากรรม ในบางครั้งก็หมายรวมถึงภาพยนตร์ตลกเจ็บตัวที่เน้นการกระทำที่เกินจริงของตัวละคร”

Marshall Julius (อ้างถึงใน Susan Hayward, 2006, P.6) นักวิชาการด้านภาพยนตร์ อธิบายว่า “ภาพยนตร์แอคชั่น” ในเชิงรูปธรรมว่า คือภาพยนตร์ที่มีตำรวจ ฉากขับรถไล่ล่า ตัวร้ายเสียสติ ผู้เชี่ยวชาญศิลปะการต่อสู้ การเผชิญหน้าของบุรุษเพศ การดวลปืน สายลับหลายฝ่าย ปืน ดาบ สงคราม นาซี การผจญภัยของบรรดาเด็กหนุ่ม การทำลายล้างและการทำมฤตยู ส่วนสาเหตุที่ภาพยนตร์แอคชั่นเกิดขึ้นก็เพื่อสนองต่อความต้องการหลีกหนีจากชีวิตจริง (Escapism) สำหรับภาพยนตร์แอคชั่นแล้ว บทภาพยนตร์มีอยู่อย่างหลวม ๆ มีโครงสร้างที่ไม่ซับซ้อน แต่เน้นแสดงสถานการณ์อันสับสนอลหม่าน

อีกในหนึ่งกล่าวว่า ภาพยนตร์แอคชั่น คือภาพยนตร์ที่เดินเรื่องฉับไว เต็มไปด้วยความรุนแรง และการกระทำในทางกายภาพ และการกระทำในทางกายภาพ เช่น ไล่ล่า ต่อสู้ ขน หรือระเบิด และการกระทำเหล่านี้มีผลต่อเรื่องมากกว่าคำพูดของตัวละคร

เมื่อพิจารณาความหมายของภาพยนตร์แอคชั่นข้างต้นทั้งหมด โดยสรุปแล้ว น่าจะหมายถึง ภาพยนตร์ที่มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- 1) มีตัวละครสองฝ่ายที่เป็นปฏิปักษ์กัน กล่าวคือ มีข้อขัดแย้งเนื่องจากมีความต้องการแนวคิด ที่สวนคติที่สวนทางกัน และข้อขัดแย้งนั้นจะนำไปสู่การเผชิญหน้า
- 2) การเผชิญหน้าหรือการปะทะกันของทั้งสองฝ่ายมีผลสำคัญต่อเรื่อง เช่น พระเอกบรรลุอุดมการณ์ หรือ ตัวเอกตกอยู่ในสภาพวิกฤติ
- 3) ฉากปะทะหรือฉากต่อสู้เป็นสิ่งที่พบเห็นได้ยาก หรือเป็นไปได้ในความเป็นจริง เช่น ฉากสงครามยุคอาณาจักรอยุธยา ฉากต่อสู้บนเครื่องบิน ฉากการปะทะกันของฝูงบินในอวกาศ หรือ ฉากที่พระเอกกระโดดหลบลูกกระสุน เป็นต้น เหล่านี้ เป็นการแสดงภาพที่น่าตื่นตาตื่นใจและเป็น “จุดขาย” ของภาพยนตร์แอคชั่น

- 4) ภาพยนตร์แอคชั่น เน้นการปะทะกันในเชิงกายภาพ กล่าวคือ ใช้ร่างกายหรืออาวุธเข้าต่อสู้
- 5) ภาพยนตร์แนวนี้ต้องมีฉากเสี่ยงตายของตัวละคร เพื่อเร้าอารมณ์ระทึกและตื่นกลัวของผู้ชม
- 6) โดยปกติแล้ว ภาพยนตร์แอคชั่น เป็นการปะทะกันของมนุษย์กับมนุษย์ หรือไม่ มนุษย์กับสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เช่น สัตว์ประหลาด มนุษย์ต่างดาว ปีศาจดูดเลือด เป็นต้น ยกเว้นในกรณีของภาพยนตร์แนววิบัติ (Disaster Film) ซึ่งตัวละครจะต้องสู้กับธรรมชาติอันโหดร้าย

ภาพยนตร์แนวบุกเบิกตะวันตก (Western)

ภาพยนตร์แนวตะวันตกมีต้นกำเนิดมาจากภาพยนตร์ฮอลลีวูดของอเมริกา มีเค้าโครงเรื่องเกี่ยวกับการปะทะกันของผู้รักษากฎหมายและคนนอกกฎหมาย ตัวละครในภาพยนตร์ประเภทนี้มีลักษณะที่ตายตัว (Stereotype) โดยตัวละครเอกมักจะเป็นพวกนอกกฎหมายที่เหี้ยมโหด แต่มีใจรักความยุติธรรมในแบบของตนเอง มักเป็นคนโดดเดี่ยวที่ใช้ชีวิตร่อนเร่อยู่ตามทุ่งกว้างและทะเลทราย ตัวละครนางเอกมักจะเป็นครูสาวที่คอยอบรมพวกเด็ก ๆ ซึ่งเป็นตัวแทนของความรู้และการขัดเกลาทางศีลธรรม ในขณะที่ตัวร้ายจะเป็นกลุ่มโจรที่อำมหิตและต้องคอยเข้าปล้นชิงทรัพย์ เช่นฆ่าผู้คนในเมือง ฉากหลังของภาพยนตร์คือภาพเว้าเว้าของท้องทะเลทราย สลับกับทิวทัศน์ของเมืองกลางทะเลทราย โดยมีตัวละคร อาทิ นายอำเภอ หมอ เจ้าของบาร์ สาวเสิร์ฟ ชายแปลกหน้าที่ผ่านเข้ามา ผู้ร้าย อินเดียนแดง กองทหารม้า ที่สำคัญ คือ ฉากดวลปืนระหว่างพระเอกกับผู้ร้ายซึ่งพิสูจน์ความสามารถ ไหวพริบและศักดิ์ศรีของแต่ละฝ่าย และทุกครั้งพระเอกมักล้มลงก่อนเสมอ และทุกครั้งพระเอกมักล้มลงก่อนเสมอ แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่ว่าสุดท้ายเขาจะเป็นคนที่อยู่รอด เพราะใจที่รักความยุติธรรมมักเป็นฝ่ายถูกและเอาชนะความชั่วร้ายได้ แนวคิดหลักของภาพยนตร์แนวนี้ คือ ความขัดแย้งระหว่างกฎหมายและกฎหมาย วัฒนธรรมและความป่าเถื่อน คนขาวกับคนอินเดียนแดง ความโดดเดี่ยวและการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม

Gruber (1967) ได้จำแนกประเภทย่อย ของโครงเรื่องแนวบุกเบิกตะวันตกไว้ 7 ประเภท ดังนี้

1. Union Pacific Story คือ โครงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างทางรถไฟ โทรเลข ถือได้ว่าเป็นยุคที่กำลังพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า

2. The Ranch Story คือ โครงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองที่ดินขนาดใหญ่ของตัวร้าย โดยใช้กำลังคุกคามชาวไร่ ชาวสวนให้ออกจากพื้นที่ของตนเอง

3. The Empire Story คือ โครงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเนื้อสร้างตัว

4. The Revenge Story คือ โครงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแก้แค้น การทวงถามความยุติธรรม ในชุมชนของตน

5. The Cavalry & the Indian Story คือ โครงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับช่วงของเวลาที่คนขาวได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ของคนอินเดียนแดง

6. The Outlaw Story คือ โครงเรื่องที่ว่าเนินโดยตัวเอกเป็นพวกนอกกฎหมาย

7. The Marshal Story คือ โครงเรื่องที่ว่านายอำเภอ ผู้รักษากฎหมายต้องปราบปรามโจรผู้ร้าย

ในปัจจุบันพบว่า นวนิยายหรือภาพยนตร์หนึ่งเรื่องในแนวบุกเบิกตะวันตก (Western) มีการผสมโครงเรื่องมากกว่า 1 โครงเรื่องขึ้นไป เพื่อสร้างความสลับซับซ้อนและความน่าสนใจในเนื้อหามากขึ้น แต่คงแก่นเรื่องหลักด้วยสถานที่ หรือแก่นของเนื้อหาที่พูดถึงการแย่งชิงพื้นที่จากเจ้าถิ่นเดิม (ในที่นี้เกิดจากอเมริกาเข้ายึดถิ่นฐานของอินเดียนแดง) รวมทั้งการต่อสู้กับความยุติธรรม

เมื่อพิจารณาจากแนวประเภทบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) Frank Gruber (1967) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงการเป็นนักเขียนที่ดีนั้น มักใช้บทสนทนาและการพัฒนาโครงเรื่อง เพื่อพัฒนาโครงเรื่องง่าย ๆ เหล่านี้ให้กลายเป็นเรื่องที่มีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งยังประกอบไปด้วย Sub-Genre แบบอื่น ๆ ได้แก่

1) B Western หมายถึง ภาพยนตร์แนวบุกเบิกตะวันตกเกรดบี ที่ถ่ายทำในสตูดิโอที่มีทุนก่อสร้างที่ต่ำกว่าปกติทั่วไป สืบเนื่องมาจากเทคโนโลยีที่ไม่เอื้ออำนวย ทำให้ความเสมือนจริงในการถ่ายทำถูกลดลง (Fenin & Everson, 1973, P.198)

2) Classic Western เช่น ภาพยนตร์เรื่อง *The Great Train Robbery* (1903) โดย Edwin S. Porter เป็นผู้กำกับ ถือเป็นแนวแรกของแนวบุกเบิกตะวันตก โดยมีรูปแบบของการก่ออาชญากรรม การปล้นบนขบวนรถไฟ การไล่ล่าและการลงโทษตามผลของการกระทำ

3) Contemporary Western หรือที่รู้จักในตะวันตกแบบใหม่ (Neo-Western) ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างความร่วมมือของฉากแบบอเมริกันและธรรมเนียมประเพณีตะวันตกแบบเก่าแก่ (การต่อสู้ตัวลป็นกันระหว่างตัวละครเอกและตัวละครร้ายบนพื้นที่โล่ง อย่างทะเลทรายและภูเขา) โดยส่วนใหญ่แล้วมักใช้สถานที่ในฝั่งตะวันตกของอเมริกา เพื่อเผยให้เห็นความก้าวหน้าของความคิดแบบตะวันตกโบราณในช่วงปลายยุคที่ 20 ถึงต้นศตวรรษที่ 21

4) Ostern หรือ Red Western หรือเขียนเป็นภาษาเยอรมันว่า Ostare หรือที่รู้จักกันดีใน Borscht Western ในแถบประเทศสหภาพโซเวียต (Soviet Union) และ อีสเทิร์นบล็อค (Eastern Bloc) ซึ่งเกี่ยวข้องกับ 2 แนวทางดังต่อไปนี้

1) Red Western ตั้งอยู่ในอเมริกา (Wild West) เช่น Lemonade Joe, (1964) จากประเทศเชโกสโลวาเกีย หรือในเยอรมันตะวันออก เช่น The Sons of Great Bear, (1966) เป็นต้น เกี่ยวกับรูปแบบที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

2) Easterns มักจะตั้งอยู่บนรากฐานของเอเชียที่เป็นส่วนหนึ่งของสหภาพโซเวียต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการปฏิวัติรัสเซียหรือช่วงสงครามกลางเมือง

5) Spaghetti Western หรือ Italian Western มีจุดกำเนิดขึ้นในช่วงราว ค.ศ. 1950-1960 ไม่มีความแตกต่างจากแนวบุกเบิกตะวันตกในแบบอื่น เพียงแต่การสร้างงาน เช่น ภาพยนตร์ ล้วนเกิดขึ้นโดยสตูดิโอสัญชาติอิตาลีเป็นหลัก จุดสังเกตอีกข้อหนึ่ง คือ มักเป็นเรื่องที่ใช้ทุนต่ำ มีฉากความรุนแรง และตัวละครหรือนักแสดงมักพบผสมกันหลายภาษา โดยยืมพื้นจากภาษาอิตาลี

นอกจากนั้นแล้วยังมี Sub-Genre แบบอื่น ๆ มากมายที่ปรากฏในแนวบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) เช่น Acid Western Chili Westerns ที่มาจากภาพยนตร์ประเทศเม็กซิโกที่ผสมด้วยการร้องเพลงและท่าทางที่เป็นแบบฉบับของเม็กซิกัน Revisionist Western เกิดจากการตั้งคำถามระหว่างตัวละครสองตัวคือ ตัวเอกและตัวร้าย กับความขัดแย้งในศีลธรรมและความรุนแรง ซึ่งมักจะนำเสนอภาพของชนพื้นเมืองของอเมริกันและเม็กซิกันที่วางอยู่บนความวุ่นวายในความจริง (Realism) มากกว่าโรแมนติค (Romanticism) เป็นต้น

2.3.3 โครงสร้างสำคัญของแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก

Kitses and Rickman (1998) ได้อธิบายถึง ความเก่าแก่ของตะวันตก ถูกทำให้น่าสนใจไปสู่ ความเป็นรัฐบุรุษและนักกวี การมีอยู่ของทั้ง 2 สิ่งนั้นคือรูปแบบความเป็นจักรวรรดินิยมและความ เรียบง่ายในเมืองอุดมคตินี้ในฐานะแนวทางและการมีอยู่ ซึ่งความยิ่งใหญ่ของการเป็นจักรวรรดินั้นได้ ขยับขยายมาตั้งแต่ กรีซไปยังโรม จากโรมไปอังกฤษ แล้วจากอังกฤษมาสู่อเมริกา ซึ่งมาจากตำนาน เรื่องเล่าพื้นเมืองของชาวตะวันตกอีกด้วย นอกจากนี้ Kites ยังได้กล่าวถึงการสะท้อนผ่านการ ขยายตัวของแนวเรื่อง (Genre) ว่าเป็นการขยายตัวทางอุดมคติที่มีความหมายไปในวงกว้างซึ่งสามารถ เข้าใจได้ในองค์ประกอบพื้นฐานของรูปแบบ คือ เต็มไปด้วยภูเขาและทิวทัศน์แบบตะวันตก ซึ่ง สามารถเป็นแรงบันดาลใจและเสริมสร้างสภาพแวดล้อมรวมทั้งคุณธรรมสากลที่เป็นผลผลิตของ วีรบุรุษแบบตะวันตกและสัญลักษณ์ของตัวละครชาย

ความเท่าเทียมกันในสังคมอาจไม่เกิดขึ้นและสร้างความโหดร้าย การเรียกร้องให้ตัวละครชาย แสดงผลที่ไม่ชัดเจนในศีลธรรมหรือความป่าเถื่อน ในทางเดียวกันชุมชนตะวันตกสามารถพบเห็นผ่าน แรงแปลกดันด้านบวก การพัฒนาการของความสุภาพเรียบร้อยและการเรียกร้องประชาธิปไตยท้องถิ่น ในความป่าเถื่อน Kites ได้วิเคราะห์ว่า ถ้าตัวละครตะวันออกอย่าง นายธนาคาร นักกฎหมายและ นักข่าวมีสถานะเป็นคนไม่ดี ตัวละครผู้หญิงจะถือความถูกต้องและความดี ซึ่งจะขาดจากความเป็น ตะวันตกทันที และถ้าหากมีความกลมกลืนระหว่างกันในการผลิตวีรบุรุษก็จะเหมือนกับปกปิดความ ป่าเถื่อนของชาวอินเดียแดงด้วยเช่นกัน ดังนั้นเขาจึงได้แยกแยะลักษณะของความเป็นชนบทหรือป่า กับความเป็นเมืองออกจากความสงสัยในความหมายและทัศนคติที่มีต่อโครงสร้างสำคัญของแนวเรื่อง (Genre) ดังนี้

สังคมชนบท (The Wildness)	สังคมเมือง (Civilization)
ปัจเจกบุคคล (The Individual)	ชุมชน (The Community)
อิสระ (Freedom)	ข้อจำกัด (Restriction)
เกียรติยศ (Honor)	สถาบัน (Institutions)
การตระหนักรู้ด้วยตนเอง (Self-knowledge)	ภาพลวงตา (Illusion)
ความซื่อสัตย์ (Integrity)	การประนีประนอม (Compromise)
ความเป็นประโยชน์ (Self-interest)	ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)
การมีอยู่ของตนเอง (Solipsism)	ประชาธิปไตย (Democracy)

ธรรมชาติ (Nature)	วัฒนธรรม (Culture)
ความบริสุทธิ์ (Purity) ประสบการณ์ (Experience) ประจักษ์นิยม (Empiricism) ปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ความป่าเถื่อน (Brutalization) ความรุนแรง (Savagery)	การทุจริต (Corruption) ความรู้ (Knowledge) การยึดถือข้อกฎหมาย (Legalism) อุดมคตินิยม (Idealism) ความประณีต (Refinement) มนุษยชน (Humanity)
ตะวันตก (The West)	ตะวันออก (The East)
America เขตแดน (The Frontier) ความเสมอภาค (Equality) ชนบทนิยม (Agrarianism) ธรรมเนียมประเพณี (Tradition) อดีต (The Past)	Europe America ชั้น (Class) อุตสาหกรรมนิยม (Industrialism) การเปลี่ยนแปลง (Change) อนาคต (The Future)

ตารางที่ 2. 1 การเปรียบเทียบระหว่างสังคมและสังคมเมือง จากแนวคิดเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตก

จากตารางการเปรียบเทียบระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมือง จะสังเกตเห็นข้อจำกัดภายนอกของความเป็นตะวันตกที่ปรากฏในรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ อาทิ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของความเป็นหัวหอกของการมองเห็นชะตากรรม นำไปสู่การเสื่อมถอยของพิธีกรรมทางความเชื่อ ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลมาจากความซับซ้อนของพื้นฐานทั้งหมด ในการระบุหรือแยกแยะความหมายพิเศษในรายละเอียดอย่างต้นที่มีผลต่อชาวอเมริกัน นำไปสู่การแยกตัวออกเป็นแผ่นดินใหม่

การเจริญเติบโตของสังคมที่เป็นไปอย่างช้า ๆ เกิดมาจากการหลั่งไหลเข้ามาของ New England Puritanism (การที่ผู้คนไม่เห็นด้วยกับสังคมอังกฤษโบราณแต่มีการตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังอเมริกา) เป็นผลกระทบ โดยถูกครอบงำจากการต่อสู้ระดับจักรวาลระหว่างความดีและความเลว ผู้ถูกเลือกและผู้ถูกประณาม การล่มสลายของแผ่นดินแม่และโลกใหม่ ล้วนแต่มีผลต่อการสร้างจิตสำนึกต่อชาวอเมริกัน

Richard Chase ได้รับความสนใจในงาน The American Novel & Its Tradition ได้สร้างค่านิยมให้แก่ชาวอเมริกันนิยมในการบุกเบิกมากกว่าการจัดระเบียบ นิยมการสะท้อนภาพมากกว่า การสอนศีลธรรมเกี่ยวกับความเข้ากันไม่ได้ที่ต้องเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่ได้รับการแก้ไขโดยวิธีการที่มักจะเป็นเรื่องประโลมโลกหรือเรื่องทางศาสนา

Eric Hobsbawm (อ้างถึงใน พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม และคณะ, 2530, น. 77) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงการเปลี่ยนแปลงการจัดการระบบระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมือง ทำให้เกิดช่องว่างทางชนชั้นระหว่างกลุ่มบุคคลที่ดำรงชีพด้วยวิถีดั้งเดิมทางเศรษฐกิจด้วยการเพาะปลูกหรือเป็นชาวไร่ชาวนา กับกลุ่มที่หาผลประโยชน์จากเศรษฐกิจ เกิดการต่อต้านและต้องการลดช่องว่างทางสังคมที่เกิดขึ้น หนึ่งในวิธีที่เกิดขึ้นคือการแย่งชิงผลผลิตหรือทรัพย์สินจากผู้ที่มีมากกว่า นั่นคือ พฤติกรรมของโจรทั่วไป จนเกิดเป็นปรากฏการณ์ของ “โจรของประชาชน” (Social Bandit) ขึ้นที่ทำการปล้นหรือแย่งชิงแล้วนำมาแจกจ่ายให้กับผู้คนที่มีย่อยกว่า กลายเป็นต้นแบบจำลองความคิดของคนทั่วไปว่าเป็น โรบิน ฮูด (Robin Hood) ที่มีจุดประสงค์การกระทำเพื่อพวกพ้อง ต่อต้านอำนาจที่อยู่ยุติธรรม แสดงวีรกรรมด้วยความกล้าหาญ แข็งแกร่งและซื่อสัตย์ จนถูกยกย่องคุณค่าทางสังคม ให้เป็นวีรบุรุษขุนโจร

2.3.4 องค์ประกอบสำคัญของเรื่องเล่าแบบตะวันตก

วิถีตัวละครลูกทุ่งควายแก้วแนวบุกเบิกตะวันตก

ธีรยุทธ บุญมี (2537, น.10-13) ได้รวบรวมและวิเคราะห์ถึงแนวคิดปรัชญาควายแก้วที่แฝงไปในงานของหลุยส์ ลามูร์ (Louis L'Amour) ความติดดินและความมีคุณธรรมที่ถูกสอดแทรกผ่านงานของเขา บรรดาพระเอกจะเชิดเชือนกับเหล่าร้ายด้วยเล่ห์เหลี่ยมและมีอำนาจฉกรรจ์ เมื่อถูกเหล่าร้ายรุมอัดก็ทรหดอดทนไม่แพ้เจมส์ บอนด์ อินเดียน่า โจนส์ เลย์แมแต่คนเดียว

ลักษณะเรื่องของหลุยส์ ลามูร์ มีแบบเรื่องของนิยายเหมือน นิยายน้ำเน่าทั่ว ๆ ไป คือ ธรรมะเป็นฝ่ายชนะอธรรม และความสุขสมหวังของตัวเอง ถือได้ว่าเป็นความขลังตลอดกาลของนวนิยายสำหรับชาวบ้าน เสน่ห์ของนิยายหลุยส์ ลามูร์ อยู่ที่ความเป็นสามัญชนของตัวเอง ซึ่งไม่ใช่บรรดาลูกหลานเจ้าสำนักหรือบรรดาขุนนาง ผู้ดีในยุคคิวดอเรียนแบบตะวันตก ความเป็นพระเอกแบบหลุยส์ ลามูร์ มักมีอดีตหรือวิถีชีวิตที่หนักเอาเบาสู้ของสามัญชนทั่วไป เช่น รุต แม็กเคน หลุยส์มายธรรมดาผู้นำเอาคาราวานไปเริ่มต้นชุมชนใหม่ใน Bendigo Shafter หรือ อดีตพรานล่าควายป่าอย่างแมตต์ เซเบอร์

หลุยส์ ลามูร์ ได้เขียนตัวละครเอกแต่ละตัวอย่างเข้าอกเข้าใจในจิตใจและรายละเอียดของชีวิตต่าง ๆ เพราะ หลุยส์ ลามูร์ เคยผ่านชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งในบ้านเกิดและทั่วทุกสารทิศอย่างโชกโชน เขาได้นำเอาประสบการณ์ชีวิตของตนเองเขียนเล่าเรื่องผ่านตัวละครในแบบฉบับของเขา ทั้งเรื่องความเป็นกะลาสีเรือ ทำเหมืองแร่หรือแม้กระทั่งการขึ้นขบวนยวบยบนเวที เช่น ตัวละครแลนโดที่มีพรสวรรค์ด้านการชกมวย บาร์นาบาส แซ็กก็เกิดกับความรู้เรื่องการเดินเรือ แพทอน แชนทรีและชีวิตของการเป็นกะลาสีเรือ

งานเขียนของหลุยส์แฝงไปด้วยปรัชญาและคุณค่าของการใช้ชีวิตในงานของเขาในทุกงาน โดยเน้นปรัชญาของชีวิตและปรัชญาของครอบครัวที่อธิบายถึง ความรับผิดชอบที่ผู้เป็นพ่อมีต่อลูกชายหนุ่มที่มีต่อหญิงสาวของควาบอยที่ร่วมตอนวิวาห์ผ่านทุ่งหญ้าฤดูร้อน ปรัชญาของศัตรูที่กลับเป็นมิตรแท้ในยามที่มีชะตากรรมร่วมกันบนทะเลทราย หรือแม้กระทั่งสัจธรรมของชาวบ้านธรรมดาอย่าง ช่างตีเหล็ก ช่างไม้ คนเลี้ยงม้า อินเดียนแดงหรือคนแก่ ถือได้ว่าเป็นปรัชญาของการต่อสู้ ความรับผิดชอบ กฎหมาย ศีลธรรมของชาวบ้าน ซึ่งสะท้อนออกมาในการบุกเบิกตะวันตกของอเมริกา ตั้งแต่การอพยพมาของอเมริกาของพวกไอริชกับชาวสก็อตรุ่นแรก รวมไปถึงการบุกเบิกตะวันตกในศตวรรษที่ 19 ปรัชญาของหลุยส์ในมุมมองกว้างได้ให้ความฝัน ให้จิตวิญญาณในการทำงาน การดิ้นรนต่อสู้กับความลำบาก ความยุติธรรมกับมนุษยชาติทั้งหมด

ผู้หญิงกับงานของหลุยส์ ลามูร์ ถูกแฝงไปด้วยแนวคิดเรื่องการใช้ชีวิตคู่สืบเนื่องมาจากเศรษฐกิจบังคับ หรือเพราะความเยาว์วัยไร้เดียงสา แต่หลักใหญ่ใจความสำคัญเกิดขึ้นเพราะ “ความเหงา”

“มีคนที่ยียบเหงาเปล่าเปลี่ยวมากมายในดินแดนตะวันตก ผู้ชายและผู้หญิงที่ต้องทำงานคนเดียวหรือรู้สึกโดดเดี่ยว กระท่อมของพวกเขาอยู่ห่างไกลจากกัน ใจของเขา ความคิดของพวกเขา ส่งข้ามทะเลยานออกไป ความหาในท่ามกลางความเว้งว่าง เพื่อไขว่คว้าหาเสียงเพรียกตอบ” (หลุยส์ ลามูร์ อ้างถึงใน อีริช บุญมี, 2537, น.51)

สิ่งสำคัญที่สุดเมื่อผู้หญิงได้ตกลงปลงใจแล้ว เธอจะเคียงข้างเขาฝ่าฟันทุกปัญหาไม่ว่าจะเป็น การสู้รบ ความหิวโหยหรือความตาย เพื่อปกป้องแผ่นดินบ้านไร่ ครอบครัวหรือผู้ชายของเธอ ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย สำหรับชีวิตการบุกเบิกในที่ทุรกันดารและเต็มไปด้วยภัยอันตรายทั้งจากธรรมชาติและผู้คน ผู้หญิงถือได้ว่าเป็นผู้ศรัทธาในการทำงาน รับภารกิจในการถ่ายทอดคุณธรรม คุณความดีให้กับคนรุ่นต่อไปซึ่งเป็นสิ่งที่หลุยส์สะท้อนความละเอียดอ่อนไว้ในความคิดของตัวละครอย่าง เอฟวี

ในนวนิยายเรื่อง Conager นอกเหนือจากนี้หลุยส์ ลามูร์ไม่ได้ให้รายละเอียดถึงตัวละครผู้หญิงไว้มากนัก แต่บางครั้งก็พยายามนำเสนอปรัชญาที่สะท้อนปมขัดแย้งพื้นฐานช่วงกาลนานในตัวผู้ชายด้วยคำพูดของตัวละครอื่น ๆ เช่น ซีโฆทาท์ อินเดียนแห่งคิกคาปู, เพื่อนร่วมทางเจ้าคารมของ จูบออลล์ แซกต์ ที่เตือนให้เขาต้องรีบขอความรักจาก อิตซา โคมิ ซึ่งได้อธิบายถึงความปรารถนาในเสรีภาพในการแสวงหากับการหยุดอยู่กับที่เพื่อความมั่นคงของชีวิต

ธีรยุทธ ให้ทัศนะเพิ่มตรงคุณค่าที่ยั่งยืนเกี่ยวกับผู้หญิง ว่าการพบเจอระหว่างคนรักกันถือเป็นภาวะที่เท่าเทียมกัน แต่เพราะผู้หญิงมีความปรารถนาที่จะเท่าเทียมกับผู้ชาย บ่อยครั้งที่ผู้หญิงจะรู้สึกเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ด้อยค่ากว่าผู้ชายและด้อยค่ากว่าตัวผู้หญิงด้วยตนเอง บางสิ่งซึ่งต่างไปอย่างสิ้นเชิงจากผู้ชาย (ธีรยุทธ บุญมี, 2537, น.51-57)

การแต่งกายแนวบุกเบิกตะวันตก

แนวทางการแต่งกายแบบแนวบุกเบิกตะวันตก (Western) มาจากการกระทำของฮอลลีวูดเกือบทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นด้านแนวคิด การตัดเย็บตามแต่ละตัวละครในแนวทางนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับอิทธิพลมาจากภาพยนตร์เรื่อง *The Iron Horse*, (1942) และ *Shane*, (1953) ซึ่งดูเหมือนว่าจะถูกนำเสนอเป็นชุดที่เป็นเสมือนจริงอยู่พอสมควร คือ เน้นเรียบง่ายและดูสะอาดตา โดยการให้ตัวละครสวมเสื้อกั๊กหรือเสื้อแจ๊คเก็ต หรือเห็นได้จากการโฆษณาอยู่ทุกวันในการสร้างภาพลักษณ์ความเป็นตะวันตกด้วยการสวมเสื้อโค้ตยาวสีดำ (George N. Fenin and William K. Everson, 1973, P.180-190).

สภาพบริบทหรือสถานการณ์ในการหล่อหลอมของสถานที่ (Setting)

ธีรยุทธ บุญมี (2537, น.17-19) ยังอธิบายเพิ่มเติมถึงปรัชญาอันลึกซึ้งที่บรรยายผ่านขุนเขาทุ่งหญ้า หรือว่าเส้นทางของควายป่า ปรัชญาของหลุยส์ ลามูร์กับแนวคิดถึงแผ่นดิน หลุยส์ ลามูร์ ได้แฝงแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ที่ควรจะเคารพแผ่นดินในลักษณะใด ด้วยความลูกทุ่งตะวันตกในยุคบุกเบิกเพื่อให้รู้ซึ่งถึงความทรงพลังในแผ่นดินแต่ละไมล์ที่ย่ำผ่าน ทั้งทะเลทรายที่ต้องฝ่าข้าม ล้วนกล้าแกร่งและทารุณ มนุษย์ต้องอยู่กับแผ่นดิน คล้อยตามแผ่นดิน ไม่ใช่แข็งขืนกับมัน

“คุณไม่สามารถเอาชนะแผ่นดินได้ เช่นเดียวกับที่คุณไม่สามารถเอาชนะทะเล เราต้องเรียนรู้ที่จะอยู่กับมัน เป็นส่วนหนึ่งของมัน ผันแปรไปตามฤดูกาลและวิถีทางของมัน” (หลุยส์ ลามูร์ อ้างถึงใน ธีรยุทธ บุญมี, 2537, น.17)

ปรัชญาของหลุยส์ ลามูร์ทำให้เห็นถึงการเอาตัวรอดในทุกสถานการณ์ที่ต้องพบเจอในแต่ละวัน อุปสรรคทุกสิ่งสรรพล้วนเป็นบทเรียนให้มนุษย์อย่างเราต่อฝืนไปให้ได้ ในการจะมีชีวิตรอดจะดำรงชีวิตอยู่ได้ มนุษย์ต้องตระหนักว่าแผ่นดินมีชีวิต วิถีทางแบบเฉพาะของมัน ถือเป็นสิ่งที่อินเดียนแดงและคนบนพื้นเมืองทุกที่ได้กระทำมานับพันปี แต่คนผิวขาวและผู้คนในยุคปัจจุบันกลับมองข้ามไป

“เราเป็นเพียงผู้ผ่านไป ไม่ใช่เจ้าของแผ่นดิน เราใช้มัน แต่เรายึดครองมันเพียงชั่วครู่เพื่อมอบต่อให้ผู้ที่ตามมา เราต้องไม่เก็บเกี่ยวโดยไม่หว่านเมล็ดพันธุ์ เราต้องไม่หนีบฉวยจากโลก โดยไม่เติมบางสิ่งไปทดแทน” (หลุยส์ ลามูร์ อ้างถึงใน ธีรยุทธ บุญมี, 2537, น.18)

หลุยส์ ลามูร์ ได้พยายามเตือนใจเสมอว่า ไม่มีดินแดนในฝันอยู่จริง เมื่อเราพบมันจะพบพร้อมกับความจริงที่ว่า เราต้องใส่ความกล้าหาญและความเข้มแข็งลงไป เพื่อให้ความฝันเป็นจริงขึ้นมา รวมทั้งสอนคนยุคปัจจุบันในการรักษาและทิ้งสมบัติของแผ่นดินไว้ในสภาพดีกว่าเดิมแก่คนรุ่นหลัง

การแปลความจากบริบทของภาพยนตร์ควบอยตะวันตกสู่เรื่องเล่าแนวคิด “เสือ”

เมื่อมองย้อนกลับไปสู่ช่วงแรกของการชมภาพยนตร์ ชนชั้นสูงถือเป็นบุคคลกลุ่มแรกในสังคมสยามในสมัยนั้นที่ได้สัมผัสกับเทคโนโลยีของภาพยนตร์ จากการเสด็จประพาสไปต่างแดนในช่วงปี พ.ศ. 2439 ถึง 2440 (ศิริวรรณ ลากสมบูรณานนท์, 2552, น.85-92)

ยุคสมัยนั้นภาพยนตร์ควบอยได้รับความนิยมอย่างมาก โดยมีความยาวของภาพยนตร์ประมาณ 5 ม้วนจบเสียเป็นส่วนใหญ่ มีบ้างที่มีความยาวเกินกว่า 5 ม้วนเป็น 8 ม้วน แต่โดยความเข้าใจจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพยนตร์แนวควบอยตะวันตก โดยทั่วไปมีการนำเสนอภาพของโจรผู้ร้ายที่อยู่บนหลังม้า ปล้นสะดม สิ้นค้า เงินทองและวัวควายต่าง ๆ ตลอดจนการลักพาตัวเพื่อเป็นการเรียกค่าไถ่ แต่สิ่งหนึ่งที่จะเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ นั่นคือฉากการดวลปืน ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้มักเป็นบริบทที่ใกล้เคียงกันกับสังคมเสือร้ายในบริบทของไทยอยู่แล้วเป็นทุนเดิม ทำให้ผู้สร้างงานภาพยนตร์ในยุคสมัยนั้น ใช้คำว่าเสืออ้างอิงกับคำพูดของตัวเนื้อหากาพย์เป็นหลัก นอกเหนือจากการใช้คำว่า “เสือ” ในบริบทของประเทศไทยแล้วนั้น “เสือ” มักถูกนำไปใช้อ้างอิงตัวละครในภาพยนตร์แนวอาชญากรรมแนวแก๊งสเตอร์ (Gangster) อีกด้วย

ศิริวรรณ ลากสมบูรณานนท์ ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงการผลิตซ้ำความนิยมของคำว่า “เสือ” ในอดีตไว้ว่า การตั้งชื่อเรื่องด้วยคำว่า “เสือ” ของภาพยนตร์ฝรั่ง ยังคงสืบเนื่องต่อมาจนถึงปี พ.ศ.2470 นอกเหนือจากการตั้งชื่อเรื่องให้ภาพยนตร์ฝรั่งที่เข้ามาในประเทศไทย ยังมีปรากฏในการใช้คำว่า

“เสือ” ในงานภาพยนตร์โฆษณาอีกด้วย เหตุผลหลักประการหนึ่งสืบเนื่องด้วยคนไทยชอบภาพยนตร์แนวควาบบอยและชื่นชอบนักแสดงนำจนกลายเป็นกระแสนิยมควาบบอยของผู้คนยุคนั้น จนกระทั่งมีการแต่งกายเลียนแบบแบบนักแสดงดารามาจากภาพยนตร์แนวควาบบอย

2.4 การวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของการประพันธ์นวนิยายไทย โดยอธิบายถึงองค์ประกอบโครงสร้างของการเล่าเรื่องที่ปรากฏในแต่ละช่วงยุคสมัย โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2443 – 2475 เป็นช่วงระยะเวลาที่ ป.อินทรมหาปาลิต เริ่มเก็บเกี่ยวประสบการณ์เพื่อพัฒนางานด้านการเขียนนวนิยาย ตลอดจน ปี พ.ศ. 2475 – 2490 เป็นช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งตรงกับช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงแนวการเขียนด้านนวนิยายของ ป.อินทรมหาปาลิต จนเกิดนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” รวมทั้งสภาพบริบททางสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบการปกครอง

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาในนวนิยายที่เกิดจากสภาพการณ์ทางสังคมในแต่ละช่วงออกเป็น 4 ช่วงและวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงปีพ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490 ที่เกิดขึ้นตรงกับช่วงสมัยการเขียนนวนิยายของ ป.อินทรมหาปาลิต ในนวนิยายชุดนี้ รวมเป็นสองส่วนดังนี้

- 1) พัฒนาการจินตคติไทยที่มาจากสภาพการณ์ทางสังคมในช่วงปีพ.ศ. 2475 ถึง พ.ศ. 2490
- 2) สภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490

1) พัฒนาการจินตคติไทยที่มาจากสภาพการณ์ทางสังคมในช่วงปีพ.ศ. 2475 ถึง พ.ศ. 2490

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547) ได้กล่าวถึงเพิ่มเติมเกี่ยวกับพัฒนาการของนวนิยายไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ถึง พ.ศ.2492 เป็น 4 ช่วงดังนี้

- ช่วงที่ 1 : นวนิยายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ถึง พ.ศ. 2480
- ช่วงที่ 2 : นวนิยายที่เกิดจากผลกระทบจากการกวาดล้างทางการเมือง
- ช่วงที่ 3 : นวนิยายยุครัฐนิยม
- ช่วงที่ 4 : นวนิยายยุคหลังรัฐนิยม

ช่วงที่ 1 : นวนิยายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ถึง พ.ศ. 2480

นวนิยายแนวรักยังคงมีอยู่ แต่มีนวนิยายบางเรื่องที่มีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม คือ มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นแง่มุมชีวิตในนวนิยายที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน อุดมการณ์เสรีภาพและความเสมอภาค

เริ่มแพร่กระจายไปในหมู่ราษฎรมีผลให้ผู้ได้รับการศึกษาส่วนหนึ่งสนใจใน “ชนชั้นล่าง” ของสังคม ทำให้เกิดการสร้างเนื้อหาแบบใหม่โดยเน้นเรื่องความเห็นใจและความสงสารแก่ผู้ที่ถูกกดขี่ข่มเหงหรือเอารัดเอาเปรียบ กลายเป็นว่าความมีมนุษยธรรมเป็นกระแสใหม่ของนวนิยายที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับอุดมการณ์ของคณะราษฎร ในข้อ 3 และข้อ 4 ที่พูดถึงเสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนมากกว่าการวิเคราะห์หรือวิพากษ์ปัญหาของสังคม

นวนิยายบางส่วนสะท้อนให้เห็นการเสนอความคิดเห็นเพื่อเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการประกอบอาชีพของชนชั้นสูง จากการยึดอาชีพรับข้าราชการมาเป็นการเลือกอาชีพพ่อค้า รวมถึงอิทธิพลจากต่างประเทศ ที่นำเสนอปัญหาสังคมอันเป็นระยะที่กำลังพัฒนาไปสู่วรรณะชนชั้นกรรมชีพ

กล่าวได้ว่าการรับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและลักษณะที่แสดงความคิดเห็นต่อสภาพความเป็นไปของสังคมที่มีความสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น อาทิ *สงครามชีวิต* และข้างหลังภาพของ “ศรีบูรพา” *หญิงคนชั่ว* ของ “ก. สุรางคนางค์” และนวนิยายของ “ดอกไม้สด” เป็นต้น ที่ได้พูดถึงสำนึกทางมนุษยธรรม

ช่วงที่ 2 : นวนิยายที่เกิดจากผลกระทบจากการกวาดล้างทางการเมือง (พ.ศ. 2481-2483)

จากสถานการณ์การกวาดล้างทางการเมือง ส่งผลต่อวิถีทางการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตย จากอุดมการณ์ของคณะราษฎรที่เคยให้ไว้กับประชาชนกลายเป็นเพียงความหวังอันเลือนราง เกิดความหวาดระแวงของผู้คนที่ไม่กล้าคิดเห็นต่างจากผู้ที่ครอบครองอำนาจ เป็นเหตุแสดงให้เห็นว่านวนิยายไทยมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางการเมือง นวนิยายส่วนใหญ่กลายเป็นการเสนอแนวคิดเพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาสภาพสังคมที่เป็นอยู่ เช่น *เมืองนิมิตร* ของ “ม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์” ถึงกระนั้นก็ยังมีความรักแค้นเพื่อฝัน อย่างเรื่อง *สนิมรัก* ของ “สันต์ เทวรักษ์” ปรากฏออกมาเป็นนวนิยายสั้น ลักษณะเนื้อหาไม่ได้มีความแตกต่างจากนวนิยายรักในยุคก่อนหน้านี้ แต่ผสมธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมเข้าไป เช่น ประเพณีคลุมถุงชน ความรักของหนุ่มสาวต่างเชื้อชาติ กลวิธีการจบเรื่องโดยไม่สมหวังในการคลี่คลายปัญหาในความสุขของตัวละคร เป็นต้น

ช่วงที่ 3 : นวนิยายสมัยรัฐนิยม (พ.ศ. 2483-2488)

นวนิยายในช่วงสมัยนี้ไม่ได้มีการพัฒนาต่อเนื่องจากนวนิยายที่พยายามเสนอความเป็นอุดมคติที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาสังคมที่ดีกว่า เนื่องจากผลพวงจากนโยบายรัฐนิยมด้านวรรณกรรมที่จำกัดขอบเขตในการเขียนนวนิยายทั้งในด้านการกำหนดมาตรฐานศีลธรรม การใช้คำสรรพนาม การใช้

ตัวอักษร ตลอดจนการกำหนดให้ใช้ฉลากและบรรยากาศที่ต้องสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในสมัยนั้น จากสภาพการณ์เช่นนี้ นักเขียนหลายคนจึงแสดงปฏิกิริยาต่อต้านโดยพยายามหลีกเลี่ยงกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ ในนวนิยาย จึงทำให้เกิดภาพสะท้อนสังคมที่ต่างออกไป เช่น พัทยา ของ “ดาวหาง” ที่นำเสนอภาพการต่อสู้ระหว่างฝ่ายนิยมโซเซียลลิสม์และฝ่ายฟาสซิสม์ในทำนองยั่วล้อ เป็นต้น รวมถึงปฏิกิริยาต่อต้านนโยบายของรัฐในระดับต่าง ๆ ในขณะเดียวกันเกิดนักเขียนรุ่นใหม่และมีอาชีพเป็นนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งนักเขียนรุ่นใหม่เหล่านี้ มักมองชีวิตที่เต็มไปด้วยความโศกเศร้า ความผิดหวัง จนเกิดเป็นการสร้างภาษาที่เป็นสำนวนเฉพาะตนในคำตอบรับ คำลงท้ายและคำปฏิเสธ หลังจากโดนจำกัดการใช้สรรพนาม และมักเป็นนวนิยายชีวิตต่างแดนโดยมีโครงเรื่องเกี่ยวกับความรัก พร้อมทั้งแทรกข้อคิดจากการผิดหวังที่ทำให้เกิดการแสวงหาคูณค่าของชีวิต

ช่วงที่ 4 : นวนิยายยุครัฐธรรมนูญ (พ.ศ. 2489-2493)

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง สภาวะทางเศรษฐกิจกำลังทรุดหนัก ทำให้ประชาชนต้องอดอยาก ขาดแคลนข้าว แต่ในด้านเสรีภาพถือว่าดีกว่าในยุคสมัยรัฐธรรมนูญ หลังจากยุคสมัยรัฐธรรมนูญเป็นช่วงที่นักเขียนหลายคนได้หยุดอาชีพการเขียนเนื่องจากสภาพการณ์ทางการเมืองและสังคม เริ่มกลับมาจับน้ำหมึกในการเขียนงานวรรณกรรมอีกครั้ง มีการออกวารสารต่าง ๆ นิตยสารซึ่งกลายเป็นสนามสำคัญของนักเขียน เช่น สำนักพิมพ์ *ปิยะมิตร* ลงเรื่องของ ป.อินทรมานิต สุวัฒน์ วรดิลก และ ก. สุรางคนางค์ เป็นต้น

ถือได้ว่าเป็นยุคของนักเขียนที่พยายามจัดตั้งสำนักพิมพ์ ออกหนังสือของนักเขียนเอง บรรยากาศของวงการนิยายเริ่มกลับมามีชีวิตชีวากครั้งหนึ่ง มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านปริมาณอย่าง ทั้งนี้สืบเนื่องมาจาก

- 1) ด้านอุปกรณ์การพิมพ์ที่เคยขาดแคลนในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ทำให้การพิมพ์เกิดการขยายตัวและก้าวหน้าขึ้น
- 2) การยกเลิกนโยบายรัฐบาลของรัฐบาล นายควง อภัยวงศ์ ทำให้นักเขียนที่เคยหยุดเขียนกลับมาเขียนอีกครั้งหนึ่ง เปิดเสรีภาพในทางการเขียนได้อย่างอิสระเสรี
- 3) สภาพของสังคม ศีลธรรมและจิตใจ ในช่วงระยะก่อน ระหว่างและหลังสงคราม มีผลต่อจิตใจของประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดความหดหู่ ขาดสิ่งยึดเหนี่ยวในชีวิต เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน และเห็นแก่ตัว ความเชื่อมั่นในสิ่งดีงามทั้งหลายถูกทำลายลง เป็นเหตุทำให้ประชาชนต้องการการผ่อนคลายจากสภาพการณ์ที่ผ่านมาทั้งปวง จึงมักถูกแสดงออกมาในงานเขียนนวนิยายทำนองแนวเพื่อฝัน

ความสุขสบายของชีวิต แม้อาจจะเป็นแค่ความสุขที่ฉาบฉวยก็ตาม แต่ก็ทำให้เห็นถึงความนิยมแนวทางในการเขียนนวนิยายในช่วงยุคสมัยนั้น

2) สภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490 เนื่องจากว่าในช่วงบริบททางสังคมไทยที่เกิดขึ้นตั้งแต่หลังมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เริ่มมีบรรดานักเลง เสือ โจร ผู้ร้าย มาเพี้ยหรือขุนโจรเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากใน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี พ.ศ. 2484 เป็นช่วงที่ป.อินทรปาลิตโดนผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 2 อีกทั้งเทคโนโลยีด้านการพิมพ์ที่ถูกชะงักจากพิษสงคราม ทำให้ ป.อินทรปาลิต ต้องเปลี่ยนอาชีพของตนเองชั่วคราวไปจนกระทั่งกลับมาเขียนงานนวนิยายใหม่อีกครั้งในปี พ.ศ. 2490 ซึ่งตรงกับช่วงเวลาการเขียนนวนิยายของ ป.อินทรปาลิต ที่ได้เทียบเคียงบริบทเหตุการณ์และสภาพการณ์ทางสังคมต่าง ๆ ร้อยเรียงและเขียนผ่านเป็นตัวอักษร โดยใช้ชื่อนวนิยายชุดว่า “เสือใบ-เสือดำ” ซึ่งอ้างอิงจากการมีตัวตนอยู่ของบุคคลเหล่านั้น เพื่อให้เข้าใจในสภาพการณ์และเนื้อหานวนิยายได้ตรงกันจากสถานการณ์จริงที่ถูกเอ่ยถึง หรืออ้างอิง ผ่านตัวละครและฉาก

ก่อนวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งตรงกับระยะเวลาการเขียนของ ป.อินทรปาลิต ในนวนิยายชุดนี้ ย้อนกลับไปในช่วง พ.ศ. 2475 ช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีนักวิชาการหลายคนได้อธิบายถึงสภาพเหตุการณ์ทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่องานเขียนนวนิยายชุดนี้ หนึ่งในนั้นได้แก่ บุญสนอง บุญโยทยาน (2517) ได้เขียนบทความเรื่อง *Socialism and Social Change in Thailand* ได้กล่าวว่า ปรีดี พนมยงค์ มีความเห็นในการปฏิวัติวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ว่าก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ทางการผลิตของประชาชนชาวไทย มีผลทำให้กฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าของที่ดินสิ้นสุดลง เปลี่ยนไปเป็นความสัมพันธ์แบบผู้ให้เช่านาแทน มีการเก็บระบบภาษีจากเดิมคือ *ส่วย* ก็ถูกแทนที่ด้วยระบบภาษีแบบใหม่ หรือแม้กระทั่ง ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2517) ได้มีความเห็นถึงระบบทุนนิยมที่เกิดขึ้นว่ามีมาตั้งแต่หลังสนธิสัญญาเบาว์ริง เกิดเป็นระบบศักดินาผสมนายทุน ทำให้เกิดการเปิดประเทศต่อการค้าเสรี แต่เมื่อความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจเริ่มเปลี่ยนไป ความสัมพันธ์ทางสังคมได้รับผลกระทบกระเทือนด้วยเช่นกัน ระบบศักดินากำลังล่มสลาย นายทุนเริ่มเข้ามาแทนที่ ผู้คนในช่วงนี้ต้องดิ้นรนแก้ไขปัญหาค่าขึ้น ทำให้ค่านิยมและเอกลักษณ์ของคนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะสังเกตได้จากงานเขียนของ ป.อินทรปาลิต เช่น ความใจกว้างแบบนักเลง ไม่เอาไรต์เอาเปรียบ การศึกษาที่สูงของตัวละคร (สมเกียรติ วันทะนะ, 2524, น.101-105)

วิวัฒนาการที่เกิดขึ้นในสังคมไทย เมื่อย้อนกลับไปตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2475 ถือเป็นประวัติศาสตร์สำคัญของประเทศไทยอย่างมาก เนื่องจากตรงกับช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เป็นวันที่ประชาชนได้มีสิทธิ เสรีภาพในการมีสิทธิมีเสียงในการปกครองประเทศ นับเป็นความเสมอภาคของสมาชิกในสังคมไทย ที่ทำให้รู้จักกับก้าวแรกของคำว่า *ประชาธิปไตย* ความอุดมสมบูรณ์ของประเทศไทยเริ่มต้นจากการยกเลิกสนธิสัญญา *จอห์น เยาว์ริง* ที่อนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้ามาทำการค้าเสรีในประเทศได้ เนื่องจากในอดีตการค้าขายของชาวตะวันตกได้มีการเรียกเก็บภาษีอย่างหนัก และถูกบังคับใช้มาจนถึง 70 ปี (ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) ส่งผลให้รายได้ของประเทศลดลง มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากการยังชีพ เปลี่ยนเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าต่อสินค้า (Barter System) และเกิดระบบเศรษฐกิจแบบเงินตรา มาสิ้นสุดลงในสมัยรัชกาลที่ 6 หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 พ.ศ. 2461 (ค.ศ.1918) (นิจ อักษรา, 2554, น.51)

พ.ศ. 2482 (ค.ศ. 1939) ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2

ด้านเศรษฐกิจ หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในช่วงปี พ.ศ. 2475 สู่สภาพปกติจนกระทั่งปลายปี พ.ศ. 2484 สงครามโลกได้ขยายตัวขึ้นมาถึงประเทศไทย ผลผลิตทางการเกษตร อาทิ ข้าว ไม้สัก ดีบุกและยางพารา ถือได้ว่าเป็นสินค้าหลักของไทย ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการส่งออกปริมาณและมูลค่าสูงขึ้น ประกอบกับฐานะทางการคลังของรัฐบาลที่มั่นคง ถึงแม้ว่าคนชั้นกลางไปจนคนชั้นสูงจะไม่ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจมากนัก ยังมีกลุ่มชาวไร่ชาวนาที่อยู่ในชนบทที่ยังประสบปัญหาภัยแล้งน้อยอยู่ เป็นผลอันเนื่องมาจากลักษณะและโครงสร้างของการผลิตไม่ได้สร้างมูลค่าเพิ่มเท่าที่ควร

สภาพสังคมมีการปรับเปลี่ยนจนทำให้ไทยกลายเป็นเปิดประเทศในการติดต่อกับโลกตะวันตกมากขึ้น ตั้งแต่รัชกาลที่ 4 ผสมกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนวิทยาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยผ่านการติดต่อเจริญสัมพันธ์ผ่านทาง การเมือง เศรษฐกิจและการศึกษา หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยได้เข้าสัมผัสกับการปกครองแบบประชาธิปไตย มีสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคภายใต้รัฐธรรมนูญ แต่กระนั้นไทยเองก็ยังไม่ถือว่าเข้าสู่ความสมบูรณ์อย่างถ่องแท้ อันเนื่องมาจากสภาพทางเศรษฐกิจทั้งในภาพรวมและส่วนของราษฎรที่ไม่เคยเป็นประชาธิปไตย เห็นได้จากการกระจุกตัวอยู่กับบุคคลเพียงบางกลุ่มมิได้มีการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมและทั่วถึง ทำให้ประชาชนมีความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจอย่างมาก จนกระทั่งเข้าสู่ปี พ.ศ. 2488 เมื่อสงครามสงบลง กลับทำให้ผู้คนต้องตกอยู่ในความ

เดือดร้อนจากการเพิ่มขึ้นของค่าครองชีพที่สูงขึ้น โดยเฉพาะผู้คนที่ใช้ชีวิตในเมือง เมื่อสงครามสงบลง ในกลางปี พ.ศ. 2489 มีการจัดตั้ง “องค์การสรรพอาหาร” ขึ้นเพื่อซื้อสินค้าต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาหารที่เป็นสิ่งจำเป็นแก่การครองชีพ นำมาจำหน่ายในราคาถูกให้แก่ประชาชน เพื่อช่วยลดค่าครองชีพให้แก่ราษฎร ทั้งยังช่วยลดค่าครองชีพของประชาชนจากสภาวะเงินเฟ้ออีกด้วย แต่วิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ณ ขณะนั้น คือ การสะสมเงินตราต่างประเทศเพื่อใช้เป็นทุนสำรองหนุนหลัง ไม่นานนักอังกฤษก็ยกเลิกการส่งมอบข้าวและเลิกสถานะสงครามระหว่างกัน เปลี่ยนมาเป็นการซื้อข้าวจากประเทศไทย ทำให้ไทยมีเงินหมุนเวียนและฟื้นฟูให้แก่การส่งออกสินค้าของไทยจนกระทั่งเข้าสู่ถึงพุทธกาล (พ.ศ. 2500) เศรษฐกิจประเทศไทยได้เจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก แถบไม่เห็นร่องรอยจากผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่ 2 หลงเหลือให้เห็น (วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, 2558, น.44-51)

พ.ศ.2483 - พ.ศ. 2484 การเรียกร้องดินแดนในอินโดจีนฝรั่งเศส

ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีการเรียกร้องขอคืนดินแดนที่มีมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนเรศวรและสมเด็จพระเจ้าตากสิน (พระเจ้ากรุงธนบุรี) ได้แก่ อินโดจีนฝรั่งเศส (ลาวและกัมพูชา) และดินแดนรัฐฉาน (พม่าและรัฐมลายู) ซึ่งมหาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเรียกร้องขอคืนดินแดนคืนในนโยบายของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ด้วยเหตุผลทางภูมิหลังประวัติศาสตร์ของการเป็นเมืองขึ้นของลาว กัมพูชา พม่าและแถบมลายูนั้น ไม่แปลกใจถึงการดำเนินนโยบายการต่างประเทศในลักษณะเป็นลัทธิชาตินิยมของจอมพล ป. พิบูลสงครามเกิดเป็นกรณีพิพาทเรื่องดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสขึ้น หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ไทยเสียดินแดนให้แก่ฝรั่งเศสไปทำให้ผู้นำประเทศอย่างจอมพล ป. พิบูลสงครามพยายามจะก่อกวนดิกลับมา ประจวบเหมาะ กับสถานการณ์ของฝรั่งเศสที่อ่อนแอลงจากการยึดครองของเยอรมนี (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2559)

ในระยะแรกของนโยบายไทยมีความต้องการเพียง จัดสรรเขตแดนอย่างยุติธรรมด้วยการใช้แม่น้ำโขงเป็นพรมแดนระหว่างประเทศ พร้อมทั้งใช้ร่องน้ำลึกเป็นเส้นเขตแดนตามสนธิสัญญาที่ทำไว้กับฝรั่งเศสในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ หลังจากนั้นไทยได้ทำการขอแก้สัญญาที่ไม่เป็นธรรมเสีย ซึ่งมีข้อแม้ 3 ประการคือ ข้อแรกให้ใช้ร่องน้ำลึกเป็นพรมแดนระหว่างประเทศ ข้อถัดมาคือการขอคืนดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขงตรงกับหลวงพระบางและปากเซคืนแก่ไทย และข้อสุดท้ายคือหากมีการเปลี่ยนแปลงอำนาจอธิปไตยในอินโดจีนจากฝรั่งเศส ขอให้ลาวและกัมพูชาตกเป็นของไทย เป็นเหตุให้ 2 ข้อหลังฝรั่งเศสมีอาจจะยอมรับได้ กลายเป็นจุดเริ่มต้นของจอมพล ป. พิบูลสงครามกระตุ้นจิตสำนึก

รักษาดีขึ้น ทั้งยังตัดสินใจทำการรบกับฝรั่งเศสโดยฉับพลันด้วยการให้ญี่ปุ่นแผ่อิทธิพลทางทหารเข้ามาในอินโดจีน (สรศัลย์ แผงสภา, 2558)

ญี่ปุ่นเสนอตนเองเข้าเป็นผู้ไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทในศึกสงครามครั้งนี้ แน่ใจว่าความสำเร็จจากนโยบายเรียกร้องของดินแดนกลายเป็นเครื่องพิสูจน์ความเป็นชาตินิยมในยุคนั้นได้ดี และถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่ทำให้ไทยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในความขัดแย้งกับประเทศตะวันตกอย่างเปิดเผยมากขึ้น ทำให้ไทยกลับไปมีความสัมพันธ์ที่ดีกับญี่ปุ่นอีกครั้งหนึ่ง

เหตุการณ์วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ญี่ปุ่นส่งกำลังพลเข้ารุกรานไทยในหลายพื้นที่ ชายทะเลของไทย กลายเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ไทยต้องเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 ในเวลาถัดมา แม้ว่าจะเกิดสงครามระหว่างเยอรมนีกับอังกฤษและฝรั่งเศส ซึ่งไทยประกาศตนเป็นกลาง ครั้นฝรั่งเศสเสียทีกลายเป็นฝ่ายพ่ายแพ้แก่เยอรมนี รัฐบาลชาตินิยมของไทยในยุคนั้นมีการเคลื่อนไหวในการยึดเอาดินแดนลาวและกัมพูชาจากการตกอยู่ภายใต้การครอบครองของฝรั่งเศสเข้ามาเป็นของไทย ทำให้ญี่ปุ่นได้เข้ามาเป็นผู้เจรจา ทำให้ฝรั่งเศสยอมมอบดินแดนบางส่วนคืนกับไทยในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2484 (ประเสริฐ ปัทมะสุนธ์, 2559)

มีการสนับสนุนและบังคับให้เด็กไทยได้รับการศึกษามาตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงรัชกาลที่ 6 ในปัจจุบันซึ่ง “คณะราษฎร” ได้เข้าบริหารราชการแผ่นดินหลัง พ.ศ. 2475 โดยระบุเอาไว้ใน หลัก 6 ประการ จนกระทั่งวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 เกิดสงครามมหาเอเชียบูรพาขึ้น ไทยและญี่ปุ่นมีข้อผูกพันระหว่างกันในการเป็นพันธมิตรรบร่วมตลอดเกือบ 4 ปี (ราวปี พ.ศ. 2488) และได้มีการบังคับให้ประเทศไทย รับผิดชอบค่าใช้จ่ายและให้ที่พำนักแก่ญี่ปุ่นที่ผ่านเข้ามาในตลอดระยะเวลาที่ทำการสงคราม (วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, 2548, น.42)

ผลกระทบหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ตั้งแต่ช่วงพ.ศ. 2482 ถึง พ.ศ. 2487

จากสภาวะการณ์ทางสงครามช่วง ปี พ.ศ. 2482 ไทยได้รับผลกระทบจากการก่อสงคราม ตั้งแต่ช่วงนั้น การส่งออกสินค้าเกษตรของไทยเป็นไปได้น้อยมาก แต่ก็ถือว่าดุลการค้าระหว่างไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2483 ถึง พ.ศ. 2484 ยังทรงตัวอยู่ แม้ปัญหาการขาดแคลนเครื่องอุปโภค-บริโภค จะเป็นปัญหาหนักต่อประชาชนไทย สินค้าที่ขาดแคลนและขึ้นราคาอย่างมากได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม ยา รักษาโรค น้ำตาลทราย เชื้อเพลิง เบนซิน เป็นต้น จากคำกล่าวที่ว่า “เราใช้ของไทย ไทยทำ ไทยใช้” (จอมพล ป. พิบูลสงคราม, ม.ป.ป.) จากการขาดแคลนสินค้าเหล่านั้น ควรพลิกวิกฤตเป็นโอกาส ด้วยการผลิตขึ้นหรือจัดทำเอง หากมองย้อนกลับไปจากการลงนามสัญญาพันธมิตรกับญี่ปุ่น ทำให้

สภาวะการณ์ ณ ขณะนั้น จากเงินบาทที่แพร่สะพัดก็เพิ่มขึ้นเป็นทบทวี สินค้าที่ขาดแคลนราคาสูงขึ้น ไทยต้องเสียเปรียบและซื้อสินค้าจากญี่ปุ่นที่แพงกว่า ในทางกลับกันไทยต้องขายสินค้าญี่ปุ่นในราคาถูกกว่าเดิมเช่นกัน

มกราคม พ.ศ. 2485 ถึง พ.ศ. 2488 เป็นการเริ่มต้นของสงครามมหาเอเซียบูรพา ชาวบ้านต้องหนีหัวซุกหัวซุนจากการหลบภัยสงคราม โดยเริ่มจากการทิ้งระเบิดทางอากาศของสัมพันธมิตรถึง 2 ช่วง ทั้งในต้นปี พ.ศ. 2485 จากการบินของฝูงอังกฤษมาyingพม่าเพื่อเข้าโจมตีไทย ช้ำในปลายปียังมีภาวะน้ำท่วมหลากครั้งใหญ่อีกด้วย ถัดมาปี พ.ศ. 2486 สัมพันธมิตรได้เข้าโจมตีจากอินเดียและรัฐบาลได้เริ่มแนะนำให้ประชาชนอพยพออกจากหัวเมือง เป็นเหตุให้ชาวบ้านส่วนใหญ่ย้ายออกสู่เขตชนบท สงครามดำเนินมาถึงช่วงปี พ.ศ. 2487 จอมพล ป. พิบูลสงครามมีคำสั่งให้ “กรมโฆษณาการร่วมกับหนังสือพิมพ์” แสดงภาพการทิ้งระเบิดในแต่ละเขตให้เห็นและเผยแพร่ไปทั่วกรุงเทพฯ แม้ว่าแผนการเรียกร่องอินโดจีนฝรั่งเศสจะทำให้จอมพล ป. พิบูลสงครามก้าวขึ้นสู่จุดสูงสุดในชีวิตทางการเมือง ในขณะที่แผนรับมือทางยุทธศาสตร์และการเมืองในเรื่องของเมืองหลวงเพชรบูรณ์และพุทธบุรีมณฑลสระบุรีในปี พ.ศ. 2486 ถึง พ.ศ. 2487 ก็ทำให้จอมพล ป. พิบูลสงครามพ้นจากตำแหน่งเช่นเดียวกัน (ชาลววิทย์ เกษตรศิริ, 2559, น.293-302)

พ.ศ. 2488 ถึง พ.ศ. 2490 ลัทธิรัฐธรรมนูญกับประชาธิปไตย

ปรีดี พนมยงค์ ผู้ที่มีอำนาจและบารมีในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 ในยุคสมัยของหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ขณะที่ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีในช่วงเวลานั้น ได้ฟื้นฟูประเทศสยามจากการเป็นชาตินิยมของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เกิดความพยายามอย่างจริงจังของกลุ่มผู้นำที่มีความคิดเสรีนิยมและสังคมนิยมบางส่วน มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เพื่อใช้แทน ฉบับ 2475 โดยอนุญาตให้มีการจัดตั้งพรรคการเมือง การเลือกเลือกตั้ง การแยกข้าราชการการเมืองออกจากข้าราชการประจำ ทั้งยังเกิดพรรคการเมืองขึ้นในช่วงนี้แบ่งเป็น 3 ฝ่ายกลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มแรกเป็นเสรีนิยมและสังคมนิยมที่สนับสนุนปรีดี พนมยงค์ กลุ่มที่สองเป็นฝ่ายอนุรักษนิยมสนับสนุนฝ่ายนายควง อภัยวงศ์และกลุ่มที่สามเป็นฝ่ายอำนาจนิยม เป็นกลุ่มที่สนับสนุนจอมพล ป. พิบูลสงคราม

รัฐธรรมนูญฉบับ 2489 ถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 3 ของไทยซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวความคิดที่เป็นเสรีนิยมและประชาธิปไตยแบบตะวันตกและด้านนิติศาสตร์ ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่เกิดขึ้นไปพร้อมกับชัยชนะของฝ่ายประชาธิปไตยและสัมพันธมิตร แต่ในทางตรงกันข้ามก็เป็นฉบับที่เกิดขึ้นมาในสมัยความตกต่ำของฝ่ายอำนาจนิยมและระบบฟาสซิสต์ จะเห็นได้ว่าในช่วงหลังจากนี้เกิดการแข่งขันเพื่อ

ตำแหน่งสมาชิกพัฒนาซึ่งกลายเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างนักการเมืองฝ่ายเสรีนิยมและฝ่ายอนุรักษนิยม ทำให้ฝ่ายอนุรักษนิยมหันไปก่อตั้งพรรคประชาธิปไตยขึ้น และได้หันไปให้ความสนับสนุนกับฝ่ายอำนาจนิยมในการรัฐประหาร 2490 ในเวลาต่อมา

เมื่อพิจารณาจากค่านิยมของสังคมไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2482 ถึง พ.ศ. 2490 ค้นพบความจริง 2 ประการ (วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, 2548, น.58-61) คือ

1. ผู้คนเริ่มละทิ้งบรรดาข้อประพฤติดั้งเดิมต่าง ๆ ที่เคยยึดถือมาช้านาน อาทิ จริยธรรม ศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความรู้จักผิดชอบชั่วดี นำมาซึ่งความเสื่อมโทรมของสภาพสังคมอย่างเห็นได้ชัด

2. การให้คุณค่าและความสำคัญกับ “เงิน” เสมือนเป็นพระเจ้า ที่สามารถบันดาลได้ทั้งเกียรติยศ ชื่อเสียง อำนาจ ตำแหน่ง ความรัก การละทิ้งศีลธรรมจรรยาก่อให้เกิดความอยากได้อะไรก็นำไปสู่การทุจริตหรือการประพฤติมิชอบโดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้าราชการยุคนั้น ที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างหนาหู ข้าราชการหมดความน่าเชื่อถือและศักดิ์ศรี กลายเป็นสาเหตุหนึ่งที่สั่นคลอนเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล เป็นเหตุทำให้เกิดการก่อตัวของโจรผู้ร้ายทั้งในกรุงและตามหัวเมืองต่าง ๆ ก่อให้เกิดปล้นทรัพย์สังหารเจ้าทรัพย์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง กลายเป็นข่าวแพร่สะพัดและได้ชื่อว่าเป็น “เสือ” จากสมญานามนี้เลือนหายตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อครั้งถึงยุคหลังสงครามกลับทวีคูณความรุนแรงด้วยอาวุธยุทโธปกรณ์จากอาวุธในช่วงสงคราม และการรวมตัวกันเป็นกลุ่มกองโจร

เบนเนดิกท์ แอนเดอร์สัน (2553, น.14) กล่าวว่า ในช่วงเวลาที่ประเทศไทยอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเผด็จการทหารอย่าง จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2501-2506 ในยุคนี้ถูกเรียกว่า *ยุคสมัยอเมริกัน* ในประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่ เนื่องจากอิทธิพลของอเมริกาได้เข้ามาสูงมาก ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็วอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน นักเขียนในยุคสมัยอเมริกันนี้ ถือได้ว่าเป็นผู้ที่เติบโตจากภาวะสุของอมของยุคสมัยนี้อย่างแท้จริง ในช่วงเดียวกันนี้อเมริกากำลังตื่นตระหนกต่อการแผ่ขยายอำนาจของจีนแดง ทำให้สยามถูกมองเสมือนเป็นป้อมค่ายของความเป็นเสรีสำหรับสหรัฐอเมริกา ในแง่ของความมั่นคง ความเชื่อและความแข็งแกร่ง แต่หลังจากการเรียนรู้ในเวียดนามพบว่าต้องส่งเสริมการพัฒนาแบบตะวันตก ไม่เว้นแม้แต่พื้นที่ในชนบท อเมริกาจึงใช้อิทธิพลในการผลักดันให้เผด็จการของไทยปฏิบัติตาม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของ “เสื่อใบ-เสื่อดำ” ของ ป.อินทรปาลิต

ศิริวรรณ ลาภสมบูรณานนท์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การผลิตซ้ำและการสร้างค่านิยมของเรื่องเล่าเกี่ยวกับ ‘เสื่อ’ ในสังคมไทย พ.ศ. 2460-2510” โดยใช้บทบาทหน้าที่และอิทธิพลของสื่อมวลชนที่ผลิตซ้ำและสร้างค่านิยมเรื่องเล่าเกี่ยวกับเสื่อขึ้น เพื่อสะท้อนให้เห็นค่านิยมและอุดมการณ์ในสังคมไทยที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่าเกี่ยวกับเสื่อ

ผลการศึกษาพบว่า การผลิตซ้ำและการสร้างค่านิยมในเรื่องเล่าเกี่ยวกับ “เสื่อ” ในสื่อมวลชนรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2460 เพื่อตอบสนองความสนใจของสื่อมวลชนเป็นหลักที่มาจากสภาวะการกดดันของสภาพเศรษฐกิจและสังคมหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจากเรื่องราวเกี่ยวกับเสื่อได้รับความนิยมมาก จึงทำให้เกิดการผลิตซ้ำอยู่เสมอ ทั้งการนำเรื่องราวจากอดีตนำมาเขียนใหม่ ดัดแปลงจากข่าวที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นเพื่อนำเสนอในรูปแบบที่เร้าอารมณ์มากขึ้น และการผลิตซ้ำภาพลักษณ์ของเสื่อไม่ได้คงอยู่ในรูปแบบเดิม แต่ถูกปรับเปลี่ยนไปตามแต่ละยุคสมัย การผลิตซ้ำเรื่องเล่าเกี่ยวกับเสื่อจึงเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นค่านิยมและอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่านั่นเอง

บทความเรื่อง “นิยายชุดเสื่อใบ-เสื่อดำ ของ ป.อินทรปาลิตกับสังคมไทยยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2” วรรณกรรมอมตะอีกชิ้นหนึ่งของ ป.อินทรปาลิต โดย วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ (2548) ได้ทำการศึกษานวนิยายชุด “เสื่อใบ-เสื่อดำ” และตั้งคำถามถึงนวนิยายชุดนี้ไว้ 2 ประเด็นด้วยกัน ประเด็นแรก ในแง่ของข้อคิดเห็นจากผู้อ่านนอกเหนือไปจากความสนุกสนานและความซาบซึ้งกินใจในงานเขียน และประเด็นถัดมา การสะท้อนภาพสังคมไทยในช่วงยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มากพอหรือไม่ ทั้งในด้านรูปธรรม สถานการณ์ต่าง ๆ และนามธรรม (บรรยากาศ ทศนคติ ปรัชญาสังคม เป็นต้น)

ข้อค้นพบในประเด็นที่หนึ่ง คือ คำตอบส่วนมากจากผู้อ่านพบว่าสังคมไทยขาดคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจ เกิดการเอารัดเอาเปรียบของผู้ร่ำรวย ทำให้เกิดโจรผู้ร้ายอย่างออกอวาง ข้อค้นพบในประเด็นถัดมา คือ คำตอบที่เกิดขึ้นเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ที่ปรากฏในนวนิยายอย่างหมดข้อสงสัย โดยแบ่งได้ 3 ประเด็นคือ ด้านการเมือง มีการใช้อำนาจและความรุนแรงในการแก้ปัญหาขาดความขัดแย้ง มีการฝ่าฝืนกฎหมายบ้านเมือง ณ ขณะนั้น ด้านเศรษฐกิจ เกิดการล่มสลายของระบบเงินตราต่างประเทศก่อให้เกิดสภาวะเงินเฟ้ออย่างที่คุณคนมิเคยประสบมาก่อน ผู้ที่มี

รายได้สูญเสียดังกล่าว ผู้ที่ขัดสนต้องหันไปประกอบอาชีพอื่นหรืออีกทางเลือกหนึ่งคือการบุกปล้นทรัพย์ ข้าราชการเริ่มมีการฉ้อฉลกลโกงเกิดขึ้น ส่วนในด้านสุดท้าย ด้านสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด ผู้ที่เคยมั่งมีมีสถานะที่ตกต่ำลง ในขณะที่บุคคลกลุ่มหนึ่งเรียกตนเองว่า เศรษฐีสงคราม คือได้รับผลประโยชน์จากศึกสงครามจนกระทั่งร่ำรวยขึ้น เกิดการบูชาเงินดังพระเจ้า

จากสามด้านนี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในงานนวนิยายชุด “เสื่อใบเสื่อดำ” ของ ป.อินทรปาลิต ได้อย่างชัดเจนกลายเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นภาพที่ปรากฏถึงความตื่นตัวเร้าใจและการเล่าความจริง ณ ช่วงนั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโครงสร้างการเล่าเรื่องที่นำเสนอผ่านภาพยนตร์แอคชั่นไทย

นิวัฒน์ ประสิทธิ์วิทย์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “แนวคิดชาตินิยมและบริบททางสังคมไทยในภาพยนตร์แอคชั่นไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2551” โดยศึกษาภาพยนตร์แอคชั่นไทยที่ออกฉายระหว่างปี พ.ศ. 2540-2551 จำนวนทั้งสิ้น 11 เรื่อง โดยพิจารณาจากโครงสร้างการเล่าเรื่องเป็นเกณฑ์ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นความคิด ขั้วขัดแย้ง ตัวละคร ฉาก สัญลักษณ์พิเศษและมุมมองการเล่าเรื่อง เพื่อให้เห็นจุดร่วมหรือการนำเสนอที่ใกล้เคียงกันในองค์ประกอบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดชาตินิยมและบริบทของสังคมไทยในการนำเสนอแก่นความคิดหลักของเรื่องในภาพยนตร์

ผลการวิจัยพบว่าแนวคิดเรื่องชาตินิยมที่ปรากฏในภาพยนตร์นั้น มีลักษณะและองค์ประกอบร่วมกัน คือ 1) ความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ 2) ตัวละครส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนระดับล่างหรือกลุ่มคนรักชาติ 3) ฉากหรือสถานที่เน้นความสมจริง และเป็นฉากที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ผสมระหว่างฉากเมืองและฉากชนบท 4) สัญลักษณ์ของความเป็นชาติไทย พระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมไทย และแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ตามลักษณะแนวคิดชาตินิยม คือ 1) ถวิลหาอดีต (พ.ศ. 2540-2543) 2) เน้นศิลปะการต่อสู้แบบไทย ๆ (พ.ศ. 2544-2548) 3) ประนีประนอมในเชิงแนวคิดชาตินิยม (พ.ศ. 2549-2551) โดยภาพยนตร์ทั้งสิ้น 11 เรื่องนั้นสะท้อนให้เห็นถึงบริบททางสังคม เรื่องวิกฤติทางเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2540, ทุนนิยมและการตอบโต้ท้องถิ่นนิยม รวมไปถึงความสัมพันธ์ในประเทศแถบเพื่อนบ้านด้วยกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาลักษณะตัวละครในภาพยนตร์แนวต่อสู้ผจญภัยของไทย

ณัฐ สุขสมัย (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การสร้างความหมายใหม่ของ วีรบุรุษและยอดวีรบุรุษ ในภาพยนตร์ไทย” โดยรวบรวมภาพยนตร์ไทยทั้งหมด 24 เรื่อง ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ การเล่าเรื่อง (Narrative Analysis) โดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มภาพยนตร์ไทย ยุคอดีตที่เข้าฉายในโรงภาพยนตร์ช่วงปี พ.ศ. 2466 ถึง พ.ศ. 2536 จำนวน 11 เรื่อง และกลุ่ม ภาพยนตร์ไทยยุคปัจจุบันที่เข้าฉายในโรงภาพยนตร์ช่วงปี พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2550 จำนวน 13 เรื่อง โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับวีรบุรุษและยอดวีรบุรุษ ทฤษฎีสัญวิทยา แนวคิดเรื่องการผลิตซ้ำและแนวคิด เรื่ององค์ประกอบของภาพยนตร์

ผลการศึกษาพบว่า การประกอบสร้างความหมายของวีรบุรุษและยอดวีรบุรุษในกลุ่มตัวอย่าง ภาพยนตร์ไทยในยุคปัจจุบัน ได้ถูกประกอบสร้างความหมายใหม่ ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านความเสียสละ ของวีรบุรุษและยอดวีรบุรุษในภาพยนตร์ไทยยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องจากการเสียสละ ตนเองเพื่อความต้องการของตนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ปัจเจกชน) มากกว่าทำเพื่อผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง 2) ความมุ่งมั่นไม่ยอมพ่ายแพ้ต่ออุปสรรค จัดเป็นคุณลักษณะของวีรบุรุษและยอดวีรบุรุษ ในภาพยนตร์ไทยยุคปัจจุบันที่ถูกเปลี่ยนแปลงให้มีความสำคัญ 3) วีรบุรุษและยอดวีรบุรุษใน ภาพยนตร์ไทยยุคปัจจุบันถูกตัดคุณลักษณะด้านความมีไหวพริบออกไป เนื่องจากวีรบุรุษที่ถูก สร้างใหม่นั้นมีการมุ่งเน้นการเป็นนักปราบปรามหรือนักต่อสู้มากกว่านักสืบ 4) วีรบุรุษและยอด วีรบุรุษในภาพยนตร์ไทยยุคปัจจุบันมีคุณลักษณะเฉพาะที่หลากหลายและแตกต่างกันไป 5) วีรบุรุษ และยอดวีรบุรุษในภาพยนตร์ไทยยุคปัจจุบันถูกสร้างขึ้นในฐานของตำรวจเป็นหลัก 6) วีรบุรุษและ ยอดวีรบุรุษในภาพยนตร์ไทยยุคปัจจุบันถูกแต่งเติมคุณลักษณะภายนอกจากอิทธิพลของสื่ออื่น 7) วีรบุรุษและยอดวีรบุรุษในภาพยนตร์ไทยยุคปัจจุบันถูกสร้างให้มีความเป็นมนุษย์มากขึ้น

กระบวนการสร้างความหมายใหม่ของวีรบุรุษและยอดวีรบุรุษที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย พบว่าองค์ประกอบของการเล่าเรื่องในภาพยนตร์มีความเชื่อมโยงและแตกต่างกันไปในการสร้าง ความหมายทั้งในแง่ของ 1) การสืบทอด 2) การตัดทอน 3) การเพิ่มเติม และ 4) การเปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อดังกล่าว พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องเมื่อนำมาเปรียบเทียบพบว่า มีความแตกต่างกันไปเนื่องมาจากหลายองค์ประกอบ โดยเฉพาะด้านการเล่า เรื่อง (Narrative) องค์ประกอบด้านความตั้งใจของผู้สร้าง (Creator) และองค์ประกอบด้านบริบท

สังคม (Context) เป็นปัจจัยสำคัญที่ตรงกับข้อสันนิษฐานเรื่องของกระบวนการสร้างความหมายใหม่
ของวีรบุรุษและยอดวีรบุรุษ ที่มีความเชื่อมโยงกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

กฤตยา ณ หนองคาย (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “พระเอกและผู้ร้ายในภาพยนตร์แนวต่อสู้
ผจญภัยของไทย การวิเคราะห์ลักษณะการผสมผสานทางวัฒนธรรม” โดยรวบรวมภาพยนตร์แนว
ต่อสู้ผจญภัยของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 ถึง พ.ศ. 2553 จำนวนทั้งสิ้น 45 เรื่อง ซึ่งใช้แนวคิดเรื่องแบบ
เรื่องมาวิเคราะห์เนื้อเรื่องและลักษณะตัวละครเป็นแนวทางการประยุกต์ใช้

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพยนตร์แนวต่อสู้ผจญภัยของไทยถูกจัดแบบเรื่องได้เป็น 4 แบบ
คือ 1) แบบเรื่องวีรบุรุษนอกกฎหมาย 2) แบบเรื่องสุภาพบุรุษนักสู้ชีวิต 3) แบบเรื่องวีรบุรุษปลอมตัว
และวีรบุรุษปิดบังใบหน้า 4) แบบเรื่องวีรบุรุษจอมเวทย์

จากการศึกษาทำให้พบลักษณะตัวละครพระเอกและผู้ร้าย ที่สามารถจำแนกลักษณะพระเอก
ได้ 5 กลุ่ม 6 รูปแบบด้วยกัน คือ 1) พระเอกแบบนักสู้ภูธร มี 2 รูปแบบ คือ พระเอกสุภาพบุรุษจอม
โจรและพระเอกนักสู้ยอดมวยไทย 2) พระเอกแบบข้าราชการผดุงความยุติธรรม 3) พระเอกแบบจอม
เวทย์ 4) พระเอกแบบยอดสายลับหรือแบบวีรบุรุษคาดหน้ากาก และ 5) พระเอกแบบเบ็ดเตล็ด ได้แก่
พระเอกที่เป็นแบบกลุ่มและพระเอกชาวต่างชาติ

ส่วนลักษณะของผู้ร้ายมี 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ร้ายแบบจอมโจรหรือเจ้าพ่อผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น
2) ผู้ร้ายแบบข้าราชการหรือนักการเมืองฉ้อฉล 3) ผู้ร้ายแบบกลุ่มก่อการร้าย องค์กรลับ อาชญากร
หรือทหารต่างชาติ และ 4) ผู้ร้ายแบบจอมขมังเวทย์และสัตว์ประหลาด สัตว์ร้ายแนวเหนือจริง

จากการวิเคราะห์พบว่าการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยและต่างชาติจาก 3 ลักษณะ
ด้วยกัน คือ 1) ผ่านรูปลักษณ์และการแต่งกาย 2) ผ่านพฤติกรรมและบทบาทของตัวละคร 3) ผ่าน
ความสามารถและคุณสมบัติพิเศษ โดยมีกลวิธีการผสมผสานวัฒนธรรม 4 วิธี คือ 1) รับลักษณะจากตัว
ละครต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ 2) รับลักษณะตัวละครจากต่างประเทศบางส่วนและเพิ่มลักษณะตัว
ละครแบบไทย 3) รับแนวคิดจากต่างประเทศแต่สร้างตัวละครแบบไทย และ 4) ปรับตัวละครแบบ
ไทยให้มีลักษณะเป็นสากล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมในกระบวนการของสื่อ
ภาพยนตร์

จากการศึกษาตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อดังกล่าว พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษาถึงการผลิตซ้ำและการสร้างความนิยมจากสื่อมวลชน อีกทั้งยังศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของโครงสร้างการเล่าเรื่องและแนวคิดแฝงในเรื่องเล่า รวมไปถึงวิเคราะห์ลักษณะตัวละครจากแนวคิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานของ ป.อินทรปาลิต

อารีลักษณ์ พูลทรัพย์ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ภาพสะท้อนและนัยความหมายทางการเมืองบางประการจากหัตถนิยายชุด พล นิกร กิมหงวน” โดยศึกษาวรรณกรรมชุดสามเกลอ พล นิกร กิมหงวน ในการวิเคราะห์เนื้อหาที่สะท้อนถึงบริบทและนัยความหมายบางประการทางการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482 ถึง ปี พ.ศ. 2500 ใช้วิธีการศึกษาเอกสารและตำราต่าง ๆ ถึงบริบททางการเมืองของไทยในช่วงเวลาดังกล่าวและใช้วิธีการอ่านตามหลักการในการศึกษาและตีความวรรณกรรม คือ การตีความตามเจตนาของตัวบทหรือการอ่านตามใจความ โดยใช้พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับหลักไวยากรณ์ โครงสร้างประโยค ความหมายของคำแต่ละคำ รวมทั้งองค์ประกอบทางวรรณศิลป์และสัญลักษณ์ทางวรรณกรรมในการอ่าน แบ่งออกเป็น 3 ยุค คือ 1) ยุคที่หนึ่ง (พ.ศ. 2482 ถึงปลายปี พ.ศ. 2483) คือ ยุคการเมืองไทยอยู่ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนทั่วไปและรัฐบาลของระบอบใหม่ 2) ยุคที่สอง (พ.ศ. 2483 ถึงปลายปี พ.ศ. 2490) คือ ช่วงประเทศไทยตกอยู่ในภาวะสงครามสลับกับสันติภาพ การเมืองปกครองเป็นแบบระบอบประชาธิปไตยสลับกับเผด็จการ 3) ยุคที่สาม (ปลายปี พ.ศ. 2490 ถึงปลายปี พ.ศ. 2500) ในช่วงปี พ.ศ. 2490 ถึง พ.ศ. 2494 เป็นแบบกึ่งประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการทหาร แต่ในช่วงท้ายๆของยุค มีลักษณะพิเศษเป็นเผด็จการอำนาจสามฐาน

ผลการศึกษาพบว่า หัตถนิยายชุด พล นิกร กิมหงวน ทั้งสามยุค ปรากฏว่า

1) ยุคที่หนึ่ง สะท้อนภาพและนัยความหมายทางการเมืองในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี การพยายามนำรัฐไทยไปสู่ความรักชาติ ความคิดชาตินิยม ภาพของสังคมไทยที่สงบสุข การเมืองเศรษฐกิจและสังคม มีความมั่นคงและเสถียรภาพในระดับที่น่าพอใจ แต่ภาพของหัตถนิยายชุดนี้ มีการตกหล่นภาพและนัยความหมายทางการเมืองอยู่เล็กน้อย เช่น เหตุการณ์ประหารชีวิตนักโทษในคดีกบฏทั้ง 18 คน ในวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2482 ถึง 3 ธันวาคม พ.ศ. 2482 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่ ป.อินทรปาลิต ได้ประพันธ์หัตถนิยายชุดนี้ เนื่องจากเป็นหัตถนิยาย จึงไม่ปรากฏภาพของความสลดหดหู่

2) ยุคที่สอง ถูกแบ่งออกเป็นสามช่วง ช่วงที่1 สะท้อนภาพและนัยความหมายในกรณีข้อพิพาทอินโดจีนและความคิดชาตินิยม, ภาพของการเบียดเบียนทางการเมืองจากประชาธิปไตยสู่เผด็จการ, ภาพความอึดอัดวิตกกังวลของประชาชนในภาวะสงครามและภาพของประเทศไทยในช่วงแรกๆ ของสงครามโลกครั้งที่สอง ในหัตถนิยายไม่ปรากฏภาพความวุ่นวายและความสับสนของประเทศ ชัดกับความ เป็นจริงในสังคมสมัยนั้น ช่วงที่ 2 ปรากฏภาพสะท้อนของเมืองไทยในช่วงหลัง ๆ เช่น การทิ้งระเบิดโจมตีกรุงเทพฯ ของฝ่ายสัมพันธมิตร, ภาพการณ์ขาดแคลนสินค้าจำเป็นในการดำรงชีพ, ภาวะเงินเฟ้อข้าวยามมากแฉง เป็นต้น ช่วงที่3 สะท้อนภาพเฉพาะส่วนที่มีผลกระทบกับประชาชนโดยตรง หรือเป็นความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป เช่น การคอร์รัปชัน, ภาพที่ปรากฏอยู่ในหัตถนิยายชุดนี้ สะท้อนภาพของการเมือง เศรษฐกิจและสังคมแบบปะปนกันหมด ไม่สามารถแยกออกได้ชัดเจน

3) ยุคที่สาม สะท้อนภาพที่ปรากฏในลักษณะเดียว คือ เฉพาะส่วนที่มีผลกระทบกับประชาชนโดยตรงหรือความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป เช่น ภาพปัญหาเรื้อรังมาตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สอง, การทุจริตคอร์รัปชันการเรียกและรับสินบน, ยุคอำนาจและอิทธิพลเถื่อนครองเมืองและการใช้อำนาจและอิทธิพลสร้างอภิสิทธิ์ส่วนตัวและการปราบปรามและต่อต้านคอมมิวนิสต์ในยุคสงครามเย็น เป็นต้น

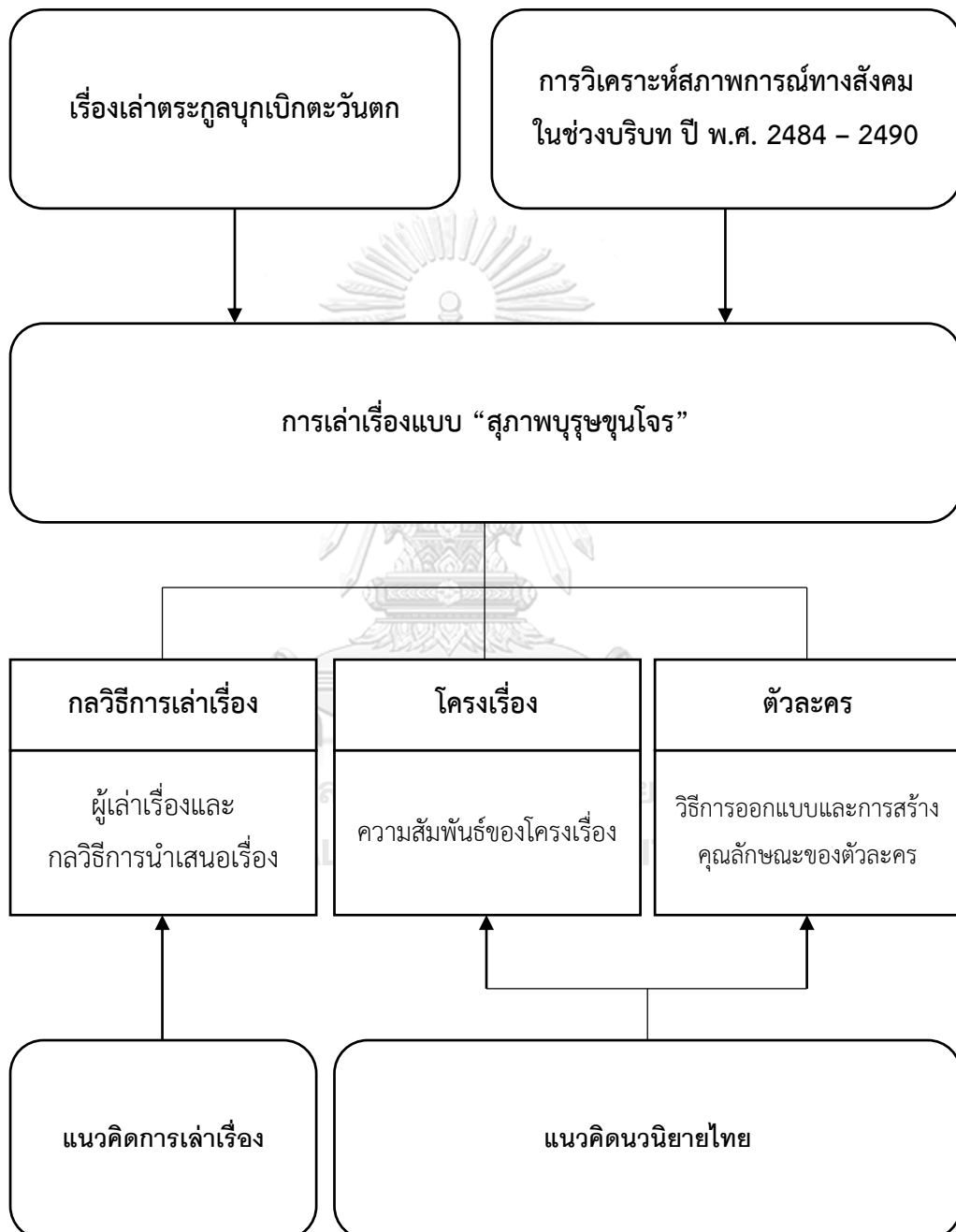
จากการศึกษาตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อดังกล่าว พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษา และวิเคราะห์ถึงภาพสะท้อนและนัยความหมายทางการเมืองจากหัตถนิยายชุด พล นิกร กิมหงวน โดย ยืนยันถึงความคิดของงานวรรณกรรมที่เป็นเสมือนกระจกเงาสท้อนสังคมมนุษย์ ทำให้ทราบถึงบริบทต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่มีการประพันธ์งานวรรณกรรมนั้น ๆ ขึ้น

งานวิจัยเล่มนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาการสร้าง Genre โดยวิเคราะห์โครงเรื่อง (Plot) ซึ่งได้ใช้แนวคิดลำดับการเดินทางของวีรบุรุษในเทพปกรณัม มาวิเคราะห์ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแนวทางการเล่าเรื่องแบบสุภาพบุรุษขุนโจร รวมทั้งได้นำแนวคิดการสร้างและการออกแบบตัวละครมาอธิบายถึงลักษณะของการสร้างตัวละครสุภาพบุรุษขุนโจรอย่างเสื่อใบและเสื่อดำ

นอกจากนั้นมีการวิเคราะห์การเชิงประวัติศาสตร์ทั้งแนวคิดเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตกกับพัฒนาการจินตคติไทยและบริบททางสังคมที่เกิดขึ้น พ.ศ.2475-2490 เพื่อนำมาวิเคราะห์อิทธิพลที่ส่งผลต่อแนวทางในการเขียนนวนิยายชุด “เสื่อใบ-เสื่อดำ” โดยเปรียบเทียบหรือเทียบเคียงกับแนวทางเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก ตลอดจนกระบวนการวิธีการสร้างแนวทางการเล่าเรื่องแบบสุภาพบุรุษขุนโจรของไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การเล่าเรื่องขุนโจรจากเหตุการณ์จริง ในนวนิยายชุด ‘เสือใบ-เสือดำ’ ของ ป.อินทรปาลิต” เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาและการวิเคราะห์นี้มีแหล่งข้อมูลประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.1.1 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร คือ การศึกษาเอกสารสิ่งพิมพ์ บทความออนไลน์ บทความจากวารสารและงานวิจัยต่าง ๆ บทสนทนาหรือข้อความดั้งเดิมในหนังสือนวนิยาย ทั้งในแง่ของกลวิธีการเล่าเรื่อง ผู้เล่าเรื่องและการนำเสนอ องค์ประกอบของการเล่าเรื่องจากสื่อวรรณกรรม ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉากและแนวคิด รวมทั้งแนวคิดเรื่องเล่าแบบบุกเบิกตะวันตกและบริบททางสังคมไทยช่วงปี พ.ศ. 2484-2490 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เนื้อหาของการเล่าเรื่องขุนโจรในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ในนวนิยาย ของ ป.อินทรปาลิต

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ หนังสือนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต จำนวน 3 ชุด ฉบับสำนักพิมพ์ ผดุงศึกษา (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) ได้แก่

- นวนิยายชุดเสือใบ 1 ชุด จำนวน 3 เล่ม
- นวนิยายชุดเสือดำ 1 ชุด จำนวน 5 เล่ม
- นวนิยายชุดดาวโจร 1 ชุด จำนวน 4 เล่ม

3.1.2 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในของผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องขุนโจรหรือนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต
ได้แก่

ปริญญา อินทรปาลิต บุตรบุญธรรมของ ป.อินทรปาลิต

2) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเล่าเรื่อง ได้แก่

รศ.ดร. สรณัฐ ไตลังคะ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาวรรณคดี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อ.ดร. กฤตยา ณ หนองคาย อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาวรรณคดี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังต่อไปนี้

3.2.1 ใช้การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

วิจัยเอกสารเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) จากเอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ
หนังสือพิมพ์ วิทยานพนธ์และบทความที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ตัวละครในเรื่องเล่านักเลง ขุนโจรหรือ
เสือ ที่พูดถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” จากแนวคิดบริบททางสังคมไทย
ในช่วงปี พ.ศ. 2484-2490 เพื่อศึกษาแนวคิดหลักจากเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในหน้าประวัติศาสตร์
สมัยก่อน มีอิทธิพลต่อผู้เขียนหรือได้รับผลกระทบที่สะท้อนในแนวการเขียน

3.2.2 ใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ดังนี้

1) วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่องจากแนวคิดการเล่าเรื่อง กลวิธีการเล่าเรื่อง การสร้าง
Genre เรื่องเล่าจากแนวคิดนวนิยายไทย รวมทั้งแนวคิดเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตกในการหล่อ
หลอมการสร้างโครงเรื่องและตัวละครขุนโจร ในงานเขียนนวนิยายเรื่อง “เสือใบ-เสือดำ” ของ
ป.อินทรปาลิต

โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ โครงเรื่อง (Plot) ตัวละคร (Character) ในการวิเคราะห์ถึงการสร้าง
ลักษณะของตัวละคร (Character) “เสือใบ-เสือดำ” และการวางโครงเรื่อง (Plot) ของเนื้อหาใน
นวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ”

2) การประกอบสร้างตระกูลของเรื่อง (Genre) ในบริบทของสังคมไทย

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) ในการวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต ร่วมกับแนวคิดนวนิยายไทยและบริบททางสังคม ในช่วงปี พ.ศ. 2484-2490 เพื่อเทียบเคียงและสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการเขียนแบบ “วีรบุรุษจอมโจร” (สุภาพบุรุษขุนโจร) ในบริบทสังคมไทย หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการเขียนและการสร้างตัวละครแบบสุภาพบุรุษขุนโจร

3.2.3 ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งประกอบด้วยแนวคำถามปลายเปิดเบื้องต้น ดังนี้

- 1) แนวทางคำถามในการสัมภาษณ์บุตรบุญธรรมของ ป.อินทรปาลิต ได้แก่
 - ท่านคิดว่าค่านิยมของคำว่าขุนโจร ที่ปรากฏเป็นตัวละครเอกอย่าง “เสือใบ-เสือดำ” ในนวนิยาย มีการปรับเปลี่ยนความหมายต่างไปจากความหมายเดิมที่เคยเข้าใจหรือไม่ อย่างไร
 - ท่านคิดว่าเพราะเหตุใด ป.อินทรปาลิต จึงเขียนตัวละครจากการเทียบเคียง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงแทนที่การแต่งใหม่ทั้งหมด
 - ท่านคิดว่าภาพวาดหน้าปกในแต่ละตอนของนวนิยายชุดนี้ถูกตีความอย่างไร
 - ท่านคิดว่าบริบททางสังคม วัฒนธรรมและค่านิยมใดบ้างที่ถูกสะท้อนผ่านงานเขียนนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ”
- 2) แนวทางคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเล่าเรื่อง ได้แก่
 - ท่านคิดว่า อะไรคือองค์ประกอบหลักในการสร้างแนวเรื่อง (Genre) ในสื่อนวนิยาย
 - ท่านคิดว่าค่านิยมของคำว่าขุนโจร ที่ปรากฏเป็นตัวละครเอกอย่าง “เสือใบ-เสือดำ” ในนวนิยาย มีการปรับเปลี่ยนความหมายต่างไปจากความหมายเดิมที่เคยเข้าใจหรือไม่ อย่างไร
 - ท่านคิดว่าอะไรเป็นเหตุปัจจัยในการประกอบสร้างตัวละครแบบขุนโจร
 - ท่านคิดว่าแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกกับสังคมไทยมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

3.3 การนำเสนอข้อมูล

ในการศึกษาการวิจัยเรื่อง “การเล่าเรื่องขุนโจรจากเหตุการณ์จริง ในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลด้วยลักษณะวิเคราะห์เชิงบรรยายและพรรณนา โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 บท โดยในแต่ละบทนั้นผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเล่าเรื่องขุนโจรจากเหตุการณ์จริง ในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต

การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) แบ่งเป็นประเด็น 2 ส่วนดังนี้

1) ผู้วิจัยวิเคราะห์โครงเรื่องจากเหตุการณ์จริงและสภาพการณ์ทางสังคม ได้แก่ ตำนานนักเลง ขุนโจร ผู้ร้าย เสือ ความหมายเดิมและความหมายที่ถูกปรับเปลี่ยนในนวนิยายชุดนี้ กลวิธีการวางโครงเรื่องและการสร้างตัวละครตามแบบฉบับสุภาพบุรุษขุนโจร จากแนวคิดการเล่าเรื่องแนวคิดนวนิยายไทยและสภาพการณ์ทางสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2484-2490 เพื่อศึกษากลวิธีการสร้าง Genre ต่อกันเขียนในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงบรรยายและพรรณนา

2) ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกกับสังคมไทย จากแนวคิดการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกและสภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วง ปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490 ศึกษาความสัมพันธ์ที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อกันเขียนนวนิยายชุด เสือใบ – เสือดำ ด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงบรรยายและพรรณนา

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์.... โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน

4.1 โครงเรื่องจากเหตุการณ์จริงและสภาพการณ์ทางสังคม

4.2 แนวคิดการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกกับความสัมพันธ์ทางสังคมไทย

4.1 โครงเรื่องจากเหตุการณ์จริงและสภาพการณ์ทางสังคม

4.1.1 สภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490 และตัวละครเสื่อ

1) สภาพการณ์ทางสังคมไทยหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490

เมื่อศึกษาสภาพการณ์ทางสังคมไทยและบริบทต่าง ๆ ในช่วงที่ ป.อินทรมานิต ได้ประพันธ์หนังสือชุด “เสื่อใบ-เสื่อดำ” พบว่าเหตุการณ์ที่สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงยุคนั้นคือยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงระหว่างที่ไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งถือได้ว่าเป็นปีแห่งการเปลี่ยนแปลงระบอบประชาธิปไตยและการมีรัฐธรรมนูญ เป็นช่วงที่ทหารและกองทัพได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยจะอธิบายให้เห็นตั้งแต่ช่วงก่อนเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 2 ไปจนถึงช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังนี้

ก่อนจะเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 2 ถือได้ว่าเป็นสงครามเบ็ดเสร็จ (Total War) คือ ประชาชนในประเทศคู่สงครามต่างก็มีส่วนร่วมด้วยทุกวิถีทาง พอเข้าเดือนกันยายน ปี พ.ศ. 2483 ไทยเราได้ประกาศตนเป็นกลางอย่างชัดเจน แต่ปรากฏว่าไทยเรายังถูกประเทศคู่สงครามทั้งสองฝ่าย (คือ อังกฤษกับประเทศเล็ก ๆ และเยอรมนีกับอิตาลี) บีบคั้นเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เยอรมนีเข้าโจมตีสหภาพโซเวียต ทำให้โซเวียตกลายเป็นพันธมิตรกับอังกฤษในทันที ญี่ปุ่นในขณะนั้นได้ทำสนธิสัญญาเป็นพันธมิตรกับเยอรมนีและอิตาลี แต่ในช่วงเวลานั้นญี่ปุ่นกำลังทำสงครามกับจีนอยู่ เมื่อเยอรมนีทำสัญญาสงบศึกกับโซเวียต ทำให้ญี่ปุ่นไม่พอใจ

เยอรมนีเป็นอย่างมาก จึงไม่สนใจเยอรมนีและหันมาสนใจวัตถุดิบทรัพยากรจากอังกฤษแทน ได้แก่ น้ำมัน เหล็ก ดีบุก ยาง ฝ้ายและขนสัตว์

หลังจากฝรั่งเศสแพ้สงคราม ระบบเศรษฐกิจในตะวันออกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก อังกฤษเกรงว่าญี่ปุ่นจะหันไปส่งทรัพยากรให้แก่เยอรมนีและอิตาลีทำให้ไม่สามารถตกลงกันได้ ในขณะที่อเมริกาก็เริ่มบีบบังคับญี่ปุ่น เนื่องจากญี่ปุ่นได้เข้ามารุกรานมากเกินไปจึงกักกันการส่งขายวัตถุดิบในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์แก่ญี่ปุ่น หลังจากที่เยอรมนีเข้าโจมตีเนเธอร์แลนด์เนเธอร์แลนด์ก็ได้เข้าร่วมกับอังกฤษทันที ถัดมาในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2484 อเมริกาได้กวดขันและจำกัดการขายสินค้าให้แก่ญี่ปุ่นมากยิ่งขึ้นด้วย เหตุผลสองประการคือ อเมริกาได้เพิ่มกำลังในการโจมตีและญี่ปุ่นเองก็ดูจะรุกรานเข้ามาทางตอนใต้ให้เห็นได้ชัด ในเดือนถัดมาพบหลักฐานว่าญี่ปุ่นมีความประสงค์จะเข้ายึดครองอินโดจีน ทำให้รัฐบาลอเมริกาก็กักกันทรัพยากรสินค้านั้นที่จะส่งไปให้ญี่ปุ่นทันที เช่นเดียวกับรัฐบาลอังกฤษ ในการเจรจาและทำการตกลงพบว่าญี่ปุ่นยังคงเดินทางรุกรานประเทศจีนอยู่ ทำให้ญี่ปุ่นประกาศสงครามกับอังกฤษและสหรัฐอเมริกาทันทีในเดือนธันวาคม

ทางด้านประเทศไทยเมื่อได้ทราบว่า เดือนเมษายน พ.ศ. 2483 (ค.ศ.1940) นั้น เยอรมนีได้บุกเข้าدنemark นอร์เวย์ เดือนถัดมาได้โจมตีเนเธอร์แลนด์ เบลเยียมและลักเซมเบิร์ก ทำให้เห็นว่าเศรษฐกิจในระยะนี้ เห็นถึงอังกฤษและสหรัฐอเมริกาฝ่ายหนึ่งและญี่ปุ่นอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อจะเข้ามาแก่งแย่งชิงวัตถุดิบอย่าง “ยางและดีบุก” เพื่อนำไปใช้ในการทำสงคราม ญี่ปุ่นก็ได้เข้าบีบบังคับจอมพล ป. พิบูลสงคราม เพื่อนำวัตถุดิบดังกล่าวมาทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว โดยอ้างเหตุผลในกรณีการไถ่เกี้ยอินโดจีน ในช่วงนั้นเองสหรัฐอเมริกาเริ่มเห็นว่าไทยตกอยู่ในกำมือของญี่ปุ่น ผลมาจากเรื่องของดินแดนและเรื่องอื่น ๆ จากนั้นญี่ปุ่นเข้ารุกทางนายกรัฐมนตรีโดยขอกู้เงิน ในขณะนั้นเนื่องจากถูกอังกฤษและสหรัฐอเมริกาก็กักกันสินทรัพย์จนหมดสิ้น

ขณะนั้นเองประเทศไทยขาดแคลนน้ำมันและยุทธปัจจัยอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องบินและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันตัว โดยต้องอาศัยความช่วยเหลือจากอเมริกา

“สองเสือได้มาปรากฏตัวขึ้นที่บาร์แห่งหนึ่ง ทางถนนวิฑู มั่นคือ ‘พาราไดส์ฮอลล์’ สถานที่จำหน่ายเหล้า อาหารจีน ฝรั่งเศสทุกชนิด มีแม่งามรูปสวยเป็นคู่สนทนา อดีตกาลของ ‘พาราไดส์ฮอลล์’ เคยรุ่งเรืองมาก ในสมัยที่กองทัพของสหประชาชาติเข้ามาอยู่ในประเทศไทย” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 259 ตอน อ้ายเสือสู้ตาย

การช่วยเหลือจากอเมริกาแสดงให้เห็นร่องรอยการเข้ามาของประเทมหาอำนาจนี้ผ่านเนื้อหาของ ป.อินทราปาลิต จากการให้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานบันเทิงในยุคสมัยนั้น ซึ่งเป็นสถานที่ที่ผู้คนส่วนใหญ่จะต้องมาเล่นลีลาศกัน เป็นผลพวงของการเข้ามาหาความสำราญของฝรั่งชาวอเมริกัน

นอกเหนือจากนั้นจะเห็นได้ว่าการเมืองระหว่างประเทศเริ่มตึงเครียดมากขึ้น (ระหว่างสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น) จนกระทั่งญี่ปุ่นประกาศทำสงครามกับสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ แม้ว่าไทยจะมีความเป็นกลางตามเจตจำนงแต่จนแล้วจนรอดญี่ปุ่นก็ต้องอาศัยไทยเป็นทางผ่านในยุทธศาสตร์เมื่อญี่ปุ่นประกาศสงครามในปลายปี พ.ศ. 2484 (ค.ศ. 1941) ญี่ปุ่นใช้ประโยชน์จากเมืองไทยในการทำศึกสงครามกับสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2488 ญี่ปุ่นแพ้สงครามแบบไม่มีเงื่อนไขและถูกจับให้เซ็นสัญญายอมแพ้บนเรือรบอเมริกันในอ่าวโตเกียว ฝ่ายสัมพันธมิตรก็ได้เข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นในไทย ทำให้ไทยเป็นไท ไม่ได้อยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นอีกต่อไป (ดิเรก ชัยนาม, 2560: น.123-138)

จอมพล ป. พิบูลสงคราม หรือ หลวงพิบูลสงครามในสมัยนั้น ได้ก้าวขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีในช่วง ปี พ.ศ. 2481 ถึง พ.ศ. 2487 ถือได้ว่าเป็นยุคใหม่ของการเมืองไทยอีกหนึ่งยุค คือมีการเปลี่ยนชื่อจากสยามประเทศ เป็น ประเทศไทย (ในปี พ.ศ. 2482) เป็นยุคที่เข้าสู่ยุคสมัย “การสร้างชาติ” และการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมอย่างเห็นได้ชัด ทั้งยังตกอยู่อำนาจของประเทศญี่ปุ่น ความอ่อนแอใน “ลัทธิรัฐธรรมนูญ” นำไปสู่การเป็น “ลัทธิชาตินิยม” ในช่วงเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ก็ทำให้เกิดการสนับสนุนทางการทหารและความเป็นผู้นำ ผลกระทบในสงครามครั้งนี้ส่งผลไปยังผู้คนในเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพมหานคร และผู้ที่มีรายได้เป็นเงินเดือนประจำอย่างข้าราชการ เสมียนหรือพนักงานตามห้างร้าน ผลของสงครามทำให้เกิดการขาดแคลนสินค้าอุปโภคบริโภค การนำเข้ามาของปัจจัยสี่ต่าง ๆ รวมทั้งสินค้าอุตสาหกรรมต่าง ๆ ตรงกันข้ามกับผู้คนตามต่างจังหวัดที่มีวิถีชีวิตที่เป็นชาวไร่ชาวนาได้รับผลกระทบค่อนข้างน้อยกว่าคนในเมืองกรุง จากการเข้ามาของญี่ปุ่นที่อยู่กินในเมืองไทยและการกู้เงินของรัฐบาลไทยมาใช้ ทำให้เกิดสภาวะเงินเฟ้อ ส่งผลให้เกิดข้าวยากหมากแพงตามมา ซึ่งจุดนี้ก็เป็นที่ส่งผลกระทบต่อไทยในเชิงส่วนรวม

เช่นเดียวกับผลกระทบทางการเมืองภายในประเทศของไทยของหลวงพิบูลสงคราม หรือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่เป็ความสัมพันธ์ที่ทำให้ไทยต้องเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 นี้ด้วย การเปลี่ยนระบอบการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นแบบประชาธิปไตยโดยรัฐสภา โดยให้ความสนใจไปที่ “ลัทธิผู้นำและลัทธิทางการทหาร” ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากระบบเผด็จการแบบนาซี-ฟาสซิสต์จากเยอรมนี อิตาลีและญี่ปุ่น ทำให้เกิดกลุ่มก๊อปปันมิตร ที่มีภาพกว้างมาจากคณะราษฎร

ในฝ่ายของการกลุ่มผู้แทนราษฎรที่มีความคิดในด้านเสรีนิยมเริ่มไม่พอใจต่อบทบาทของ จอมพล ป. พิบูลสงครามรวมไปถึงนักธุรกิจเชื้อสายจีน ที่ประสบปัญหาจากนโยบายเศรษฐกิจลัทธิชาตินิยมต่อต้านคนเชื้อสายจีนของรัฐบาลไทย

นโยบายเศรษฐกิจลัทธิชาตินิยมต่อต้านคนเชื้อสายจีนจากรัฐบาลไทย เห็นได้ว่าคนจีนเป็นที่ถูกพูดถึงอย่างมากในเนื้อหานวนิยายชุดนี้ เช่น

“ในตอนเที่ยงวันอังคารที่แล้วมา เขยื่อของเขาเป็นผู้จัดการบริษัทแห่งหนึ่งและเป็นชาวจีน ที่มีเงินหลากหลายล้าน สร้างความมั่งมีด้วยการขูดเลือดขูดเนื้อคนจนในยามสงคราม ด้วยปืนพกกระบอกเดียว” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 311 ตอน มังกรน้ำจืด

หากวิเคราะห์ถึงเหตุผลในการกระทำของคนจีนในสมัยนั้นที่ได้กระทำการค้ามั่งมีแบบผิดศีลธรรม อาจเป็นเพราะผลพวงมาจากนโยบายเศรษฐกิจลัทธิชาตินิยมที่ต่อต้านคนจีน ทำให้เห็นคนจีนเหล่านั้นบางส่วนมองว่าถูกกีดกันด้านสิทธิเสรีทางการค้าในไทย จำเป็นต้องขึ้นราคาหรือโกงราคาสินค้าให้แพงกว่าตลาดจริงก็เป็นได้

จนท้ายที่สุดไทยได้เปลี่ยนนโยบายที่ยอมให้ญี่ปุ่นเดินผ่านดินแดนไปสู่การร่วมมือกับทางทหารของญี่ปุ่นโดยตรงจากพระบรมราชโองการประกาศสงครามต่ออังกฤษและสหรัฐอเมริกา ถัดมาในปี พ.ศ. 2485 คณะราษฎร ของปรีดี พนมยงค์ ได้สร้างความสัมพันธ์ใหม่กับฝ่ายอนุรักษนิยม ซึ่งเกี่ยวข้องกับบทบาทของขบวนการเสรีไทย นำมาซึ่งการฟื้นตัวของฝ่ายอนุรักษนิยมหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำเนินนโยบายการสร้างชาติ ลัทธิชาตินิยมและลัทธิทหารรวมทั้งเศรษฐกิจลัทธิชาตินิยม เพื่อปลุกจิตสำนึกของคนไทย ต่อต้านการครอบงำจากเศรษฐกิจของคนจีน เรียกร้องอินโดจีนจากฝรั่งเศสคืน

ซึ่งในงานนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต มีบางช่วงบางตอนได้ใส่รายละเอียดของบริบททางสังคมเกี่ยวกับเหตุการณ์ของอินโดจีนไว้ด้วย เช่น

“พี่ไฉววรรณ ติดตามเจ้าพ่อของเธอเดินทางจากนครจำปาศักดิ์มุ่งตรงมากรุงเทพฯ ในระยะตน ปฏิวัติของญวน เขมรและลาวอิสระทั้งหลาย อินโดจีนของฝรั่งเศสถูกเป็นไฟแล้ว...” – เสือใบ เล่ม 1 ตอน จ้าวแม่กาลี หน้า 10

จะเห็นว่าบทสนทนาที่ปรากฏในนวนิยายมีการพูดถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคมไทยช่วงนั้น จากภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 เรื่องสงครามอินโดจีนที่ยึดฝรั่งเศสเอาไว้ เป็นการอ้างอิงเหตุการณ์จริง ที่นำมาเล่าเป็นส่วนหนึ่งของบริบททางสังคมของผู้เขียนในยุคนั้น

อีกทั้งยังใช้ลัทธิชาตินิยมมาเป็นประโยชน์ในการดำเนินนโยบายของรัฐ สร้างพลังและความรู้สึกให้เห็นถึงความรักชาติ การใช้คำว่าประชาชนแทนคำว่าราษฎร (เป็นความหมายในแง่ของมวลชนที่รัฐบาลจะคอยจูงคอยทำให้เคลื่อนตามเป็นฐานสนับสนุน) การกำหนดการแต่งกายของชาติไทย เช่น การสวมหมวก สวมรองเท้า ผู้หญิงไว้ผมยาว เลิกทานหมากพลูหรือการเปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่จาก 1 เมษายน เป็น 1 มกราคม เป็นต้น

สิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดที่จากการดำเนินนโยบายรัฐด้วยแนวคิดลัทธิชาตินิยมที่ถูกถ่ายทอดผ่านมาสู่ตัว ป.อินทรปาลิต คือ เรื่องของความรักชาติ

“เจ้าเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาพึ่งบรมโพธิสมภาร แต่แทนที่จะตั้งตนอยู่ในทางที่ชอบที่ควร เหมือนกับชนต่างด้าวที่ดีทั้งหลาย เจ้ากลับก่อความเดือดเนื้อร้อนใจให้คนจนทั่วประเทศ เจ้าได้สร้าง ความมั่งมีของเจ้าด้วยความมอดอยากของคนจน ฉะนั้น ข้าก็จำเป็นต้องสังหารเจ้าเสีย” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 336 ตอน นางแมวน้ำ

การใช้คำที่แสดงคุณต่อแผ่นดินทำให้เห็นถึงความรักชาติที่อยู่ในสายเลือดของ ป.อินทรปาลิต ผ่านการบรรยายตัวหนังสือ ให้รู้จักคุณของแผ่นดิน

ผลกระทบหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่เห็นได้ชัดคือ การลัทธิขั้วนิยมสงครามหรือการปล้นสะดมของไทยที่เรียกตนเองว่า ขบวนการไทยธิปไตย ทำหน้าที่ตักปล้นของเล็กของน้อย ยุทธปัจจัยต่าง ๆ ของกองทัพญี่ปุ่นในขณะลี้ภัยมาทางรถไฟ แล้วนำไปซ่อนตามป่าเขาต่าง ๆ

ในนวนิยายชุด “เสือใบและเสือดำ” ได้ทิ้งร่องรอยของอาวุธยุทธภัณฑ์จากญี่ปุ่นได้เข้ามาในเมืองไทย จะเห็นได้ว่าการค้าขายอาวุธสงครามของญี่ปุ่นหลงเหลือในประเทศไทย เช่น

“เริ่มต้นด้วยการโค่นต้นไม้ ปราบที่ ปลุกบ้านพัก ปลุกสถานที่พยาบาล และกองบัญชาการซึ่งมีวิทยุและเครื่องโทรศัพท์สนาม อันเป็นสมบัติของกองทัพญี่ปุ่นที่เสือใบหาซื้อมาได้” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 387 ตอน ค่ายเบตง

หลังจากที่ไทยต้องส่งทหารไปช่วยญี่ปุ่นรบและได้ดินแดนเชียงตุงกลับคืนมา เกิดขบวนการเสรีไทย ที่ทำให้ไทยรอดพ้นจากการแพ้สงคราม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการระหว่างสงครามมหาเอเซียบูรพา ที่มีจุดประสงค์ในการต่อต้านการรุกรานของประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งการเจรจากับทางสหรัฐอเมริกาทำให้ไทยไม่ต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงคราม ในด้านเศรษฐกิจไทยต้องสูญเสียทั้งด้านที่อยู่อาศัย ด้านอาชีพ เช่น พืชผักหรือไร่นาถูกทำลาย ชาวบ้านไม่ค่อยมีรายได้มากนักซ้ำยังถูกโจมตีจากฝ่ายสัมพันธมิตรหลายต่อหลายครั้ง บ้านเมืองตกอยู่ในช่วงยุคข้าวยากมากแพง เกิดช่องโหว่ของการประกอบอาชีพเป็นโจรมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าเรื่องของการปล้นสะดม ยังมีหลักฐานที่พูดถึงการปล้นที่เริ่มต้นจากการลักโค กระบือและเรือ ที่เป็นสิ่งที่ชาวบ้านไว้ใช้เพาะปลูกข้าวหรือทำนาซึ่งใกล้เคียงกับการปล้นสมัยใหม่คือการปล้นบรรดาข้าวของในการทำมาหากิน แต่ปัจจุบันการปล้นแปรผันตรงกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการค้าของผู้คนในสังคมแต่ละสมัยด้วย เมื่อพูดถึงอำนาจท้องถิ่น ผู้มีอิทธิพลและการเกิดขึ้นของโจร สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุดคือความสัมพันธ์ระบบอุปถัมภ์กับสังคมไทย ความอยุติธรรมก่อให้เกิดระบบของโจรร้ายเกิดขึ้น

เมื่อพูดถึงอำนาจท้องถิ่นจะพบว่า ข้าราชการไทยในสมัยนั้นถือได้ว่าเป็นผู้มีอิทธิพลต่อชุมชนอยู่เป็นอย่างมาก และนอกเหนือจากคนเชื้อสายจีนที่เข้ามาทำมาค้าขายในเมืองไทยแบบหน้าเลือดแล้ว ระบบโจรแบบสังคมไทย เริ่มมาจากการฉ้อราษฎร์บังหลวงด้วยเช่นกัน

“...ผมได้แอบฟังอยู่นานแล้ว และทราบว่าคุณหลงกับสุภาพบุรุษผู้นี้ได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการประกอบทุจริตกรรม อันทำให้คนจนทั้งประเทศได้รับความเดือดร้อนจากพวกท่าน” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 321 ตอน มังกรน้ำจืด

โดยแนวคิดโจรระบบอุปถัมภ์แบบไทย (ปรีชา คุวินทร์พันธุ์ และอมรา พงศาพิชญ์, 2539) เริ่มต้นมาจากระบบความสัมพันธ์ทางการผลิตแบบศักดินา ที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมและการแบ่งออกของฐานันดรต่าง ๆ แต่ก็มีหน้าที่ที่ช่วยเหลือและตอบแทนกันในลักษณะของพึ่งพาอาศัย เนื่องจากมาจากระบบศูนย์กลางอำนาจที่ไม่ได้ประสิทธิภาพ จึงเกิดการเรียกเก็บภาษีและผลประโยชน์ตามฐานันดรและอำนาจ ก่อให้เกิดเป็นระบบอุปถัมภ์ระหว่างโจรนักเลง ที่พยายามจะสร้างรายได้และกระจายอำนาจจากท้องถิ่น โดยมองตนเองว่าเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมมาช้านาน หากมองย้อนกลับไปตั้งแต่ก่อนการปฏิรูปการปกครอง พ.ศ. 2475 ในส่วนของการปกครองท้องถิ่นนั้น ไทยเรามีระบบที่เรียกว่า “ระบบกินเมือง” หมายความว่า การปกครองของเจ้าเมืองคือระบบการผูกขาดในวงศาณาญาตีแต่เพียงอย่างเดียว ราษฎรตอบแทนด้วยการใช้แรงงานบ้าง ได้รับของตอบแทนบ้าง ทำให้เจ้าเมืองได้รับผลประโยชน์ทำนองเดียวกัน แต่ลดตามศักดิ์กันตามต่อมา เมื่อพูดถึงอำนาจรัฐก็คือการให้ความดูแลความสงบภายใต้เขตของตนในทางกลับกันเจ้าเมืองก็จะได้รับค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ก่อนจะส่งเข้าสู่รัฐต่อไป เช่นเดียวกันกับ “นักเลง” กับในระดับของหมู่บ้าน ยังถือได้ว่าเป็นช่องโหว่อย่างมาก ทำให้เกิดการมั่วสุมและเป็นแหล่งที่หลบซ่อนของโจร สิ่งเหล่านี้สร้างความวิตกกังวลให้แก่ชาวบ้านเป็นอย่างมาก จนทำให้คนส่วนหนึ่งลุกขึ้นมาปกป้องความสงบสุขของหมู่บ้านด้วยท่าทีแข็งกร้าวหรือที่เรียกว่า *นักเลงโต* ทั้งหมดเหล่านี้กลายเป็นเหตุให้นักเลงอยู่ในฐานะของหัวหน้าในท้องถิ่น เพื่อคอยดูแลรักษาความสงบให้แก่หมู่บ้าน โดยที่สมาชิกในหมู่บ้านก็จะตอบแทนด้วยความจงรักภักดี

เมื่อนำบริบทและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมสมัยนั้นมาเทียบเคียงเวลากับช่วงเวลาการเขียนของ ป.อินทรมานิต ในช่วงปี พ.ศ. 2490 พบว่าตั้งแต่ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ประเทศไทยที่ตกอยู่ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการปกครองภายใต้การนำของ “จอมพล ป. พิบูลสงคราม” เป็นช่วงที่มีความตระหนักถึงจิตสำนึกในการรักชาติมากยิ่งขึ้น การปลุกฝังค่านิยมของความเป็นชาติไทย ทำให้ ป.อินทรมานิต มีจิตสำนึกความเป็นนักชาตินิยม ในปี พ.ศ. 2490 ได้รับแก่นแนวความคิดของเรื่องที่เกิดถึงระหว่างความไม่เป็นธรรมของอำนาจรัฐกับชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาพวัฒนธรรมจากคาวบอยตะวันตกทั้งในแง่ของการสร้างโครงเรื่อง ตัวละครและการบรรยายลักษณะของฉาก จึงทำให้เป็นจุดเริ่มต้นแนวทางการเขียนแนวบู๊ของตัวผู้แต่งในเวลาถัดมา

2) การวิเคราะห์ตัวละครเสือ

ผู้วิจัยได้ทำการสืบค้นโดยเริ่มต้นประวัติศาสตร์ความเป็นมาของบุคคลที่เรียกตนเองว่า “เสือ” จากการนำเสนอข่าวที่ค่อนข้างครึกโครมในช่วงระยะเวลาที่มีการปรากฏบนสื่อ อาทิ สื่อหนังสือพิมพ์ หนังสือร้องทุกข์หรือจดหมายจากเสนาบดีกระทรวงนครบาลรายงานกรมราชเลขาธิการ ในการอ้างอิงของข้อมูลหรือหลักฐานการมีตัวตนจริง ที่ ป.อินทรปาลิต ได้รับแรงบันดาลใจจากเหตุการณ์จริงในสมัยนั้นมาร้อยเรียงเป็นนิยาย

การนำเสนอเรื่องเล่าของโจรผู้ร้ายมีจำนวนมากขึ้นในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2475) จากการค้นคว้าข้อมูลหรือหลักฐานโดยนับจากการปรากฏตัวของโจรผู้ร้ายรายแรกที่มีการลงบันทึกว่าเป็น “เสือ” จากการเขียนร้องเรียนของชาวบ้านถึงข้าราชการ จากข้าราชการเสนาบดีกระทรวงนครบาลรายงานกรมราชเลขาธิการถึงสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ที่คอยติดตามข่าวคราวความเคลื่อนไหวของบรรดาโจรผู้ร้ายอย่างต่อเนื่อง

เมื่อทำการสืบค้นตามแหล่งข้อมูลทั้งทางหนังสือ ข่าวหนังสือพิมพ์และจดหมายเหตุที่ซึ่งถือได้ว่าเป็นบันทึกในหน้าประวัติศาสตร์ความเป็นมาของบุคคลเหล่านี้ มีการรายงานเหตุการณ์ที่ถูกบันทึกผ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับบรรดาโจรผู้ร้ายไว้มากมาย โดยได้นำเอาข้อมูลหรือเรื่องราวของบรรดาเสือร้ายที่ปรากฏตามหน้าข่าวหนังสือพิมพ์อย่างครึกโครม หนังสือร้องทุกข์หรือจดหมายจากเสนาบดีกระทรวงนครบาลรายงานกรมราชเลขาธิการ เรื่องเล่าจากในหนังสือต่าง ๆ รวบรวมให้เห็นถึงหลักฐานที่หลงเหลือและได้มีการบันทึกที่เป็นข้อมูลที่ถือได้ว่ายืนยันการมีตัวตนอยู่ของบรรดาเสือเหล่านี้จากเหตุการณ์จริง โดยนำเสนอข้อมูลของตัวละครเสือเหล่านี้ ตั้งแต่มีการเริ่มบันทึก โดยไม่ได้จำกัดเอาข้อมูลเฉพาะช่วงปีพ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490

หากไล่เรียงประวัติเสือร้ายจากการค้นคว้าตามการบันทึกหน้าประวัติศาสตร์ มีทั้งหมด 14 ตัวละครจากเหตุการณ์จริง โดยไล่เรียงจากเสือตัวแรกที่มีการบันทึก เริ่มจาก ปี พ.ศ. 2458 เป็นต้นไป ได้แก่ เสืออั้น เสือไทย เสือผล เสือย้อย เสือบุญธรรม เสือนาก เสือใบ เสือผ่น เสือฝ้าย เสือมเหศวร เสือดำ เสือเปีย เสือห้อยและเสือนิด ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตัวละครที่พบเจอในนวนิยาย พบเพียง 5 ตัวละคร ที่มีการใช้ชื่อเสือตรงกับเสือที่เป็นตัวละครจากเหตุการณ์จริง คือ เสือย้อย เสือใบ เสือฝ้าย เสือมเหศวรและเสือดำ

โดยมีประวัติและข้อมูลของเสื่อตัวจริงจากเหตุการณ์จริง โดยไล่เรียงตามพุทธศักราชที่พบเจอ ออกเป็น 5 ตัวละครดังนี้

1. เสื่อย้อย เสื่อแถบสมุทรสาคร สมุทรปราการ ในช่วงปี พ.ศ.2469 – 2471

เรื่องของย้อยปรากฏในกลอนลำตัด โดยเล่าว่าเสื่อย้อยก่อคดีด้วยความอามิตจนชาวบ้านไม่กล้า เมื่อครั้งเสื่อย้อยเดินทางกลับมาปล้นที่บ้านสาขลา จังหวัดสมุทรปราการ ชาวบ้านคนหนึ่งชื่อ “นายพลอย” อาสาที่จะเข้าแจ้งกับเจ้าหน้าที่ถึงการเคลื่อนไหวของเสื่อย้อยที่ได้แอบเข้ามาในจังหวัดสมุทรปราการ แต่เจ้าหน้าที่กลับนิ่งเฉยไม่กล้าทำอะไรเนื่องด้วยเกรงกลัวในอิทธิพลของเสื่อย้อย ไม่นานนักเรื่องปากโป้งของนายพลอยถึงหูเสื่อย้อยทำให้เสื่อย้อยคิดจะกำจัดนายพลอยแต่ไม่สำเร็จ นายพลอยจึงเดินทางเข้าไปแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ในอำเภอแต่ก็ยังไม่มีความคืบหน้า มีเพียงแค่ให้ความคุ้มกันด้วยการเชิญนายพลอยมาอยู่ที่อำเภอแทน จนในที่สุดนายพลอยตัดสินใจเข้ากรุงเทพฯ เพื่อฟ้องร้องกับนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่โดยตรง ตำรวจชั้นผู้ใหญ่จึงแจ้งจับเสื่อย้อยแต่เสื่อย้อยก็ยังหนีการจับกุมไปได้ (อนุก นาวิกมูล, 2546, น.95-100)

วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2469 เสื่อย้อยก่อคดีเหี้ยมโหด โดยการพาดิตนายตำรวจชื่อ “ขาบ” และแม่ของเขาเพื่อจะทำการฝังทั้งเป็น โชคดีผู้เป็นพ่อออกอุบายแก้งปลอมเป็นตำรวจ ทำให้ครอบครัวนายขาบรอดเงื้อมมือเสื่อย้อยมาได้ ต่อมาเมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2471 มีเพียงข่าวที่ถูกตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ ศรีกรุง ว่าเสื่อย้อยถูกยิงตายและพรรคพวกถูกจับที่ ต.บางปู จ.สมุทรปราการ

ภาพที่ 4. 1 ภาพวาดเสื่อย้อยถือดาบมือซ้าย นุ่งโจงกระเบน จากหนังสือแหล่โดยหะยีเชียด ภาพวาดจากจินตนาการของผู้เขียน (ซ้าย) และ ภาพปกลำตัดเรื่อง อ้ายเสื่อข่อยใจยักษ์ (ขวา)

ที่มา อนุก นาวิกมูล (2546) หน้า 70. ฆาตกรยุคคุณปู่, (2549)

2. เสือใบ เสือแถบมีนบุรี ก่อคดีในปีพ.ศ. 2468 – 2471

เรื่องของเสือใบมีหลากหลายข้อมูลที่ปรากฏขึ้น ทั้งในเอกสารตามหोजดหมายเหตุและเรื่องเล่าที่ได้ยินกันมา ดังนั้นผู้วิจัยขอรวบรวมที่มาของเสือใบเพื่อเป็นข้อมูลประกอบ

เสือใบ หรือชื่อเดิม นายใบ พุ่มแก้ว เป็นผู้ร้ายคนสำคัญแถบมีนบุรี รัชบุรีและนครนายก ทำการปล้นทรัพย์และฆ่าผู้คนมาเป็นจำนวนมาก โดยในวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2468 ตำรวจได้เข้าล้อมจับเสือใบ แต่เกิดการขัดขืนและได้ทำการยิงต่อสู้จนเสือใบหนีไป ก่อนจะถูกจับกุมในวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2468 สุดท้ายเสือใบก็ทำการหลบหนีไปได้อีกครั้ง จนเข้าวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2471 นายร้อยตำรวจตรีโต๊ะ พิชัยกุล ได้เข้าจับกุมตัวได้แล้วส่งฟ้องศาลในเวลาถัดมา และมีคำพิพากษาให้ประหารชีวิตในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2471 (หจช. ร.7ม. 26.5/28 ข่าวดัด “อ้ายเสือใบว่าเป็นผู้ร้ายคนสำคัญแต่ร.ต.ท.โต๊ะสำคัญกว่า” หลักเมือง 21 พฤศจิกายน 2471; “อ้ายเสือใบผู้ร้ายคนสำคัญถูกจับและถูกฟ้องที่มื่นบุรี” เดลิเมล์, 1 ธันวาคม 2471; “เรื่องฟ้องอ้ายเสือใบ” ศรีกรุง 3 ธันวาคม 2471) แต่หนังสือพิมพ์ไทยหนุ่ม ลงข่าวว่าเสือใบถูกจับโดยสิบตำรวจตรีหวด เจียนระฤกประจำสถานีตำรวจภูธร อำเภอโพธาราม ไม่ใช่ฝีมือของ ร.ต.ท.เจ้าหน้าที่ตำรวจมีนบุรีตามที่เป็นข่าว

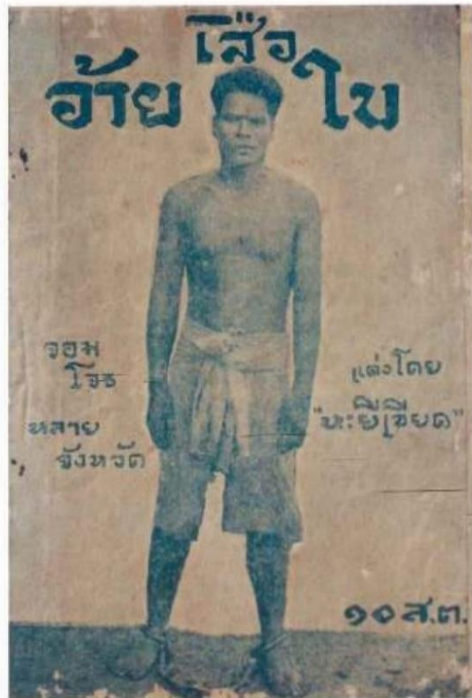
ขณะที่เจริญ ต้นมหาพราน (2556) เล่าว่า นายใบ หรือ นายวัน สะอาดดี มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านพันตำลึง ตำบลดอนกายน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างทางเดินกลับบ้านได้ทราบข่าวว่านายแบนผู้เป็นพ่อถูกทหารญี่ปุ่นจับตัวไป จึงได้สมัครเป็นกรรมกรสร้างทางรถไฟและเปลี่ยนชื่อเป็น “นายใบ” ในช่วงนั้นมีข่าวเกี่ยวกับการปล้นสะดมยุทธสัมภาระโกดังของญี่ปุ่นอย่างหนาหู แม้ว่าญี่ปุ่นเองจะควบคุมเข้มงวดก็ตาม แต่นั่นเป็นฝีมือของเสือฝ้าย โดยนายใบทำหน้าที่เป็นหน่วยก่อวินาศกรรมเพื่อให้เสือฝ้ายทำงานได้สะดวกขึ้น จนในที่สุดเสือฝ้ายได้สังหารเสือสินกับพวกตายอย่างทารุณและช่วยพ่อของเสือใบได้สำเร็จ การกระทำครั้งนี้ทำให้นายใบผันตัวเองกลายเป็นฆาตกรทันที และต้องหลบหนีซ่อนตัวไปทั่วทุกที่ในขณะนั้นเป็นช่วงสงครามพบเห็นชาวบ้านยากจน ซ้ำยังถูกบรรดาเศรษฐีหรือพ่อค้าหน้าเลือดเอาเปรียบและไร้ความยุติธรรม หลังจากนั้นจึงผันตนเองเป็นเสือใบเพื่อช่วยผดุงความยุติธรรมให้สืบต่อไป ในขณะนั้นเองเสือฝ้ายก็ได้สมัครพรรคพวกเข้าเป็นสมุนทำให้เสือใบเข้าเป็นสมุนแขนขวาของเสือฝ้ายในเวลาต่อมา

อีกเรื่องเล่าจากข่าว มติชน ได้เล่าถึง เหตุการณ์ที่เปลี่ยนนายใบ สะอาดดี เป็นเสือใบว่า เกิดจากกลุ่มโจรกลุ่มหนึ่งได้เข้ามาปล้นควายที่บ้านพร้อมฉุดน้องภรรยาไปด้วย จึงเกิดความเคียดแค้นและได้แก้แค้นชำระให้แก่วัยรุ่นนั้น ด้วยความกลัวความผิดจึงหลบหนีแล้วกลายเป็นโจรไปโดยปริยายซึ่ง

กลายมาเป็นลูกน้องของเสือฝ่าย ก่อนจะผันตนเองออกมาเป็นนายเสือที่มีบริวารกว่า 30 คน มีชื่อเสียงกระฉ่อนไปทั่วเขตจังหวัดสิงห์บุรี อ่างทองและชัยนาท ซึ่งทำการปล้นโดยไม่ข้ามเขตแดนพากฝั่งสุพรรณบุรีที่เป็นเขตอิทธิพลของเสือฝ่าย และจะเลือกการปล้นเฉพาะคนรวยที่ชู้ตริตคนจนเพียงเท่านั้น โดยการปล้นจะไม่เอาทรัพย์สินไปหมด จะเอาเพียงครึ่งหนึ่งแต่หากเจ้าทรัพย์ไม่ยินยอม ก็จะไม่ทำร้าย เว้นเสียแต่มีการขัดขืนต่อสู้

ในที่สุดเสือใบถูกจับ เป็นอาชญากรสำคัญ ศาลได้มีคำสั่งตัดสินให้ประหารชีวิต แต่ด้วยเพราะเจ้าตัวยอมรับสารภาพจึงทำการลดหย่อนโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิต กลายมาเป็นจำคุกเพียง 20 ปี อีกทั้งในระหว่างที่ต้องโทษก็ได้มีการช่วยพ้นจากการถูกนักโทษทำร้ายด้วยกัน หลังจากนั้นเรื่องราวของเสือใบโด่งดังไปทั่วมีการนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ด้วยกันถึงสามครั้ง โดยครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2514 ชื่อเรื่อง *สุภาพบุรุษเสือใบ* ครั้งที่สองในปี พ.ศ. 2527 ชื่อเรื่อง *เสือใบ* ก่อนจะมาเป็นครั้งล่าสุดคือปี พ.ศ. 2541 ชื่อเรื่องว่า *เสือ..โจรพันธุ์เสือ* โดย ธนิตย์ จิตนุกูล ในบั้นปลายชีวิตของเสือใบได้กลับมาอาศัยอยู่กับลูกหลานที่บ้านพันด้าลิง ตำบลดอนกำยาน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

อ้ายเสือใบ
ว่าเป็นผู้ร้ายก็จริง
แต่...
อ้ายเสือใบ ผู้ร้ายสำคัญ รุ่ง รุ่งชื่อ
ดังนามว่า เขียว กระทำ กบฏ ไกร กรม
มาหลาย คดี หลาย คดี บอ...
พยายาม คิดความ จับกุมตัว อยู่...
มีเป็นที่ น่า หิน คดี ความ ว่า นาย...
รอดมาได้...
เสือใบ ได้...
เมื่อ วันที่...
ยังจังหวัด...
รุ่ง รุ่ง...
ไป...
มี...
อ้ายเสือใบ...
การ จับ...
หรือ...
อ้ายเสือใบ...
อ้ายเสือใบ...
อ้ายเสือใบ...
อ้ายเสือใบ...

ภาพที่ 4. 2 ชาว “อ้ายเสือใบผู้ร้ายคนสำคัญ” (ซ้าย) และ ภาพปก “อ้ายเสือใบ จอมโจรใจอำมหิต” โดย หะยีเชียด (ขวา)

ที่มา ข่าวหนังสือพิมพ์ – คดี; เรื่อง อ้ายเสือใบผู้ร้ายคนสำคัญ พ.ศ. 2471 (ซ้าย) หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เอนก นาวิกมูล (2549) หน้า 224. ภาพถ่ายและสิ่งพิมพ์ (ขวา)

3. เสือฝ้าย ไม่ทราบช่วงปีพุทธศักราชแน่ชัด แต่คาดว่าเริ่มเป็นเสือหลัง ปี พ.ศ. 2485

ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เกิดชุมเสือขึ้นในท้องที่เมืองสุพรรณเป็นจำนวนมาก แต่ที่เป็นที่เลื่องชื่อนักเห็นจะไม่พ้นชุมโจรของเสือฝ้าย ที่ว่ามีลูกสมุนร่วมร้อยกว่าคน ทั้งเพียบพร้อมไปด้วยอาวุธที่ทันสมัย อาทิ ปืนยาว คาร์ไบน์ ที่มีความนิ่มนวลและแม่นยำอย่างมาก

เสือฝ้าย หรือเดิมชื่อ นายฝ้าย เพ็ชระ (เพชรนะ) เป็นบุตรคนที่ 4 ในจำนวน 8 คน ของนายสว่างและนางคลี เกิดเมื่อปีพ.ศ. 2430 มีผิวพรรณที่ขาวนวลจึงถูกตั้งชื่อว่า “ฝ้าย” เดิมทีเสือฝ้ายเป็นผู้ใหญ่บ้านท่าใหม่ อำเภอบางนางบัว ซึ่งเป็นอำเภอชายแดนของสุพรรณบุรี อยู่ทางตอนเหนือสุดติดกับเขตจังหวัดชัยนาท และได้แต่งงานอยู่กับนางทองใบ

เมื่อสงครามโลกครั้งที่หนึ่งสงบลง (ช่วงปี พ.ศ. 2461) ส่งผลให้เศรษฐกิจทั่วโลกซบเซา เส้นทางชีวิตของผู้ใหญ่ฝ้ายต้องเปลี่ยนไปเพราะหลานเขย “เบีย” หรือ “เบีย” ที่ได้ตกลงปลงใจกับลูกสาวของน้องชายผู้ใหญ่ฝ้าย พอนายฝ้ายได้นายเบียมาเป็นหลานเขยก็รู้สึกรักและไว้วางใจมาก แต่แล้ววันหนึ่งนายเบียก็ได้แจ้งความว่านายฝ้ายเป็นโจรปล้นทรัพย์ ทำให้นายฝ้ายถูกจับกุม เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้สองปี สุดท้ายนายฝ้ายถูกศาลตัดสินให้จำคุกเป็นเวลา 12 ปี ทำให้หลานเขยได้รับมรดกและตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านไปด้วย ด้วยความไม่รู้เรื่องของนายฝ้ายที่ไม่เคยคิดว่าหลานเขยจะเป็นคนทำ นายฝ้ายได้ให้สัมภาษณ์ว่าเขาเป็นผู้ที่พาโจรไปมอบให้กับนายอำเภอ แต่เมื่อมีการแจ้งบอกว่าการปล้นครั้งนี้ นายอำเภอกลับไม่ยื่นกราณเป็นพยาน ทำให้นายฝ้ายต้องติดคุกอยู่นาน 8 ปี 4 เดือนกับอีก 22 วัน

หลังจากนั้น พ.ศ. 2485 นายฝ้ายพ้นจากการติดคุก นายฝ้ายรีบกลับไปหาหลานเขยเพื่อจะเอาของที่ฝากไว้อันได้แก่ ทองน้ำหนักสองบาท เงินประมาณสองถึงสามร้อยและแหวนอีกสองวง แต่กลายเป็นว่านายเบียทำที่เป็นไม่รู้ไม่ชี้ รวบรวมว่าไม่เคยได้รับฝากจากนายฝ้าย มีหน้าซำนายฝ้ายไม่มีหลักฐานชิ้นใดที่จะมายืนยันว่าตนได้ให้สิ่งของเหล่านี้แก่นายเบียจริง ๆ หลังจากนั้นนายฝ้ายกลับมาอยู่ที่บ้านของตนเองด้วยความสงบนิ่ง แต่แล้วก็เกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด ในคืนหนึ่งที่นายฝ้ายกำลังจะกลับเข้าบ้านแต่พบว่าทางเดิมถูกปกคลุมไปด้วยความมืดมิด ในความมืดมิดนั้นมีเสียงปืนดังขึ้นหนึ่งนัด เข้าที่หน้าอกและอีกหนึ่งนัดเฉียดบริเวณสะโพกของนายฝ้าย นายฝ้ายรู้ว่า ณ ขณะนี้ได้มีตำรวจประมาณสามสี่นายเข้าล้อมบ้านของเขา โดยใช้ปืนมัลลิกอร์ เม้าเซอร์ พาราเบรั่ม พระราม 6 และลูกของแฝดซุ่มยิงอยู่โดยหมายจะเอาชีวิต ต่อมานางทองใบผู้เป็นภรรยาเห็นอาการบาดเจ็บของนายฝ้ายที่ซ่อนตัวอยู่ในพุ่มไม้ จึงรีบพาหนีเข้าป่าเขา เพื่อให้ นายฝ้าย ได้รักษาอาการจนดีขึ้นเขาก็ได้รู้เรื่องราว

ทั้งหมดว่าเป็นฝีมือของหลานเขยคนเดิมในการแจ้งข่าวเท็จให้แก่พวกตำรวจ หลังจากนั้นเขาก็ต้องใช้ชีวิตกลายเป็นเสือนับตั้งแต่บัดนั้น เสือฝ้ายสะสมความแค้นเคืองแก่หลานชายจอมแสบเพื่อรอวันสังหาร เมื่อได้ชำระแค้นจนนายเบี้ยสิ้นชีวิต จำนวนพรรคพวกของเสือฝ้ายก็เพิ่มขึ้นตามวันเวลา ทำให้เกิดเป็นชุมโจรสือฝ้าย แต่ที่น่าแปลกคือไม่ปรากฏหลักฐานว่าเสือฝ้ายได้กลับเข้าไปสร้างความเดือดร้อนในอำเภอบางนางบวชอีก

ในจำนวนพรรคพวกของเสือฝ้ายนั้น ได้มีเสือแถวหน้าที่เลื่องชื่อ คือ เสือมเหศวร เสือดำ เสือแผ้วและเสือใบ ครั้นเข้าหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เกิดการปราบปรามชุมเสือครั้งใหญ่ทำให้เสือมเหศวรยอมจำนนต่อนายตำรวจ ในขณะที่เสือใบ หลบหนีจนถูกศาลสั่งให้มีการประหารชีวิตแต่ในท้ายที่สุดก็ได้รับภัยโทษเช่นเดียวกับเสือฝ้ายที่ทำการเข้ามอบตัว แต่มอบตัวได้ไม่นานก็มีข่าวว่าเสือฝ้ายพยายามหลบหนีอีกครั้งจึงถูกเจ้าหน้าที่อย่างนายตำรวจยอติงทำการวิสามัญ เรื่องราวของเสือฝ้าย ไม่ได้ปรากฏหรือระบุช่วงปีพุทธศักราชที่แน่ชัด รู้เพียงแต่ความยิ่งใหญ่ของเสือฝ้ายนั้นเป็นที่โจษจันไปทั่ว (เจริญ ตันมหาพราน, น.38 ; อารยชน, น.69-73)

ภาพที่ 4. 3 ภาพของนายฝ้าย เพ็ชระ (เพชรณะ) หรือ “เสือฝ้าย”

ที่มา หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (สืบค้นออนไลน์). เมื่อวันที่ 01 เมษายน พ.ศ. 2560

4. เสื่อมเทศวร

เดิมชื่อจริงว่า “ศรวร เกร็วรงค์” เกิดปี พ.ศ. 2457 และได้เติบโตที่จังหวัดสุพรรณบุรี อดีตเคยรับราชการทหาร แต่ต้องผกผันชีวิตมาเป็นโจรเนื่องจากว่า โดนอำนาจของรัฐใส่ความว่าเป็นผู้ฆ่าพ่อของตนเอง ช้ำยังถูกตามล่าจากกลุ่มบุคคลที่ฆ่าพ่อจนต้องระหกระเหินมาเข้าซุ่มอยู่กับเสือฝ้ายและร่ำเรียนวิชาอาคมจนชำนาญ หลังจากนั้นก็ได้ออกตามหาบุคคลที่ฆ่าพ่อของตนเองและชำระความแค้นจนสิ้น จึงตัดสินใจเบนเข็มเลือกเดินเส้นทางโจรอย่างเต็มตัว

ที่มาของคำว่าเสื่อมเทศวร อันเนื่องมาจากตนได้แขวนพระเครื่องมเทศวรไว้ที่ขอเสมอ ด้วยการบูชาพระเครื่ององค์นี้ มักจะเชื่อว่าตนสามารถแคล้วคลาดปลอดภัย ถึงแม้จะถูกกระสุนปืนเข้าที่ศีรษะด้านขวาแต่ก็เป็นเพียงกระสุนที่ถูกยิงตกไปเท่านั้น เสื่อมเทศวรปิดฉากการเป็นเสือร้ายจากการถูกราบโดยขุนพันธรักษ์ราชเดชที่เกลี้ยกล่อมให้มอบตัว หลังจากได้รับโทษจนพ้นโทษมาก็ย้ายตนเองมาอยู่ในป่าเขาราวเทียนทอง ต.ไพรมนูกอง อ.หันคา จ.ชัยนาท เพื่อกลับมาประกอบอาชีพทำไร่ทำนทำสำปะหลังกับครอบครัวในที่สุด และเสียชีวิตด้วยวัยชราเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 สิริรวมอายุได้ 101 ปี

ภาพที่ 4. 4 ภาพถ่ายจริงของ “นายศรวร เกร็วรงค์” หรือ “เสื่อมเทศวร” ในอดีต

ที่มา หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (สืบค้นออนไลน์). เมื่อวันที่ 01 เมษายน พ.ศ. 2560

5. เสือดำ

เสือด่าที่ปัจจุบันทุกคนรู้จักกันดี ชื่อ “ระพิน” หรือ “ระพินทร์” เส้นทางสายโจรเกิดมาจากกลุ่มโจรได้บุกเข้าปล้นควายที่บ้านจนหมดคอก และกวาดเอาทรัพย์สินเงินทองไปเสียหมด ไม่เหลือแม้แต่อาหารจะตกถึงท้อง ทำให้นายระพินทร์เกิดความแค้นมากจนถึงขั้นตามไปถล่มยิงกลุ่มโจรที่ดักปล้นเสียดังกล่าวไปเสียหมด ด้วยการยิงวัยรุ่นกลุ่มนั้นตายทั้งหมด กองตระเวนจึงทำการประกาศจับและตามหาตัวระพินทร์กันให้วุ่นเมือง และนั่นกลายเป็นจุดเปลี่ยนชีวิตของเขาเป็นต้นมา

ส่วนชื่อ “เสือด่า” มาจากการแต่งกายที่มักจะสวมชุดสีดำออกปล้น และมักใช้ปืนคู่ เช่นเดียวกับวิธีการปล้นที่จะมีการประกาศให้เจ้าทรัพย์ได้รู้ตัวก่อน และกริยามารยาทที่สุภาพเรียบร้อย จนได้ชื่อว่า สุภาพบุรุษเสือด่าเช่นเดียวกับเสือใบ ซึ่งการยืนย่นหรือการมีตัวตนอยู่ของเสือด่าที่กล่าวอ้างนั้น ปัจจุบันได้บวชเป็นพระฉายาว่า หลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดศรีนวลธรรมวิมล ต.หนองแขม อ.หนองแขม จ.กรุงเทพมหานคร

แต่สำหรับข้อมูลของเสือด่านั้น มีหลากหลายกระแสของเสือด่าที่เลื่องลืออาชา บ้างก็ว่าเป็น หลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร เจ้าอาวาสวัดศรีนวลธรรมวิมล แต่ก็ยังมีอีกหลายกระแสบอกว่าท่านไม่ใช่เสือด่าที่แท้จริง เนื่องจากมีบทสัมภาษณ์ของเสือใบที่เคยได้ให้สัมภาษณ์และได้กล่าวว่า เสือด่านั้นเสียชีวิตไปแล้วจากฝีมือของกำนันแผน

ภาพที่ 4. 5 ภาพถ่ายของ หลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร เจ้าอาวาสวัดศรีนวลธรรมวิมล จ.กรุงเทพมหานคร ที่กล่าวอ้างและถูกเล่ากันว่าเป็น “นายระพินทร์” หรือ “เสือด่า”

ที่มา หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (สืบค้นออนไลน์). เมื่อวันที่ 01 เมษายน พ.ศ. 2560

จะเห็นได้ว่าการสืบค้นประวัติศาสตร์ทั้งทางตำราหนังสือ เพลงลำตัด-เพลงแห่ ข่าวนั่งส้อมพิมพ์หรือจดหมายเหตุ จะพบประวัติศาสตร์ของตัวละครเสือที่ปรากฏอยู่จริงในชีวิตจริงมาตั้งแต่สมัยปี พ.ศ. 2468 เป็นต้นมา และได้มีโจรสลัดชุกชุมอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. 2482 หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองและในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 กำลังเกิดขึ้น

พบว่าในนวนิยายมีเพียงตัวละคร เสือใบและเสือดำที่เป็นตัวละครเอกชูโรงเพียง 2 ตัวละครเท่านั้น ซึ่งในนวนิยายชุดเสือด้ายประกอบด้วยชื่อของเสือที่โผล่เข้ามา ได้แก่ เสือฝ้าย เสื่อมเหศวร และเสื่อย้อยตามลำดับ และพบว่าไม่ได้มีเนื้อหาที่ตรงกับชีวิตจริง มีเพียงการเลือกใช้ชื่อของเสือที่มีอยู่จริงมาใช้ในการกล่าวอ้างเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบตัวละครจากเหตุการณ์จริงและตัวละครในนวนิยาย ผู้วิจัยจะขอไล่เรียงลำดับความสำคัญจากบทบาทของตัวละครที่พบเจอในนวนิยายใหม่ และเปรียบเทียบให้เห็นของบริบทเนื้อหาระหว่างตัวละครจริงและตัวละครในนวนิยายที่พบเจอทั้งหมด 5 ตัวละคร ดังนี้

1. เสือใบ

ตัวละครจากเหตุการณ์จริง เสือใบ ชื่อประวัติจากคำบอกเล่าหรือบันทึกจากหอจดหมายเหตุ มีความแตกต่างกัน คือ หอจดหมายเหตุ มีการบันทึกชื่อว่า นายใบ พุ่มแก้ว แต่ในคำบอกเล่าชื่อ นายใบ หรือ นายวัน สะอาดดี หากเปรียบเทียบระหว่างสองชื่อที่พบ จะพบว่าเสือใบ ที่มีชื่อเดิมว่า นายใบ หรือ นายวัน สะอาดดี จะมีภูมิลำเนาที่ใกล้เคียงกับตัวละครในนวนิยายมากกว่า เพราะตามภูมิลำเนาของนายใบ หรือ นายวัน สะอาดดี อยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งต่างจากนายใบในบันทึกตามหอจดหมายเหตุที่ก่อเหตุอยู่แถวมีนบุรี ัญบุรีและนครนายก โดยนายวัน สะอาดดี การผันตนเองเป็นโจรมีสองเรื่องราวคือ เกี่ยวกับการปล้นสะดมของญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 กับเรื่องของภรรยาโดนฉุด มีความเป็นไปได้ที่ตัวละครจากนวนิยายจะได้เค้าโครงเรื่องมาจากเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับภรรยามากกว่า ลักษณะนิสัยหรือการเข้าปล้นระหว่างสองแหล่งที่มาแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง คือ จากบันทึกหอจดหมายเหตุ พบว่า นายใบคนนี้ ทำการปล้นและฆ่าผู้คนเป็นจำนวนมาก ต่างกับเรื่องเล่าที่ทำตัวเป็นผู้ผดุงความยุติธรรม ปล้นคนรวยแจกจ่ายคนจนมากกว่า

ตัวละครในนวนิยาย พบว่าเสือใบมีชื่อเดิมว่า เรวัต วิชชุประภา และมีการปูพื้นเพตัวละครเป็นผู้ลากมากดีเก่า จบการศึกษาจากต่างประเทศ มารยาทงามและมีหน้าที่การงานที่ดี ทำให้ตัวละครในนวนิยายดูเป็นตัวละครชายที่เพียบพร้อม แต่กลับต้องมีชีวิตที่ผกผันตนเองมาเป็นโจรเพราะเห็นภรรยาของตนมีชู้ จึงบันดาลโทสะยิงทั้งสองเสียชีวิตและหลบหนีจากความผิด โดยภูมิลำเนาของตัวละครไม่ได้อยู่ที่มีนบุรี ัญบุรี นครนายกหรือว่าสุพรรณเหมือนกับตัวละครจากเหตุการณ์จริง แต่มีภูมิลำเนาเดิมจากลพบุรี ในแง่ของการเขียนลักษณะการเข้าปล้นของตัวละครพบว่าน่าจะได้รับเค้า

โครงมาจากนายใบ หรือนายวัน สะอาดดีมากว่า เพราะเนื้อหาตัวละครในนวนิยายจะทำการปล้นทรัพย์เพียงอย่างเดียว ไม่มีการเข่นฆ่า นอกเสียจากจะตัวละครอื่น ๆ จะออกอุบายทำร้ายก่อน

2. เสือดำ

ตัวละครจากเหตุการณ์จริง คือ ระพินทร์ เริ่มต้นเส้นทางสายโจรจากการโดนบุกเข้าปล้นควายและถูกกวาดทรัพย์สินเงินทองไปเสียหมด โดยชื่อ เสือดำ มาจากลักษณะการแต่งกายภายนอกด้วยชุดสีดำ จากคำบอกเล่าไม่พบว่ามีภูมิลำเนาเดิมจากจังหวัดใด ไม่มีการกล่าวถึงชีวิตครอบครัวของตัวละครเสือดำจากเหตุการณ์จริง การจบชีวิตของเสือดำมีคำบอกเล่าว่าโดนกำนันแผนยิงเสียชีวิตด้วย

ตัวละครในนวนิยาย มีการใช้ชื่อที่เหมือนกับตามคำบอกเล่าที่กล่าวอ้าง แต่ในนวนิยายไม่พบที่มีการเล่าถึงสาเหตุของการผันตัวเป็นโจรแต่อย่างใด โดยกล่าวอ้างว่าเป็นโจรมานานแล้ว แต่การบรรยายคุณลักษณะภายนอกมีเค้าโครงมาจากตัวละครจริง คือ มักใส่ชุดสีดำในการออกปล้น แต่ในนวนิยายมีการกล่าวถึงความเกรียงไกรความเป็นขุนโจร นามกระเดื่องไปทั่วสุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรีตลอดจนนครปฐม มีการกล่าวถึงครอบครัวของตัวละครเสือดำ ประกอบไปด้วยบิดาชื่อดวง อดีตกำนันแห่งสุพรรณบุรี ดวนพี่สาว เดือนน้องสาว พี่เคิ้มพี่เขย ที่ถูกฆ่าตายจากฝีมือเสือมิ่ง แต่ในตอนจบของนวนิยายเสือดำเขียนให้นายตำรวจเป็นคนสังหารเสือดำจนเสียชีวิต

3. เสื่อมเหศวร

ตัวละครจากเหตุการณ์จริงใช้ชื่อว่า ศวร เกรียงษ์ อาศัยในจังหวัดสุพรรณบุรี ไม่ได้มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเสื่อมเหศวรกับบุคคลอื่น แต่การปิดฉากของตัวละครในเหตุการณ์จริงพบว่าถูกปราบโดยนายตำรวจชื่อดังอย่าง ขุนพันธรักษ์ราชเดช ในการเกลี้ยกล่อมให้มอบตัว และรับโทษตามกฎหมายก่อนจะออกมาใช้ชีวิตตามปกติกับครอบครัว ต่างจากตัวละครในนวนิยายที่ตัวเสื่อมเหศวรถูกตำรวจยิงเสียชีวิต

ตัวละครในนวนิยาย มีเค้าโครงที่นำชื่อมาจากตัวละครในเหตุการณ์จริง รวมทั้งถิ่นที่อยู่ของตัวละครก็นำมาจากตัวละครจากเหตุการณ์จริง แต่การนำเนื้อหามาผูกเรื่องให้เสื่อมเหศวรเป็นเกลอเก่าของเสือดำที่เคยช่วยชีวิตเสือดำเอาไว้ ทำให้เสือดำรู้สึกเป็นบุญคุณ และมีความสนิทสนมผูกพันกันในระดับหนึ่ง ซึ่งไม่ได้มีปรากฏในตัวละครจากเหตุการณ์จริงอย่างชัดเจน

4. เสือฝ้าย

ตัวละครจากเหตุการณ์จริง โดยใช้ชื่อว่า ฝ้าย หรือนายฝ้าย เพ็ชชะ (เพชร์ชะ) อาศัยอยู่ที่อำเภอชายแดนของสุพรรณบุรี ผันตัวมาเป็นโจรเพราะสังหารหลานเขยจากการโดนใส่ร้ายของหลานเขยเอง และได้เป็นเสือแถวหน้าและมีพรรคพวกเป็นเสือมเหศวร เสือดำและเสือใบ

ตัวละครในนวนิยายมีการกล่าวถึงเสือฝ้ายในแง่ความสัมพันธ์กับเสือมเหศวรในฐานะแขนงขาของเสือฝ้าย สังเกตจากการเรียกคำสรรพนามว่า “อาฝ้าย” โดยในนวนิยายมีการกล่าวถึงเพียงแค่เสือฝ้ายอาศัยอยู่ที่สุพรรณบุรี และเกรงกลัวอิทธิพลของเสือดำ ถึงแม้จะเป็นคำพูดที่เสือมเหศวรบอกกล่าวกับเสือดำ การพูดถึงตัวละครตัวนี้จึงเป็นแค่บุคคลที่ 3 ที่ถูกกล่าวถึง และไม่ได้มีข้อมูลอื่นใดปรากฏอยู่ในเนื้อหานวนิยาย ซึ่งคาดว่าทั้งชื่อและที่อยู่อาศัยที่ปรากฏในเนื้อหานวนิยาย อาจได้เค้าโครงเรื่องมาจากตัวละครจากเหตุการณ์จริงเพียงส่วนเดียว

5. เสือย้อย

ตัวละครจากเหตุการณ์จริงเป็นเสือเทพสมุทรสาครและสมุทรปราการ มีจิตใจที่อำมหิตจนชาวบ้านไม่กล้ายุ่ง และถูกยิงเสียชีวิตที่สมุทรปราการ แต่ตัวละครในนวนิยายกลับพบว่าอยู่ที่กาญจนบุรีและมีภูมิลำเนาเดิมคือจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งคาดว่าตัวละครในนวนิยายจะไม่เกี่ยวข้องกับตัวละครจากเหตุการณ์จริง มีเพียงแค่ชื่อที่เหมือนกัน แต่สถานการณ์และเรื่องเล่าไม่เหมือนกัน ในนวนิยายให้เสือย้อยเข้าปล้นเสือดำที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยอาศัยอยู่ที่บ้านเหนือ ติดกับละมေးแห่งหนึ่ง และในตอนท้ายของเรื่องพบว่าเสือย้อยแพ้การดวลดาบกับเสือดำจนพลีชีพแล้วเสียชีวิต จะเห็นได้ว่าเนื้อหาในนวนิยายและบริบทจากบันทึกหอจดหมายเหตุไม่มีความเกี่ยวเนื่องหรือสอดคล้องกันอย่างสิ้นเชิง

จากทั้งหมดจะวิเคราะห์ได้ว่าการเขียนตัวละครเรื่องเสือ ถูกนำมาเล่าซ้ำ ๆ ในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทั้งข่าวหนังสือพิมพ์ เพลงแหล่ เพลงลำตัดและถึงขั้นสร้างเป็นละครเล็ก ๆ ให้ผู้คนได้ดู เนื่องมาจากข่าวคราวโจรผู้ร้ายในสังคมไทยสมัยนั้นมีมากและมีข่าวถึงบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นเสือปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ในหลายฉบับ หลาย ๆ ครั้งติดต่อกันเป็นเวลานาน การนำมาจัดแสดงเพราะเป็นข่าวที่ได้รับความนิยม อีกทั้งยังเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นใกล้ตัวกับชาวบ้านทำให้ชาวบ้านสนใจ และมักพูดถึงด้วยความหวั่นกลัว เลยจับเอาความกลัวมาขยายให้ผู้คนได้รับรู้ถึงกิตติศัพท์ ความเก่งกาจและความเลวร้ายของเสือเหล่านั้น อีกทั้งยังเป็นการเสียดสีระบบกฎหมายของสังคมไทยในสมัยนั้น ที่ไม่สามารถจับกุมเสือเหล่านั้นได้ ทำให้เสือต่าง ๆ ได้รับความนิยมในการพูดถึงมากขึ้นไปอีก หรือ การสร้างอัตลักษณ์ของเสือดำ เกิดจากเรื่องเล่าที่เล่าต่อกันมา ด้วยเพราะความเก่งกาจและอิทธิฤทธิ์เกินมนุษย์

บุคคลที่มีอาคมไสยศาสตร์ ทำให้เห็นวิริกรรมที่ต่อสู้กับกระบวนการความยุติธรรมที่ไม่ถูกต้องสมัยนั้น ที่ถูกถ่ายทอดผ่านนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต เป็นต้น

“ผู้ประพันธ์เขียนอาชญากรรมทุกเรื่องจากจินตนาการของตนเอง โดยนำเรื่องราวของเสือร้ายต่าง ๆ ที่มีตัวตนอยู่จริงในยุคนั้นมาผสมผสานกับบทประพันธ์ ดังนั้นภายในเรื่อง “เสือใบ” และ “เสือดำ” จึงมีบทบาทของเสือฝ่าย เสื่อมเหศวร และเสืออื่น ๆ ซึ่งเป็นเสือร้ายจริง ๆ แห่งยุครวมอยู่ด้วย เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับบทประพันธ์ และให้ผู้อ่านติดตามอ่านตอนต่อ ๆ ไป

ส่วนการเลือกใช้ชื่อ เสือใบ และ เสือดำ เรื่องนี้ (เดาว่า) น่าจะเป็นเพราะชื่อพยางค์เดียว จำง่าย ติดปากง่าย ประกอบกับยุคนั้นคงมีเสือใบเสือดำตัวจริงอยู่ในวงการโจร และบังเอิญ ๒ ชื่อนี้ถูกใจผู้ประพันธ์ก็ได้” (ปริญญา อินทรปาลิต, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560)

จากบทสัมภาษณ์ที่เป็นข้อสนับสนุนในส่วนนี้ จากปริญญา อินทรปาลิต ผู้ที่ใกล้ชิดและมีศักดิ์เป็นบุตรบุญธรรมของ ป.อินทรปาลิต พบว่า การสร้างเนื้อหานวนิยายในชุดเสือใบและเสือดำเป็นเพียงจินตนาการของผู้แต่งฝ่ายเดียวเท่านั้น โดยผู้แต่งได้หยิบใช้คำว่า เสือใบ และ เสือดำ มาจากตัวละครที่บังเอิญพ้องกับเหตุการณ์จริง ซึ่งการเรียกชื่อนั้นมีความง่ายในการอ่านออกเสียงและเป็นคำที่สั้นกระชับ มีสถานการณ์และเรื่องราวที่ดำเนินของตัวละครเสือใบและเสือดำในเนื้อหาบางส่วนที่อาจหยิบยืมมาจากเหตุการณ์จริง แต่ในตัวละคร 3 ตัวที่เหลือ อย่าง เสื่อมเหศวร เสือฝ่ายและเสือย้อนกลับมีเนื้อหาที่สวนทางกับประสบการณ์จริงของบุคคลที่มีชื่อว่าเสือใบและเสือดำ และการเลือกใช้เฉพาะชื่อสองตัวละครนี้ก็คาดเดาน่าจะมาจากความชอบส่วนตัวของผู้แต่งในการหยิบใช้

4.1.2 การให้ความหมายของตัวละครขุนโจร

1) การให้ความหมายโดยทั่วไปทางสังคมของตัวละคร นักเลง โจรผู้ร้าย เสือ

ตัวละครขุนโจร มีการให้ความหมายหรือคำนิยามตามความเข้าใจของสังคม ซึ่งโดยส่วนมากมักจะเข้าใจความหมายในแง่ลบของกลุ่มบุคคลเหล่านี้เสียมากกว่าแง่บวก เนื่องจากเป็นคำที่สังคมคุ้นชินและหวาดกลัวกับพฤติกรรมที่ถูกกล่าวอ้างให้สอดคล้องกับคำนิยามที่ถูกเรียกใช้ในแต่ลักษณะซึ่งได้แก่ นักเลง โจรผู้ร้าย เสือ มาเฟียและเจ้าพ่อ โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยจะชี้ให้เห็นความหมายของคำนิยามและคำจำกัดความตามการรับรู้ของสังคม ดังนี้

“นักเลง” หรือ “นักเลงโต” คือบุคคลที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นบุคคลที่กล้าได้กล้าเสีย สามารถปกป้องคุ้มครองลูกบ้านในท้องถิ่นของตนเองได้ ได้รับยกย่องให้เป็นนักเลงโตและมีลูกน้อง เป็นบริวาร หากย้อนกลับไปในสมัยโบราณการปกครองท้องถิ่นยังไม่มีระบบกำนันผู้ใหญ่บ้าน นักเลงโตจึงเปรียบเสมือนเป็นผู้ปกครองท้องถิ่น โดยผู้ที่จะมาเป็นหัวหน้านักเลงได้นั้น จะต้องเป็นผู้อุปการะลูกน้องได้ ด้วยเหตุนี้การจะนำมาซึ่งการเลี้ยงดูอุปถัมภ์บริวารนั้น การหาเงินจากการทำอะไรทำนาเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูบริวารให้อยู่ในโอวาทของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้านักเลง ดังนั้นการปล้นจึงเป็นวิธีการที่รวดเร็วที่สุดในการได้มาซึ่งเงินจำนวนมาก

ถือได้ว่าเป็นกลุ่มนอกกฎหมายที่เป็นรุ่นเล็กที่สุด จะไม่ใช่ลักษณะของกลุ่มองค์กรแต่ก็กระจายกำลังไปตามท้องที่ต่าง ๆ ในช่วงยุคก่อนพุทธศักราช 2500 ที่เป็นยุคทองของนักเรียนนักเลงไทย กลุ่มอันธพาลนักเลงที่เลื่องชื่อนามอย่าง “แดง ไบเล่ย์” หรือ “บัญชา สีสุกใส” ซึ่งก็ได้มีภาพยนตร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อเล่าถึงช่วงยุค ปี พ.ศ. 2499 อันธพาลครองเมือง เป็นเหตุให้บุคคลที่ได้เกี่ยวกับข้องกับผู้มีตัวตนจริงที่อยู่ในภาพยนตร์ ได้ออกมาต่อต้านและให้เหตุผลว่าพวกเขาเป็นแค่นักเลงหาโช้อาชญากรตามภาพยนตร์นำเสนอ เพราะหลักการของเขาไม่มีเรื่องฆ่าฟันเกิดขึ้นเลยแม้แต่น้อย ไม่มีถึงขั้นใช้ปืนผาหน้าไม้มายิงใส่กัน มีเพียงความกล้าดมั่นของวัยรุ่นในการต่อสู้ชกต่อยที่ไม่ได้มองว่าใครเก่งกว่า มองเพียงแค่ว่าเป็นความกล้าหาญในการรักศักดิ์ศรีของตนและพวกพ้อง

ปิยะโชค ถาวรมาศ (2554, น.156) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า นักเลงบางคนอาจไม่ถึงขั้นใช้ปืนยิงกันจนตาย มีเพียงชกต่อยใช้กำลังอย่างมากที่สุดก็ตีรันฟันแทงให้บาดเจ็บ ซึ่งในยุคหลังมักจะถูกนำเสนอในมุมมองของเด็กนักเรียนที่มักยกพวกตีกันอย่าง แดง ไบเล่ย์ ซึ่งตั้งแต่ยุคก่อนพุทธศักราช 2500 ถือได้ว่าเป็นยุคทองของนักเลงอันธพาลในหน้าประวัติศาสตร์ไทย โดยบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยอย่าง “แดง ไบเล่ย์” จากภาพยนตร์เรื่อง 2499 อันธพาลครองเมือง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเล่าเรื่องที่อิงจากบุคคลที่มีอยู่จริง แต่กระนั้นได้มีการต่อต้านในเนื้อหาภาพยนตร์เรื่องนี้ถึงความแตกต่างที่พยายามให้

ข้อจำกัดที่แคบลงมาว่า “แดง ไบเล่ย์” เป็นเพียงนักเรียนนักเลงที่มีเรื่องชกต่อยกับคู่อริเพียงอย่างเดียว หากได้มีลักษณะนิสัยเหมือนอาชญากรร้ายดังที่ปรากฏในเรื่อง

ภาพที่ 4. 6 นักเลง พ.ศ. 2499 ปู่ ระเบิดขวด ดำ เอสโซ่ และแดง ไบเล่ย์
ที่มา ปิยะโชค ถาวรมาศ (2554) ย้อนตำนาน เจ้าพ่อ มาเฟีย อันธพาล.

“คนร้าย” หมายถึง บุคคลผู้มีพฤติกรรมเป็นภัยเบียดเบียนผู้อื่น หรือ “คนทำผิดอาญา” “อาชญากร” บุคคลเช่นนี้มีอยู่ในสังคมทุกยุคสมัย ทำให้ผู้อยู่ร่วมในสังคมได้รับความเดือดร้อนตลอดมา ซึ่งแบ่งออกเป็นสองประเภทด้วยกัน คือ ประพฤติชั่วโดยสันดานและประพฤติชั่วด้วยความจำเป็น “โจร” หมายถึง การลักของผู้อื่น การหยิบฉวยของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งไม่ได้มองเป็นปัญหาสังคมแต่ถือเป็นปัญหาของรัฐ เห็นได้จากกฎหมายลักษณะโจรสมัยสุโขทัย ในปี พ.ศ. 1916 ที่เรียกว่า พระอัยการลักษณะโจร ในกฎหมายตราสามดวง ที่ถูกใช้ต่อเนื่องมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งถึงรัชกาลที่ 5 (พิรศักดิ์ ชัยได้สุข, 2551, น.9-10)

“โจรผู้ร้าย” เป็นคำที่ถูกใช้มาตั้งแต่สมัยอยุธยา คือ ความหมายของผู้ที่ประพฤติชั่วด้วยการเบียดเบียนผู้อื่นด้วยประสงค์ทรัพย์ ปล้นสะดม และมักจะใช้คนจำนวนมากรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อเข้าปล้นเจ้าทรัพย์ (ชานนท์ ท., 2556, น.198)

นอกจากคำนิยามดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังพบว่าอาชญากรนอกกฎหมาย มักจะเป็นพวกกลุ่มจอมโจรที่ออกปล้นชิงทรัพย์สินของชาวบ้าน ที่เรารู้จักกันดีในนาม “เสือ” ที่ได้กล่าวถึงอาชญากรในอดีต ที่มีการก่อคดีอาชญากรรมร้ายแรง ปล้นและฆ่า ความดุร้ายและเหี้ยมโหดของกลุ่มโจรเหล่านี้จึงเปรียบได้กับสัตว์ป่าที่ร้ายกาจอย่างเสือ ซึ่งมักใช้คำดังกล่าวเพื่อเรียกบรรดาผู้ที่ประพฤติดนินดีเหล่านั้นว่า “เสือ” เริ่มปรากฏให้เห็นในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 (พ.ศ.2450) คือ

“เสือ” ความหมายเดิมตาม พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายไว้ว่า

(๑.) น. ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในวงศ์ Felidae รูปร่างลักษณะคล้ายแมวแต่ตัวโตกว่ามาก เป็นสัตว์กินเนื้อ นิยยก่อนข้างดุร้าย หากินเวลากลางคืน มีหลายชนิด เช่น เสือโคร่ง [Panthera tigris (Linn.)] เสือดาวหรือเสือด้า [P. pardus (Linn.)], โดยปริยายใช้เรียกคนเก่งคนดุร้าย

(๒.) น. ชื่อหนึ่งของดาวฤกษ์จัตรา มี ๑ ดวง, ดาวต่อมน้ำ ดาวตาจระเข้ ดาวใต้ไฟ หรือ ดาวจัตรา

ในแง่ของความหมายของตัวบุคคล พบว่าในสมัยปี พ.ศ. 2446 การให้ความหมายของคำว่า “เสือ” ไม่ใช่ชื่อเรียกตัวโจร แต่เป็นคำสัญญาแสดงออกกับกิริยาที่หัวหน้าสั่งการในเวลาปล้น เช่น เมื่อลอบเข้าไปรยล้อมบ้านแล้ว พอจะให้ลงมือปล้นอย่างเปิดเผย หัวหน้าร้องบอกสัญญาว่า “อ้ายเสือเออว่า” พวกโจรก็ยิงปืนและเข้าพังประตูบ้าน เมื่อเข้าบ้านได้แล้ว หัวหน้าร้องบอกสัญญา “อ้ายเสือขึ้น” พวกที่เป็นพนักงานขึ้นเรือน ต่างก็ขึ้นทุกทางที่จะขึ้นเรือนได้ เมื่อปล้นแล้วหัวหน้าร้องบอกสัญญาว่า “อ้ายเสือถอย” ต่างก็ลงจากเรือนพากันกลับไป แต่ถ้าไปเสียทีเห็นจะปล้นไม่สำเร็จ หัวหน้าจะร้องบอกสัญญาว่า “อ้ายเสือล่า” ต่างคนต่างก็หนีเอาตัวรอด ใช้เป็นคำสัญญากันอย่างนี้ (สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ, 2541)

แต่ในกรณีคำว่า “เสือ” ที่เป็นที่รู้จักมาจากการพระราชทานชื่อกิจการเสือป่า ในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 จากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานกำเนิดกิจการเสือป่าสำหรับเด็กชายใช้ชื่อว่า ลูกเสือ มีนิยามพระองค์ทรงเล่นล้อคำกับคำว่า เสือป่า มีคำกล่าวปฏิญาณของลูกเสือที่กล่าวคำสาบาน 3 ข้อด้วยกัน คือ จงรักภักดีต่อพระเจ้าอยู่หัว, ประพฤติตนให้สมเป็นชายและประพฤติตนตามข้อบังคับและแบบแผนของลูกเสือ โดยมีคติพจน์ที่สำคัญคือ เสือซื่อซื่อสัตย์ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2560)

เมื่อเวลาเปลี่ยนไปพบว่าการเรียก “เสือ” เป็นการเรียกคนกลุ่มนอกกฎหมาย เป็นอาชญากรที่ถูกบันทึกไว้ว่าเป็น “เสือ” ที่มีทั้งประวัติปล้น ฆ่าและก่อคดีอาชญากรรมร้ายแรง และความเหี้ยมโหดเหล่านี้ทำให้คนกลุ่มนี้ถูกเปรียบเปรยว่า “เสือ” ซึ่งเป็นสัตว์ป่าที่ร้ายกาจและยังคงเสน่ห์ของความน่าเกรงขามเยี่ยงสัตว์ชนิดนี้ ทำให้ชาวบ้านขนานนามโจรเหล่านี้ว่า “เสือ” ซึ่งตรงกับช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ที่มีชุมโจรเหล่านี้เกิดขึ้น โดยเสือแต่ละตนจะมีเขตการ

ปกครองการกระจายอำนาจทั่วไปอยู่ในแถบต่าง ๆ เช่น เสียมเหศวร จะอยู่แถบภาคกลางแถว สุพรรณบุรี หรือเสือใบ เสือฝ้ายและเสือด้า สมาชิกสามสหายที่อยู่ในแถบสุพรรณบุรีด้วยเช่นกัน

นอกเหนือจากคำจำกัดความตามความหมายดังกล่าว ยังมีคำที่มีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กับคำว่า นักเลง, คนร้าย-โจรผู้ร้ายหรือเสือ อีกสองคำ ได้แก่ “มาเฟีย” และ “เจ้าพ่อ”

“มาเฟีย” มาจากคำศัพท์ในภาษาอิตาลี โดยทั่วไปหากเอ่ยถึงคำนี้มักจะมีความหมายในเชิงลบ มีนัยยะที่สื่อความหมายไปถึงความรุนแรง ความชั่วร้ายและการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ เมื่อมองตามความหมายสากลนั้น คำ ๆ นี้หมายถึงองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ที่รวมตัวกันตั้งแต่ 3 บุคคลขึ้นไป ที่รวมตัวกันและประสานการดำเนินงานระหว่างกันในรูปแบบต่าง ๆ

ปิยะโชค ถาวรมาศ (2554, น.18-29,59) ได้กล่าวอธิบายเพิ่มเติมถึงคุณลักษณะสำคัญของคำนี้ไว้ว่า เดิมทีมีความหมายเป็นในเชิงบวกที่แสดงพลังถึงความกล้าหาญของลูกผู้ชาย ถ้าพิจารณาจากคำ คำว่า “มาเฟีย” มาจากคำคุณศัพท์ “Maifioso” ในภาษาอิตาลี ที่หมายถึงเกียรติยศ ซึ่งมาจากรากศัพท์ของภาษาอารบิกว่า “Mahyas” ที่แปลว่า “เกียรติยศและความกล้าหาญ” ซึ่งเป็นที่นิยมเรียกใช้แก่กลุ่มคนที่เสียสละและทำงานเพื่อแผ่นดิน สื่อถึงวีรบุรุษของชาติที่สร้างวีรกรรมที่น่าสรรเสริญ แต่ภายหลังในทศวรรษที่ 18 คำว่า “มาเฟีย” ถูกใช้ไปในทางลบและมีความหมายที่ผิดเพี้ยนไปจากวัตถุประสงค์เดิม ที่ทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนและกลายเป็นเหตุให้วัยรุ่นชายหลายคนหลงใหลในการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกของมาเฟียในความหมายปัจจุบัน เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความกล้าหาญ ความเป็นพวกพ้อง สังคมเกียรติยศและศักดิ์ศรีผู้ชาย ที่สามารถทำทุกวิถีทางเพื่อจะเข้ากลุ่ม โดยไม่สนถึงการกระทำที่จะส่งผลกระทบต่อการผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นความเชื่อแบบผิด ๆ และเป็นผลพวงที่ทำให้ธุรกิจองค์กรมาเฟียถูกขยายสาขาและเติบโตจากความเป็นพวกพ้องเดียวกันเกือบทุกหนแห่ง สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศฝั่งยุโรปอย่างอิตาลี

สังเกตได้ว่าที่มาของคำ ๆ นี้มีหลากหลาย เดิมทีหลักใหญ่ใจความสำคัญของคำ ๆ นี้ คือเรื่องราวของกลุ่มคนที่กล้าหาญ เสียสละต่อสู้เพื่อแผ่นดินเกิด ต่อต้านการกดขี่ข่มเหงจากผู้ที่มีอำนาจและเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ดังนั้นมาเฟียจึงเป็นสัญลักษณ์ของวีรบุรุษและความกล้าหาญต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นไทให้แก่แผ่นดิน แต่เมื่อเวลาเปลี่ยนผ่านทุกอย่างเริ่มมีคำว่าอำนาจและผลประโยชน์เข้ามาเป็นตัวต่อรองแทน ความกล้าหาญจึงมีขึ้นเพื่อการยอมรับและเพื่อแสดงความหมายของคำว่าลูกผู้ชาย

ทำนองเดียวกันสหรัฐอเมริกาเองก็มีระบบมาเฟียด้วยเช่นกัน โดยเริ่มจาก อเมริกา-ละติน มีหลากหลายกลุ่มปะปนกันไป โดยทั้งหมดทั้งมวลมีจุดประสงค์ในการค้ายาเสพติด คำอาวุธแทบทั้งสิ้น จนกระทั่งถึงการลอบสังหารหรือการฆ่าคน ฝากตะวันออกอย่างญี่ปุ่นเอง มักรู้จักในนาม “ยาคุซ่า” หรือมาเฟียตะวันออก ด้วยวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ระบบการรวมกลุ่มของยาคุซ่า ซึ่งมีเพียงมีเรื่องระบบของการปกครองภายในแบบระบบอาวุโสเข้ามาเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ชัดเจนมากกว่า

ส่วนคำว่า “เจ้าพ่อ” ถูกสื่อไปยังบุคคลที่มีการใช้อำนาจหรืออิทธิพล ที่เอนเอียงไปในการกระทำผิดกฎหมาย และเมื่อพิจารณาการเรียกใช้คำว่า “เจ้าพ่อ” พบว่ามีการใช้คำนี้ในประเทศไทย ในช่วงยุคการเร่งรัดพัฒนาประเทศ

เมื่อแตกคำว่า “เจ้า” ออกจากคำว่า “เจ้าพ่อ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พ.ศ.2493 ความหมายของคำว่า “เจ้า” ถูกใช้เรียกหรือสื่อความหมายที่เกี่ยวกับ “เทพารักษ์” ซึ่งมีความหมายเชิงเกี่ยวกับวิญญาณ หลังจากนั้นตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต ปี พ.ศ. 2504 “เจ้าพ่อ น. เทพารักษ์, วิญญาณประจำศาลเจ้า (แสดง) ผู้คุ้มครองถิ่น, ผู้มีอิทธิพลประจำถิ่น.” (เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2539, น.1-2)

จะเห็นได้ว่าการให้ความหมายจากแหล่งข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ถูกถ่ายทอดผ่านชื่อของคำแต่ละคำ โดยแต่ละคำจะมีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกันในเรื่องของ การกระทำ ความผิด, ความชั่วร้ายที่บ่งบอกถึงบุคคลเหล่านั้นต่าง ๆ และพฤติกรรมที่ต่างกันออกไป

2) การให้ความหมายของตัวละคร นักเลง โจรผู้ร้าย เสือ ที่ถูกปรับเปลี่ยนในเนื้อหาของนวนิยาย

การให้ความหมายที่ถูกปรับเปลี่ยนไปจากการรับรู้ของสังคมไทยแบบเดิม ที่ปรากฏให้เห็นในนวนิยายชุดนี้ ได้เพิ่มเติมคุณลักษณะเชิงบวกโดยการพิจารณาจากลักษณะการสร้างตัวละครชาย ปรากฏในงานวรรณกรรม ที่พูดถึงค่านิยมที่ทำให้เกิดการถือศักดิ์ศรีอันเป็นสิ่งที่สุภาพบุรุษหรือตัวละครชายพึงมี ผนวกเข้ากับความหมายเชิงลบตามความหมายเดิม โดยดึงคุณลักษณะที่เป็นด้านบวกเป็นตัวชูมากกว่าด้านลบที่ประพุดิตินในทางที่ผิดไปจากกรอบของสังคมหรือที่กฎหมายวางไว้ เนื่องจากตัวละครขุนโจรเป็นตัวละครที่ได้ชื่อว่าเป็นพระเอก

ความเป็น *นักเลง* เมื่อวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะในการถ่ายทอดออกปฏิกิริยาในนวนิยาย พบว่ามี ความกล้าหาญและความสามารถในการปกครองในระดับชุมชนท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นการได้รับยอมรับ และเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทำให้ชาวบ้านเกรงกลัว ความสามารถในการสร้างความพอใจให้กับหญิงสาวใน

หมู่บ้าน เพราะผู้หญิงชอบผู้ชายที่มีลักษณะเป็นนักเลงโต เพราะมีความเชื่อที่ว่า ถือเป็นหน้าเป็นตา ดีกว่าผู้ชายธรรมดา มีคนเกรงใจและเกรงกลัว ไม่มีใครกล้าเกาะแกะหรือมารบกวนรังแก นอกจากนี้ความเป็นนักเลงโตมักจะเป็นคนที่มีน้ำใจกว้างขวาง สามารถให้ความสะดวกสบายแก่ผู้ที่เป็นภรรยาได้เป็นอย่างดี การได้รับการยอมรับจากผู้มีอำนาจในท้องถิ่น เช่น กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน เพราะสาเหตุของการขาดกำลังพลในการรักษาความสงบ ทำให้ชาวบ้านต้องขอความร่วมมือจากนักเลงในการตามล่าหรือจับกุมโจร ด้วยลักษณะของความกล้าหาญ เป็นหัวหน้าพรรคพวกในท้องถิ่นและหากมีใครเข้ามาข่มเหงรังแกก็พร้อมที่จะสู้แบบหลังชนฝาตัวต่อตัว หรือถ้าจะมาเป็นพรรคพวกก็ร่วมด้วยช่วยกัน ไม่ทิ้งให้ใครคนใดคนหนึ่งต้องต่อสู้เพียงลำพัง

ถึงแม้ ป.อินทรมานิตจะไม่ได้ใช้คำว่า *นักเลง* ในการพรรณนาถึงตัวละครของเขาโดยตรง แต่การหยิบใช้คุณลักษณะของนักเลงได้ปรากฏผ่านตัวละครขุนโจรในเรื่องเล่าต่าง ๆ เช่น

“วันนี้เป็นวันตายของผม คุณวนิดา ผมสู้ก็ตาย ไม่สู้ก็ตาย ผมจำเป็นจะต้องสู้เพื่อไว้ลายชายชาติเสือ”

“พอเขาขยับตัวจะลุกขึ้น วนิดาก็เหนียวแขนเขาไว้ แล้วหล่อนก็ยกมือทั้งสองโอบรอบคอเขา กิริยาเช่นนี้บอกให้ขุนโจรรู้ว่า วนิดารักเขาเช่นเดียวกัน ไม่ต้องสงสัยว่าขุนโจรจะสดชื่นตื่นเต้นสักเพียงใด เขาวางทอมสั้นลงข้างตัว ตระหวัดร่างหญิงสาวไว้ในวงแขน ไม่ได้สนใจกับการตะลุมบอนระหว่างพวกโจรกับตำรวจ แผลหาวตื้นกับเสียงปืนซึ่งต่างฝ่ายต่างระดมยิงกัน” – เสือดำ หน้า 243 ตอน ฝ่าลูกปืน

จะเห็นได้ว่าในกรณีนี้มีจุดที่ผิดแปลกไปจากลักษณะของการแสดงออกตามความหมายของตัวละครของขุนโจรที่ดึงเอาลักษณะของ ความสามารถในการสร้างความพึงพอใจให้กับหญิงสาว คือวางตัวละครวนิดา (ลูกสาวนายแทน) กลายเป็นที่หมายปองทั้งเสื่อมยศและเสือด่า ให้มีลักษณะคล้ายกับกิริยาตามขนบธรรมเนียมของหญิงไทยในวรรณคดี คือ จะไม่เผยแพร่ใครก่อน มีความรักนวลสงวนตัว แต่เมื่อเสื่อมยศและเสือด่าเห็นรูปโฉมของวนิดาก็เกิดความรักตั้งแต่แรกเห็น ในระหว่างที่เสือด่าตัดสินใจจะฆ่าเฉลยสาวตามอุดมการณ์ ทำให้วนิดาสลบไป ขุนโจรจึงเปลี่ยนใจจะส่งหญิงสาวกลับคืน ในระหว่างที่เสือด่าโดนบุกจากตำรวจ เสือด่าจึงบอกรักกับวนิดาและตัดสินใจจะเข้าร่วมชีวิต

ด้วย หมายความว่า การหยิบเอาคุณลักษณะของความหมายคำว่า นักเลง ที่เป็นการอธิบายความสามารถที่ช่วยในการสร้างความพึงพอใจกับหญิงสาว

ความเป็น โจรผู้ร้าย ในนวนิยาย ได้พูดถึงชัดเจนมากถึงการกระทำอันอุกอาจ ซึ่งได้พูดถึงบุคคลที่กระทำการลักเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปเป็นของตนเองโดยเหตุปัจจัยบางอย่าง โดยมีลักษณะที่ผสมผสานมาจากคำว่า คนร้าย และ โจร ในการให้ความหมายของโจรผู้ร้ายในนวนิยายชุดนี้ คือ มีการกระทำผิดตามอาญา(ตามกฎหมาย) เหมือนความหมายในเชิงของ คนร้าย แต่มีลักษณะการปล้นที่มีการคาบเกี่ยวระหว่าง โจร 2 ประเภทได้แก่ 1. โจรชิงทรัพย์ (Robber) คือ ผู้ลักทรัพย์โดยใช้กริยาทำร้ายหรือขู่เชือดว่าจะทำร้ายเพื่อเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง กับ 2. โจรปล้นทรัพย์ (Plunder) คือ โจรตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่มีอาวุธในการครอบครอง และได้กระทำการลงมือชิงทรัพย์

ซึ่งในบางครั้งคำว่าโจรผู้ร้ายเหล่านี้มักมีความสัมพันธ์ที่ถูกเรียกว่า โจรแบบระบบอุปถัมภ์ ที่ช่วยเอื้อต่อการกระทำของตนเอง ซึ่งก็มีรากฐานที่มาจากสังคมไทยมาช้านาน และถูกเปลี่ยนผ่านรุ่นสู่รุ่นเปลี่ยนผ่านมาเป็นระบบที่เกิดขึ้นในราชการของไทย ดังเช่น พวกข้าราชการที่ทำการฉ้อโกงต่าง ๆ

“...อุปถัมภ์กันมากขึ้นไป พ่อแม่ลูก ญาติโกโหติกา ไซ้ไหมละ หรือว่าอาจไปอุปถัมภ์คนสวนอะไรอย่างนี้ก็ได้ แล้วก็จะมีความเชื่อมโยงกัน และการที่ต่างตอบแทนผลประโยชน์ต่างตอบแทนก็คือ แทนที่มันจะตัดสินอะไรด้วย ข้อเท็จจริงหรือด้วยความถูกต้อง มันก็ตัดสินได้ว่า เอะเรารู้จักกันหรือเธอเคยช่วยฉัน ฉันช่วยเธอ อะไรอย่างนี้ไง ระบบนี้ไงคือเนี่ยเลย” (สรณัฐ ไตลังคะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 09 สิงหาคม พ.ศ. 2560)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากคำสัมภาษณ์ของอาจารย์สรณัฐ แสดงให้เห็นถึงระบบอุปถัมภ์ที่เป็นวงจรที่ไม่สามารถตัดขาดกันในสังคมไทย ที่จะไม่เหมือนกับฝรั่งที่ตัดสินและให้ความชอบธรรมในแง่ของความถูกต้องในหน้าที่ ไม่มีระบบความสัมพันธ์เข้ามาเกี่ยวในการปกครอง เป็นจุดที่ตะวันตกไม่สามารถเข้าใจในระบบรากเหง้าของคนไทย

“เสือ หมายถึง โจรแน่นอน ที่มีคุณธรรมมากกว่านักเลง นักเลงคือคำที่หมายถึงลูกผู้ชายสำหรับ ป.อินทรมานิต เช่น ใจนักเลง ซึ่งก็หมายถึงคุณศัพท์ที่หมายถึงผู้ชายที่เป็นผู้นำ มีอำนาจในฐานะเป็นผู้นำ เสือต้องเป็นโจร เสือ คือ โจรผสมกับนักเลงจึงกลายมาเป็นคุณลักษณะลูกผู้ชายไม่ต้องมีอำนาจหรือมีก็ได้ เช่น ตำรวจดี ๆ คู่ริของเสือใบเสือด่า นักเลงคือคุณศัพท์มีลักษณะความหมายกว้าง ๆ อีกพวกหนึ่งคือ พวกโจรคุณธรรม” (กฤตยา ณ หนองคาย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 09 สิงหาคม พ.ศ. 2560)

จากคำสัมภาษณ์ของอาจารย์กฤตยาทำให้เข้าใจถึงการตีความและการบรรยายให้เห็นภาพที่ชัดเจนของตัวละครและเรื่องราวในแต่ละตอนมากยิ่งขึ้น

ส่วนคำว่า *เสือ* ความหมายของเสือที่ถูกนำมาพรรณนา เสือในงานประพันธ์ยังคงความหมายเดิมของชนิดสัตว์สี่เท้าที่ดุร้าย ด้วยลักษณะสีหน้าและอากัปภิกิริยาที่ดุจเสือ ความร้ายกาจจากความดุร้าย โดยเปรียบเทียบการกระทำของคนกับสัตว์สี่เท้าที่ดุร้ายและน่าเกรงขามอย่างเสือ ด้วยท่วงท่าและความโหดร้าย ป่าเถื่อนรวมไปถึงลักษณะของคมเขี้ยวเพื่อใช้ในการต่อสู้กับเหยื่อ เป็นอากัปภิกิริยาของความหมายตามเดิมที่สังคมรับรู้ แต่ในนวนิยายจะพรรณนาให้เห็นถึงความดุร้ายของวีรกรรมของบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นขุนโจร เช่น การก่ออาชญากรรม คือ เรื่องของความดุดัน ความย่าเกรงและน่าเกรงขาม เป็นที่น่าเชื่อถือของตัวละครเสือร้ายที่ปรากฏ กล้าได้กล้าเสีย กล้าตัดสินใจ

การเปรียบเทียบความหมายของตัวละคร “ขุนโจร”		
ตัวละคร	ความหมายทางสังคม	ความหมายในนวนิยาย
นักเลง	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้มีอิทธิพลในระดับท้องถิ่น - ไม่มีการเข่นฆ่า ใช้กำลังในการแก้ปัญหา - มีความกล้าหาญและรักศักดิ์ศรีของตนเองและพวกพ้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้มีอิทธิพลในระดับท้องถิ่น - มีความกล้าหาญและรักศักดิ์ศรีของตนเองและพวกพ้อง - ความสามารถในการสร้างความพอใจให้กับหญิงสาว - ความมีน้ำใจกว้างขวาง
คนร้าย	<ul style="list-style-type: none"> - คนที่ทำผิดตามอาญา พบ 2 ลักษณะ 1) ชั่วโดยสันดาน 2) ชั่วโดยความจำเป็น 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำผิดตามอาญา เป็นอาชญากร
โจร	<ul style="list-style-type: none"> - หยิบฉวยของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต 	<ul style="list-style-type: none"> 1) โจรชิงทรัพย์ (Robber) มีการขมขู่ว่าจะทำร้ายเจ้าทรัพย์ 2) โจรปล้นทรัพย์ (Plunder) มีมากกว่าสามคนขึ้นไปที่มีอาวุธครอบครองในการปล้นทรัพย์
โจรผู้ร้าย	<ul style="list-style-type: none"> - เบียดเบียนผู้อื่นเพื่อเข้าปล้นทรัพย์ - มีการรวมตัวกันปล้นทรัพย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เบียดเบียนเจ้าของทรัพย์ (ที่ได้มาโดยไม่ชอบธรรม) - มีการรวมตัวกันปล้นทรัพย์

เสือ	<ul style="list-style-type: none"> - นิสัยดุร้ายและความเหี้ยมโหดคล้ายเสือ - มีการปล้นแล้วฆ่าเหยื่อ - ความน่าเกรงขาม 	<ul style="list-style-type: none"> - นิสัยดุร้ายและความเหี้ยมโหดคล้ายเสือ - ลักษณะความเป็นสุภาพบุรุษ - มีการปล้นนายทุนหน้าเลือด (มีการฆ่าเกิดขึ้นในกรณีที่เกิดการขัดขืนหรือ) - ความน่าเกรงขาม
มาเฟีย	<ul style="list-style-type: none"> - การก่ออาชญากรรมในการสร้างความรุนแรง โดยมีการรวมกลุ่มกันมากกว่า 3 คนขึ้นไป - เกียรติยศและความกล้าหาญ - วีรบุรุษของชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการพูดถึงในนวนิยาย เป็นสองความหมายที่มาในช่วงภาพยนตร์เรื่อง God Father (หลัง พ.ศ. 2490)
เจ้าพ่อ	<ul style="list-style-type: none"> - บุคคลที่มีการใช้อำนาจหรืออิทธิพล ที่เอนเอียงไปในการกระทำผิดกฎหมาย - ผู้คุ้มครองถิ่น 	

ตารางที่ 4. 1 เปรียบเทียบความหมายที่พบระหว่างความหมายทางสังคมและความหมายในนวนิยาย

จากประวัติศาสตร์พบว่าบุคคลที่จะกระทำตัวเป็นโจรในอดีตนั้น เริ่มมาจากการ ลักวัวลักควายที่ใช้เป็นยานพาหนะในการทำเกษตรกรรมของผู้คนในสมัยนั้น เพราะถ้าขาดวัวหรือควายไปเท่ากับว่าตัดมือและเท้าในการทำไร่ทำนาของชาวบ้าน ซึ่งในบางครั้งเหยื่อที่โดนปล้นก็ไม่มีท่าที่ยอม จึงทำให้ลงท้ายด้วยการดวลปืนอยู่บ่อยครั้ง

“โจรผู้ร้าย เสือร้าย และนักเลง ในเรื่อง เสือใบ เสือดำ ก็มีความหมายทำนองนี้แหละ แต่ผู้ประพันธ์เจตนาให้พระเอกของเรื่องเป็นโจรที่มีชื่อเสียงเป็นที่เกรงขาม และเป็นอาชญากรที่ทางตำรวจต้องการปราบปรามให้สิ้นซาก การเขียนจึงเน้นไปที่ความเป็นเสือร้ายมากกว่าผู้ร้าย คือเก่ง ฉกาจ กล้าหาญ เป็นนักสู้ ยิ่งปืนแม่นยำ มีสมุนบริวารเยอะจนสามารถตั้งเป็นกองโจรเข็ดดำได้ มิหนำซ้ำ กองโจรเข็ดดำยังมีระเบียบวินัยพอ ๆ กับทหาร พุดง่าย ๆ คือพระเอกทั้ง ๒ เรื่องเป็นไปในลักษณะผู้ร้ายผู้ดี หรือพระเอกผู้ร้าย หมายความว่าตัวเอกของเรื่องเป็นเสือร้ายก็จริง แต่มีความเป็นพระเอกตั้งแต่ต้นจนจบ” (ปริญญา อินทราปาลิต, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2560)

เมื่อวิเคราะห์จากความหมายที่ถูกนำมาใช้ในนวนิยายพบว่า ความหมายในเชิงลบที่ผู้คนเข้าใจนั้นยังมีอยู่ตามเดิม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความน่ากลัวและน่าเกรงขามของการเป็นตัวละครแบบขุนโจรซึ่งถูกเปลี่ยนผ่านจากหน่วยที่เล็กที่สุดจากคำว่า นักเลง มาเป็น โจรผู้ร้าย จนถึงกระทั่งเรียก

ตนเองว่า “เสื่อ” เพราะได้ก่ออาชญากรรมหรือก่อคดีมานับไม่ถ้วน และกลายเป็นอาชญากรคนสำคัญที่ตำรวจสันติบาลต้องการจับกุมให้สิ้นซาก ความเป็นคนดังตามหน้าข่าวหนังสือพิมพ์ทำให้ชาวบ้านหรือผู้คนต่างเกรงกลัว แต่ในทีนี้ผู้ที่ตกอยู่ในความหวาดกลัวมักเป็นพวกข้าราชการที่ทุจริต พ่อค่านายทุนหน้าเลือดที่ทำการค้าโดยกำไรแบบโกงราคาแก่ชาวบ้านตาดี ๆ ซึ่งเสื่อเหล่านี้สะสมบารมีแห่งการปล้นและเข่นฆ่าเจ้าทรัพย์ในระดับบุคคลดังกล่าว ทำให้บรรดาผู้คนที่อยากผันตัวเป็นโจรอยากร่วมเดินทางและฝากตนเป็นลูกสมุนอย่างมากมาย

ในการฝากตนของบริวารเหล่านี้แก่ขุนโจร ทำให้เห็นถึงการชูความหมายในด้านบวกของลักษณะของความหมายความเป็นขุนโจร คือ การฝากตนต่อผู้ที่เชื่อว่าจะสามารถให้ความคุ้มครองได้ เป็นผู้มีอิทธิพลน่าเกรงขาม รักพวกพ้อง ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เป็นความหมายเดิมของคำว่า *นักเลง* น่าเชื่อถือ มีอุดมการณ์ที่แน่วแน่ และยังตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมที่ถูกต้อง ขณะเดียวกันยังเพิ่มความหมายในแง่บวกของเสื่อ ที่มีความยำเกรง ความอดทนมาผสมผสานเพื่อชูว่าตัวละครตัวนี้นั้นเป็นตัวละครเอกของเรื่องที่เป็นตัวสำคัญในการดำเนินเรื่องแบบลักษณะนี้

นักเลงและโจร มีระบบความสัมพันธ์ที่เหมือนกันคือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอิทธิพลและอำนาจในท้องถิ่น เป็นสิ่งที่ไม่อาจทำลายได้ ซึ่งมาจากเรื่องระบบความสัมพันธ์ทางการผลิตแบบศักดินา เน้นความสัมพันธ์ที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมกัน ผู้คนถูกแบ่งออกเป็นฐานันดรต่าง ๆ ส่วนคำว่า “มาเฟีย” และ คำว่า “เจ้าพ่อ” เข้ามาในช่วงหลังจากปี พ.ศ. 2490 ซึ่งจากในนวนิยายชุดนี้ไม่ได้ใช้คำนิยามหรือคำจำกัดความของคำว่า “มาเฟีย” และ “เจ้าพ่อ” มาเล่าหรืออธิบายในเนื้อหาของนิยายชุด “เสื่อใบ-เสื่อดำ”

“ภาพสะท้อนการเสื่อมคลายระบบอุปถัมภ์แบบนักเลงมันก็มีคำว่าพวกเสื่อ พวกนักเลง ซึ่งระบบอุปถัมภ์อันนี้คือรากเหง้าเลยของสังคมไทย แก่ไม่หาย ระบบอุปถัมภ์คือระบบที่ อำนาจรัฐสมัยใหม่ หรือพวกสมัยใหม่แบบตะวันตกไม่เกิด ไม่เข้าใจ เพราะว่าเขาไม่มีระบบอุปถัมภ์ไง” (สรณัฐ ไตลังคะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 09 สิงหาคม พ.ศ. 2560)

คำสัมภาษณ์ของอาจารย์สรณัฐ เป็นข้อสนับสนุนสำคัญที่ทำให้เห็นว่าเรื่องเล่า หรือนวนิยายที่มีการพูดถึงหรือบรรยายให้เห็นถึงวิถีแบบบ้านป่า มักจะมีเรื่องของระบบของการปกครองท้องถิ่นแบบนักเลงอยู่อาศัย ซึ่งเป็นรากเหง้าของสังคมไทยโดยแท้จริงที่ไม่ได้มาจากขนบธรรมเนียมหรือวัฒนธรรมแบบฝรั่ง จุดนี้ทำให้เห็นถึงความแตกต่างในโครงสร้างของตัวละครระหว่างบริบทของไทยและบริบทของฝรั่ง คือ ในบริบทและสังคมไทย ผู้ที่มีวิถีชีวิตเยี่ยงนักเลง จะมีอำนาจในการ

ปกครองและดูแลชุมชน อาศัยความเป็นเครือญาติเข้าช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นระบบที่พบมาตั้งแต่ก่อนการปฏิรูปการปกครอง พ.ศ. 2475 และมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคแต่ละสมัย จากระบบการปกครองแบบเจ้าเมืองสืบทอดต่อ ๆ กันมาและค่อย ๆ เปลี่ยนผ่านมาเป็นระบบในข้าราชการดังที่ปรากฏในเนื้อหานวนิยายชุดนี้ของ ป.อินทรปาลิต

4.1.3 กลวิธีการวางโครงเรื่อง การสร้างตัวละครตามแบบฉบับสุภาพบุรุษขุนโจร

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์กลวิธีการวางโครงเรื่อง และการสร้างตัวละครตามองค์ประกอบ โครงสร้างสื่อนวนิยาย โดยใช้แนวคิดนวนิยายไทยเป็นกรอบ เพื่อวิเคราะห์ โครงเรื่อง (Plot), ตัวละคร (Character) รวมไปถึงฉากและแนวคิด ในการสร้างตัวละครตามแบบฉบับ *สุภาพบุรุษขุนโจร*

กลวิธีการวางโครงเรื่อง (Plot)

กลวิธีการวางโครงเรื่องนี้ได้ทำการวิเคราะห์โครงเรื่องแบบ *สุภาพบุรุษขุนโจร* หรือตัวละครที่ดำเนินเรื่องโดยตัวเอกเป็นวีรบุรุษนอกกฎหมายนั้น ตามที่ Stith Thompson (อ้างถึงใน กฤตยา ณหองคาย, 2556) ได้อธิบายถึงแบบเรื่องไว้ว่า แบบเรื่องเป็นคำที่มักใช้ในงานวรรณกรรมซึ่งในที่นี้คือ “นิทาน” เป็นเรื่องเล่าเรื่องหนึ่งที่เราด้วยตัวของมันเองโดยสมบูรณ์ ไม่มีการอ้างถึงหรือใด ๆ

“นิทานกำพร้ากับความเกี่ยวข้องกับเรื่องวีรบุรุษนอกกฎหมาย ตำนานนิทานไทยโบราณแต่เดิมโดยเฉพาะในนิทานท้องถิ่น จะมีกลุ่มนิทานที่ตัวละครพระเอกเป็นตัวละครที่ไม่ได้สืบเชื้อสายมาจากเจ้า ซึ่งโดยปกตินิทานไทยจะพูดถึงเรื่องราวเกี่ยวกับชนชั้นสูงหรือเป็นเจ้าชายออกไปผจญภัยคล้ายกับจักร ๆ วงศ์ ๆ แต่คำว่าจักร ๆ วงศ์ ๆ นั้นเกิดขึ้นมาทีหลัง เมื่อเกิดลักษณะของการเรียกกลุ่มละครที่มีตัวละครเป็นเจ้าหญิงและเจ้าชายที่ถูกนำเอานิทานชุดนี้ออกมาเผยแพร่” (กฤตยา ณหองคาย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 03 สิงหาคม พ.ศ. 2560)

“การสร้างให้ตัวเอกมีอุปสรรค มีปัญหาเกิดขึ้น เช่น อุปสรรคอาจจะเป็นการที่พ่อแม่ถูกปล้นในตอนต้นของเรื่อง พ่อแม่ถูกปล้นและก็น้องตายตัวเอกต้องการจะไปล้างแค้น แล้วพอเหตุการณ์ชุดนี้จบ เช่น เมื่อแก้แค้นเสร็จสิ้นแล้วก็จะมีเรื่องต่อไปเช่น เสื่อมยศ อะไรก็ได้ โผล่เข้ามาพยายามที่จะเป็นคู่แข่งอะไรแบบนี้ ก็พยายามจะทำร้ายหรืออาจจะตัวละครตำรวจแย่งชิงอำนาจ หรือเอากองทหารเอากองตำรวจมาปราบปราม เพราะฉะนั้นลักษณะตัวเรื่องที่มีมันดำเนินไปเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นอันนี้คือตัวที่เป็นโครงเรื่องใหญ่ของมัน นั่นก็คือลักษณะของการที่เขาไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือต่อสู้

เพื่อความเป็นธรรม มีลักษณะของการต่อต้านอำนาจรัฐ อันนี้คือโครงเรื่องใหญ่ที่คลุม แต่ว่าโครงเรื่องย่อย ๆ ของมัน มันก็จะมีเหตุการณ์ต่าง ๆ ย่อย ๆ คลุมมันอยู่อีกทีหนึ่ง” (สรณัฐ ไตลังคะ, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 09 สิงหาคม พ.ศ.2560)

จากคำอธิบายของนักวิชาการด้านการเล่าเรื่องทั้งสองท่าน ได้พูดถึงลักษณะโครงเรื่องหลักของการสร้างโครงเรื่องแบบ *สุภาพบุรุษขุนโจร* โดย อาจารย์กฤตยา ณ หนองคาย ได้อธิบายถึงแบบเรื่องอย่าง *สุภาพบุรุษขุนโจร* คือ มาจากตำนานนิทานกำพวดไทยโบราณที่พบในลักษณะของท้องถิ่น ซึ่งนิทานไทยจะมีแบบเรื่องที่พูดถึงเกี่ยวกับชนชั้นสูงหรือเจ้าชายออกไป คล้ายกับละครแนวจักร ๆ วงศ์ ๆ โดยตัวละครจะไม่ได้สืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์ เป็นแค่บุคคลธรรมดาที่ออกผจญภัย ในขณะที่ *อาจารย์สรณัฐ ไตลังคะ* ได้สรุปใจความหลักของโครงเรื่องแบบ *สุภาพบุรุษขุนโจร* ไว้ว่าโครงเรื่องหลักที่ปรากฏในนวนิยายคือการไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงต้องต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมในการต่อต้านอำนาจรัฐ โดยมีโครงเรื่องย่อย ๆ อีกมากหมายตามแต่ละเหตุการณ์หรือสถานการณ์ดังกล่าวที่พบหมุนวนเป็นรูปแบบไป

การเล่าเรื่องของผู้เล่าเรื่องและกลวิธีการนำเสนอเรื่อง (Narrative)

การเปิดเรื่อง

ในการนำเสนอเรื่องการเปิดเรื่องจะเห็นได้ว่า ในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ได้เริ่มต้นบทของตัวละครเอกอย่างเสือใบและเสือดำ ด้วยการเล่าชีวประวัติของตัวละครเอกอย่างเสือใบและเสือดำ โดยการอิงการชื่อที่เรียกใช้ในการมีอยู่จริงของตัวละคร ผสมผสานเข้ากับจินตนาการของผู้เขียน ให้เห็นถึงที่มาหรืออดีตของตัวละครเอก โดยมีวิธีการเปิดเรื่องที่เล่าปุมหลังของตัวละคร ดังนี้

นวนิยายชุด “เสือใบ”

กรณีการเขียนนวนิยายในบทเริ่มต้น หรือ อารัมภบท ตัวละครเอก “เสือใบ” จากหน่วยที่เล็กที่สุดคือ “ครอบครัว” โดยแบ่งตามช่วงวัยของชีวิต ดังนี้

“เรวัต วิชชุประภา เป็นบุตรชายคนโตของพระยาบริรักษ์ประชาราษฎร์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่จังหวัดลพบุรี ซึ่งเวลานั้นเจ้าคุณบริรักษ์ฯ มีราชทินนามเป็นหลวงประมวลราชกิจ ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าเมืองลพบุรี อันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของหลวงประมวลฯ นั่นเอง” – เสือใบ เล่มที่ 1 หน้า 1 ชีวประวัติเสือใบ

ช่วงชีวิตวัยเด็ก

“เมื่อปฐมวัย เรวัตเป็นเด็กสุขภาพเรียบบร้อย เพราะถูกอบรมให้เป็นผู้ดีเสมอ ถนัดในการหมอบคลานมากกว่าที่จะเที่ยวซุกซน...”

“ชีวิตนักเรียน เรวัตเป็นที่รักของเพื่อนร่วมชั้นเดียวแทบทุกคน เป็นนักกีฬาที่มีชื่อเสียง เข้าแข่งขันฟุตบอลรุ่นเล็ก รุ่นกลาง ใหญ่ ได้เสื้อและหมวกสามารถมาแล้วนอกจากกีฬาฟุตบอล เรวัตยังเป็นนักวิ่งที่ทำประวัติการณ์ฝากไว้ในวงการกีฬา”

“พ.ศ. 2468 เรวัต วิชชุประภา สำเร็จชั้นมัธยม ๘ แผนกภาษา ท่านบิดาของเขาเลื่อนเป็นปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย...” – เสือใบ เล่มที่ 1 หน้า 1-2 ชีวิตประวัติเสือใบ

ช่วงชีวิตวัยรุ่น

“เรวัตเป็นผู้สนใจในการเรียนเท่า ๆ กับกีฬา เขาได้เข้าเรียนมหาวิทยาลัยอ็อกซ์ฟอร์ดเป็นเวลา ๖ ปี ก็สำเร็จหลักสูตร ได้รับปริญญาประดับเกียรติยศ แล้วเรวัตก็เดินทางกลับประเทศไทย...”

ช่วงชีวิตวัยทำงาน

“ท่านเจ้าคุณบริรักษ์ฯ ให้เรวัตเข้ารับราชการในกระทรวงมหาดไทย ในพระกรุณาของเจ้าชายชั้นผู้ใหญ่พระองค์หนึ่ง เรวัตมีความรุ่งเรืองในทางราชการเรื่อยมา” – เสือใบ เล่มที่ 1 หน้า 2 ชีวิตประวัติเสือใบ

ด้านความรัก

“ต้นปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ท่านพ่อของเรวัตได้ไปสู่อธิดาของคุณพระสุรเกษตร ซึ่งเป็นเพื่อนของท่านให้เรวัต นายวิชชุประภามีอายุเข้า ๓๔ เขาไม่เคยผ่านความรักเลย เรวัตเป็นชายหนุ่มที่แปลกที่สุด...”

“...เรวัตยอมแต่งงานกับวัลภา เพราะไม่อยากรัดความประสงค์ของพ่อ เขากับหล่อนไม่รักกันเลย นิสัยก็แตกต่างกันมาก” – เสือใบ เล่มที่ 1 หน้า 3 ชีวิตประวัติเสือใบ

จุดเปลี่ยน

“วิถีทางของเขาเป็นชู้กับคู่รักเก่าของหล่อน เรวัตได้ใช้เวลาเกือบปีสืบสวนความจริงในเรื่องนี้ เพราะมันเกี่ยวข้องกับเกียรติยศของเขา และคืนวันหนึ่งเขาเห็นหล่อนกับชู้รักกำลังพรวดพลัดกันอยู่ในห้องนอนของเขานั่นเอง เรวัตได้ยิงวิถีทางกับชู้รักด้วยปืนคอล์ทคู่มือของเขา...”

จะเห็นได้ว่าการเปิดเรื่อง เปิดด้วยเล่าปมหลังของตัวละคร โดยไล่เรียงช่วงชีวิตในแต่ละวัยของตัวละครเอก ซึ่งเมื่อเทียบเคียงกับบุคคลจริงจะเห็นได้ว่าต่างกันอย่างสิ้นเชิง มีเพียงเรื่องเดียวที่เหมือนกันคือการใช้ชื่อตัวละครว่า “เสื่อใบ” แม้กระทั่งการบรรยายที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยวัยเด็กและการศึกษา ที่เขียนบอกว่ามหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดนั้น เป็นเพียงจินตนาการของผู้แต่งเพื่อให้ตัวละครเอก ดูเพียบพร้อม ฉลาดและเก่งในแบบฉบับของสุภาพบุรุษไทย

นอกเหนือจากการเล่าประวัติคร่าว ๆ ของตัวละครเอกอย่าง เสื่อใบ หรือ เรวัต วิชชุประภายังมีการเล่าชีวประวัติในมุมอื่น ๆ เช่น ด้านความรัก ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ชีวิตของเขาเปลี่ยนไป จนกระทั่งจุดเปลี่ยนของตัวละครที่มีปมปัญหาจากความรักที่ผิดพลาด ทำให้เกิดบันดลโทสะหุนหันพลันแล่นตัดสินใจใช้ปืนในการแก้ปัญหา และทำการหลบหนีออกจากบ้าน หนีการจับกุม และเริ่มต้นในสายอาชีพของการเป็นโจร

นวนิยายชุด “เสือด้า”

สำเนาจดหมายของ ‘เสือด้า’

สุพรรณบุรี

๑๙ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๑

คุณ ป.อินทรปาลิต ที่รักและนับถือ

ถึงแม้ผมจะอยู่ในป่าดงห่างไกลจากตัวเมืองและการคมนาคม ผมกับบริวารของผมก็ได้มีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์ ‘ปิยะมิตร’ ของคุณเสมอ พวกเราทุกคนพอใจเรื่อง ‘เสือใบ’ มากถึงแม้เป็นเรื่องที่คุณประดิษฐ์ขึ้นเอง คุณก็แต่งได้ดีใกล้เคียงกับความเป็นจริง โดยเฉพาะคุณได้วางตัว ‘เสือใบ’ ให้เป็นหัวหน้าโจรที่น่าเคารพอย่างยิ่ง ผมยินดีบอกกับคุณว่า ‘เสือใบ’ คนนี้เองช่วยให้ผมหายจากเลือดร้อนมูทะลุกลายเป็นคนมีอารมณ์เย็นเหมือน ‘เสือใบ’

ผมรู้สึกเสียดายมากที่เรื่อง ‘เสือใบ’ ได้จบลง ถึงแม้คุณจะเขียนเรื่อง ‘หน้ากากดำ’ ขึ้นมาก็ยังสู้ ‘เสือใบ’ ผู้ที่ไม่ได้ ผมคิดว่าชีวิตของผมเองก็ผจญภัยมามากต่อมาก เป็นโจรที่ลือชื่อยุ่ทุกวันนี้ ถ้าหากคุณนำชีวประวัติของผมร้อยกรองขึ้นเป็นบทประพันธ์ ก็จะทำให้ใคร ๆ รู้จักและเข้าใจในตัวผมดีขึ้น ดังนั้น ผมจึงใช้เวลาว่างเขียนเรื่องย่อ ๆ อันเป็นประวัติของผมส่งมาให้คุณ รวม ๕ หน้ากระดาษฟูลสเก็ปพร้อมกับจดหมายนี้ เพื่อขอร้องให้คุณเขียนเรื่องของผมออกเสนอประชาชน ใคร ๆ จะได้รับรู้พฤติกรรมของผมอย่างละเอียด ถ้าคุณทำได้ผมจะขอบคุณมาก

อนึ่ง ผมกับบริวารของผมใครจะเชิญคุณไปเที่ยวสุพรรณสักครั้ง เราจะต้อนรับคุณอย่างเต็มที่ทีเดียว หากคุณมีเวลาว่างจะไปได้เมื่อไรแล้ว โปรดลงในหน้าศูนย์รวมข่าวของคุณแจ้งให้ผมทราบกำหนดวันเดินทางล่วงหน้าสัก ๑๐ วัน ผมจะส่งคนมาคอยรับคุณที่สถานีจรัลฯ คุณจะได้รับความสุขและความสะดวกสบายทุกประการตลอดเวลาที่ท่านเป็นแขกของผม

ในที่สุดนี้ ผมขออวยพรให้กิจการของคุณเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ

รักและนับถือ

เสือด้า

สำเนาข้างต้นดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการเขียนนวนิยายในบทเริ่มต้น (อาร์มภาพท) ชุด “เสือด้า” เริ่มต้นด้วยกลวิธีการเขียนโดยการอ้างว่าเสือด้าตัวจริงที่ส่งจดหมายถึงผู้ประพันธ์ ใช้เทคนิคการทำ “สำเนาจดหมาย” พร้อมระบุวันที่ขึ้นเป็นอาร์มภาพทแทน ซึ่งมีใช่เรื่องจริงเป็นเพียงเรื่องแต่งที่แต่งขึ้นเป็นกลวิธีในการชวนให้ผู้อ่านติดตามในการอ่าน ซึ่งได้รับคำยืนยันมาจากการสัมภาษณ์ลูกบุญธรรมอย่าง *ปริญญา อินทรปาลิต*

นวนิยายชุด “ดาวโจร”

ใช้กลวิธีการเขียนเป็นการขมวดเรื่องราวบรรจบระหว่างนวนิยายชุด “เสือใบ” และ “เสือด้า” ให้มาปะทะกัน โดยเริ่มต้นจากการหลบหนีออกจากคุกบางขวางของเสือใบ ไม่มีการแนะนำตัวละครเสือใบและเสือด้าที่เกิดขึ้นหรือตอนอาร์มภาพท มีเพียงการเล่าย้อนเหตุการณ์คร่าว ๆ ในอดีต ก่อนเปิด

เรื่องด้วยเหตุการณ์ตรงที่เสียดำถูกจับเข้าคุกบางขวาง และได้มีการเพิ่มตัวละครที่จะเป็นสีสันให้กับเรื่องราวอย่างเช่น ลูกชายของเสียดำ ร.ต.ต.มนตรี และตัวละครอื่น ๆ เช่น เป็นต้น

การวิเคราะห์เนื้อหาจากนวนิยายชุดเสื่อใบ เสียดำและดาวโจร ใช้เนื้อหาการวิเคราะห์ข้อมูลจากฉบับผดุงศึกษา ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (แต่มีบางข้อมูลได้เขียนว่าเริ่มต้น ปี พ.ศ.2529) แต่จากการสัมภาษณ์ของคุณปริญญา อินทรपालิต เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน ได้กล่าวว่าเหตุผลว่าการพิมพ์หนังสือนวนิยายชุด “เสื่อใบ-เสียดำ” ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ในนวนิยายทั้ง 3 ชุดนั้น เพื่อการหลีกเลี่ยงการตรวจสอบของสรรพากร โดยอ้างว่าเป็นหนังสือที่ถูกพิมพ์ไว้นานแล้ว

โดยผู้วิจัยได้ทำตารางแจกแจงการวิเคราะห์เนื้อหาจากบทสนทนาหรือข้อความในนวนิยายในเบื้องต้น ในนวนิยายแต่ละชุด ประกอบด้วย นวนิยายชุดเสื่อใบ จำนวน 3 เล่ม นวนิยายชุดเสียดำ จำนวน 5 เล่ม และนวนิยายชุดดาวโจรจำนวน 4 เล่ม ดังนี้

จากตารางที่ 4.2 เป็นตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “เสื่อใบ” จากบทสนทนาหรือข้อความในนวนิยาย เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเด่นที่เป็นการสร้างสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อให้เห็นรูปแบบของสถานการณ์ อันเป็นโครงเรื่องที่มาประกอบในการสร้างแนวเรื่องแบบขุนโจร

ตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “เสือใบ” ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยาย

ลำดับที่	สถานการณ์	วิเคราะห์สถานการณ์	บทสนทนา/ข้อความในนวนิยาย	อ้างอิง
1	เปิดตัว	ประโยคดังกล่าวข้างต้น การดำเนินเรื่องได้เล่าถึงเหตุการณ์แรก โดยที่ผู้เล่าอยากจะเล่าสถานการณ์นี้ขึ้นมาเพื่อเป็นการเปิดตัวละครเอก โดยไม่ได้สนใจลำดับช่วงเวลาหรือช่วงวัยของตัวละคร ความห่างของประสบการณ์จากตอนปุมหลังจนถึงเหตุการณ์แรก โดยเล่าเหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกอย่างเสือใบปรากฏตัวขึ้นมาบนรถประจำทางจากสายกรุงเทพฯ-ลพบุรี	“ถูกแล้วครับ คุณคงรู้จักชื่อเสียงของผมดี ผมเป็นโจรที่โหดร้ายใจอำมหิตที่สุด แต่ผมปล้นأيพวกเศรษฐีที่มันทำบาบหลังคน สิบเลียดสิบเนื้อคนจนเท่านั้น คุณไม่ต้องตกใจ เสือใบเป็นเพื่อนที่ดีของคุณและเสือผิวที่กำลังปล้นรถคันนี้ ก็เป็นเพื่อนร่วมสาบานของผม”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 14 ตอน เสือพบสิงห์
2	ภารกิจที่ 1 (ปล้นนายกิมเส็ง)	ในประโยคนี้ทำให้เห็นถึงภารกิจแรกจริง ๆ ในการทำงานภารกิจให้เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มาจากตัวละครชื่อจูไร จิตรศักดิ์กับหลวงพิทักษ์ ที่ได้กล่าวความในใจถึงเพื่อนที่โก่งไป ซึ่งทั้งสองมีความประสงค์ให้เสือใบเข้ามาช่วยเหลือพวกเขาโดยเร็ว ซึ่งในทุกครั้งที่ทำการเข้าปล้น เสือใบจะมีธรรมเนียมปฏิบัติที่ทำให้เห็นถึงความมีน้ำใจของขุนโจร ที่ได้ให้ศัตรูได้เตรียมตัว	“โรคหัวใจครับ เราถูกเพื่อนคนหนึ่งหักหลัง คุณคงได้ยินชื่อนายเสี้ยกิมเส็ง”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 29 ตอน เสือใบผู้พิชิต
3	อุปสรรคที่ 1 (กับดัก)	การกระทำภารกิจแรกนั้น จะมีอุปสรรคให้เสือใบได้เข้าทดสอบ ทุก ครั้ง ซึ่งใน	“ร.ต.อ.วิชิต นายตำรวจหนุ่ม ได้สั่งให้ลูกน้องของเขาระมัดระวังการบุกของเสือใบให้ยิ่งขึ้น	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 33 ตอน เสือใบผู้พิชิต

		เหตุการณ์นี้ ก็คือการปะทะกันระหว่างเสือใบกับนายตำรวจสันติบาล ที่คอยห้อมล้อมจะจับเขา	เพราะเกรงว่าเสือใบจะถือโอกาสตอนฝนตกพาพวกเขาปล้น”	
4	เข้าคุก 1	การสร้างสถานการณ์ในส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถของกองตำรวจสันติบาลในการจับกุม ที่ไม่ใช่เพียงแค่จะเล่าฝ่ายขุนโจรให้เก่งเสียไปทุกอย่าง	“คุณประทับใจ คุณดื่มผมเสียวสุก นะครับ ความเมตตาปราณีของผมทำให้ผมตกเป็นเหยื่อของคุณ แต่ว่าคุณอย่างอ้ายใบ-ฮะ-ฮะ ผมไม่เคยไว้ชีวิตคนที่หักหลังผม คอยดู ถ้ากำแพงคุกไม่มันพอ อ้ายใบจะแหกคุกมาฆ่าคุณเลย”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 58 ตอน เสือติดจั่น
5	แหกคุก 1	แต่เมื่อมีการบรรยายต่อมายังคงให้ตัวละครขุนโจรมีความโดดเด่นในแง่ของความเก่งกาจมากกว่ากองตำรวจสันติบาล ทำให้เห็นถึงกลวิธีในการหลอกล่อเพื่อให้เป็นอิสระ	“อิสรภาพกลับคืนมาเป็นของเขา รถจักรยานสามล้อคันหนึ่งพาตำรวจปลอมไปตามถนนมหาชัย ทิ้งความโกลาหลอลหม่านภายในเรือนจำไว้เบื้องหลัง อย่างไรก็ตาม เสือใบยอมรับสารภาพว่าเขาได้รับความตื่นเต้นมากที่สุดในชีวิตของเขา”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 77 ตอน เสือหลายคุก
6	ทำดวล 1 (ปืน)	การบรรยายสถานการณ์ทำดวลนี้ จะเห็นถึงวิธีการดวลปืนระหว่างบุคคลสองคนตามธรรมเนียมวิธีแบบคาวบอยตะวันตกอย่างเห็นได้ชัดเจน	“กันพร้อมแล้วใบ แต่ว่า แกจะเอา เปรี๊ยะ กัน กระมัง” “ตรวจดูสิครับ ผมเป็นลูกผู้ชาย และสปอร์ตเสมอ ผมบรรจุกระสุนไว้แค่เดี๋ยวเท่านั้น”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 96 ตอน ตามสังหาร
7	ผู้หญิง 1 (พิไลวรรณ)	หลังจากที่เล่าเรื่องขุนโจรเพียงอย่างเดียว ผู้เขียนได้ให้ตัวละครเพศหญิงเข้ามามีบทบาท โดยยังคงความห้าวหาญของตัวละครหญิงที่ถูกเปิดตัวในเรื่องอย่างพิไลวรรณ เพื่อให้	“พิไลวรรณ เจ้าหญิงแห่งนครจำปาศักดิ์ ได้นำเงินจำนวนนี้ลงทุนตั้งร้านขายเครื่องสำอางแห่งหนึ่ง ได้ประสบโชคชัยอีก อัศจรรย์ที่เกิดขึ้นจากบริเวณ	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 100, 102 และ 109 ตอน จ้าวแม่กาฬี

		สอดคล้องกับแนวเรื่องบุญ ผจญภัย ด้วยการบุกปล้นธนาคาร	ใกล้ เคียง ทำให้ เธอ ลื่นเนื้อประดาตัว...”	
8	ต่อสู้อันที่ 1 (ปะทะตำรวจ)	การใส่รายละเอียดของอาวุธปืน ที่ได้รับอิทธิพลมาจากภาพยนตร์ความบอยตะวันตก จะเห็นได้จากการใช้คำทับศัพท์ เช่น สะเต็น คาร์ไบน์ เป็นต้น	“ขุนโจรยื่นตะลิ่งไปชั่วขณะ ความรู้สึกบอกตัวเองว่าคำได้ปะทะกับตำรวจกองปราบแล้ว และแน่นอนเหลือเกิน กระสุน สะเต็นหรือคาร์ไบน์ของตำรวจ คงผลิตชีพคำ คนใช้ผู้ซื่อสัตย์ของ พิไลวรรณเสียแล้ว”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 129 ตอน ชาติเสือ
9	ทำดวล 2 (ดวลปืนกับเสือเสริม)	การพรรณนาถึงฉากการดวลปืนยังคงวิถีความเป็นความบอยอยู่ โดยมีเรื่องของศักดิ์ศรี ความทรยศและการอโหสิมาเป็นแก่นแนวคิดของการสร้างโครงสร้างในสถานการณ์ดวลปืน	“อ้ายเสริม คนอย่างมึงมีเกียรติพอที่จะยิงกับกูตัวต่อตัวอย่างงั้นหรือ มึงมันเดนมมนุษย์ ชาติของมึง ๆ ยังไม่รัก นำทหารหนีตามทัพโจร มึงได้ชื่อว่าเป็นผู้ทรยศต่อชาติยิ่งกว่านั้น มึงยังทรยศต่อผู้ซบเลี้ยงมึงอีก ได้ยินไหม บริวารผู้จงรักภักดีต่อกูเขาร้องตะโกนให้ฆ่ามึงเสียคนอย่างมึง ต้องตายอย่างหมาตัวหนึ่ง จงอโหสิให้ข้า อ้ายเสริม อย่าผูกเวรจองกรรมกับข้าเลย”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 154 ตอน เสือกลับถ้ำ
10	ทำดวล 3 (ดวลดาบกับเสือธง)	การปรับเปลี่ยนกลวิธีการทำดวลจากปืน ที่ได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตก เป็นการใช้ดาบซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการใช้ดาบที่ปรากฏตามวรรณกรรมไทย เช่น ขุนช้างขุนแผน ไกรทอง เป็นต้น ที่การใช้ดาบถือได้ว่าเป็นอาวุธยุทธวิธีของสังคมไทยมาช้านาน นำเข้ามา	“บริวารขุนโจรทั้งหลายซึ่งหมายทั้งเฉลยโจรอันเป็นสมุนของเสือ ธง ต่างรู้สึกตื่นเต้นกระหายที่จะชมเสื่อร้ายทั้งสองทำการลับประยูรทกันตัวต่อตัว”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 176 เล่ม 1 ตอน เสือล้าง เสื่อ

		ผนวกกับเรื่องเล่าในสถานการณ์นี้		
11	ภารกิจที่ 2 (ปล้น นายกิมทอง)	การใส่ภารกิจการปล้น ที่เป็นเอกลักษณ์ของแนวเรื่องแบบขุนโจร เพื่อให้เนื้อเรื่องมีหลากหลายสถานการณ์มากยิ่งขึ้น	“ขุนโจรบัญชาให้พิไลวรรณดวงใจของเขาเตรียมพร้อม เพื่อนำสมุน 7 คน (นายอิน นายหล้า นายคำ นายฉาย นายหรั่ง นายแก้วและนายเชื้อ) เดินทางออกจากค่ายทำการปล้นบ้านคหบดีคนหนึ่ง”	สื่อบุ เล่ม 1 หน้า 183 ตอน เสื่อทลายเมือง
12	ช่วยเหลือ 1 (พิไลวรรณ)	ในกรณีสถานการณ์แบบนี้ มักจะมีสถานการณ์ที่เป็นสถานการณ์ที่อธิบายให้เห็นถึงคุณธรรมของตัวละครเอกแบบขุนโจร ที่ยังคงคุณงามความดีมิใช่เป็นโจรในการปล้นฆ่าเพียงอย่างเดียว ซึ่งสถานการณ์นี้เป็นการเข้าช่วยเมียรักของเขาที่ตกอยู่ในเงื้อมมือของตำรวจคู่อริ	“พี่น้องทั้งหลาย พิไลวรรณของกันเสียที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะอ้ายแมนสายลับหักหลังเราพาตำรวจไปซุ่มซ่อนอยู่ในบ้านนายกิมทอง หน่วยโจรเข็ดดำที่ส่งไปถูกจับหรือฆ่าตายหมด ข้าได้ตัดสินใจเด็ดขาดแล้ว ข้าจะติดตามไปแก้เอาตัวพิไลวรรณออกจากเงื้อมมือตำรวจ”	สื่อบุ เล่ม 1 หน้า 194 ตอน เสื่อทลายเมือง
13	ต่อสู้ 2 (ปะทะ ตำรวจ)	การบรรยายภาพในการสู้รบตามแบบยุทธวิธีของแนวเรื่องแบบสงคราม ที่แสดงให้เห็นความครบครันของอาวุธยุทธโปกรณ์ เช่น ปืนทหารราบ , รถถังขนาดเล็ก รวมไปถึงกองกำลังทางทหารและตำรวจ แสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่ในการสู้ศึกสงคราม	“นายครึบ กองทหารและตำรวจมากมายกำลังเคลื่อนตรงมาที่นี่ พร้อมด้วยหน่วยรถยนต์ มีรถถังขนาดเล็กสองคันครึบ ปืนใหญ่ทหารราบหลายกระบอก พวกผมได้ปะทะกับทหาร และจะพยายามต้านทานหน่วงเหนี่ยวไว้ จนสุดความสามารถนายจะโปรดให้หมู่ระวังเหตุจัดการอย่างไรต่อไปครึบ?”	สื่อบุ เล่ม 1 หน้า 207 ตอน แพแตก

14	อพยพ 1 (เข้า กรุงเทพฯ)	การสร้างความหมายในการเขียนในสถานการณ์อพยพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงการหลบหนีความผิดของการกระทำของตนเอง ความหมัดสั้นหนทางของตัวละคร	“ขุนโจรพาดวงใจของเขาล่องลงกรุงเทพฯ ประมุขแห่งโจรเข็ดด้า ลื่นเนื้อประดาตัวแล้ว เขาได้สูญเสียทุกสิ่งทุกอย่าง ความคิดที่เขาจะรบกวนเรียไรเงินจากประชาชนที่เขาเคยช่วยเหลือ”	เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 221 ตอน เสื่อ เข้ากรุง
15	ต่อสู้อี 3 (ปะทะกับ ตำรวจ)	การพรรณนาภาพการไล่ล่าในการต่อสู้ระหว่างตำรวจและขุนโจร โดยดึงแนวเรื่องแบบผจญภัยเข้ามาใส่เพื่อแสดงภาพที่ตื่นเต้นสมจริง	“รถตำรวจมาโน่นแล้ว เราสามคนกำลังเข้าตาดจนแกพาพิไลวรรณลุยข้ามคลองไปเดี๋ยวนี้หลบเข้าวังเพชรบูรณ์ กันจะยิงด้านทานกับตำรวจเอง ” “ทันใดนั้นเอง นางโจรสาวก็หวีดร้องขึ้นด้วยเสียงแหลมเล็ก” “พี่ โไลถูกยิง---”	เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 245 ตอน อวสานนางโจร
16	เข้าคุก 2	การเขียนถึงคุกเป็นครั้งที่ 2 ผู้วิจัยคิดว่าเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงข้อกฎหมายของสังคมเมื่อใครทำผิดกฎหมายต้องได้รับการลงโทษ หนึ่งในวิธีการคือการเข้าคุกเพื่อรับโทษจากความผิดที่ตัวละครได้กระทำ	“เสื่อใบถูกนำตัวไปคุมขังไว้ที่กองสันติบาล เจ้าหน้าที่ได้จัดการควบคุมตัวอย่างแข็งแรง จัดวางยามพร้อมด้วยอาวุธปืนที่ทันสมัยเรียงรายรอบ ป้องกันการแย่งชิงของพวกลูกน้องของขุนโจร”	เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 293 ตอน หักด่าน
17	แหกคุก 2	แต่จะเห็นได้ว่าการสร้างสถานการณ์แหกคุกนี้ จะถูกใช้กับเนื้อเรื่องแนวนี้เท่านั้น เพื่อให้ตัวละครขุนโจรได้มีโอกาสโลดแล่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ต่อไป ช้ำยังอธิบายจุดยืนถึงความเก่งกาจของขุนโจรอีกด้วย	“เสื่อใบหนีจากลหุโทษอย่างอาจหาญ มันเป็นข่าวสำคัญยิ่งที่หนังสือพิมพ์ทุกฉบับได้เสนอรายละเอียดให้ประชาชนทราบ...”	เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 309 ตอน มังกรน้ำจืด

18	ต่อสู้อี 4 (ปะทะกัน ระหว่าง มังกรน้ำจืด กับตำรวจ)	การพรรณนาให้เห็นวิธีการ โจมตีกระสุนของตำรวจ พร้อม ทั้งการพรรณนาถึงการไล่ล่า ทางน้ำระหว่างตำรวจและขุน โจรอีกด้วย	“ท่ามกลางท่ากระสุนปืนกล และ ปืนยิงเร็วของฝ่ายเจ้าหน้าที่ ตำรวจกองปราบพิเศษ ‘มังกรน้ำ จืด’ ยังคงแล่นไปเต็มฝีเท้าของ มัน และ เรือยนต์เร็วของ เจ้าหน้าที่ก็กระชั้นชิดเข้ามาทุกที สัญชาตญาณของสัตว์และมนุษย์ ทั้งหลายนั้นย่อมจะต้องต่อสู้ ป้องกันตัวของมันเอง เมื่อมีภัย อันตรายเกิดขึ้นเฉพาะหน้าโดยที่ ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 347 ตอน อ้ายตาเดียว
19	ผู้หญิง 2 (ลดาเมียเสื่อ เถา)	แทรกตัวละครผู้หญิงท่ามกลาง สถานการณ์ที่ผ่านมา ซึ่งในที่นี้ คือลดา (เมียเสื่อเถา) การเล่า เรื่องของลดา ยังคงแสดงให้เห็น ถึงความแข็งแกร่งของตัวละคร ผู้หญิงที่เท่าเทียมกันกับชาย ไม่แสดงความอ่อนแอตามเพศ สภาพในการจับอาวุธร่วมต่อสู้	“หนูชื่อลดาค่ะ” “หนูตัวคนเดียวบ้านก็ไม่มีจะอยู่ ต้องเข้าโรงแรมอยู่ นี่ท่านจะมอบ ตัวหนูให้ตำรวจเขาไหมคะ” “ลดา-นางแมวน้ำ มีจิตใจ แข็งแกร่งราวกับชายชาตรีคน หนึ่ง”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 341 ตอน นางแมวน้ำ และ หน้า 448 ตอน ลาก่อน เสือเถา
20	อพยพ 2 (อ.เบตง จ.ยะลา)	การอพยพครั้งนี้ มีความ หมายถึง การเริ่มต้นใหม่ สังเกตได้จากการก่อตั้งจัดการ สร้างกองกำลังใหม่ของขุนโจร เพื่อเตรียมพร้อมรบกับฝ่าย ตำรวจ	“เสือใบขุนโจรผู้พิชิต เจ้าพ่อแห่ง นครลพบุรี ได้พาบริวารแห่ง กองโจรเข็ดดำ ประมาณ 300 เศษ อพยพมาจากนครหลวง เดิน ทางเข้าป่าลึกของอำเภอเบตง และระดมกำลังอันมากมาย จัดสร้างค่ายอันแข็งแกร่งมั่นคง ขึ้น”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 386 ตอน ค่ายเบตง
21	ช่วยเหลือ 2 (นายพินิจ จากเสือ เถา)	ประเด็นความเอื้ออาทรต่อ เพื่อนมนุษย์ของตัวละครเสือ ใบยังคงถูกนำเสนอในเนื้อหา	“ผมทราบดีเสียว่าพี่ใบมี ความกรุณาแก่คนจนและคนมั่งมี ที่หากินในทางสุจริต แต่ว่า เท่าที่ ผมมาหากี่เพราะบิดาของผมจะ	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 406 ตอน อภินิหารเสือใบ

		ของนวนิยายชุดนี้ให้เห็นอยู่ตลอดเวลา	ถูกย้ายเสือเลาะเข้าปล้นเราครับ”	
22	ต่อสู้อี 5 (ปะทะกับ พ.ต.ท.ยุทธ)	การบรรยายยังคงใช้แนวเรื่องแนวสงครามมาอธิบายในการวางแผนการรบระหว่างตัวตำรวจและขุนโจรเอง	“...เวลาผ่านไปตำรวจก็รุกคืบหน้าเข้ามาทุกที เสือเภาหมอบเคียงคู่อับดา เมียรักของเขา ประทับทอมลั่นระดมยิงกราดเจ้าพนักงานอย่างดุเดือด”	เสือใบ เล่ม 1 หน้า 444, 445 ตอน ลาก่อน เสือเภา
23	ผู้หญิง 3 (บุหร่ง)	การใส่ตัวละครผู้หญิงเข้า ๆ ในการค้นแต่ละสถานการณ์ แสดงให้เห็นถึงความมีเสน่ห์ของขุนโจร ที่ได้รับเอาวัฒนธรรมและการเขียนที่คล้ายคลึงกับวรรณคดีไทยเรื่องขุนแผน ที่แสดงให้เห็นความเจ้าชู้ประดุจดิน ความหล่อเหลา และคารมคมคายของตัวละครเอก	“แม่สาวงามอยู่บนรถด้วยกิริยาท่าทางที่เต็มไปด้วยความหวาดกลัว เสือใบอดที่จะนึกชมความงามของหล่อนไม่ได้ หล่อนเป็นหญิงสาวที่สวยงามที่สุดในสายตาของเขา” “คนยะลาเรียกฉันว่าบุหร่ง... คุณพ่อของดิฉันชื่อสนิท”	เสือใบ เล่ม 2 หน้า 535, 537
24	ทำดวล 4 (ดวลดาบอัป ดุลกาเข็ม)	สถานการณ์การทำดวลนอกจากจะใช้ปืนแล้ว วิธีการดวลดาบยังคงเป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะแสดงความเก่งกาจของตัวละครในแบบลักษณะของไทย	“กันต้องการฟันดาบกับแกตัวต่อตัวถ้ากันชนะกันก็ได้รอดพ้นจากการเป็นเชลยของแก แต่ถ้ากันแพ้ก็หมายความว่าแกได้แต่ศพของกันไปเท่านั้น”	เสือใบ เล่ม 2 หน้า 646 ตอน ตัวต่อตัว
25	ต่อสู้อี 6 (ปะทะกับ กองโจร มลายู)	การเขียนถึงโจรคอมมิวนิสต์ ทำให้เห็นว่า จีนคอมมิวนิสต์เริ่มเข้ามามีผลหรือบทบาทสำคัญอย่างไรกับสังคมไทย รวมทั้งยังเห็นสภาพการณ์ทางสังคมในเรื่องชุมโจรนี้ได้แม้	“ทันใดนั้นเอง เครื่องพ่นไฟอันทันสมัยของเสือใบก็เริ่มทำลายล้างข้าศึก ทางเพลิงที่ไม่ผิดอะไรกับกระแสน้ำขอสูดดับเพลิงพุ่งออกจากท่อของมัน และสายไปมาต้องพวกโจรคอมมิวนิสต์ทั้งหมดตายราบ”	เสือใบ เล่ม 2 หน้า 698 ตอน ปราบ คอมมิวนิสต์

		กระจายไปยังภาคใต้ของ ประเทศอีกด้วย		
26	ช่วยเหลือ 3 (บุหรงจาก โจรจีน คอมมิวนิสต์)	คุณธรรมที่ยังถูกสอดแทรกใน สถานการณ์นี้ ไม่ว่าจะ ช่วยเหลือใคร หากอีกฝ่ายตก อยู่ในสถานการณ์ของคนไม่ดี จะเห็นได้ชัดว่าเสียร้ายไม่ ปฏิเสธในการเข้าช่วยเหลือ แม้แต่สักครั้งเดียว	“...ทันใดนั้น ขณะที่บุหรงจวน เขียนจะสิ้นสติอยู่ในวงแขนนาย โจร เสียงปืนยิงเร็วหลาย กระบอกก็ดังระรัวขึ้นทางหน้า ค่าย เชื้อดำก็บุกทะลวงเข้ามา หัวหน้าโจรคอมมิวนิสต์คลายมือ ที่กอดหล่อนอก...”	เสือใบ เล่ม 2 หน้า 711 ตอน เสือใบผจญรัก
27	ต่อสู้ 7 (ปะทะกับ พ.ต.ท.ยุทธ)	แนวเรื่องแบบสงครามนั้น นอกจากการทำการวางแผน ตั้งรับแล้วยังมีเรื่องของ ลาดตระเวนมาให้เห็นเป็น ระยะ ๆ ซึ่งเป็นข้อสนับสนุน อย่างเห็นได้ชัดในการวาง โครงสร้างของเรื่องที่ได้รับ อิทธิพลมาจากแนวเรื่องแบบ สงครามซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ แนวเรื่องแบบผจญภัย	“พี่ใบครับ หน่วยลาดตระเวน แจ้งข่าวมาทางโทรศัพท์ว่ากอง ตำรวจผสมประมาณ 300 คน ได้ เคลื่อนเข้ามาในเขตของเราแล้ว และกำลังชุมนุมพลกันอยู่ข้างบึง แห่งหนึ่ง...”	เสือใบ เล่ม 2 หน้า 768 ตอน เสือติดกับ
28	อพยพ 3 (เข้า กรุงเทพฯ)	จากสถานการณ์นี้ยังคงเห็น การสร้างสถานการณ์อพยพ ทำให้เห็นถึงความหมายของ การหลบหนีมากกว่าจะเริ่มต้น ใหม่ การหลบหนีจากความผิด ด้วยการเข้าซ่อนตัวไม่เปิดเผย ต่อสาธารณะ	“ทางการตำรวจเชื่อว่าเสือใบคง เดินทางเข้ากรุงเทพฯ แต่ระหว่าง นี้อาจจะหลบซ่อนตัวอยู่ใน จังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง”	เสือใบ เล่ม 2 หน้า 785 ตอน เสือติดกับ
29	ภารกิจที่ 3 (ปล้นนาย กิมเหลียง)	การบรรยายให้เห็นถึงวิถีชน ของนายทุนเงินที่ได้เข้ามา ราคา ในช่วงที่บ้านเมืองกำลัง ประสบปัญหา โดยความมี คุณธรรมของเสือใบได้ส่งบัตร	“...ขอวิงวอนให้ท่านผู้มีอิทธิพล ในการค้า โปรดเห็นอกคนจนสั่ง ลดราคาเครื่องอุปโภคบริโภค ให้ ต่ำลงกว่าเก่า...”	เสือใบ เล่ม 2 หน้า 801 ตอน บัตรมณะ

		ของความเห็นใจในการลดราคาให้ชาวบ้าน แต่ปรากฏไม่เป็นผล		
30	ช่วยเหลือ 4 (คุณหลวงประมวลา)	การบรรยายแสดงความมีคุณธรรมของเสื่อใบ ด้วยการแสดงออกเข้าช่วยเหลือคุณหลวงประมวลา เนื่องจากคุณหลวงประมวลา ไม่เคยประพฤติมิชอบไปในทางไม่ดี	“...กระผมรีบมาเรียนใต้เท้าทราบ ด้วยความหวังดีต่อใต้เท้า เพราะได้ทำเป็นธนบดีที่ตั้งมั่นอยู่ในสุจริตธรรม ใต้เท้าได้ประกอบอาชีพอย่างที่เราเรียกว่า สัมมาอาชีพ กระผมจึงเป็นห่วงใต้เท้าเมื่อทราบข่าวนี้และรีบมาหาให้ได้เท่าทันที”	เสื่อใบ เล่ม 2 หน้า 922 ตอน ฝางล้อม
31	ต่อสู้ 8 (ปะทะกับพ.ต.อ หลวงปราบ พาลชน, ร.ต.อ.มาโนช , ร.ต.ท.สุรเดช, ร.ต.ต. นิพนธ์)	การใช้เครื่องมือในการเข้าช่วยเพื่อทำการยุทธวิธีได้สำเร็จ เช่น เครื่องกระจายเสียงของสันติบาล ในการทำลายขวัญของคู่ต่อสู้ ถือเป็นหนึ่งในลักษณะของการสร้างภาพจากแนวเรื่องสงคราม	“ณ บัดนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ล้อมสำนักขุนโจรไว้แล้วอย่างแน่นหนา...” “เครื่องกระจายเสียงของสันติบาล อันเป็นเครื่องมือปราบโจรอย่างทันสมัย ได้เริ่มประกาศข้อความที่ทำลายขวัญพวกโจรเข็ดด่าแล้ว เสียงที่พูดกังวานไปไกล...”	เสื่อใบ เล่ม 2 หน้า 941 ตอน ฝางล้อม
32	ผู้หญิง 4 (แอ๊ด หรือ ธิตา)	ในส่วนของสถานการณ์ผู้หญิงได้ทำให้เสื่อใบเจอกับธิตา (แอ๊ด) ซึ่งเป็นพี่น้องที่ไม่ใช่สายโลหิตอย่างแท้จริง แต่แสดงความสัมพันธ์ของขุนโจรกับตัวละครหญิงในแบบพี่น้องที่ให้ความรู้สึกเหมือนพี่น้องสายโลหิตของเขา	“เขาไม่อยากจะเชื่อเลยว่าผู้หญิงที่ใช้นามตัวเองว่าแอ๊ดจะเป็นหัวหน้าโจรคณะนี้ (มังกรดำ)”	เสื่อใบ เล่ม 3 หน้า 957 ตอน มังกรดำ

33	ภารกิจที่ 4 (ปล้นธนบัติ นายกิมพง)	ตัวละครที่ถูกพูดถึงใน สถานการณ์การปล้นนั้น มักจะ เป็นตัวละครชายที่มีเชื้อสาย จีน ซึ่งเป็นพ่อค้าชาวจีน เช่น ธนบัติ คหบดี คุณหลวง โดยใช้ ชื่อที่แสดงให้เห็นถึงความเป็น จีน และการแสดงออกถึง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น ที่มีการโก่งราคาขึ้นทำให้เกิด เศรษฐกิจสังคราม	“นายกิมพงทำเสียใบให้ปล้นเขา หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งได้พาดหัว เช่นนี้”	เสียใบ เล่ม 3 หน้า 1026 ตอน โจรปล้นแบงก์
34	ทำดวล 5 (ดวลปืน กับร.ต.อ. อรรถ)	การบรรยายการทำดวลยังคง การทำดวลแบบวัฒนธรรม ควาบอยตะวันตกมาอย่าง ชัดเจน	“ที่ไปกับผู้กองจะต้องยืนหันหลัง ห่างจากกันในระยะประมาณสิบ ก้าว ส่วนปืนพกจะต้องวางไว้ที่ เท้า และคอยฟังผมนับหนึ่งสอง สาม ผู้กองจะต้องใช้ความว่องไว ฉับพลัน ก้มลงหยิบปืนและหัน มายิงกัน ที่ให้กระสุนคนละสอง นัดเพราะป้องกันการผิดพลาด หรือบังเอิญกระสุนเกิดด้านขึ้น เข้าใจดีแล้วไม่ใช่หรือครับ”	เสียใบ เล่ม 3 หน้า 1116 ตอน ดวลด้วยปืน
35	ต่อสู้อีก 9 (เสีย สะอึก, เสีย แก้ว)	นอกเหนือจากฉากต่อสู้ที่มักใช้ การปะทะระหว่างตำรวจ ยังใช้ พรรณนาภาพการสู้รบของขุน โจรและเสื่อร้ายอีกด้วย	“ในที่สุดแนวรบทั้งสองฝ่ายก็ ประจันหน้ากัน ในระยะ 200 เมตรเท่านั้น เช็ดคำในบังคับ บัญชาของเสียใบหมอบราบลง กับพื้นระดมยิงเข้าศึก ขุนโจรสั่ง ให้นายโจรทุกคนเตรียมตัวเข้า ประจัญบาน เพื่อหวังผลแตกหัก ในการรบ พอการยิงทางฝ่ายเสีย สะอึกเบาบางลง เสียใบก็ถือทอม สันผุดลุกขึ้นร้องจะโกนออกคำสั่ง แก่บริวารของเขา”	เสียใบ เล่ม 3 หน้า 1221 ตอน ทลายกองโจร

			“เช็ดดำ ตะลุมบอน ไชโย!”	
36	อพยพ 4 (ลพบุรี : นครละโว้)	การให้ความหมายของคำว่า อพยพ ที่ให้ความหมายถึงการ เริ่มต้นใหม่ ของการกลับมา ก่อตั้งกองโจรอีกครั้งหนึ่ง	“เสื่อใบกับเสื่อศิริ ก็ได้มาปรากฏ ตัวขึ้นในตัวเมืองลพบุรีเป็นครั้งแรก หลังจากเขาได้มาสร้างค่าย เช็ดดำอยู่ในป่าลพบุรีคราวนี้”	เสื่อใบ เล่ม 3 หน้า 1246 ตอน ลบเหลี่ยมจอม นักร้อง
37	ต่อสู้อู 10 (ปะทะ ตำรวจ)	การเขียนบรรยายถึงวิถีทาง การรบสู้ศึกสงคราม โดย พรรณนาถึงตำรวจม้า (เปิด สมัครรับอดีตทหารม้า เข้าเป็น ตำรวจ) และการสำรวจป่า แบบแนวทางการวางยุทธวิธี ของแนวเรื่องแบบสงคราม	“...นี่คือแผนที่ป่าลพบุรีที่เราขอ มาจากกรมแผนที่ทหารบก ผม จะมอบให้คุณไปเพื่อสะดวกใน การเดินป่า ทางตำรวจและ กรมการเมืองลพบุรีต่างเชื่อว่า กองโจรเช็ดดำจะต้องสร้างค่าย อยู่ในป่านี้ตอนใดตอนหนึ่ง...”	เสื่อใบ เล่ม 3 หน้า 1289 - 1291 ตอน สงครามทัพม้า
38	อพยพ 5 (ระหว่าง สระบุรีและ นครราชสีมา)	ในทุกครั้งผู้เขียนจะแสดงให้เห็น จุดมุ่งหมายของอพยพไป ในทางลบ คือ การหนีออกจาก การกระทำความผิด แต่ครั้งนี้ ได้ออกแบบให้เห็นถึงความโล่ง ของการก่อสร้างชุมโจรที่ ปราศจากการติดตามจาก ตำรวจสันติบาล ทำให้เห็นการ เปลี่ยนแปลงของความหมาย ของคำว่า “อพยพ” ไปอีกทาง หนึ่ง	“เสื่อใบตกลงใจเด็ดขาด เขาจะ สร้างค่ายใหม่ของเขาขึ้นในป่าดง พญาเย็น ระหว่างอาณาเขต สระบุรีและนครราชสีมา”	เสื่อใบ เล่ม 3 หน้า 1351 ตอน เสื่อใบลอย
39	ต่อสู้อู 11 (เสื่อหยด)	การอธิบายให้เห็นถึงยุทธวิธี ทางทหารตามภาพที่เรา มักจะเข้าใจ นอกเหนือจากนั้น ยังได้ใส่รายละเอียดการใช้แตร เดี่ยว ในแง่ของการทหาร (ทหารม้า) ขึ้น ทำให้ภาพการ ทำสงครามชัดเจน	“เสียงแตรเดี่ยวแบบแตรทหาร ม้าดังขึ้น เสื่อใบหันปากกระบอก ปืนกลไปยังทิศทางที่กองม้าของ เสื่อหยดจะเคลื่อนออกมา	เสื่อใบ เล่ม 3 หน้า 1477 ตอน ระเบิดค่ายเสื่อ หยด

40	ผู้หญิง 5 (วัลลภา)	ในสถานการณ์นี้จะเห็นว่าได้ เปิดตัวหญิงสาวอีกคนคือลูก สาวของเจ้าคุณรณภพฯ เพื่อให้การเล่าเรื่องของขุนโจร ไม่น่าเบื่อ	“วัลลภาผีนัยม น้ำตาไหลพราก นองแก้ม หล่อนกอดคอเขาแน่น โน้มศีรษะขุนโจรให้ต่ำลงมา แล้ว หล่อนก็จูบเขา” “รักของเรา เกิดขึ้นท่ามกลาง ความตาย เรวัตฯ วัลลภาจะ ร่วมเป็นร่วมตายกับพี่” “เสื่อใบจูบหล่อนอีกครั้งหนึ่ง แล้วพาวัลลภาออกไปจากรังปืน ทันที...”	เสื่อใบ เล่ม 3 หน้า 1696 ตอน วาระสุดท้าย ของค่ายโจร
----	-----------------------	--	---	--

ตารางที่ 4. 2 ตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “เสื่อใบ” ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยาย

ตารางข้างต้นเป็นการวิเคราะห์นวนิยายชุด “เสื่อใบ” พบว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีทั้งหมด 40 สถานการณ์ (นวนิยายชุด เสื่อใบ ฉบับประถมศึกษา ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ จำนวน 3 เล่ม) มีสถานการณ์ที่เป็นสถานการณ์ต่อสู้มากที่สุดเป็นจำนวน 11 ครั้ง ตามมาด้วยสถานการณ์การทำตัว การอพยพ ผู้หญิง ในจำนวนที่เท่ากันคือ 5 ครั้ง ถัดมาสถานการณ์เข้าคุก-แหกคุก ภารกิจปล้นและช่วยเหลือ เป็นจำนวน 4 ครั้งและ 3 ครั้งตามลำดับ ท้ายที่สุดสถานการณ์ที่มีจำนวนน้อยสุดคือ อื่นๆ พบ 1 ครั้ง คือ สถานการณ์สร้างกับดัก และสถานการณ์การเปิดตัว (เนื่องจากข้อจำกัดการเข้าถึงข้อมูลในนวนิยายชุด เสื่อใบ เล่มที่ 4 และ 5) ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถวิเคราะห์ได้หมดถึงนวนิยายชุดเสื่อใบกับสถานการณ์ อื่น ๆ ที่เหลือ

ถัดมาตารางที่ 4.3 เป็นตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “เสื่อดำ” จากบทสนทนาหรือข้อความในนวนิยาย เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเด่นที่เป็นการสร้างสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อให้เห็นรูปแบบของสถานการณ์ อันเป็นโครงเรื่องที่มาประกอบในการสร้างแนวเรื่องแบบขุนโจร

ตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “เสื่อดำ” ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยาย

ลำดับที่	สถานการณ์	วิเคราะห์สถานการณ์	บทสนทนา/ข้อความในนวนิยาย	อ้างอิง
----------	-----------	--------------------	--------------------------	---------

1	เปิดตัว	การเปิดตัวเสือด้าโดยเล่าให้ทุกคนเข้าใจว่าเสือด้าตายไปแล้ว ซึ่งเป็นชนวนเหตุที่ทำให้เสือด้าต้องการล้างบางครอบครัวเสือด้า	“ทันใดนั้นเอง เสียงใครคนหนึ่งก็ร้องขึ้นดัง ๆ “ที่ด้า” “สายตาทั้งหมดจ้องมองไปที่ประตูหน้าร้าน ทุกคนใจหายวาบและลืมหายตาโพล่งไปหน้าซัดเผือกไปตามกัน เสือด้าตตะลึงพริ้งเพริด...”	เสือด้า เล่ม 1 หน้า 16 ตอน จดหมายจากเสือด้า
2	ภารกิจที่ 1 (ปล้นงานแต่ง)	เสือด้าเหศวรหลอกเสือด้าได้สำเร็จในการให้เสือด้าย้ายถิ่นที่อยู่ไป จนกระทั่งชื่อเสียงที่ว่าเสือด้าเหศวรได้ปราบเสือด้าแพร์กระจายออกไป ประจวบกับที่เรียมได้แต่งงานกับเสือด้าเหศวรขึ้น ทำให้เสือด้าไม่พอใจ จึงกลับมาบอกทิดฟองน้ำของเรียมด้วยตนเองว่า ตนจะทำการเข้าบุกงานแต่งของเสือด้าเหศวร และเรียม กลายมาเป็นภารกิจแรกของเสือด้า	“อ้ายด้ามันขู่ข้า มเหศวร มันว่าถ้าวันไหนเป็นวันที่เอ็งแต่งงานกับนังเรียมมันจะพาพวกเข้าปล้นเรา”	เสือด้า เล่ม 1 หน้า 39 ตอน เสือด้าล้างเสือด้า
3	อุปสรรคที่ 1 (ตำรวจขัดขวาง)	จากสถานการณ์นี้เห็นได้ว่าการสร้างเงื่อนไขหรืออุปสรรคเพื่อให้ตำรวจเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้ที่คอยเข้าขัดขวาง แต่ในเหตุการณ์นี้เปลี่ยนวิธีการเขียนให้ตำรวจไม่สามารถค้นพบรังของเสือด้าได้ จึงเป็นเหตุให้เสือด้าและพวกปราบเสือด้าเหศวรสำเร็จ	“ครั้นตอนสายวันพุนั้นเอง ท่านผู้บังคับการกองปราบพิเศษได้รับจดหมายจากเสือด้าเหศวร 1 ฉบับ”	เสือด้า เล่ม 1 หน้า 75 ตอน เฉลยสาว

4	ต่อสู้อี 1 (ปะทะกับ ตำรวจ)	ในส่วนนี้จะเห็นได้ว่าการ พรรณนาของภาพการต่อสู้ มี การพรรณนาไปในเชิงแนวเรื่อง สงคราม ที่ให้เห็นยุทธวิธีในการ ทำศึกสงครามระหว่างตัวละคร สองฝ่าย แต่ผู้เขียนให้ตัวละคร เสียด่าพ่ายแพ้ในการต่อสู้ครั้งนี้ เนื่องด้วยอาวุธยุทธโธปกรณ์นี้ น้อยกว่ากำลังของฝ่ายตำรวจ	“กองปราบพิเศษปรากฏตัวขึ้น แล้ว พวกตำรวจกระจายแถวเข้า มาเป็นหน้ากระดาน ทุกคนถือ อาวุธปืนยิงเร็วแบบทันสมัย และ อาศัยกิ่งไม้เป็นที่กำบังตน ขุนโจร ไม่รอช้า สั่งระดมยิงเจ้าหน้าที่ทันที เสียงปืนยิงเร็วดังกึกก้องป่า ตำรวจหมอบราบลงกับพื้นและยัง โต้ตอบด้วยทอมสัน คาร์ไบน์และ สะเต็น การต่อสู้ได้เปิดฉากขึ้น อย่างดุเดือด พ.ต.ท.ประชา ต้อง ทำงานอย่างหนักในการนำตำรวจ เข้าหลายรั้งขุนโจร และเมื่อเข้ามา ในระยะใกล้ขีดตำรวจก็โจมตีด้วย ระเบิดมือ”	เสียด่า เล่ม 1 หน้า 87 ตอน กองปราบ พิเศษ
5	ช่วยเหลือ 1	ทำให้เห็นลักษณะความเป็นคน รู้คุณ มีคุณธรรมและศีลธรรม จรรยา	“ถ้าเช่นนั้นข้าจะไปช่วยเพื่อนเสื่อ ของข้าเดี๋ยวนี้ อย่างไม่รู้ถึงแม้ มเหศวรเจตนาร้ายต่อข้าและพวก เรา แต่ครั้งหนึ่งมเหศวรก็เคย ช่วยชีวิตข้ามาแล้ว บุญคุณอันใหญ่ หลวงของ ข้า ข้าไม่เคยลืม ไม่เช่นนั้นข้าก็คงเสียมเหศวรทิ้ง เสียแล้วเพราะข้ามีโอกาสหลาย ครั้งข้าก็ไม่ทำ...”	เสียด่า เล่ม 1 หน้า 121 ตอน มเหศวร
6	ทำดวล 1 (ปืน)	การพรรณนาในฉากการทำดวล ปืนของผู้เขียน เป็นส่วนหนึ่งขอ การรับเอาวัฒนธรรมควาบอย ตะวันตกเข้ามาพรรณนา เพื่อ สะท้อนให้เห็นวิถีของลูกผู้ชาย	“นี่แหละคือเสียด่าผู้ใหญ่อิ่ง และนี่ คือเสียมเหศวรเพื่อนรักของกู ถ้า มึงเป็นลูกผู้ชายและเสื่อร้ายจริง ๆ แล้ว มึงจะต้องรักษาคำพูดที่มึงได้ พูดกับกูเมื่อครูนี มา – อ้ายหยด ยิ่งกับกูตัวต่อตัวด้วยปืนพกกู	เสียด่า เล่ม 1 หน้า 149 ตอน เสื่อต่อเสื่อ

			ต้องการหลบเหลี่ยมมึงละ กูนี่ แหละเฮ้ย! เจ้าพ่อสุพรรณบุรี”	
7	ผู้หญิง 1 (วนิดา)	การบรรยายได้นำตัวละครผู้หญิง มา เป็น ช น ว น เ ห ตุ ใน ความสัมพันธ์ระหว่างเสียดำและ เสียมเหศวร และเขียนให้ตัว ละครผู้หญิงรับรักกับเสียดำซึ่ง เป็นตัวละครเอก	“วนิดาวิ่งหนีเสียมเหศวรอย่างไม่ คิดชีวิต เสียดำรู้ทันทีว่าเชลยสาว ของเขาคงถูกเสียมเหศวรข่มเหง รังแก เขาปล่อยให้วนิดาวิ่งผ่าน หน้าเขาไป และพอเห็นเสียม เหศวรวิ่งติดตามมาเสียดำก็ ปราดออกมาจากที่กำบัง ยกทอม สั้นขึ้นจ้องเพื่อนทรยศในเวลา เดียวกับบริวารของเสียดำช่วยกับ วนิดาได้”	เสียดำ เล่ม 1 หน้า 215 ตอน ขวัญใจจอมโจร
8	ต่อสู้ 2 (ปะทะกับ ตำรวจ)	การพรรณนาบรรยายของการ ปะทะต่อสู้ ใช้แนวเรื่องแบบ สงครามที่ได้ทำยุทธวิธีทางการ รบในการพรรณนาฉากต่อสู้จาก ฝั่งตำรวจ	“สงครามระหว่างขุนโจรผู้ยิ่งใหญ่ กับหน่วยกองปราบพิเศษได้เริ่มต้น ขึ้นแล้ว ฝ่ายตำรวจได้ดำเนิน ยุทธวิธีตามแบบแผนของการรบ มี อาวุธปืนและเครื่องประหารอัน ทันสมัย”	เสียดำ เล่ม 1 หน้า 237 ตอน ฝ่าลูกปืน
9	อพยพ 1 (หนี)	การบรรยายให้เห็นถึงการกลับ ถิ่นฐานเดิมของตัวละคร จุดนี้ เป็นจุดเริ่มต้นที่จะบรรยายถึง ความแตกต่างระหว่างภาพสังคม เมืองและวิถีบ้านป่า	“น้อยไว้อย ออกไปบอกพวกเรา เตรียมอพยพไปกาญจนบุรี และ เก็บข้าวของโดยเร็วที่สุด” “เสียดำกับวนิดาแอบ ปรึกษารือกันอย่างเงียบ ๆ ใน ที่สุดก็ตกลงใจคิดเดินทางเข้า กรุงเทพฯ เพื่อหาช่องทางทำมาหา กินกันต่อไป”	เสียดำ เล่ม 1 หน้า 289 ตอน เสือเข้ากรุง
10	ภารกิจที่ 2 (ปล้น ธนาคาร)	จากประโยคดังกล่าวผู้เขียนเล่า เหตุการณ์ภารกิจที่ทำการปล้น เพื่อให้เขาสามารถประทั่งชีวิต	“ตอนสายวันนั้น เขาได้ปรากฏตัว ที่ธนาคารแห่งหนึ่ง ทำที่เหมือนกับ ไปติดต่อกับฝากเงินหรือถอนเงิน แต่ เจตนาของเขานั้น ขุนโจรกำลังหา	เสียดำ เล่ม 1 หน้า 357 ตอน บุกธนาคาร

		ต่อไปได้จากการปล้นธนาคารอีกครั้ง แต่เป็นช่วงเวลาสั้น ๆ	เหยื่อที่พอจะช่วยให้เขามีเงินมีใช้ไปได้อย่างน้อย 2 – 3 เดือน”	
11	อพยพ 2 (กลับ สุพรรณ)	การเล่าเหตุการณ์ใหม่ แต่ในสถานที่เดิมระหว่างสถานการณ์ในลำดับที่ 8 และ 9	“เสียดำก็ได้พบกับบริวารของเขา บุญมากมส่งหลานชาย ของเขา เดินทางไปสุพรรณบุรี สืบหาพรรคพวกของเสียดำที่ยังมีชีวิตอยู่”	เสียดำ เล่ม 1 หน้า 386 ตอน เสียดำส่งป่า
12	ภารกิจที่ 3 (ปล้น นายอำเภอ หลวงนิกร เกษมสันต์)	การแสดงสถานการณ์ที่ตัวละครเอกตั้งใจจะเปลี่ยนเส้นทางการเดินของเขา แต่แล้วก็เกิดอุปสรรคขึ้นในตอนถัดไป	“มหศวรเพื่อนรักของข้า ก็นยินดีที่จะบอกแก่ว่า ก็นจะยุติธรรมความเป็นโจรของกัน เพื่อกลับเนื้อกลับตัวเป็นพลเมืองดีกับเขา ฉะนั้นการปล้นหลวงนิกรฯในคืนวันนี้ จะเป็นกรรมอันชั่วร้ายครั้งสุดท้ายของชีวิตกัน”	เสียดำ เล่ม 1 หน้า 421 ตอน สองเสียดำ
13	ต่อสู้อี 3 (ปะทะกับ ตำรวจ)	การบรรยาย การสร้างสถานการณ์ ในลำดับนี้เพื่อแสดงถึงอุปสรรคที่มีผลต่อเสียดำและเพื่อให้ไปสู่ปมการคลี่คลายปัญหาของตัวละครเสียดำ	(1) “วนิดานอนนิ่งไม่ไหวติงกาย หลอนสิ้นใจตายเสียแล้ว แต่ร่างของหลอนยังอบอุ่นอยู่” (2) “น้องชายแกเผ้าศพมหศวร และจระวังตัวไว้ให้ต้อย่ายอมให้พวกโจรตัดศีรษะอำยมเหศวรเอาไป อำยมนี้คือเสียมเหศวรแน่ ๆ”	เสียดำ เล่ม 2 หน้า 470 ตอน เคนตาย และ หน้า 498 ตอน เสียดำสิ้นลาย
14	ทำดวง 2 (ปืน)	การใช้ประเด็นเนื้อหาในการแก้แค้น ที่ได้รับมาจากอิทธิพลของการเขียนในแนวทางแบบบุกเบิกตะวันตก ที่จะมีพูดถึงความมายุติธรรมและการแก้แค้น ซึ่งเป็น การแก้แค้นให้เสียมเหศวรที่ถูก ร.ต.ต.ลิขิตสังหาร	“ในฐานะที่ผมเป็นเพื่อนร่วมสาบานของเสียมเหศวรผมได้ให้สัตย์ปฏิญาณต่อหน้าศพของมหศวรว่า ผมจะแก้แค้นคุณแทนเขา”	เสียดำ เล่ม 1 หน้า 511 ตอน เสียดำผู้พิชิต

15	ต่อสู้อี 4 (ปะทะกับ ตำรวจ)	การพรรณนาให้เห็นภาพและวิธี ของการทำสงคราม ลูกกระเบิด รวมไปถึงให้ภาพความโกลาหล ในป่าใหญ่	“พลตำรวจคนสนิทของยงยุทธ ยอมเสี่ยงภัยฝ่าแนวกระสุนปืนอัน หนาแน่นของฝ่ายเสือดำ คลานคืบ เข้าไปทีละน้อย เพื่อจะใช้ลูก กระเบิดมือสังหารเสือดำกับบริวาร เมื่อได้โอกาสเขาก็ขว้างลูกกระเบิด มือไปอีก 1 ลูก ลูกกระเบิดตกเบื้อง หน้าที่มีนของเสือดำและระเบิด ขึ้น”	เสือดำ เล่ม 2 หน้า 592 ตอน จนมม
16	เข้าคุก 1	การบรรยายเกียรติและการ รักษาสัตย์ของตำรวจสันติบาล กับการให้ความคุ้มครอง	“กันขอรับรองด้วยเกียรติยศ ตราบดที่แกยังอยู่ในความควบคุม ของกัน ถ้าหากว่าใครซุ่มแกละก็ เป็นได้รับมือกับกัน กันเป็น นายตำรวจที่เกลียดระบบการซุ่ม และยิงทิ้งอย่างที่สุด เพราะมันเป็น การแสดงน้ำใจทารุณโหดเหี้ยม เหมือนลัทธิป่า”	เสือดำ เล่ม 2 หน้า 601 ตอน จนมม
17	แหกคุก 1	การสร้างสถานการณ์บางอย่าง เพื่อเข้าช่วยตัวละครหลักอย่าง เสือดำ ทำให้ขุนโจรหลบหนีได้ ในที่สุด	“ในที่สุด ขุนโจรก็ตัดสินใจเด็ดขาด ถือโอกาสที่ทุกคนกำลังฟังคำ พิพากษาของศาล ปลดกุญแจมือที่ สวมข้อมือข้างซ้ายออก และผลุด ลุกขึ้นอย่างรวดเร็วฉับพลัน”	เสือดำ เล่ม 2 หน้า 661 ตอน ขุนโจร ปาฏิหาริย์
18	ภารกิจที่ 4 ปล้น (นักเลง สิงโต)	การเขียนจะเห็นได้ว่าเสือดำ เดือดร้อนเรื่องเงินอยากได้เงินไป ใช้ ซึ่งขัดกับแนวคิดโจรของ ประชาชน (Social Bandit) ตรง ที่ว่า การปล้นของโจรทำเพื่อ ประชาชน แต่ผู้เขียนให้เห็นอีก มุมหนึ่งของโจรแบบขุนโจร	“ถูกแล้ว อย่าสงสัยอะไรเลยสิงโต กันมาแกลในเวลาเช่นนี้ ก็เพราะกัน กำลังเดือดร้อนอยากจะได้เงินใช้ บ้าง กันทราบดีว่าแกร่ำรวยมาก และแกลเป็นหัวหน้าพวกปล้นใน เมืองนี้...”	เสือดำ เล่ม 2 หน้า 739 ตอน โจรผู้ดี

19	ผู้หญิง 2 (แง่สั้น ,วันเพ็ญ)	เมื่อผ่านหลากหลายสถานการณ์ หลังจากที่วินิตาเมียรักคนแรก ของ เสือดำ เสือชีวิตใน สถานการณ์ที่ 13 จึงได้สร้างตัว ละครผู้หญิงเข้ามาเพิ่มสีสัน โดย บทสนทนาออกไปในทำนอง เกี่ยวพาราสิ หยอกเอนกัน เป็น แนวรักโรแมนติก	“วันคืนผ่านพ้นไปอีก เสือดำกับ บริวารของเขามีความเป็นอยู่และ สุขสบาย เขาส่งจดหมายไปยัง พ่อค้าและชนบทผู้มั่งคั่งในเมือง กาญจนบุรี โดยผ่านมือบุญมาก เพื่อขอเงินใช้ในการมงคลสมรส ระหว่างเขากับแง่สั้น”	เสือด่า เล่ม 2 หน้า 790 ตอน เสือด่าแต่งงาน
20	ต่อสู้อี 5 (ปะทะกับ ตำรวจ)	การบรรยายยังคงใช้แนวเรื่อง แบบสงครามมาอธิบายในฉาก ของการสู้รบระหว่างสองฝ่าย คือ เสือด่าและตำรวจ และ คุณลักษณะของการแก้แค้นเสือ ชุม	“เจ้าพนักงานตำรวจ 3 คน เคลื่อน เข้ามาตรงหน้าขุนโจรพอดิ เสือด่า ปล่อยกระสุน เอ็ม.ทรี. ออกไป 2 ชุด ยังผลให้พลตำรวจทั้งสามต้อง หมอบราบกับพื้นดิน และยัง ได้ตอบอย่างทรหด พวกนายโจร ประมาณ 10 คน กระจายกำลังกัน ออกไปเป็นหมู่ ๆ คราวนี้ยุทธวิธี ทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ก็ตกเป็นรอง ทันที...”	เสือด่า เล่ม 2 หน้า 800 ตอน สังหารสายลับ
21	อพยพ 3 (พรมแดน ไทย-พม่า)	การแสดงให้เห็นถึงการอพยพ หนีจากถิ่นฐานเดิม เนื่องจากมี การกระทำความผิดไว้เป็น จำนวนมาก จำต้องหนีไปเริ่มต้น ชีวิตใหม่	“หลังอาหารเย็นวันนั้นผ่านพ้นไป แล้ว เสือด่าก็เรียกประชุมบริวาร ทั้งหมดและแจ้งให้ทราบว่า เขา จะเลิกเป็นโจรพม่าแง่สั้นไป ทำงานเหมืองทองที่พรมแดนไทย- พม่า”	เสือด่า เล่ม 2 หน้า 817 ตอน สังหารสายลับ
22	ลอบสังหาร	การบรรยายแสดงให้เห็นถึง สภาวะการณ์ซับซ้อนของเสือด่า เนื่องจากเป็นช่วงเสือด่าป่วย ทำ ให้เสือด่าเกือบถูกลอบสังหาร	“พวกเราทุกคนสงสารและเห็นใจ แกมาก ฟิน-อ้ายเพื่อนเกลอ เมีย แกเขาไม่ได้สนใจในตัวแกสักนิด ง่วนอยู่กับเจ้านายตลอดวัน	เสือด่า เล่ม 2 หน้า 846 ตอน เมียทรยศ

23	ภารกิจที่ 5 (ปล้น เมืองทอง)	การนำสร้างสถานการณ์การ ปล้นเหมือนครั้งก่อน ๆ มา อธิบาย เพียงแต่เปลี่ยนสถานที่ที่ เกิดเหตุ	“อ้ายน้องชาย ข้าจะพาพวกเจ้า เข้าปล้นบ้านนายสมศักดิ์ ชู้รักของ เมีย แต่เราจะใช้วิธีปล้นเงียบ”	เสียดำ เล่ม 3 หน้า 906 ตอน บุกเมืองทอง
24	ช่วยเหลือ 2	การบรรยายแสดงการเข้า ช่วยเหลือลูกสาวของคณะนัก ธรณีวิทยาที่อยู่ชายแดน โดย พรรณนาถึงสภาพของชายแดน ระหว่างไทยและพม่าในลักษณะ บ้านป่า ที่เต็มไปด้วยโจร อันตราย	“...โปรดสัญญากับฉันก่อนได้ไหม วิญญานฉันจะได้ไปสู่ที่สงบสุข โอ๊ย-ฉัน ฉันจะตายอยู่แล้ว เสียดำ ถ้าหากว่าเธอช่วยทัศนีย์เอามาได้ ขอให้เธอกรุณาส่งลูกสาวที่รักของ ฉันกลับกรุงเทพฯด้วย พี่ชายของ ทัศนีย์และพวกกรรมกรของฉันถูก ฆ่าตายหมดแล้ว ลูกสาวของฉันคง ไม่มีปัญหาที่จะออกไปป่านี้ได้”	เสียดำ เล่ม 3 หน้า 932 ตอน บุกเมืองทอง
25	ผู้หญิง 3 (ทัศนีย์)	หลังจากที่ขุนโจรเลิกกับนาง น้อย ผู้เขียนให้ขุนโจรได้พบเจอ กับหญิงคนใหม่จากสถานการณ์ ในลำดับก่อนหน้า	“ทัศนีย์ मैंปากแน่นหล่อจ้อง มองดูหน้าเขา และผลึกศีรษะเขา ลงจากตักหล่อนทันที” “โอ๊ย – โอ๊ย—” เสียดำครวญคราง น่าสงสาร “หญิงสาวผลุดลุกขึ้นยืน ใบหน้า แดงระเรื่อเพราะความอาย”	เสียดำ เล่ม 3 หน้า 970 ตอน เผชิญโจรพม่า
26	อพยพ 4 (ราชบุรี)	ความหมายของการอพยพ คือ การเริ่มต้นใหม่ที่พวกเขาไม่เคย ได้อยู่ มิใช่การหลบหนีจาก ความผิดแล้ว แต่เป็นการสร้าง สถานการณ์ไปสู่สถานการณ์ ต่อไป	“ณ บัดนี้ เสียดำได้เหยียบย่างเข้า ในดงเสือร้ายแล้ว ป่าตอนนี้อยู่ใน ดินแดนของจังหวัดราชบุรี และ ห่างไกลจากจังหวัดมาก เป็นถิ่น ฐานอันแสนกันดารไม่เคยปรากฏ ว่ามีเจ้าพนักงานบุกป่าฝ่าดง มาถึงที่นี่เลย”	เสียดำ เล่ม 3 หน้า 977 ตอน เข้าแดนเสือ ขาว
27	ทำดวล 3 (มีด)	การเขียนด้วยการแสดงการ บรรยายในการใช้มีดเพื่อสื่อถึง	“เตรียมพร้อม ระวัง หนึ่ง-สอง- สาม”	เสียดำ เล่ม 3 หน้า 1023

		บริบทสังคมไทยสลักับอิทธิพลการใช้ปืน	“เสือด้ากับเสื่อหรงถือมิดก้าซั่มมัน ต่างคุมเชิงนึ่งเฉยอยู่แล้วเจ้าหรงถือก็กระโจนพรวดเข้ามาเงือมิดขึ้นสุดแขน ทางสวบลงมาอย่างรวดเร็ว ในเวลาเดียวกับที่เสือด้าสปริงตัวกระโดดถอยหนี”	ตอน ฟีน้อง สองเสื่อ
28	ต่อสู้อี 6 (ปะทะกับ เสื่อวงษ์)	การต่อสู้อีกับเสื่อวงษ์นั้น ทำให้เห็นถึงความเก่งกาจของเสื่อที่เป็นศัตรูต่อเสือด้าอย่างเห็นได้ชัด	“เซย พรและฮวด ล้าถอยมาถึงศพเสื่อขาวแล้วทั้งสามคนใจหายเมื่อเห็นเสื่อขาวต้องเสียวชีวิต แต่ไม่อาจจะสนใจได้ เพราะความคับขันกำลังเกิดขึ้นแก่ตน”	เสือด้า เล่ม 3 หน้า 1099 ตอน ปะทะ เสื่อวงษ์
29	ต่อสู้อี 7 (ปะทะกับ ด้ารวจ)	ในกรณีเป็นการบรรยายให้เห็นถึงไพร่พลในการสู้รบของศัตรูที่เกิดขึ้น เป็นไปตามแนวเรื่องแบบสงครามส่วนหนึ่งของแนวเรื่องผจญภัย	“กำลังพลประชิดติดพัน ทำให้พวกโจรต้องเสียวชีวิต 2 คน แต่ทางฝ่ายเจ้าพนักงานต้องเสียวชีวิตเจ้าพนักงานไปครั้งจำนวนแล้ว กำลังพลและกำลังอาวุธของพวกโจรเหนือกว่า”	เสือด้า เล่ม 3 หน้า 1137 ตอน ปะทะ กองปราบ
30	อพยพ 5 (เพชรบุรีมา กาญจนบุรี)	การอพยพเข้ามา คือ การเข้ามาเพื่อเริ่มต้นใหม่ของเสือด้าในการใช้ชีวิต แต่กลับมาพบอุปสรรคปัญหามากมายที่เกิดขึ้นในถิ่นที่อยู่ใหม่	“หน่วยกองโจรเสือด้าได้เดินทางมาถึงชายเมืองกาญจนบุรีแล้วหลังจากปะทะกับกองปราบพิเศษอย่างดุเดือด” “อ้ายย้อย-อ้ายย้อย ปล้นเพื่อนกูนี้กำลังเคราะห์แท้ ๆ”	เสื่อใบ เล่ม 3 หน้า 1138 ตอน ลูบคมเสื่อ
31	ผู้หญิง 4 (ทัศนีย์และ คู่หมั้น)	การแสดงให้เห็นมิติของการพูดคุยระหว่างตัวละครหญิงแต่คนละบทบาทจากที่เสือด้าเคยเจอ นั่นคือผู้หญิงที่มีบทบาทของแม่ในการค้าลูกสาวของตนเองในเรื่องของความรัก ซึ่งก็จะได้รับแนวเรื่องแบบรักโคกการ	“โอ้-คุณแม่ขา คนที่เขาเคยช่วยชีวิตเราไว้ เขาควรจะเป็นคนสำคัญของเราไม่ใช่หรือคะ?” “แต่ขวลิตไม่ชอบหน้าเจ้าพิน” คุณหญิงหมายถึงหลานชายของ	เสือด้า หน้า 1179 ตอน ชนรบชนะรัก

		กีดกันจากทางบ้านด้วยการมี คู่หมั้นและการไม่ชอบหน้าของผู้ เป็นแม่ มาเป็นอุปสรรคใน สถานการณ์นี้	ท่าน ซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องและเป็น คู่หมั้นของทัศนีย์	
32	ภารกิจที่ 6 (ปล้นคหบดี จีน)	การพรรณนาให้เห็นวัฒนธรรม ของคนจีนกับบทบาททางการ ค้าขายผ่านตัวละคร	“เจ้าของบ้านนี้ชื่อตัว มีเชื้อชาติ จีน คหบดีผู้มั่งคั่งของจังหวัดนี้ และมีสมัครพรรคพวกมากด้วย อิทธิพลในทางการเงินนั่นเอง การ ปล้นนายตัวจะต้องมีการปะทะกัน อย่างไม่ต้องสงสัย”	เสือด่า หน้า 1280 ตอน เสื่อสังข์
33	ผู้หญิง 5 (ทัศนีย์ทอง อ่อน)	การบรรยายให้เห็นมิติของตัว ละครเพศหญิงในบทบาทของผู้ เป็นแม่ ในการสร้างอุปสรรคที่ ขัดขวางเสือด่า	“งามหน้าเหลือเกินลูกรักของแม่ ฉันไม่นึกไม่ฝันเลยว่าแกจะเลว ระยำถึงเพียงนี้ และนี่ฉันจะเอา หน้าไปไว้ที่ไหนกันบอกฉันหน่อยซิ ผิวของแกนะมันใครกัน อ้ายระพิ น ทร่ม ทา โจร ไซ้ ไหม ?” “...เมื่อถึงคราวที่ตัวจะต้องจาก กับแม่ แม่ก็ต้องให้เจ้าไปจากแม่ ด้วยความอาลัย”	เสือด่า เล่ม 3 หน้า 1302 และ 1331 ตอน ฝ่ากระสุน
34	อพยพ 6 (ชุมพร- ภูเก็ต)	การสื่อความหมายของคำว่า อพยพ แสดงความประสงค์ของ เสือด่าที่ต้องการจะเลิกเป็นขุน โจรเพื่อลูกและเมีย เพื่อเป็น จุดเริ่มต้นในการใช้ชีวิตของทั้งคู่	“ตระเวนอยู่ชุมพรหลายวันแล้ว เดินทางต่อไปยังนครศรีธรรมราช แล้วย้อนกลับมากันตั้ง โดยสารเรือ เมลล์ข้ามฟากมาภูเก็ตโดยไม่มี จุดหมาย และไม่มีหวังอะไร” “ภูเก็ต ดินแดนที่มีแม่น้ำล้อมรอบ อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรอันเกิด จากธรรมชาติ คือ แร่ดีบุก...”	เสือด่า เล่ม 4 หน้า 1351 ตอน แสนแค้น
35	ทำवाल 4 (ปีน-มิด)	ในกรณีนี้จะเห็นว่าผิดแปลกไป จากวิธีเดิม แต่เพื่อความยุติธรรม	“ถ้าคุณยิงผม ผมก็ขว้างคุณด้วย มิดเล่มนี้ ยุติธรรมอย่างยิ่งแล้ว	เสือด่า เล่ม 4 หน้า 1394

		ถ้าศัตรูโยนมาก็จะโยนกลับทันที ลักษณะยื่นหมยี่นแมว	คุณชลิต คุณตายกับผมตาย ด้วยกันเถอะ”	ตอน ตาม สังหาร
36	ต่อสู้อี 8 (ปะทะ ตำรวจ)	การบรรยายสถานการณ์ให้เห็น สภาวะที่คับขันของขุนโจรกับลูก ที่เพิ่งคลอดออกมาท่ามกลาง สนามสมรภูมิรบของเขาและ ตำรวจ	“อ้ายเสือบุก! บุกเข้าไป เสือดำ บุก!” “แล้วขุนโจรก็ผละออกจากที่กำบัง พาบรีวารของเขาบุกเข้าไปยังแนว รบของตำรวจ สมุนโจรทั้ง 2 คน ถูกปืนล้มกลิ้งเสียชีวิต”	เสือด่า เล่ม 4 หน้า 1449 ตอน เลือดใน อก
37	ภารกิจที่ 7 (ปล้นคนใน หมู่บ้าน)	ทุกครั้งภารกิจการปล้นของเสือ ดำ จะเป็นการปล้นที่หาเพื่อ ความอยู่รอดและปากท้องของ ตนเอง	“อ้ายน้องชาย เข้าไปในห้องนี้ เก็บ กวาดทรัพย์สินสมบัติโดยเร็วที่สุด ประเดี๋ยวตำรวจคงจะแหกกันมาที่นี่ เร็วเข้า”	เสือด่า เล่ม 4 หน้า 1690 ตอน ปล้นร้าน ตู้ทอง
38	ต่อสู้อี 9 (ไม่ ทราบได้ว่า ปะทะกับ ใคร)	ในการบรรยายฉากต่อสู้ระหว่าง บุคคลปริศนา ทำให้เกิดการ ตะลุมบอนอย่างเห็นได้ชัด ในวิถี ของการต่อสู้	“เสือด่าไม่อาจจะทราบได้ว่า พวก โจรที่บังอาจจู่กรานเขาอยู่ในเวลา นี้เป็นโจรคณะไหน เขารู้แต่เพียง ว่า กองโจรที่กำลังปะทะกับเขา อย่างดุเดือดนี้ เป็นศัตรูสำคัญยิ่ง ของเขา...”	เสือด่า เล่ม 5 หน้า 1956 ตอน ฝ่าแดน สังหาร
39	ผู้หญิง 6 (ลูกสาว ทัศนีย์)	ในแง่การเขียนเชิงแนวรักโศก มักจะแทรกความไม่สมหวังใน ความรัก เข้าไป ด้วย ใน สถานการณ์นี้เสือด่าพบว่าทัศนีย์ ได้มีสามีใหม่คือ เกรียงศักดิ์ เรียบร้อยแล้ว	“เขาทรุดตัวนั่งคุกเข่าหน้าเตียง นอน น้ำตาของเขาไหลรินลงมา เป็นทาง เขาจ้องมองดูลูกหญิงของ เขาด้วยความรักสุดซึ้ง ทารกน้อย ๆ ซึ่งมีอายุเพียงปีเศษขอบอ้วน และขาวผ่องแก้มยู่กำลังนอน หลับสนิท”	เสือด่า เล่ม 5 หน้า 2039 ตอน ลูกเสือด่า
40	ต่อสู้อี 10 (โจรพม่า)	การบรรยายภาพแนวยุทธวิธี ของการทำสงคราม ในที่นี้จะ เห็นวิธีการเดินเรียงหน้ากระดาน ในการทำการสงคราม	“เขาแลเห็นโจรพม่าวิ่งเข้ามาเป็น แถวหน้ากระดาน เขาหันไปโบก มือให้เจ้าม้วนหลานชายของเขา เป็นสัญญาณให้เตรียมยิงเจ้าม้วน หลานชายของเขา เป็นสัญญาณให้	เสือด่า เล่ม 5 หน้า 2114 ตอน เสือด่าบุก พม่า

			เตรียมยิง เจ้าม้วนพยักหน้ารับทราบ ทั้งสองยกสะเต็นขึ้นประทับและรอให้พรรคพวกของเจ้าจอส่านเข้ามาในระยะแม่นยำเสียก่อน”	
41	ผู้หญิง 7 (เลิกกับทัศนีย์)	การบรรยายให้เห็นสถานการณ์การตัดพ้อของขุนโจรกับเมียรักที่ได้มีลูกเป็นทายาทด้วยกันแต่จำต้องจากกัน	“ตัวจำ พี่ลาก่อนละ อย่าให้พี่อยู่ที่นี่อีกเลยใจพี่จะขาดอยู่แล้ว อาลัยตัวนะมีเพียงเล็กน้อยพอจะตัดให้ขาด แต่อาลัยลูกของพี่นี่ซิ จนวันตายพี่ก็ลืมไม่ลง”	เสือด่า เล่ม 5 หน้า 2155 ตอน หน้าพี่กับความรัก
42	ต่อสู้ 11 (ปะทะตำรวจ)	การสร้างสถานการณ์ที่บีบบังคับระหว่างลูกบุญธรรมอย่าง ร.ต.ต.มนตรี ให้เข้ามาจับเสือด่าผู้เป็นพ่อของเขาที่กาญจนบุรี จะเห็นได้ว่าการใช้เขาควายเป่าเพื่อเป็นสัญญาณเตือน มีลักษณะคล้ายกับพวกชนเผ่าอินเดียนแดง ซึ่งจะให้ภาพที่เห็นอยู่ตามป่าเขาเพื่อป้องกันการรุกรานจากฝั่งตะวันตกในสมัยก่อน ผู้เขียนได้หยิบนำมาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวัฒนธรรมของสังคมไทย โดยการให้ภาพกะเหรี่ยงเป็นภาพชนเขาแทน	“ณ บัดนี้ เสียงเป่าเขาควายได้ดังแว่วมาตามลมเป็นทอด ๆ นั่นคือสัญญาณของพวกกะเหรี่ยง ที่แจ้งให้ทราบว่างองตำรวจเคลื่อนที่เข้ามาแล้ว”	เสือด่า เล่ม 5 หน้า 2199 ตอน ลูกกับพ่อ
43	อวสาน	การยึดถือเจตคติ การแสดงเจตจำนงในตอนท้ายของเรื่อง ที่พยายามให้แก่มคิดว่าเมื่อขึ้นชื่อว่าโจรผู้ร้าย ไม่มีโจรผู้ร้ายรายไหนจะรอดเงื้อมมือของกฎหมายได้ บ้านเมืองมีกรอบกฎหมายเป็นธรรมเนียมในการยึดถือปฏิบัติ	“เสียงกุญแจมือที่ลั่นดังกรีก บอกให้ระพิณทร์ ทราบดีว่าอิสรภาพและความเป็นโจรของเขาได้สิ้นสุดลงแล้ว เสือด่าขุนโจรผู้มีอิทธิพลใหญ่ยิ่ง เหนือแผ่นดินสุพรรณบุรี และกาญจนบุรีตกอยู่ในเงื้อมมือของเจ้าพนักงานแล้ว”	เสือด่า เล่ม 5 หน้า 2226, 2232 และ 2234 ตอน อวสานจอมโจร

		<p>เห็นได้จากการพิจารณาของศาลชั้นต้นและบทลงโทษประหารชีวิตเสือด่า ที่กระทำความผิดมานักต่อนัก แต่ความสำนึกผิดของขุนโจรทำให้ศาลฎีกาเห็นสมควรลดโทษเป็นจำคุกตลอดชีวิต ภาพของกฎหมายไทยที่มีบทลงโทษเมื่อมีคนที่ทำผิด เพื่อให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยได้</p>	<p>“ในที่สุดศาลก็พิพากษาให้ประหารชีวิตเสือด่า...”</p> <p>“เท่าที่ศาลชั้นต้นได้พิพากษาประหารชีวิตจำเลยนั้นเห็นชอบแล้ว แต่จำเลยได้รับสารภาพทุกประการ และจำเลยได้ยอมมอบตัวให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจแต่โดยดี จึงเห็นสมควรที่จะให้ความปรานีลดหย่อนผ่อนโทษจำเลยบ้าง คณะกรรมการศาลฎีกา จึงพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไว้ตลอดชีวิต”</p>	
--	--	--	---	--

ตารางที่ 4. 3 ตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “เสือด่า” ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยาย

จากตารางข้างต้นพบว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีทั้งหมด 40 สถานการณ์ (นวนิยายชุด เสือด่า ฉบับผดุงศึกษา ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ จำนวน 5 เล่ม) มีสถานการณ์ที่เป็นสถานการณ์ต่อสู้มากที่สุดเป็นจำนวน 11 ครั้ง ตามมาด้วยสถานการณ์การภารกิจ ผู้หญิง ในจำนวนที่เท่ากันคือ 7 ครั้ง ถัดมา

ตารางถัดไปเป็นตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “ดาวโจร” (เล่ม 1 – 4) จากบทสนทนาหรือข้อความในนวนิยาย เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเด่นที่เป็นการสร้างสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อให้เห็นรูปแบบของสถานการณ์ อันเป็นโครงเรื่องที่มาประกอบในการสร้างแนวเรื่องแบบขุนโจร เนื่องจากไม่ได้มีการเขียนเป็นชื่อบทตอนย่อย ๆ เหมือนนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือด่า” ที่ทำการรวมตอนย่อย ๆ แต่ละตอนมารวมเป็นเล่มใหญ่หนึ่งเล่ม

ตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “ดาวโจร” ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากผู้แต่ง

ลำดับ ที่	สถานการณ์	วิเคราะห์สถานการณ์	บทสนทนา/ข้อความในนวนิยาย	อ้างอิง
1	แหกคุก 1	การสร้างสถานการณ์แหกคุกเป็นการเปิดเรื่องโดยไม่ได้กล่าวถึงการเปิดตัวของตัวละครเนื่องจากเป็นชุดนวนิยายที่ต่อมาจากการติดคุกของเสือด่าในนวนิยายชุดที่แล้ว	“อ้ายน้องชาย ถ้าแกยังไม่อยากตายละก็ไขกุญแจประตูช่องเหล็กออกเดี๋ยวนี้”	เล่ม 1 หน้า 16
2	ทำดวล 1 (สู้กับเสือด่า)	การเขียนยังคงใช้วิธีการดวลเป็นแบบวัฒนธรรมควาบอยตะวันตก	“ถอยออกไป เสือด่า ถอยไปยืนข้างหน้าต่างโน้นและกันจะไปยืนที่ประตูนั้นขอให้ เราจะยืนหันหลังให้กันเมื่อกรรมการนับหนึ่งสองสาม เราก็จะหันหลังกลับมาด้วยกันทันที อย่างนี้ยุติธรรมไหมครับพี่ชาย	เล่ม 1 หน้า 45
3	ทำดวล 2 (สู้กับเสือด่า)	การใช้ภาพตัวละครควาบอยตะวันตกเพื่อต่อย้ำภาพของแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก	“คุณกับผม ใช้ปืนพกคนละกระบอก และกระสุนคนละนัด อย่างนี้ยุติธรรมไหมครับ คุณเร็วดีเมื่อฉันใช้กระสุนคนละนัดก็เห็นจะไม่ผิดพลาด ผมทราบดีว่าคุณยิงปืนพกได้แม่นยำที่สุด การดวลปืนทุกครั้งคู่ต่อสู้ของคุณไม่เคยรอดชีวิตได้เลยแต่ถ้าโชคเป็นของผม คุณก็อาจจะได้ความปราชัยเป็นครั้งแรก ตกลงอย่างนั้นครับ”	เล่ม 1 หน้า 58
4	ภารกิจที่ 1 (ปล้นนายหล้า)	การสร้างสถานการณ์ที่เป็นภารกิจการปล้น ยังคงบรรยายให้เห็นถึงการเลือกบุคคลที่ทำให้	“เข็ดดำไม่เคยสังหารเจ้าทรัพย์ เว้นแต่เป็นการต่อสู้ ขณะนี้คุณไม่มีอาวุธ และไม่มีทางที่จะต่อสู้ผม คุณจะไม่ได้รับภัยอันตรายจากพวกเราเลย แต่ทรัพย์สมบัติของ	เล่ม 1 หน้า 84

		การค้าและร่ำรวยจากการทำนา บนหลังคน	คุณ ขอให้เราเถิดนะครับ คุณ ร่ำรวยมามากแล้วคุณได้สร้าง ความมั่งมีของคุณจากเลือดเนื้อ ของคนจน เชื้อดำจึงต้องปล้นคุณ”	
5	อพยพ 1 (หนีการสู้ กับตำรวจ)	ในการสร้างความหมายของคำ ว่าอพยพ การให้ความหมายของ คำว่าอพยพเป็นการอธิบายการ หนีรอดจากการจับกุมของ ตำรวจ	“โชคชะตาของเรายังไม่ถึงที่สุด” “คุณกับผมพวกเราจึงรอดตายมา ได้ เหนื่อยไหม ระพินทร์?” “เหนื่อยครับ เหนื่อยทั้งใจและ เหนื่อยทั้งกาย ผมไม่ได้หวังเลยว่า ผมจะรอดตายมาได้ ผมถูกตำรวจ ห้อมล้อมหนาแน่น และยังมีไม่ ออกกว่า ผมตีฝ่าวงล้อมออกมาได้ อย่างไร”	เล่ม 1 หน้า 221
6	ภารกิจที่ 2 (ปล้นนาย ขุนพง)	ตัวละครที่เป็นคนจีนยังมี บทบาทในแง่ของการเป็นพ่อค้า พ่อขายที่แสดงให้เห็นถึงการคด โกง หรือการทำนาบนหลังคน เช่นเคย	“อาเลี้ยที่รัก คุณเชื่อหรือยังว่า กองโจรเชื้อดำเป็นกองโจรที่มี อิทธิฤทธิ์ใหญ่ยิ่ง ผมขอเงินคุณ เพียงสามหมื่นบาทเท่านั้นคุณไม่ ยอมจ่ายให้ มีหน้าซ้ำยังประมาณ ผมอีก ผมจึงจำเป็นต้องปล้นคุณ และผมเสียใจที่จะเรียนให้คุณ ทราบว่า ผมจะต้องสังหารคุณเสีย ก่อนที่ผมจะล่าถอยไป”	เล่ม 1 หน้า 233
7	ช่วยเหลือ 1 (นายมังกร)	การเข้าช่วยเหลือถือเป็นการ แสดงจริยธรรมของเสือทั้งสอง ในการเข้าช่วยเหลือนายมังกรแก้ มัดละครผู้หญิงรับรักกับเสือดำ ซึ่งเป็นตัวละครเอก	“น้องชายผมจะลงไปช่วยแก้มัด นายมังกร คุณยืนคุมเชิงอยู่ตรงนี้ ถ้าหากอ้ายพวกสมาคมลับวิ่งเข้า มาห้องนี้ คุณต้องยิงมันให้ได้ ก่อนที่มันจะสังหารผม”	เล่ม 1 หน้า 283
8	ช่วยเหลือ 2 (เสือดำ)	เสือใบอ่อนวอนให้หมอช่วยเหลือ และรักษาเสือดำที่กำลังโดนยิง ซึ่งในจุดนี้มีหมอเข้ามาเป็นคน	“กรุณาช่วยผมหน่อยเถอะครับ คุณหมอ น้องชายของผมกำลังอยู่ ในระหว่างอันตราย ผมมาเชิญคุณ	เล่ม 1 หน้า 341

		กลางในการช่วยเหลือ ซ้ำยังอ้างตนเองเป็นคนจนอีกด้วย	หมอบไปรักษาเขา แต่ว่าขอกราบเรียนให้ทราบเสียก่อนว่า ผมเป็นคนจนครับ” “ผมจะพยายามใช้ความรู้ความสามารถของผม ช่วยเหลือเสื่อค่าน้องชายของคุณไว้จนสุดความสามารถ แต่น่ากลัวว่าผมจะต้องกลับไปเอาเครื่องมือเครื่องใช้ที่บ้าน เห็นจะต้องให้น้ำเกลือ พาผมขึ้นไปเถอะครับ”	
9	อพยพ 2 (กลับ กาญจนบุรี)	การอพยพไปกาญจนบุรีคือการเริ่มต้นใหม่ การเก็บสะสมเสบียงเพื่อใช้สำหรับการรบในคราวถัดไป	“วันพุธที่จะถึงนี้กองโจรเข็ดดำของเราถืออพยพไปกาญจนบุรี”	เล่ม 1 หน้า 377
10	ผู้หญิง 1 (มาเรีย)	ในนวนิยายชุดนี้ผู้เขียนได้ใส่ตัวละครผู้หญิงที่เป็นตัวละครหลักไว้เพียงคนเดียว ซึ่งบรรยายถึงรูปพรรณที่คล้ายฝรั่งผสมกับความห้าวหาญของเธอในการถือปืน	“ใบหน้าของหล่อนคล้ายกับลูกครึ่ง นัยน์ตาคมวาว ท่าทางเหมือนกับนางเสือดาว ที่กำลังได้รับความตื่นเต้นตกใจ หล่อนเป็นที่สะคราวตาคนหนึ่ง” “แต่งกายด้วยชุดดำล้วน สวมกางเกงขาวและสวมท้อปู้ตสั้น ครึ่งน่อง สวมเชิ้ตแพรแขนยาวสีดำ มีอาวุธคู่กายใช้เอ็มเทรี”	เล่ม 1 หน้า 380-381
11	ทำดวล 3 (เสืออัน)	การบรรยายแสดงให้เห็นถึงจิตวิญญาณของการทำดวล ธรรมเนียมของการทำดวล คือมักจะต้องยอมรับชะตากรรมและผลของตนเอง ห้ามผูกพยาบาทจองเวรซึ่งกันและกัน	“กันพร้อมแล้วเสืออัน โอลิให้กันด้วยนะ ถ้าหากว่าแกเปลี่ยงพล้ำ ถูกกันฆ่าตาย” “ก็ถ้าเผื่อแกเป็นฝ่ายปราชัยกันล่ะ” “กันก็คงโอลิให้แกเช่นเดียวกัน”	เล่ม 1 หน้า 436-437

12	ช่วยเหลือ 3 (สมุนเสีย อื่น)	ธรรมเนียมปฏิบัติของเสียยังคงเป็นการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหา หรือผู้ที่ในสถานะที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ อย่างเช่น บรรดาพวกลูกสมุนของเสียอื่น กับการให้ความคุ้มครองและปกครองพวกเขา ในฐานะขุนโจรคนใหม่	“กันยินดีต้อนรับแกล และพรรคพวกของแกทั้งหมดนี้เป็นบริวารของกันต่อไป ซึ่งกันกับเสือด่าขอให้คำมั่นสัญญาว่า เราจะปกครองพวกแกด้วยความเป็นธรรม เราจะรักใคร่พวกแกทุกคนเหมือนเข็ดด่าเหล่านี้ แต่พวกแกต้องทำพิธีให้สัตย์ปฏิญาณสาบานตัวเสียก่อน ตามระเบียบของกองโจรเข็ดด่า เท่าที่เคยปฏิบัติกันมานานแล้ว ขอให้ช่วยกันนำศพของเสือด่าเข้ามาในค่าย อีกสักครู่กันจะนำเข็ดด่า ทั้งหมดเข้าค่ายของแก และกันยินดีจะจัดพิธีฝังศพเสือด่านายของพวกแกให้สมเกียรติของเขา”	เล่ม 1 หน้า 446
13	ภารกิจที่ 3 (ปล้นเสีย เพ็ง)	การบรรยายยังคงใช้คุณลักษณะของความเป็นชาติเสือในการเข้าช่วยคนที่ถูกรังแกหรือข่มเหงจากคนที่มีอำนาจมากกว่า	“โปรดสงสารฉัน” “เอกสารตู้เซพนี้ล้วนแต่เป็นสัญญาเงินกู้ สัญญาจ้างนองที่ดิน บ้านเรือนทั้งนั้น โปรดอย่าเอาไปเลยจ๊ะ” “ดิฉันเสียใจเหลือเกินค่ะ พี่ไปสั่งว่าเอกสารนี้แหละจะช่วยให้คนจนที่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของคุณ คลายความเดือดร้อน ได้รับการปลดเปลื้องหนี้สินเป็นไทแก่ตัวเอง ดิฉันจำต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพี่ไปค่ะ”	เล่ม 1 หน้า 470

14	ภารกิจที่ 4 (ปล้นบ้าน เสียกิมเพ็ง)	หลังจากที่เสื่อใบ เสื่อดำ และ บริวารเดินทางมุ่งตรงไปยังด่าน เจดีย์สามองค์ การเปิดตัวของ เสื่อใบและเสื่อดำ ในการให้ ความช่วยเหลือ โดยการ เตรียมการปล้นเสียบึงของ เสียกิมเพ็ง	“พี่น้องโวย! เราสองคนคือเสื่อใบ และเสื่อดำยินดีเป็นมิตรกับพวก แกทุก ๆ คน ฉะนั้นกันยินดีเปิดฟรี บาร์เพื่อแสดงไมตรีจิตของกัน ใคร จะกินเหล้า กินอาหารเชิญสั่งมา ตามความพอใจ กันรวยไฮโลถึงพัน ห้าร้อยบาท กินกันให้เต็มที่ไม่ต้อง เกรงใจ และขอให้คิดว่าเป็น กันเอง”	เล่ม 2 หน้า 502
15	ต่อสู้ 1 (เสื่อ จิตร)	ความทรยศหรือความกำแหง ของเสื่อจิตร เป็นสิ่งที่ผิดวิสัย ของความเป็นเสื่อ ดังนั้นจึงทำให้ เกิดการปะทะต่อสู้ขึ้น	“เสื่อจิตร บอกกันหน่อยเถอะวะ อะไรทำให้แกคิดการกำเริบเสิบ สานเช่นนี้” “แกกำแหงมากเกินไปจิตร เสีย แรงที่กันกับพี่ไบก์ใครไว้วางใจ ไม่ น่าจะคิดทรยศต่อเราเลย”	เล่ม 2 หน้า 541
16	ทำดวล 4 (เสื่อจิตร)	เมื่อเล่าถึงสถานการณ์ต่อมาคือ ยังคงความเป็นวิถีคาบอยใน การเปิดโอกาสให้ศัตรูเข้าสู่ตัวต่อ ตัวเป็นการเสี่ยงโชคระหว่าง ตนเองและเสื่อคู่อริตามธรรมเนียม นิยม	“อ้ายเพื่อนยาก คนอย่างกันมี ความเป็นลูกผู้ชายใจนักเลงพอ กันยินดีเปิดโอกาสให้ศัตรูของกัน เสมอ แก่ต้องการยิงกับกันเพื่อเป็น การเสี่ยงโชคชะตาของแกใช้ไหม”	เล่ม 2 หน้า 548
17	ต่อสู้ 2 (ปะทะกับ ตำรวจ)	การปะทะเข้ากับตำรวจยังคงใช้ แนวเรื่องแบบการทำสงคราม และการต่อสู้ เข้ามาอธิบายใน ส่วนของสถานการณ์ตรงนี้	“เราได้ดำเนินการรบบถูกต้องตาม แผนการของเราทุกประการ ขอให้ คุณเชื่อเถอะว่า อย่างข้าพวงนี้เย็น ผมจะให้ตำรวจทุกคนวางอาวุธ ยอมจำนนแก่เราโดยไม่มีเงื่อนไข”	เล่ม 2 หน้า 608
18	ต่อสู้ 3 (ปะทะกับ ตำรวจ)	การเข้าต่อสู้ในการบรรยายของ ผู้เขียนยังคงเขียนให้เห็นถึงความ เจนจัดในระบบการต่อสู้ การวาง แนวทางการสู้รบของเสื่อใน ยุทธวิธีทางการทหารกับตำรวจ	“กองโจรเข็ดดำมีจำนวนพลรบ มากกว่า และเข็ดดำทุกคนมีอาวุธ ปืนกลมือประจำตัว มีเครื่องยิง ระเบิด ปืนกลหนังเบาแบบทันสมัย สมุนเข็ดดำได้รับการฝึกหัดในวิชา ยุทธวิธีไม่เว้นวัน มีการฝึกซ้อม	เล่ม 2 หน้า 629

			ประลองยุทธ์กันเสมอและจัดเจน ในภูมิประเทศ”	
19	ต่อสู้ 4 (ร.ต.ต. มนตรี)	การสร้างสถานการณ์ให้เสียคำ ต่อต่อสู้กับลูกบุญธรรมซึ่งเป็น ตำรวจ ในสถานการณ์นี้มีการ บรรยายแนวเรื่องไปในแนวชีวิต ที่ทำให้เห็นถึงอุปสรรคระหว่าง สองฝ่าย	“หน้าที่ของเราทรอกพ่อ ที่ทำให้ เราเป็นศัตรูกัน” “จงเห็นใจมนตรีเถิดคุณ อย่าไป นึกน้อยเนื้อต่ำใจอะไรเลย มนตรี อ้ายหลานแก้วของผมเป็นตำรวจที่ ดีที่สุดคุณควรจะยกย่องความดี ของลูกที่เคร่งครัดในหน้าที่ ราชการของเขา”	เล่ม 2 หน้า 675
20	อพยพ 3 (พม่า)	การสร้างสถานการณ์ให้งดการ อพยพเข้าสู่พม่า เนื่องจาก ปัญหาการเมืองและคอมมิวนิสต์ ในพม่า อาจทำให้เกิดอันตราย ต่อพวกพ้องได้	“ผมคิดว่า มันคงเป็นนิคมอะไรสัก อย่างหนึ่งเป็นแน่เขี้ยวครบทีไบ แต่เมื่อก่อนนี้บริเวณแถบนั้นไม่ ปรากฏว่ามีบ้านคนเลย” “คุณดูให้ดีนี่องชาย หมู่บ้านและ สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ผิดแปลกกว่า นิคมกสิกรรมทั้งหลาย มันควรจะเป็น โรงทหารหรือค่ายโจรมากกว่า”	เล่ม 2 หน้า 693
21	ทำดวล 5 (ท่านนนท สู)	การเขียนสถานการณ์การทำดวล นอกจากจะให้รายละเอียดเรื่อง ปืนและดาบ หากคู่ต่อสู้ไม่พร้อม จำเป็นต้องเหลือเพียงหมัดต่อ หมัด แสดงความยุติธรรมต่อฝ่าย ตรงข้ามในการทำดวล	“ท่านนนทสู ท่านก็ชายชาติคน หนึ่ง ท่านไม่นึกละอายใจบ้างหรือ ที่ท่านเอาเปรียบฉันอย่างนี้ ฉันมือ เปล่าท่านมีมีด ถ้าหากว่าท่านเป็น ลูกผู้ชายแล้ว โยนมีดทิ้งเสียเถิด ท่านกับฉันมาชกกันตัวต่อตัว ถ้า ท่านแพ้ ฉันก็จะนำตัวท่านไปมอบ ให้กับทหารไทย แต่ถ้าฉันพ่าย ท่าน ท่านก็มีโอกาสหลบหนีไปได้”	เล่ม 2 หน้า 765
22	ภารกิจที่ 5	การสร้างสถานการณ์การเข้า ปล้น ด้วยการเตรียมตัวการ ออกแบบการเข้าปล้น ก่อนทำ	“เข็ดดำจะบุกเข้ากาญจนบุรีใน 2 วัน เหยื่อของเราคือ คนมีเงินที่ สร้างความมั่งมีของเขาจากเลือด	เล่ม 2 หน้า 793

	(ปล้นในเวลาเดียวกัน)	ภารกิจ ใช้วิธีการเขียนแนวเรื่องแบบผจญภัยที่ให้ความรู้สึกลึบตื้น	“เมื่อคนจน เราจะปล้นในเวลาเดียวกันโดยแบ่งกำลังออกเป็นหมู่”	
23	ต่อสู้อันตราย (พวกอั้งยี่)	วิธีการต่อสู้ระหว่างกองโจรเจ็ดคำและกลุ่มพวกอั้งยี่ แสดงให้เห็นถึงเรื่องวัฒนธรรมจีนที่ได้เข้ามา เรื่องของการให้ความคุ้มครองและความเป็นอั้งยี่ การไม่ก้าวภายในอาณาบริเวณซึ่งกันและกัน	“ผมเองไม่อยากปะทะกับคุณหรอกครับ แต่เราไม่มีทางเลือกเลย เพราะวิถีทางของเราขัดกันต้องเป็นปรปักษ์ต่อกัน ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องเป็นศัตรูกัน โปรดบอกผมคุณเฟ่งอันที่รัก จะเอาอย่างไรกันจะได้ตกลงกันเสียให้เรียบร้อย”	เล่ม 3 หน้า 967
24	ทำดวล 6 (ดวลดาบกับนายมังกร)	การแสดงเจตจำนงในการหยิบเอาวัฒนธรรมการทำดวลของตะวันตกเข้ามาใช้อย่างต่อเนื่อง แต่เป็นบริบทไทยด้วยการดวลดาบกับนายมังกรแทน	“เก่งมาก คุณระพีพันธ์ ฝีมือดาบของคุณอยู่ในเกณฑ์ดีทีเดียว อ้ายพวกนี้แตกพ่ายไปหมดแล้ว คงไม่กลับมารบกับเราอีก เพราะไม่มีหัวหน้าควบคุมบังคับบัญชา”	เล่ม 3 หน้า 976
25	ทำดวล 7 (ดวลดาบกับเสือดาว)	ยังแสดงเจตจำนงอย่างต่อเนื่องในการหยิบเอาวัฒนธรรมการทำดวลแบบวัฒนธรรมไทยด้วยการใช้ดาบในการดวล	“เก็บดาบขึ้นมาเสียดื้ออ้ายน้องชายกันไม่เอาเปรียบแกหรอก”	เล่ม 3 หน้า 1037
26	ภารกิจที่ 6 (ปล้นนายกิมเส็ง)	การแทรกธรรมเนียมปฏิบัติของขุนโจรในการเข้าแจ้งแก่พ่อค้าหน้าเลือดในการเข้าปล้นให้รู้ล่วงหน้าเสียก่อน ทำให้เห็นถึงมารยาทที่สุภาพบุรุษชนพืงมี	“ผมนำข่าวร้ายมาเรียนให้คุณทราบ คุณกิมเส็งครับ สายลับของเราได้รายงานให้ทราบว่า คืบวันนี้ อ้ายเสียดื้อกับเสียดื้อดำจะพาบริวารเจ็ดคำเข้าปล้นบ้านคุณ” “เสียดื้อดำจะเข้าปล้นบ้านผม”	เล่ม 3 หน้า 1053-1054
27	ช่วยเหลือ 4 (เสียดื้อดำ)	การเข้าการช่วยเหลือจากการจับกุมของเสียดื้อดำที่ได้กักขัง	“ใช้ดีดำทุกคนฟังข้าพเจ้า” “ข้าพเจ้าได้รับรายงานด่วนทางโทรศัพท์จากสมาชิกของเรา แจ้ง	เล่ม 3 หน้า 1093

	บ้านนายกิม เส็ง)	เสือใบไว้ ทำให้บริวารต้องออก ช่วยเหลือ	มาให้ทราบว่าคุณนี่ที่ไปถูกพวก นักเลงคณะหนึ่งจับตัวไปกักขังไว้ที่ บ้านตรอกจันทร์ สะพาน 2 ชีวิต ของพี่ใบกำลังอยู่ในความเป็น ความตาย ฉะนั้นข้าพเจ้ากับเสือ หาญจะนำพวกท่านไปช่วยเหลือพี่ ใบเดี๋ยวนี้”	
28	ต่อสู้อี 6 (เสือผ่อง)	การบรรยายให้เห็นสัจของเสือ ความเด็ดเดี่ยวและกล้าหาญใน การต่อสู้ระหว่างเสือผ่อง	“ยิง-ยิงมันเถอะครับ พี่ดำ ฟาดกับ มันเดี๋ยวนี้แหละ” “อย่า อ้ายน้องชาย ข้าเป็นเสือ ข้า ก็ต้องรักษาจากสัจย์ เมื่อมันจะ มาพบกับเราอีกในวันพรุ่งนี้ เราก็ ต้องฉะกับมันพรุ่งนี้ ไม่ใช่วันนี้ เตรียมตัวไว้รับมือกับมันเถอะอ้าย น้องชาย พรุ่งนี้เที่ยงอาจจะเป็น วาระสุดท้ายของพวกเราก็ได้ กระสุนของเรามีเพียงเล็กน้อย เท่านั้น แต่เราก็จะต่อสู้กับมันจน กระสุนนัดสุดท้าย”	เล่ม 3 หน้า 1153
29	ต่อสู้อี 7 (ปะทะ กับร.ต.ท. เทียนชัย)	การบรรยายเพื่อแสดงความกล้า หาญของการต่อสู้ในเจ้าพนักงาน เพื่อชูความสามารถและความ แข็งแรงแรงไม่ต่างจากเสือร้าย	“น้องชาย คุณกับผมอาจจะได้เห็น แสงอาทิตย์อันอบอุ่นในวันนี้เป็น ครั้งสุดท้ายของชีวิตเรา แต่เราเป็น ชายชาติเสือ ตราบใดที่เรายังมีลม หายใจอยู่ เราก็ต้องสู้จนหมด ลมปราณ ดุซึ่ครับ ระพินทร์ คน ของเรากำลังยื่นหยัดยิงต่อสู้เจ้า พนักงานอย่างกล้าหาญ กระสุน ปืนของเรายังมีอีกมากมายนัก ตำรวจไม่มีทางจะบุกขึ้นมาบนตึก นี้ได้”	เล่ม 3 หน้า 1193

30	ต่อสู้อี 8 (ปะทะกับ ตำรวจ)	การบรรยายให้เห็นถึงวิธีการ หว่านล้อมของกองตำรวจในการ เกลี้ยกล่อมบรรดาบรืวารโจร	“อัยน่องชาย ข้าไม่ขัดขวางเลย ถ้าหากว่าใครรักตัวกลัวตายยอม วางอาวุธออกไปหาตำรวจ ข้ากับ เสื่อดำน่องชายสองคนจะกอดบั้น ตายอยู่ที่ตึกหลังนี้”	เล่ม 3 หน้า 1207
31	ช่วยเหลือ 5 (ลุง)	การบรรยายเพื่อแสดงความมี น้ำใจ เมตตาคู่เพื่อนมนุษย์ที่ถูก ข่มเหงและรังแก ทำหน้าที่เป็นผู้ ผดุงความยุติธรรมกลับคืนสู่คน สามัญธรรมดา หรือชาวบ้าน จากอำนาจรัฐหรือผู้มีอิทธิพล	“หลานชาย ชอบใจเจ้ามากที่เจ้า ได้ช่วยเหลือคนแก่ให้รอดพ้นจาก การถูกข่มเหงรังแก” “ฉันไม่ใช่คนเลงโตหรืออ้นพาล หรือกลุ่ด แต่ฉันเป็นลูกชายคนหนึ่ง เมื่อลุงถูกรังแกต่อหน้าฉัน ฉันก็ทน คูดอยู่ไม่ได้”	เล่ม 3 หน้า 1233
32	ต่อสู้อี 9 (ปะทะกับ ตำรวจ)	การบรรยายในสถานการณ์การ ต่อสู้อีกับตำรวจ ใช้แนวทางของ การบรรยายในแนวเรื่องแบบ สงคราม เพียงแต่การให้ รายละเอียดไม่เท่ากับนวนิยาย ชุดเสื่อใบและเสื่อดำเท่าที่ควร	“ที่จะหนีเอาตัวรอดให้น่องสองคน เสื่อชีวิตจากกระสุนปืนตำรวจอยู่ ที่นี่ไม่ได้เป็นอันขาด ถ้าจะหนีก็ ต้องหนีไปพร้อม ๆ กัน ถ้าสู้อีก็ ยอมตายอยู่ที่นี้ ที่จะให้พี่หนีไป ก่อนนั้น พี่ไม่ยอม”	เล่ม 3 หน้า 1287
33	ต่อสู้อี 10 (เสื่อ ระย้อม)	การชูประเด็นเรื่องของแนวเรื่อง ของการต่อสู้อีให้เห็นอย่าง ต่อเนื่อง	“คนอย่างกูไม่เคยร้องขอชีวิตใคร เลย เข็ญเถอะเพื่อนเข็ญตามสบาย เมื่อมีงไม้มีกละอายผีสงเทวดา โหดเหี้ยมทารุณต่อมนุษย์เช่นนี้”	เล่ม 3 หน้า 1316
34	อพยพ 4 (กลับไป กาญจนบุรี)	การให้ความหมายของอพยพคือ การเริ่มต้นใหม่ที่เกิดขึ้น เพื่อละ ทิ้งเรื่องราวเก่า ๆ นำมาซึ่งความ สงบสุขของบรืวารและตนเอง	“น่องชายของเราเหล่านี้ ได้ลุด เกียรตียอมอ่อนน้อมกับเรา เราไม่ ควรจะทำลายเขาและความสุข ของเขา ถ้าการที่เราจะตั้งหน่วย เข็ดดำขึ้นและจะทำให้ น่อง ๆ เดื่อตเนื่อร้อนใจแล้ว เราก็ควรจะ ไปจากสุพรรณบุรีเถิดระพินทร์พี่	เล่ม 3 หน้า 1349

			ว่าไปอยู่กาญจนบุรีดีกว่า พวกน้อง ๆ จะได้สบายใจ	
35	ต่อสู้อยู่ 11 (ปะทะกับ ตำรวจ เสือดำ โดนยิงตาย)	ท้ายที่สุดเสือดำพลาดท่าถูก ตำรวจยิงเสียชีวิต ทำให้จบเรื่องราวของเสือใบแต่เพียงเท่านี้ ซึ่งคนละเรื่องกับเรื่องจริงที่เกิดขึ้น	“แม่นพอใช้น้องชาย เราสังหาร นายตำรวจได้ 3 คนละนะ อย่างน้อยเราจะต้องฆ่านายตำรวจได้อีก 1 คน ก่อนที่เราจะถูกยิงตาย” “ครบถูกแล้ว ชีวิตต่อชีวิต เลือดต่อเลือด ชีวิตของเราไม่มีค่าอะไร เมื่อแลกกับชีวิตของนายร้อย ตำรวจได้คนหนึ่งเราก็มึนใจแล้ว”	เล่ม 4 หน้า 1450
36	อวสาน (เสือใบยิงตัวเองตาย)	ตอนจบผู้เขียนตัดสินใจให้เสือใบยิงตัวตาย เพื่อหนีการจับกุม จะเห็นได้ว่าเสือใบรักเกียรติและศักดิ์ศรีของเขามาก มากเสียเกินกว่าจะเสียเกียรติเหล่านั้นให้ ตำรวจจับกุมและเข้าตารางได้	“เสือใบแกลเป็นเสือร้ายที่กัณยอม ยกย่องบูชาความเก่งกาจและน้ำใจอันเด็ดเดี่ยวของแกไม่มีเจ้าพนักงานคนใดปราบแกได้ เพราะแกได้ชิงสังหารตัวของแกเองเสีย ก่อนที่จะตกเป็นเหยื่อกระสุนของเราไปสู่ที่ขอบเกาะเพื่อน	เล่ม 4 หน้า 1640

ตารางที่ 4. 4 ตารางการเขียนวิเคราะห์นวนิยายชุด “ดาวโจร” ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalongkorn University

สถานการณ์อพยพที่มีจำนวนลดลงมาเหลือเป็นจำนวน 6 ครั้ง สถานการณ์ทำดวลจำนวน 4 ครั้ง ท้ายสุดสถานการณ์ที่มีจำนวนน้อยสุดเท่ากันคือพบ 2 ครั้ง ได้แก่ การเปิด-การอวสาน การเข้าคุก-แหกคุก การช่วยเหลือและสถานการณ์อื่น ๆ จะเห็นว่าการเรียงลำดับและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยายเสือใบกับเสือดำการเรียงลำดับและจำนวนที่พบในแต่ละสถานการณ์ มากน้อยแตกต่างกันออกไป จากจำนวนสถานการณ์ที่มากแสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นของโครงเรื่องในนวนิยายชุดนั้น

จากตาราง 4.4 พบว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีทั้งหมด 36 สถานการณ์ (นวนิยายชุด ดาวโจร ฉบับผดุงศึกษา ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ จำนวน 4 เล่ม) มีสถานการณ์ที่เป็นสถานการณ์ต่อสู้มากที่สุดเป็นจำนวน 11 ครั้ง ตามมาด้วยสถานการณ์การทำดวล ผู้หญิง ในจำนวนที่เท่ากันคือ 7 ครั้ง ถัดมาสถานการณ์การกบฏและอพยพกับจำนวนที่เท่ากันคือ 6 ครั้ง สถานการณ์ช่วยเหลือจำนวน 5 ครั้ง

และสถานการณ์อพยพ 4 ครั้ง ต่อมาคือสถานการณ์แหกคุก 1 ครั้ง (ต่อจากสถานการณ์เข้าคุกในตอนท้ายของนวนิยายชุดเสือด่า) และสถานการณ์เปิดเรื่องแบบแนะนำตัวละครไม่ปรากฏ นอกจากนั้นยังมีสถานการณ์ผู้หญิงอีก 1 ครั้ง จะเห็นว่าการเรียงลำดับและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยายชุดดาวโจร มีความแตกต่างในนวนิยายทั้งสองชุดอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในสถานการณ์จำนวน 1 ครั้งอย่าง สถานการณ์แหกคุกแทนการเปิดเรื่องและสถานการณ์อวสานของทั้งสองตัวละคร

เมื่อแจกแจงโครงสร้างสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะพบว่า มีการสร้างสถานการณ์ซ้ำ ๆ (มีความถี่) ในการสร้างแนวเรื่องแบบนี้ กลายเป็นรูปแบบที่มักปรากฏขึ้นในนวนิยายที่มีเนื้อหาแนวเรื่องแบบขุนโจร โดยผู้วิจัย จะขอแจกแจงออกเป็นดังนี้

1. สถานการณ์เปิดและอวสานตัวละคร ได้แก่

1.1 สถานการณ์เปิดตัวตัวละคร

ในสถานการณ์นี้ เมื่อวิเคราะห์ถึงการสร้างตัวละครของเสือใบและเสือด่า จะพบว่าการสร้างสถานการณ์การเล่าเปิดตัวที่แตกต่างกันออกไป โดยเสือใบจะให้ความรู้สึกถึงความเคลือบแคลงใจสงสัยในตัวละครของเสือใบว่าจะโผล่ออกมาตอนไหน หรือคนนี้เป็นตัวละครขุนโจรจริงหรือไม่ ต่างกับสถานการณ์ของเสือด่าที่เปิดตัวด้วยความเป็นโจร และต่อเนื่องอารมณ์ด้วยความโกรธแค้นจากเพื่อนเสืออย่าง “เสือด่าและบริวาร” ที่ลอบทำร้ายครอบครัว ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือใบ เสือด่าและดาวโจรต่อไปนี้

หมายเหตุ หมายเลข (1) แทนบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือใบ

หมายเลข (2) แทนบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือด่า

หมายเลข (3) แทนบทสนทนาจากนวนิยายชุดดาวโจร

(1) “เขาไม่พูดอะไรอีก จูรู้รู้สึกว่าคุณพูดของเขาแสดงว่าเขาเป็นบุญหนักศักดิ์ใหญ่คนหนึ่ง เขาอาจจะเป็นนายตำรวจนอกเครื่องแบบ นายอำเภอ หรือนายทหารแห่งค่ายพระนารายณ์” – เสือใบ เล่ม 1 ตอน เสือพบสิงห์ หน้า 10

(2) “ด่ากลับมาเยี่ยมบ้านของเขา เพื่อนำเงินมาให้พ่อใช้ แต่ที่เขาต้องลอบมาบ้านในเวลาวิกาลเช่นนี้ ก็เพราะหนุ่มฉกรรจ์ร่างใหญ่ผู้นี้เป็นขุนโจรนามกระเดื่องไปทั่วสุพรรณบุรี, กาญจนบุรี, ราชบุรี ตลอดจนนครปฐม...” – เสือด่า เล่ม 1 ตอน จดหมายจากเสือด่า หน้า 5

(3) “ดาวร้ายทั้งสองได้โคจรมาพบกันแล้ว ดาวสองดวงนี้เป็นดาวโจร ที่มีรัศมีรุ่งโรจน์ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันเท่าใดนัก ชื่อเสียงของเสือใบและเสือดำระบือทั่วทั้งลัทธิศ และต่างก็เป็นโจรที่มีศีลธรรมและคุณธรรม มีน้ำใจเป็นลูกผู้ชายสมกับที่เป็นชายชาติเสือ” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 57

จะเห็นได้ว่า นวนิยายชุดเสือใบ (1) หญิงสาวสงสัยในบุคลิกลักษณะท่าทางของผู้ชายที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ผิดกับการเปิดตัวของเสือดำ (2) ที่ปูความเป็นมาของตัวละครอยู่แล้ว ในขณะที่นวนิยายชุดดาวโจร เปิดตัวด้วยสถานการณ์ต่อจากตอนอวสานในนวนิยายชุดเสือดำ แต่การนำตัวละครทั้งสองมาโคจรเจอกัน เป็นลำดับสถานการณ์ที่หลังจากการดำเนินต่อจากนวนิยายชุดก่อน (นวนิยายชุดเสือดำ)

1.2 สถานการณ์อวสานตัวละคร

ในสถานการณ์อวสานของแต่ละชุดในนวนิยายจะเห็นได้ว่าตัวละครเสือดำถูกกฎหมายเข้าเล่นงานในตอนท้าย เพื่อรับโทษและความผิดที่ตนเองก่อไว้ จากนวนิยายชุดเสือดำ แต่เมื่อเป็นนวนิยายชุดดาวโจร กลับถูกตำรวจสังหารได้อย่างง่ายดาย เช่นเดียวกับเสือใบที่เลือกจบชีวิตของตนเองด้วยการอัตวินิบาตกรรมแทนการจับกุมโดยเงื้อมมือตำรวจ ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำและดาวโจรต่อไปนี้

(1) ข้อจำกัดการเข้าถึงเนื้อหาในนวนิยายชุดนี้ (นวนิยายชุดเสือใบ)

(2) “เสียงกุกกักที่ลั่นดังกรีก บอกให้ระพิณทร์ ทราบดีว่าอิสรภาพและความเป็นโจรของเขาได้สิ้นสุดลงแล้ว เสือดำขุนโจรผู้มีอิทธิพลใหญ่ยิ่ง เหนือแผ่นดินสุพรรณบุรีและกาญจนบุรีตกอยู่ในเงื้อมมือของเจ้าพนักงานแล้ว”

“เท่าที่ศาลชั้นต้นได้พิพากษาประหารชีวิตจำเลยนั้นเห็นชอบแล้ว แต่จำเลยได้รับสารภาพทุกประการและจำเลยได้ยอมมอบตัวให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจแต่โดยดี จึงเห็นสมควรที่จะให้ความปรานีลดหย่อนผ่อนโทษจำเลยบ้าง คณะกรรมการศาลฎีกา จึงพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไว้ตลอดชีวิต” – เสือดำ เล่ม 5 หน้า 2226, 2232 และ 2234 ตอน อวสานจอมโจร

(3) “กระสุนถูกร่างของเจ้าพ่อกาญจนบุรีทะลุปรุปรุนไปหมด เสือดำฟูบอยอยู่กับก้อนหินก้อนหนึ่งลื่นใจตายทันที” – ดาวโจร เล่ม 4 หน้า 1489

“เสือใบ แกเป็นเสือร้ายที่ก้นยอมยกย่องบูชาความเก่งกาจและน้ำใจอันเด็ดเดี่ยวของแก ไม่มีเจ้าพนักงานคนใดปราบแกได้ เพราะแกได้ชิงสังหารตัวของแกเองเสียก่อนที่จะตกเป็นเหยื่อกระสุนปืนของเรา ไปสู่ที่ขอบเกาะเพื่อน” – ดาวโจร เล่ม 4 หน้า 1640

จะเห็นได้ว่า ตอนท้ายเล่มของนวนิยายชุดดาวโจร ตำรวจยกย่องบูชาความเก่งกาจของขุนโจรที่เป็นบุคคลที่ไม่สามารถจับกุมได้ แม้ว่าในเนื้อหาของนวนิยายชุดเสือใบ จะเห็นความสามารถในวิธีการต่อสู้ การหลีกหนีของเสือใบได้อย่างชาญฉลาดเสมอ แต่ในตอนท้ายนวนิยายชุดดาวโจร เสือใบถูกต้อนจนมุม และได้รับบาดเจ็บจากการปะทะกันกับตำรวจ จนกระทั่งอยู่ในกระท่อมและตัดสินใจปลิดชีวิตตนเอง ถ้าวิเคราะห์การดำเนินเรื่องจะเห็นว่า ในทุก ๆ ครั้ง แม้ว่าเสือใบจะถูกต้อนจนมุม แต่ก็ไม่เคยคิดที่จะปลิดชีวิตเหมือนในนวนิยายชุดดาวโจรเลย แม้ว่าจะโดนจับเข้าคุก เขาก็สามารถหลบหนีออกจากคุกได้ทุกครั้ง ในครั้งนี้การแสดงออกของเสือใบทำให้เห็นว่าหมดหนทางรอดอย่างแท้จริงในการหลบหนี จึงตัดสินใจอัตวินิบาตกรรมในที่สุด เป็นการนำเสนอแก่นแนวคิดวิถีของโจรผู้ร้ายในตอนจบ

จากบทสนทนาในนวนิยายทั้ง 3 ชุด สามารถนำมาแจกแจงเปรียบเทียบให้เห็นถึงการเปิดตัวละครและการอวสานตัวละคร ได้ดังนี้

สถานการณ์	ตัวละคร		
	เสือใบ	เสือดำ	ดาวโจร
การเปิดตัว	- เปิดตัวนรลโดยสารประจำทาง ด้วยความเป็นมิตร	- เปิดตัวว่าเป็นโจร ตั้งแต่แรกอยู่แล้ว จากความโกรธเกรี้ยว จากการโดนบุกหลอบสังหารของอดีตเพื่อนเสือ	- ไม่มีภาพการเปิดตัว เหมือนภาพของนวนิยายชุดเสือใบและเสือดำ เริ่มต้นจากการเล่าเรื่องตามแต่ละสถานการณ์
อวสาน	- ข้อจำกัดของการเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่ครบถ้วน	- จบลงด้วยการรับโทษตามกฎหมาย (จำคุกตลอดชีวิต)	- การจบชีวิตของเสือดำที่พ่ายต่อกระสุนตำรวจ และการจบชีวิตเสือใบด้วยการรักษาเกียรติของเสือ

ตารางที่ 4. 5 ตารางการเปรียบเทียบสถานการณ์การเปิดตัว ในนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำ และดาวโจร

2. สถานการณ์อื่น ๆ

สถานการณ์อื่น ๆ ที่ปรากฏ พบว่ามีโครงสร้างของการเล่าเนื้อเรื่องไว้ หลายแบบด้วยกัน ซึ่งมิได้มีการเรียงลำดับของสถานการณ์ที่เหมือนกันโดยสมบูรณ์ แต่บางสถานการณ์อาจจะเรียงลำดับซ้ำ

ด้วยความเป็นไปได้ของเนื้อเรื่อง ความสมเหตุสมผลของตัวละครและโครงเรื่อง แต่โดยรวมแล้ว สถานการณ์ต่าง ๆ ที่พบในโครงสร้างการเล่าเรื่องแบบนี้มักจะได้รับอิทธิพลและแนวเรื่องมาจากแนวต่าง ๆ ด้วยกัน เช่น

2.1 สถานการณ์เข้าคุก กับ สถานการณ์แหกคุก

ในสองสถานการณ์นี้ผู้เขียนได้สร้างสถานการณ์ที่ต่อเนื่องกัน โดยเริ่มจาก สถานการณ์การเข้าคุกก่อน เพื่อแสดงให้เห็นถึงอำนาจทางกฎหมายที่ยังคงสามารถใช้เป็นบรรทัดฐานของสังคมได้ในปัจจุบัน แต่ในสถานการณ์ถัดมาผู้เขียนได้สร้างสถานการณ์การแหกคุก เพื่อชูความเก่งกาจและสามารถ ความมีไหวพริบรวมทั้งความจงรักภักดีของบริวารที่คอยช่วยเหลือและให้การสนับสนุนแก่ตัวขุนโจร ซึ่งพบว่าทั้งสองเรื่องอย่างเสือใบและเสือดำ มีการผูกติดของสองสถานการณ์เข้าไว้ด้วยกัน ต่างจากนวนิยายชุดดาวโจร ที่แสดงให้เห็นด้วยวิธีการเปิดเรื่องขึ้นมาด้วยการแหกคุก ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำและดาวโจรต่อไปนี้

(1) “คุณประทับ คุณตัมผมเสียดูกระครับ ความเมตตาปราณีของผมทำให้ผมตกเป็นเหยื่อของคุณ แต่ว่าคนอย่างอ้ายใบ-ฮะ-ฮะ ผมไม่เคยไว้ชีวิตคนที่หักหลังผม คอยดู ถ้ากำแพงคุณไม่นับพอ อ้ายใบจะแหกคุกมาฆ่าคุณเลย” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 58 ตอน เสือติดจัน

“อิสรภาพกลับคืนมาเป็นของเขา รถจักรยานสามล้อคันหนึ่งพาตำรวจปลอมไปตามถนนมหาชัย ทิ้งความโกลาหลอลหม่านภายในเรือนจำไว้เบื้องหลัง อยากรู้ก็ตาม เสือใบยอมรับสารภาพว่า เขาได้รับความตื่นเต้นมากที่สุดในชีวิตของเขา” – เสือ เล่ม 1 หน้า 77 ตอน เสือหลายคุก

(2) “กันขอรับรองด้วยเกียรติยศ トラบใดที่แกยังอยู่ในความควบคุมของกัน ถ้าหากว่าใครซ้อมแกละก็เป็นได้รับมือกับกัน กันเป็นนายตำรวจที่เกลียดระบบการซ้อมและยิงยิงอย่างที่สุด เพราะมันเป็นการแสดงน้ำใจทารุณโหดเหี้ยมเหมือนสัตว์ป่า” – เสือดำ เล่ม 2 หน้า 601 ตอน จนมุม

“ในที่สุด ขุนโจรก็ตัดสินใจเด็ดขาด ถือโอกาสที่ทุกคนกำลังฟังคำพิพากษาของศาล ปลดกุญแจมือที่สวมข้อมือข้างซ้ายออก และผลุดลุกขึ้นอย่างรวดเร็วฉับพลัน” – เสือดำ เล่ม 2 หน้า 661 ตอน ขุนโจรปาฏิหาริย์

(3) “เสียงกุญแจมือที่ลั่นดังกรีก บอกให้ระพิณทร์ トラบตีว่าอิสรภาพและความเป็นโจรของเขาได้สิ้นสุดลงแล้ว” – เสือดำ เล่ม 5 หน้า 2226 ตอน อวสานจอมโจร

“อายน้องชาย ถ้าแกยังไม่อยากตายละก็ไขกุญแจประตูช่องเหล็กออกเดี๋ยวนี้”

“เจ้าหน้าที่ผู้รักษาประตูตัวสั้นนั่งงก รีบปฏิบัติตามคำสั่งของเสือดำทันที ปลอดภัยจนออกมา ออกไขประตูให้ขุนโจรโซ่เส้นใหญ่ถูกดึงออกแล้ว”

“ด้วยสัญชาตญาณอันว่องไวของเขาจอมโจรพาตัววิ่งออกไปพ้นประตูชั้นนอกได้แล้ว” - ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 16-17

จากสถานการณ์ในนวนิยายทั้ง 3 ชุด เห็นถึงความสามารถในการหลบหนีออกจากคุกได้อยู่เสมอ และพบความต่อเนื่องกันระหว่างสถานการณ์เข้าคุกและแหกคุก แต่หากเมื่อพิจารณานวนิยายชุดดาวโจร จะพบความต่อเนื่องจากตอนจบของนวนิยายชุดเสือดำ ที่ถูกปูให้เสือดำรับโทษในเรือนจำ และถูกบรรยายต่อมาในลักษณะเป็นเนื้อเรื่องที่ต่อกันจากนวนิยายชุดเสือดำ

2.2 สถานการณ์ช่วยเหลือ

ในสถานการณ์นี้ ผู้เขียนได้บรรยายคุณลักษณะด้านคุณธรรมความดีของตัวละครขุนโจร เพื่อคงความเป็นตัวละครเอกที่จะต้องปรากฏในเรื่อง เป็นการชูความหมายบวกของความเป็นบุรุษขุนโจรตามความหมายใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิม ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือดำ เสือดำและดาวโจรต่อไปนี้

(1) “ผมทราบดีเสียว่าพี่ไปมีความกรุณาแก่คนจนและคนมั่งมีที่หากินในทางสุจริต แต่ที่ว่าพี่มามาหาก็คือเพราะบิดาของผมจะถูกอายเสียเลาะเข้าปล้นเราครับ” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 406 ตอน อภินิหารเสือดำ

(2) “ถ้าเช่นนั้นข้าจะไปช่วยเพื่อนเสือดำของข้าเดี๋ยวนี้ อย่างไรก็ตามถึงแม้มหศวรเจตนาร้ายต่อข้าและพวกเรา แต่ครั้งหนึ่งมหศวรก็เคยช่วยชีวิตข้ามาแล้ว บุญคุณอันใหญ่หลวงของเขาข้าไม่เคยลืมไม่เช่นนั้นข้าก็คงเลื่อมมหศวรทิ้งเสียแล้วเพราะข้ามีโอกาสหลายครั้งข้าก็ไม่ทำ...” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 121 ตอน มหศวร

(3) “กันยินดีตอนรับแก และพรรคพวกของแกทั้งหมดนี้เป็นบริวารของกันต่อไป ซึ่งกันกับเสือดำขอให้คำมั่นสัญญาว่า เราจะปกครองพวกแกด้วยความเป็นธรรม เราจะรักใคร่พวกแกทุกคนเหมือนกับเข็ดดำเหล่านี้ แต่พวกแกจะต้องทำพิธีให้สัตย์ปฏิญาณสาบานตัวเสียก่อน ตามระเบียบของกองโจรเข็ดดำ” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 446

การแสดงความหมายตามคุณลักษณะของเสือดำและเสือดำ จากบทสนทนาพบว่าดำรงซึ่งความคุณธรรม ความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้ที่ต่อยกว่าเสมอ และคงคุณลักษณะของความเป็นชายชาติเสือดำ

ทั้งเรื่องบุญคุณต้องทดแทน และการทำพิธีสัจย์ปฏิญาณสาบานตน เหมือนกับคุณลักษณะตามความหมายของ “เสื่อ” ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ (รัชกาลที่ 6) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “เสื่อป่า” ที่มีการแสดงพิธีถวายคำปฏิญาณของความเป็นเสื่อป่าด้วยเช่นกัน

2.3 สถานการณ์ทำควล แบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

2.3.1 ควลปิ่น

การควลปิ่นแบบตะวันตกควบอยที่เล่าภาพตัวต่อตัวทั้งโครงสร้าง ตั้งแต่ยื่นหันหลังชนกันและนับเลขพร้อมกันก่อนจะหันมายิงสวนอีกฝ่าย ซึ่งได้รับลักษณะมาจากตะวันตกควบอยอย่างแท้จริง ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสื่อใบ เสื่อดำและดาวโจรต่อไปนี้

(1) “พี่ไปกับผู้กองจะต้องยื่นหันหลังห่างจากกันในระยะประมาณสิบก้าว ส่วนปิ่นพวกจะต้องวางไว้ที่เท้า และคอยฟังผมนับหนึ่งสองสาม ผู้กองจะต้องใช้ความว่องไวฉับพลัน ก้มลงหยิบปิ่นและหันมายิงกัน ที่ให้กระสุนคนละสองนัดเพราะป้องกันการผิดพลาด หรือบังเอิญกระสุนเกิดด้านขึ้น เข้าใจดีแล้วไม่ใช่หรือครับ” – เสื่อใบ เล่ม 3 หน้า 1116 ตอน ควลด้วยปิ่น

(2) “กูนี่แหละคือเสื่อดำผู้ใหญ่อิ่ง และนี่คือเลื่อมเพชรเพื่อนรักของกู ถ้ามึงเป็นลูกผู้ชายและเสื่อร้ายจริง ๆ แล้ว มึงจะต้องรักษาคำพูดที่มึงได้พูดกับกูเมื่อครูนี่มา – อ้ายหยด ยิ่งกับกูตัวต่อตัวด้วยปิ่นพวกกูต้องการหลบเหลี่ยมมึงละ กูนี่แหละเฮ้ย! เจ้าพ่อสุพรรณบุรี” – เสื่อดำ เล่ม 1 หน้า 149 ตอน เสื่อต่อเสื่อ

(3) “คุณกับผมใช้ปิ่นพวกคนละครบอก และกระสุนคนละนัดอย่างนี้ยุติธรรมไหมครับ คุณเรวัต มือชั้นเราใช้กระสุนคนละนัดก็เห็นจะไม่ผิดพลาด ผมทราบดีว่าคุณยิงปิ่นปกได้แม่นยำที่สุด การควลปิ่นทุกครั้งคู่ต่อสู้ของคุณไม่เคยรอดชีวิตได้เลยแต่ถ้าโชคเป็นของคุณคุณก็อาจจะได้ความปราชัยเป็นครั้งแรก ตกลงอย่างนี้นะครับ” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 58

จะเห็นว่าในการควลปิ่น เป็นการรับวัฒนธรรมควบอยตะวันตกมาอย่างเห็นได้ชัด การหยิบเอาวิธีการต่อสู้แบบควบอยพื้นเมือง ตั้งแต่กฎกติกาการควลปิ่น ที่จะต้องเป็นการสู้แบบตัวต่อตัว การใช้ปิ่นและกระสุนปิ่นเพียงหนึ่งนัด ระยะเวลาของการใช้ปิ่นจากการยื่นหันหลังให้ตัวประชิดกัน แล้วเดินออกจากกันคนละสามก้าวจึงจะทำการควลปิ่น ซึ่งเป็นการแสดงคุณลักษณะของตัวละครตามแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) และปรากฏลักษณะของความยุติธรรมแบบสุภาพบุรุษควบอยอีกด้วย

2.3.2 ดวลดาบ หรือ มีด

ในขณะที่การดวลดาบได้รับภาพมาจากวิถีการใช้ชีวิตแบบไทยโบราณ จะสังเกตเห็นได้จากวรรณคดีไทยพื้นบ้านต่าง ๆ เช่น ขุนช้างขุนแผน ไกรทอง เป็นต้น จากวรรณกรรมไทยเหล่านี้ได้มีการใช้ดาบเป็นอาวุธมาตั้งแต่สมัยโบราณ ผู้เขียนจึงได้เล่าวิธีการดวลดาบ เพื่อให้เห็นมิติที่สมบูรณ์แบบในความสามารถของตัวละครแบบขุนโจร ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสื่อใบเสื่อดำ และดาวโจรต่อไปนี้

(1) “กันต้องการฟันดาบกับแกตัวต่อตัวถ้ากันชนะกันก็ได้รอดพ้นจากการเป็นเชลยของแก แต่ถ้ากันแพ้ก็หมายความว่าแกได้แต่ศพของกันไปเท่านั้น” – เสื่อใบ เล่ม 2 หน้า 646 ตอน ตัวต่อตัว

(2) “เสื่อดำกับเสื่อหรั่งถือมีดกำขบมัน ต่างคุมเชิงนิ่งเฉยอยู่แล้วเจ้าหรั่งก็กระโจนพรวดเข้ามาเงื้อมือขึ้นสุดแขน แขนงสวบลงมาอย่างรวดเร็ว ในเวลาเดียวกับที่เสื่อดำสปริงตัวกระโดดถอยหนี” – เสื่อดำ เล่ม 3 หน้า 1023 ตอน พี่น้องสองเสื่อ

(3) “อ้ายเพื่อนยาก กันอยากจะฟันดาบกับแกเหมือนกัน...”

“ตกลง – เสื่ออันกันไม่ได้ใช้ดาบให้เป็นประโยชน์มานานแล้ว...”

“ดาบฝรั่งสองเล่มนี้ เป็นดาบล้วนตัวของตนเอง มีขนาดเท่า ๆ กันและใช้เหล็กกล้าแบบเดียวกัน แต่เพื่อความยุติธรรม กันให้โอกาสแกได้เลือกดาบก่อน” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 435-436

จากบทสนทนา จะเห็นว่าเปลี่ยนวิธีการจับปืนเป็นมีดหรือดาบ ซึ่งมีดหรือดาบถือว่าเป็นอาวุธฟันแทงของไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณตั้งแต่ช่วงพุทธศตวรรษที่ 11 เป็นต้นมา ใช้สำหรับการรบในระยะประชิดตัว หรือขึ้นตะลุมบอน หรือประจัญบานกันเป็นอาวุธประจำตัวทหาร ซึ่งในการทำการรบสมัยโบราณ ดาบเป็นกำลังสำคัญในการต่อสู้ เห็นได้จากคติความเชื่อเรื่องศาสตราวุธ จากบทบันทึกในวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนตีดาบฟ้าพิน

จะตีดาบ ซ้อม้า หากุมาร

ให้เชี่ยวชาญวิชาได้ผ่าศึก

ถ้าสามสิ่งนี้ได้สมใจนึก

จะอีกทีก็มาอย่างไรก็ไม่กลัว

แสดงความเชื่อเรื่อง “ของดี” คู่กายชายชาติรี ที่จักต้องเสาะหามาเป็นเจ้าของ นอกจากเครื่องรางของขลัง และสัตว์พาหนะ อีกสิ่งที่ขาดไม่ได้ก็คือ “อาวุธ” ซึ่งหมายถึงดาบที่เป็นอาวุธคู่กายขุนแผนที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีเรื่องนี้ด้วย (สถาบันไทยคดีศึกษา, 2554, น.15)

ในนวนิยายชุดเสือดำปรากฏให้เห็นอาวุธ “มีด” มากกว่าดาบ อย่างไรก็ตามนวนิยายชุดเสือใบ ซึ่งลักษณะของมีดจะสั้นและเล็กกว่าดาบ แต่ในขณะที่นวนิยายชุดดาวโจรมีการนำภาพความเป็นตะวันตกมาอธิบาย เห็นได้จากการใช้คำว่า “ดาบฝรั่ง” อธิบายภาพของวีรบุรุษแบบคนนอกกฎหมายที่ไม่สามารถทนต่อการกดขี่ของผู้ปกครองที่เลวร้ายได้ ภาพความเป็นวีรบุรุษแบบตะวันตกผสมกับการใช้อาวุธดาบและคุณลักษณะชายชาติรีแบบไทย

2.3.3 ดวลหมัด

นอกเหนือจากการดวลปืนและดาบ การใช้หมัดแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะของวิถีลูกผู้ชายไทย ความมีน้ำใจนักกีฬาเพื่อแสดงให้เห็นถึงความยุติธรรมของทั้งสองฝ่ายที่เกิดขึ้น ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำและดาวโจรต่อไปนี้

(1) และ (2) ไม่พบการดวลหมัดโดยตัวละครเอกอย่างเสือใบและเสือดำในนวนิยายทั้ง 2 ชุดนี้

(3) “ท่านนั่นทูล ท่านก็ชายชาติคนหนึ่ง ท่านไม่มีกะฮายใจบ้างหรือที่ท่านเอาเปรียบฉันอย่างนี้ ฉันทือเปล่าท่านมีมีด ถ้าหากว่าท่านเป็นลูกผู้ชายแล้ว โยนมีดทิ้งเสียเถิดท่านกับฉันมาชกกันตัวต่อตัว ถ้าท่านแพ้ ฉันทุ้จะนำตัวท่านไปมอบให้กับทหารไทย แต่ถ้าฉันพราฮัยท่าน ท่านก็มีโอกาสหลบหนีไปได้” – ดาวโจร เล่ม 2 หน้า 765

การพรรณนาภาพการดวลนอกจากการดวลปืน มีดและดาบแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่ใช้เป็นอาวุธประจำตัวชายได้ ก็คือพลังกำลังของการออกหมัดที่ปล่อยไปยังคู่ต่อสู้ ซึ่งได้รับมาจากศาสตร์และวิชาการต่อสู้ของไทยแต่โบราณ โดยเริ่มต้นมาจากการฝึก “มวย” ในรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าเสือหรือขุนหลวงสรศักดิ์ ปี พ.ศ. 2245 หรือตำนานนายขนมต้ม (พ.ศ. 2313) เป็นต้น

ซึ่งพบว่าทำให้ภาพการต่อสู้หมัดมวย โดยที่ตัวละครหลักอย่างเสือใบเป็นผู้กระทำถูกพบในนวนิยายชุดดาวโจร ในขณะที่นวนิยายชุดเสือใบและเสือดำ มีการบรรยายภาพของต่อสู้ด้วยหมัดมวย แต่ผู้ที่ทำการออกวิชาหมัดมวยไม่ใช่ตัวละครหลักอย่างเสือใบและเสือดำ เป็นเพียงบริวารที่มีเรื่องชกต่อยทะเลาะวิวาทเท่านั้น

2.4 สถานการณ์ที่เล่าเรื่องผู้หญิง

ในสถานการณ์นี้จะเล่าถึงแนวเรื่องแบบนวนิยายเชิงรัก สังเกตได้จากการบรรยายบทสนทนาต่าง ๆ ที่ปรากฏในเนื้อหา ที่มีการเกี่ยวพาราณี การตัดพ้อ การใช้คำพูดเชิงหยอกล้อ เพื่อให้ตัดกับอารมณ์ของการเล่าเรื่องในแนวเรื่องแบบขุนโจร ไม่ให้มีความรู้สึกบู๊ล้างผลาญจนเกินไป คงความ

อ่อนหวานด้วยการใส่ตัวละครผู้หญิงด้วยเข้ามาทำให้ครบรส ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุด
เสือใบ เสือดำและดาวโจรต่อไปนี้

(1) พิไลวรรณ

“หญิงสาวรูปสะคราญตาคนหนึ่งนั่งคุกเข่าประสานมือน้อยอยู่ระหว่างทรงอก ใบหน้าของ
หล่อนเต็มไปด้วยความงมยากลที่จะหาใครเปรียบเทียบเหมือนพวงแก้มอ้มเอิบ ท่าทางอ่อนช้อย
ตรงกันข้ามกับหัวใจอันแข็งแรงแรงยิ่งกว่าชายชาติตรี”

“พิไลวรรณได้เปิดการปล้นอย่างออกอากในตอนกลางวันแสกๆ ร้านค้าทองที่เยาวราชแห่ง
หนึ่งตกเป็นเหยื่อรายแรก การปล้นอีกเป็นครั้งที่ 2 คราวนี้ปล้นบ้านคหบดีผู้มีชื่อแห่งหนึ่งที่บางกะปิ”
– เสือใบ เล่ม 1 หน้า 102 ตอน จ้าวแม่กาลี

ลดา (เมียเสือเถา)

“หนูชื่อลดาค่ะ” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 341 ตอน นางแมวหน้า

“ลดา – ‘นางแมวหน้า’ มีจิตใจแข็งแรงแรงราวกับชายชาติตรีคนหนึ่ง”

“ค่ะ พี่เถา ดาจะตายอยู่แนบข้างพี่ เพื่อเกียรติประวัติแห่งกองโจรเซ็ดดำของเรา” – เสือ
ใบ เล่ม 2 ตอน หน้า 448 ลาก่อนเสือเถา

บุหร่ง

“แม่สาวตาคนผู้เริ่มมีความสุขแล้ว สดชื่นรื่นเริงเหมือนนกน้อย หล่อนเป็นหญิงสาวที่คง
แก่เรียนคนหนึ่งสำเร็จการศึกษามาจากปีนัง มีนิสัยรักสนุกช่างพูดและหัวเราะบ่อยๆ” – เสือใบ เล่ม 2
หน้า 547 ตอน ปราบโจรมลายู

“ไม่ต้องห่วงหนูหรอกนะคะ ถ้าตำรวจบุกเข้ามาจริงๆ หนูจะยื่นหยัดเคียงคู่พี่ใบ ลูร์กับ
ตำรวจจนวินาทีสุดท้าย หนูไม่กลัวตายหรอกค่ะ ถ้าหนูได้ตายพร้อมกับพี่และนอนตายข้างๆพี่” – เสือ
ใบ เล่ม 2 หน้า 760 ตอน ผจญรัก

ธิดา (แอ๊ด)

“เขาไม่อยากจะเชื่อเลยว่า ผู้หญิงที่ใช้นามตัวเองว่าแอ๊ดจะเป็นหัวหน้าโจรคนะนี่ (มังกร
ดำ)” แอ๊ด น้องสาวร่วมสายโลหิตของเขา – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 957 ตอน มังกรดำ

วัลลภา

“รักของเรา เกิดขึ้นท่ามกลางความตาย เรวัตตา วัลลภาจะร่วมเป็นร่วมตายกับพี่” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1696 ตอน วาระสุดท้ายของค่ายโจร

(2) วนิดา

“วนิดาวิ่งหนีเสียมเหศวรอย่างไม่คิดชีวิต เลือดคำรู้ทันที่ว่าเซลยสาวของเขาคงถูกเสียมเหศวรข่มเหงรังแก เขาปล่อยให้วนิดาวิ่งผ่านหน้าเขาไป และพอเห็นเสียมเหศวรวิ่งติดตามมาเลือดคำก็ปราดออกมาจากที่กำบัง ยกทอมสันขึ้นจ้องเพื่อนทรยศในเวลาเดียวกับบริวารของเลือดคำช่วยกับวนิดาได้” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 215 ตอน ขวัญใจจอมโจร

แฉ่งน้อยและวันเพ็ญ

“แม่สาวงามผู้นี้มีนามว่าแฉ่งน้อยกำลังยืนหิวผอมอยู่ในห้องนอนของหล่อน แฉ่งน้อยผ่านชีวิตสมรสมาแล้ว แต่มีเหตุการณ์บางอย่างทำให้หล่อนกับสามีต้องหย่าร้างกัน หลังจากนั้นหล่อนก็เริ่มเที่ยวเตร่เดินรำและคบเพื่อนจนกระทั่งหล่อนเป็นสาวสังคมคนหนึ่ง หล่อนไม่มีจุดหมายอะไรในอนาคต สิ่งที่หล่อนต้องการคือความสุข แฉ่งน้อยรักการผจญภัยมาก และพอใจที่สุดก็คือชอบเที่ยวตามต่างจังหวัด ดังนั้นจึงสมัครเข้ามาเป็นสายลับของสันติบาลและถูกส่งตัวมาที่นี่ เพื่อสืบสวนหาตำแหน่งแห่งที่ของเลือดคำ”

“ความอิจฉาริษยาเพื่อน ความทึ่งหวง ทำให้วันเพ็ญตัดสินใจเด็ดขาด หล่อนจะไปที่กองตำรวจภูธรเดี๋ยวนี้ เพื่อนำเจ้าหน้าที่ตำรวจมาล้อมจับขุนโจร” – เสือดำ เล่ม 2 หน้า 749 และ 778 ตอน สันติบาลสาว

ทัศนีย์

“...ใบหน้าของหล่อนผุดผ่องอิมเอิบ ปราศจากไฟฟ้าราคี ริมฝีปากจิ้มลิ้มและพวงแก้มแดงระเรื่อ นัยน์ตาคมร่างของหล่อนสูงโปร่ง สายตาที่มองดูเลือดคำเต็มไปด้วยความหวาดกลัวและระคนกับความเยื่อหยิ่ง...” – เสือดำ เล่ม 3 หน้า 946 ตอน เผชิญโจรพม่า

(3) มาเรีย (แต่ัว)

“ใบหน้าของหล่อนคล้ายกับลูกครึ่ง นัยน์ตาคมวาว ท่าทางเหมือนกับนางเสือดาว ที่กำลังได้รับความตื่นเต้นตกใจ หล่อนเป็นที่สะคราวตาคนหนึ่ง” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 380-381

จากบทสนทนาตัวละครผู้หญิงที่พบในนวนิยายชุดเสือใบ จะพบว่าผู้หญิงมีลักษณะห้าวหาญ แบบตัวละครชาย มีความแข็งแกร่งและพร้อมที่จะสู้เคียงบ่าเคียงไหล่ไปกับขุนโจร ในขณะที่ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายชุดเสือดำ จะพบว่ามีความอ่อนช้อย อ่อนหวานและรักตัวกลัวตายมากกว่าผู้หญิงที่พบเจอในนวนิยายชุดเสือใบ

ตรงกันข้ามกับนวนิยายชุดเสือดำ จะมีตัวละครน้อยกว่าคือมีเพียง 4 ตัวละคร ได้แก่ วนิดา นางน้อย วันเพ็ญและทัศนีย์ โดยนวนิยายชุดนี้เน้นเรื่องราวของตัวละครของทัศนีย์เป็นหลัก เห็นได้จากการให้บทสนทนาเป็นช่วงๆ ตั้งแต่การพบเจอกับทัศนีย์ การย้ายและอพยพตามคำร้องขอของทัศนีย์ โดยการดำเนินเรื่องเป็นไปแนวชีวิตน้ำเน่าที่ถูกแม่ภรรยากัดกัน เนื่องจากมีคู่หมั้นอยู่แล้ว เป็นต้น นอกจากนั้นตัวละครผู้หญิงในนวนิยายชุดเสือดำ พบว่าให้คุณลักษณะของตัวละครผู้หญิงที่ดูอ่อนช้อยและมีความเป็นผู้หญิงกว่าเมื่อเทียบกับนวนิยายในชุดเสือใบ

ขณะที่นวนิยายชุดดาวโจร มีเพียงตัวละครหลักที่เป็นผู้หญิงเพียงคนเดียว คือ มาเรีย (แก้ว) การให้คุณลักษณะของตัวละครนี้ มีรูปร่างที่งดงาม ใบหน้าของเธอคล้ายกับลูกครึ่ง นัยน์ตาคม แต่มีอดีตที่ขมขื่นก่อนจะมาเป็นโจร คุณพ่อเป็นนายแพทย์ยอนสัน จากการเสียชีวิตของคุณพ่อทำให้ทรัพย์สินสมบัติตกเป็นของคุณแม่ ซึ่งไปชอบพอรักใคร่กับนักธุรกิจชื่อ นายโชติ ที่เป็นคนไม่ดี ความเจ็บช้ำทำให้แม่ของมาเรียต้องตรอมใจตาย เธอจึงต้องกลายมาเป็นโจร ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายกับตัวละครผู้หญิงในนวนิยายชุดเสือใบที่แสดงถึงความห้าวหาญไม่แพ้เสือหนุ่ม

ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายที่ปรากฏนั้นส่วนใหญ่จะเป็นตัวละครใหม่ ๆ หลังจากที่ตัวละครผู้หญิง (หลัก) เสียชีวิตหรือถูกขูดิบทบาท ตัวละครผู้หญิงถัดมาจะกลายมาเป็นบรรดาเมียใหม่ของเสือใบและเสือดำ จุดนี้ทำให้เห็นเสน่ห์ของตัวละครเอกอย่างเสือใบและเสือดำ ที่ได้รับวัฒนธรรมแบบไทย ๆ จากเรื่องตัวละคร ขุนแผน ความมีเสน่ห์ต่อเพศตรงข้าม การยึดถือเอาหลายเมีย ในแง่ความรักในวรรณคดี เรื่องขุนช้างขุนแผน พบว่าความโลภของตัวละครขุนแผนที่ต้องการได้ตัวนางพิมและนางลาวทองมาอยู่อย่างพร้อมหน้า ผิดไปจากตัวละครแบบขุนโจร ที่ทำให้เห็นถึงความมากเมีย แต่การมากเมียไม่ได้มีในคราวเดียว แต่เป็นจากการจบจากเหตุการณ์ของเมียคนที่ 1 ถึงมีคนที่ 2 เข้ามาแทน

2.5 สถานการณ์อพยพ

ในการอพยพนั้น จะมีความหมายที่ถูกนำมาใช้ด้วยกันอยู่ 2 ความหมาย คือ

2.5.1 อพยพหนีความผิด คือ การย้ายถิ่นที่อยู่จากสถานที่ปัจจุบัน ย้ายไปตามสถานที่ต่าง ๆ ที่มีใช้สถานที่เดิม เพื่อเป็นการหลบหนีจากข้อกฎหมายจากที่ตนเองได้กระทำความผิด

ไว้ เช่น การฆ่านายตำรวจสันติบาล เป็นต้น ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำและดาวโจรต่อไปนี้

(1) “ทางการตำรวจเชื่อว่าเสือใบคงเดินทางเข้ากรุงเทพฯ แต่ระหว่างนี้อาจจะหลบซ่อนตัวอยู่ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง”

“ความคาดคะเนของตำรวจมีส่วนถูกต้อง เสือใบกับบุหรงและนายโจรทั้งสอง ได้ใช้เวลา 2 สัปดาห์ หลบซ่อนตัวอยู่ที่ป่าตानीและสงขลา หลังจากนั้นเดินทางขึ้นมานครศรีธรรมราชและเรื่อยมาชุมพร” – เสือใบ เล่ม 2 หน้า 785 ตอน เสือติดกับ

(2) “ณ บัดนี้ เสือดำได้เหยียบย่างเข้าในดงเสือร้ายแล้ว ป่าตอนนีอยู่ในดินแดนของจังหวัดราชบุรี และห่างไกลจากจังหวัดมาก เป็นถิ่นฐานอันแสนกันดารไม่เคยปรากฏว่ามีเจ้าพนักงานบุกป่าฝ่าดงมาถึงที่นี่เลย” – เสือดำ เล่ม 3 หน้า 977 ตอน เข้าแดนเสือขาว

(3) “คุณกับผมพวกเราจึงรอดตายมาได้ เหนื่อยไหม ระพินทร์?”

“เหนื่อยครับ เหนื่อยทั้งใจและเหนื่อยทั้งกาย ผมไม่ได้หวังเลยว่า ผมจะรอดตายมาได้ ผมถูกตำรวจห้อมล้อมหนาแน่น และยังมีไม่ออกว่า ผมตีฝ่าวงล้อม - ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 221

2.5.2 อพยพเริ่มต้นชีวิตใหม่ คือ การย้ายถิ่นฐานจากที่เดิม เพื่อตัดสิ้นใจเล็กที่จะเป็นโจร และเริ่มสร้างครอบครัวใหม่ด้วยชื่อใหม่ อาชีพใหม่ที่สุจริต เพื่อตนเองและครอบครัว ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำและดาวโจรต่อไปนี้

(1) “เสือใบขุนโจรผู้พิชิต เจ้าพ่อแห่งนครลพบุรี ได้พาบริวารแห่งกองโจรเข็ดดำ ประมาณ 300 เศษ อพยพมาจากนครหลวง เดินทางเข้าป่าลึกของอำเภอเบตง และระดมกำลังอันมากมาย จัดสร้างค่ายอันแข็งแกร่งมั่นคงขึ้น” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 386 ตอน ค่ายเบตง

(2) “ณ บัดนี้ เสือดำได้เหยียบย่างเข้าในดงเสือร้ายแล้ว ป่าตอนนีอยู่ในดินแดนของจังหวัดราชบุรี และห่างไกลจากจังหวัดมาก เป็นถิ่นฐานอันแสนกันดารไม่เคยปรากฏว่ามีเจ้าพนักงานบุกป่าฝ่าดงมาถึงที่นี่เลย” – เสือดำ เล่ม 3 หน้า 977 ตอน เข้าแดนเสือขาว

(3) “วันพุธที่จะถึงนี้กองโจรเข็ดดำของเราก็อพยพไปกาญจนบุรี” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 377

จะเห็นว่าจากบทสนทนาจากนวนิยายทั้ง 3 ชุด แสดงให้เห็นถึงความหมายที่แตกต่างกันออกไป ทั้งความหมายในแง่ลบคือการหนีเพื่อหลบหลีกความผิดที่ตนได้กระทำและความหมายในแง่

บวกคือการเริ่มต้นชีวิตใหม่ โดยที่ขจัดปัญหาเก่าจนหมดสิ้น ไม่มีปัญหาใหม่เข้ามาแทรก โดยการเล่าเรื่องเป็นการเล่าเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานสังเกตได้จากฉากและสถานที่ ซึ่งมักพบในแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก ที่มักจะเป็นการพลัดถิ่นฐานอยู่ตลอดเวลา

2.6 สถานการณ์การต่อสู้

2.6.1 เสือ การบรรยายภาพให้เห็นการต่อสู้กับเสือที่ทำตัวไม่สมชายชาติชาติหรือตามคุณลักษณะของสุภาพบุรุษเสือ, พวกโจรพม่าหรือโจรมลายู ที่ต้องการจะแบ่งแยกประเทศหรือต้องการยึดพื้นที่เข้าถิ่น เป็นต้น ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำและดาวโจรต่อไปนี้

(1) “ในที่สุดแนวรบทั้งสองฝ่ายก็ประจันหน้ากัน ในระยะ 200 เมตรเท่านั้น เชื้อดำในบังคับบัญชาของเสือใบหมอบราบลงกับพื้นระดมยิงเข้าศึก ขุนโจรสั่งให้นายโจรทุกคนเตรียมตัวเข้าประจัญบาน เพื่อหวังผลแตกหักในการรบ พอกำลังยิงทางฝ่ายเสือสะอื้นเบาบางลง เสือใบก็ถือทอมสันผู้คลุกขึ้นร้องจะโกนออกคำสั่งแก่บริวารของเขา” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1221 ตอน ทลายกองโจร

(2) “กระสุนปืนของฝ่ายเสือวงษ์ถูกเจ้าฮวดล้มกลิ้ง และถูกที่หน้าผากทะลุออกท้ายทอย ขุนโจรพาบริวารทั้งสองล่าถอยเข้าทางดงแถววัลย์อันหนาทึบ” – เสือดำ เล่ม 3 หน้า 1099 ตอน ปะทะเสือวงษ์

(3) “อย่า อ้ายน้องชาย ข้าเป็นเสือ ข้าก็ต้องรักษาവാจาสัตย์ เมื่อมันจะมาพบกับเราอีกในวันพรุ่งนี้ เราก็ต้องฉะกับมันพรุ่งนี้ ไม่ใช่วันนี้ เตรียมตัวไว้รับมือกับมันเถอะอ้ายน้องชาย พรุ่งนี้เที่ยงอาจจะเป็นวาระสุดท้ายของพวกเราก็ได้...” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 1153

จะเห็นได้ว่านวนิยายทั้ง 3 ชุด มีการต่อสู้ระหว่างตัวละครเสือหลักอย่างเสือใบและเสือดำกับบรรดาเสืออื่นๆ แต่การต่อสู้เป็นแบบแนวทำตัวต่อตัวเพื่อเป็นการให้เกียรติเพื่อนเสือด้วยกัน แต่ภาพของการต่อสู้ระหว่างเสือที่เป็นตัวละครหลักกับตัวละครรอง พบเห็นในลักษณะของการยิงต่อสู้ระหว่างกองกำลังทั้งสองฝ่าย มากกว่าการเผชิญหน้าแบบตัวต่อตัวในลักษณะเหมือนทำตัว

2.6.2 ตำรวจ การปะทะกันระหว่างขุนโจรและตำรวจในสถานการณ์นี้ มักจะมีให้เห็นอยู่บ่อยที่สุด เพราะเป็นการปราบปรามเหล่าร้ายตามหน้าที่ของตำรวจสันติบาลที่ต้องการกำจัดคนนอกกฎหมาย โดยวิธีการเล่าเรื่อง แบ่งออกเป็นย่อย ๆ อีก 3 แบบดังนี้ ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำและดาวโจรต่อไปนี้

2.6.2.1 การออกอุบาย วางแผน คือ จะอธิบายให้เห็นถึงแผนการโดยรวมของการวางแผนล้อมจับ ที่มีจะปรากฏอยู่ตามบ้านของข้าราชการที่ทุจริต หรือนายทุนเงินที่ค้ากำไรเกินควร

(1) “...นี่คือแผนที่ป่าลพบุรีที่เราขอมาจากกรมแผนที่ทหารบก ผมจะมอบให้คุณไปเพื่อสะดวกในการเดินป่า ทางตำรวจและกรมการเมืองลพบุรีต่างเชื่อว่า กองโจรเข็ติดำจะต้องสร้างค่ายอยู่ในป่านี้ตอนใดตอนหนึ่ง...” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1289-1291 ตอน สงครามทัพม่า

(2) “ณ บัดนี้ เสียงเป่าเขาควยได้ดังแว่วมาตามลมเป็นทอด ๆ นั่นคือสัญญาณของพวกกะเหรี่ยง ที่แจ้งให้ทราบว่าการเคลื่อนที่เข้ามาแล้ว” – เสือดำ เล่ม 5 หน้า 2199 ตอน ลูกกับพ่อ

(3) “...ด้วยเกียรติยศของ พ.ต.อ.หลวงปราบพาลชน ผู้บังคับกองปราบพิเศษ ข้าพเจ้าขอให้คำมั่นสัญญาแก่สมุนเข็ติดำว่า ท่านผู้ใดวางอาวุธออกมาหาเจ้าพนักงานแล้ว ตำรวจจะใช้วิธีจับกุมโดยละม่อม ไม่มีการยิงทั้งเป็นอันขาด...”

นวนิยายทั้ง 3 ชุดมีการพรรณนาภาพถึงการออกอุบาย การวางแผน ทั้งในการหลบหนีของเสือและการจับกุมของตำรวจอย่างชัดเจน เช่น บทสนทนาในนวนิยายชุดเสือใบและเสือดำ แสดงให้เห็นการวางแผนของฝั่งตำรวจ ทั้งการออกอุบายหลอกล่อ ใช้วาจาหวานล่อม หรือการศึกษาแผนที่ของภูมิภาคในประเทศในบริเวณต่างๆ ส่วนบทสนทนาในนวนิยายชุดเสือดำ เป็นการยกตัวอย่างในฝั่งการวางแผน หรือการให้สัญญาณของฝั่งเสือร้าย (เสือดำ) ซึ่งพบว่าในนวนิยายทั้ง 3 ชุด พบเจอบทการออกอุบายและการวางแผนของฝั่งตำรวจและฝั่งเสือร้ายอย่างชัดเจน

2.6.2.2 การติดตาม การไล่ล่า คือ พรรณนาให้เห็นถึงภาพของการต่อสู้ในสถานที่ต่างๆ เพราะเป็นลักษณะส่วนหนึ่งของแนวเรื่องแบบผจญภัย

(1) “รถตำรวจมาโน่นแล้ว เราสามคนกำลังเข้าตางนแกพาพิไลวรรณลุยข้ามคลองไปเดี๋ยวนี้หลบเข้าวังเพชรบูรณ์ กันจะยิงต้านทานกับตำรวจเอง”

“ทันใดนั้นเอง นางโจรสาวก็หวีดร้องขึ้นด้วยเสียงแหลมเล็ก”

“พี่ ไล้ถูกยิง---” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 245 ตอน อวสานนางโจร

(2) “กำลังพลประชิดติดพัน ทำให้พวกโจรต้องเสียชีวิต 2 คน แต่ทางฝ่ายเจ้าพนักงานต้องเสียชีวิตเจ้าพนักงานไปครึ่งจำนวนแล้ว กำลังพลและกำลังอาวุธของพวกโจรเหนือกว่า” – เสือดำ เล่ม 3 หน้า 1137 ตอน ปะทะกองปราบ

(3) “น้องชาย คุณกับผมอาจจะได้เห็นแสงอาทิตย์อันอบอุ่นในวันนี้เป็นครั้งสุดท้ายของชีวิตเรา แต่เราเป็นชายชาติเสือ トラบใดที่เรายังมีลมหายใจอยู่ เราก็ต้องสู้จนหมดลมปราณ ดูซิครับ ระพินทร์ คนของเรากำลังยื่นหยัดยิงต่อสู้เจ้าพนักงานอย่างกล้าหาญ กระสุนปืนของเรายังมีอีกมากมายนัก ตำรวจไม่มีทางจะบุกขึ้นมาบนตึกนี้ได้” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 1193

นวนิยายทั้ง 3 ชุด มีฉากการบรรยายสถานการณ์การต่อสู้ระหว่างเสือและตำรวจชัดเจน มีคุณลักษณะที่ชัดเจนอย่างการติดตามและการไล่ล่า เป็นผลมาจากการออกอุบายและการวางแผนจากสถานการณ์ที่แล้ว แต่การลำดับอาจไม่ตรงกัน ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องและเหตุผลของตัวละครนั้น ๆ

2.6.2.3 การทำการรบ คือ การอธิบายภาพแนวเรื่องแบบศึกสงคราม ที่ให้เห็นถึงยุทธหัตถีในการรบ การต่อสู้ ภาษาที่ใช้รวมทั้งอาวุธที่บรรยายลักษณะเหล่านั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวเรื่องแบบผจญภัย

(1) “ขุนโจรยื่นตะลิ่งไปชั่วขณะ ความรู้สึกบอกตัวเองว่าคำได้ปะทะกับตำรวจกองปราบแล้ว และแน่นอนเหลือเกิน กระสุนสะเด็นหรือคาร์ไบน์ของตำรวจคงปลิดชีพคำ คนใช้ผู้ซื่อสัตย์ของพิไลวรรณเสียแล้ว” - เสือใบ เล่ม 1 หน้า 129 ตอน ชาติเสือ

(2) “อ้ายเสือบุก! บุกเข้าไป เสือดำบุก!”

“แล้วขุนโจรก็ผละออกจากที่กำบังพาบริวารของเขาบุกเข้าไปยังแนวรบของตำรวจ สมุนโจรทั้ง 2 คนถูกปืนล้มกลิ้งเสียชีวิต”

“จอมโจรเสียงภัยเสียงชีวิต มือซ้ายอุ้มลูกชายที่นอนหลับอยู่บนเบาะ มือขวาถือรีวอลเวอร์ 9 มม. คอยยิงตำรวจ บุญมากทำหน้าที่คุ้มกันเขากับทัศนีย์” – เสือดำ เล่ม 4 หน้า 1449 และ 1454 ตอน เลือดในอก

(3) “เสือใบดึงปืนพก 9 มม. สองกระบอกออกจากซองปืน เตรียมพร้อมที่จะใช้ปืนพกทำลายล้างชีวิตเจ้าพนักงาน”

“เสียงนกหวีดตำรวจเป่ายาว แล้วผู้บังคับกองก็ร้องตะโกนให้ตำรวจทุกคนหยุดยิง” – ดาวโจร เล่ม 4 หน้า 1636

นวนิยายทั้ง 3 ชุดพรรณนาให้เห็นถึงภาพของวิถีการตั้งรับ การบุก แนวทางการป้องกันจากการต่อสู้ไว้อย่างรอบคอบ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญแบบแนวเรื่องศึกสงคราม ซึ่งแนวเรื่องแบบนี้เป็นส่วนหนึ่งของแนวเรื่องผจญภัยอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากมีภารกิจเป้าหมายที่ชัดเจน มีเรื่องระยะเวลาที่สัมพันธ์กับฉากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2.7 สถานการณ์เกี่ยวกับภารกิจ

ในนวนิยายแบบวีรบุรุษขุนโจร สถานการณ์ที่เป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการสร้างแนวเรื่องแบบขุนโจรนอกกฎหมาย คือ ภารกิจการปล้นทรัพย์ ซึ่งทุกครั้งในการเข้าปล้นทรัพย์ จะเลือกเหยื่อที่เป็นผู้มั่งคั่งมาจากการทำนาบนหลังคน และจะต้องมีจดหมายแจ้งเตือนไปถึงเจ้าทรัพย์ก่อนเสมอ เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมให้แก่เหยื่อ อีกทั้งยังเป็นการท้าทายเพื่อแสดงความสามารถของตัวละครหลักอย่างเสือใบและเสือดำ

(1) “...เราถูกเพื่อนคนหนึ่งหักหลัง คุณคงได้ยินชื่อนายเสียมเส็ง” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 29 ตอน เสือใบผู้พิชิต

“มันเป็นธรรมเนียมของการปล้นของเสือใบทุกครั้ง ที่จะต้องแจ้งความประสงค์ของเขาไปให้ฝ่ายเจ้าทรัพย์ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย ๓ วัน” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 32 ตอน เสือใบผู้พิชิต

(2) “ตอนสายวันนั้น เขาได้ปรากฏตัวที่ธนาคารแห่งหนึ่ง ทำที่เหมือนกับไปติดต่อฝากเงินหรือถอนเงิน แต่เจตนาของเขานั้น ขุนโจรกำลังหาเหยื่อที่พอจะช่วยให้เขามีเงินมีใช้ไปได้อย่างน้อย 2 – 3 เดือน” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 357 ตอน บุรุษนาคร

“เสียงปืนที่ฝ่ายโจรและฝ่ายตำรวจยิงกันนั้น ทำให้ประชาชนที่อยู่ข้างเคียงแตกตื่นเสียขวัญไปตามกัน...” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 374 ตอน เสือสั่งป่า

(3) “เข็ดดำไม่เคยสังหารเจ้าทรัพย์ เว้นแต่เป็นการต่อสู้ ขณะนี้คุณไม่มีอาวุธ และไม่มีทางที่จะต่อสู้ผม คุณจะไม่ได้รับภัยอันตรายจากพวกเราเลย แต่ทรัพย์สมบัติของคุณ ขอให้เราเถิดนะครับ คุณร่ำรวยมามากแล้ว คุณได้สร้างความมั่งมีของคุณจากเลือดเนื้อของคนจน เข็ดดำจึงต้องปล้นคุณ” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 84

จากนวนิยายทั้ง 3 ชุด พบภารกิจที่เหมือนกันคือการปล้นพ่อค้า คหบดีหรือข้าราชการที่มั่งคั่ง ร่ำรวยจากการฉวยโอกาสทางการค้าผลมาจากบริบททางสังคมในสมัยนั้น ซึ่งการปล้นของเสือใบและเสือดำ จะเป็นการปล้นทรัพย์เพียงอย่างเดียว จะไม่มีการฆ่าหรือทำร้ายเหยื่อ เพราะไม่ใช่หลักการของความ เป็นสุภาพบุรุษขุนโจร เว้นเสียแต่เจ้าทรัพย์จะขัดขืนหรือเล่นไม่ซื่อกับขุนโจร ขุนโจรก็จะทำการแก้แค้น แต่ส่วนใหญ่เป็นการแก้แค้นระหว่างขุนโจรและกองกำลังสันติบาลมากกว่า

2.8 สถานการณ์อื่น ๆ

สถานการณ์อื่น ๆ ที่พบ เช่น การลอบสังหาร, การสร้างสถานการณ์อุบสรรค หรือ การตระเตรียมเสบียง หรือข้อค้นพบอื่น ๆ ทำให้เห็นถึงความกลมกล่อมในแง่ของการสร้างแนวเรื่องแบบขุนโจรมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างบทสนทนาจากนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำและดาวโจรต่อไปนี้

(1) “ร.ต.อ. วิจิต นายตำรวจหนุ่ม ได้สั่งให้ลูกน้องของเขาระมัดระวังการบุกของเสือใบให้ยิ่งขึ้น เพราะเกรงว่าเสือใบจะถือโอกาสตอนฝนตกพาพวกเขาปล้น” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 33 ตอน เสือใบผู้พิชิต

(2) “แต่อย่างไรก็ตาม ทางตำรวจไม่อาจจะสืบทราบได้ว่า เสือดำกับบริวารนั้นอาศัยอยู่ในป่าดงพงไพรซึ่งเต็มไปด้วยความกันดาร มีความกว้างใหญ่ไพศาลเหลือที่ตำรวจจะติดตามค้นหาได้” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 75 ตอน เซลยสาว

(3) ในนวนิยายชุดดาวโจร ไม่พบสถานการณ์ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมา

จะเห็นได้ว่านวนิยายชุดเสือใบและเสือดำ เป็นการเล่าเรื่องราวของตัวละครหลักตัวเพียงตัวเดียว จึงมีสถานการณ์อื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น นวนิยายชุดเสือใบ พบสถานการณ์ที่เป็นการวางกับดัก แต่การวางกับดักในที่นี้เป็นกับดักที่ลุ่มเหลวและไม่ได้เกิดขึ้นจริง หรือนวนิยายชุดเสือดำจะเห็นว่า มีสถานการณ์การลอบสังหาร หรืออุบสรรคอันเกิดจากฝีมือของธรรมชาติที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากคน

จากสถานการณ์ทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการยกตัวอย่างบทสนทนาหรือข้อความในนวนิยายมาประกอบ เพื่ออธิบายให้เห็นถึงคุณลักษณะเด่นในแต่ละสถานการณ์ ที่ทำให้เกิดสถานการณ์ข้างต้น และทำการเปรียบเทียบศึกษาความเหมือนและต่างในการสร้างเนื้อเรื่องตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่พบในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ทั้ง 3 ชุด

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ มาจากบทสนทนาหรือข้อความในนวนิยายที่แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะสำคัญ ๆ ของเหตุการณ์นั้น ๆ ที่ถูกเล่าซ้ำบ่อย ๆ จนกลายเป็นสถานการณ์หลักที่ถูกรวบรวมในนนวนิยายทั้ง 3 ชุด

ด้านตัวละคร (Character)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะที่ปรากฏผ่านตัวละครขุนโจร (เสือใบ-เสือดำ) โดยนำเอาคุณลักษณะที่ปรากฏในแนวคิดเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตกและการวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2484-2490 เพื่อวิเคราะห์การเทียบเคียงและการอ้างอิงการมีตัวตนอยู่ของบุคคลจริงที่ปรากฏขึ้นในนิยาย ได้แก่ ตัวละครเสือใบและเสือดำ ที่เป็นตัวแทนของเรื่อง ในการวิเคราะห์ให้คุณลักษณะและบุคลิกภาพที่ผู้เขียนบรรยายผ่านเนื้อหาของนวนิยายชุดนี้ ดังนี้

ตัวละคร เสือใบ

การใช้ชื่อ “เสือใบ” หากดูจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เสือใบ เดิมชื่อจริงว่า นายวัน สะอาดดี แต่ผู้ประพันธ์เลือกที่จะเปลี่ยนการเรียกชื่อจริงเป็น เรวัต วิชชุประภา และสร้างปมหลังขึ้นมาให้ตัวละครตัวนี้มีฐานะชาติตระกูลที่ถูกปู้ไว้ตั้งแต่แรก ซึ่งจากที่ได้วิเคราะห์ตอนต้นพบว่าเค้าโครงการสร้างตัวละครในนวนิยาย มีความใกล้เคียงกับบริบทกับตัวละครจากสถานการณ์จริงชื่อ นายวัน สะอาดดี

การสร้างตัวละครและการออกแบบตัวละครนี้ตามแนวคิด ริมมอน เคนนอน (1983) คือ การบรรยายลักษณะนิสัยโดยตรง คือ การบรรยายให้เห็นรูปพรรณสัณฐานของตัวละคร เช่น

(1) “ชายกลางคนคนหนึ่ง แต่งกายภูมิฐาน เวสปอยท์ทั้งชุดสวมหมวกสักหลาดอย่างดี ใบหน้าคมคาย ไร้นวดเส้นเล็ก ๆ ทำทางส่งผ่าเผย นั่งอ่านหนังสือพิมพ์รายวันอยู่ตอนท้ายรถ” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 7 ตอน เสือพบสิงห์

(2) “...กริยาเข้มแข็งของเสือใบ เปลี่ยนเป็นอ่อนโยน เขาก็มึ่ศีรษะชนิดหนึ่ง ‘อย่าตกใจคุณจู่ไร’” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 14 ตอน เสือพบสิงห์

(3) “...ผมเป็นโจรที่โหดร้ายใจอำมหิตที่สุด แต่ผมปล้นแต่أيายพวกเศรษฐีที่มันทำนาบนหลังคน สิบเลียดสิบเนื้อคนจนเท่านั้น คุณไม่ต้องตกใจ เสือใบเป็นเพื่อนที่ดีของคุณและเสือผิวที่กำลังปล้นรถคันนี้ ก็เป็นเพื่อนร่วมสาบานของผม” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 14 ตอน เสือพบสิงห์

(4) “เสือใบจอมโจรที่ขึ้นชื่อลือชื่อนามปล้นและฆ่าเจ้าทรัพย์หลายราย ด้วยการกระทำอย่างอาชญา โดยบอกให้เจ้าทรัพย์รู้ตัวล่วงหน้าทุกครั้ง สามารถเดินลอยนวลอยู่ในนครลพบุรีนี้บ่อย ๆ ตำรวจไม่ระแวงสงสัยเลย เจ้าหน้าที่ที่ทราบแต่เพียงว่า เสือใบเป็นขุนโจรที่มีอิทธิพลใหญ่ยิ่ง มีลูกน้องบริวารมาก เป็นที่เคารพรักบูชามากของคนจน ๆ ทั่วเมือง แต่ไม่มีใครเห็นโฉมหน้าของเขา เพราะ ทุกครั้งที่ทำการปล้น เสือใบแต่งเครื่องชุดดำ สวมหมวกแบบสเปน มีผ้าดำผืนใหญ่ปิดหน้า บรรดาพ่อค้าคหบดีที่ทำนาบนหลังคน ล้วนแต่เป็นเหยื่อที่อยู่ในความมุ่งหมายของเสือใบทั้งสิ้น” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 22 ตอน เสือใบผู้พิชิต

จากประโยคที่ผู้เขียนบรรยายให้เห็นลักษณะรูปพรรณ บรรยายให้เห็นถึงลักษณะการแต่งกายภายนอก ทักษะคดีของตัวละครตัวนี้ โดยเล่าผ่านบทสนทนา การกระทำและคำพูดของตัวละครเอง ทำให้เห็นว่าตัวละครตัวนี้มีทัศนคติที่เป็นบวกต่อคนยากคนจน เนื่องด้วยเขามีใจโหดโดยสันดาน แต่เป็นเพียงโจรจำใจจากการกระทำสมัยวานที่ทำให้เขาต้องผันตนเองเป็นโจร ด้วยความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตนของเขาทำให้เขาเป็นที่รักใคร่ของคนเหล่านี้ การกระทำของเขาทำให้สอดคล้องกับแนวคิดโจรของประชาชน (Social Bandits) ที่กระทำไปเนื่องจากไม่ได้รับความยุติธรรมในสังคม และรัฐก็ตกอยู่ในมือของผู้ที่มีอำนาจหรืออิทธิพล วิธีการจัดการของตัวละครตัวนี้ จำต้องเปลี่ยนวิถีชีวิตไปเป็นโจรเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมให้แก่สังคมขึ้นมา

ในทางกลับกันการสนทนาระหว่างเสือใบกับตัวละครอื่น ๆ ที่ไม่มีสัจจะ การแสดงออกของตัวละครเอกอย่างเสือใบจะแสดงออกในคราบของขุนโจรที่ไร้ความปราณีและเหี้ยมโหด โดยฉากที่บรรยายคุณลักษณะของเสือใบในเรื่องของความรักและความเคียดแค้นที่มีต่อเพื่อนฝูง ลูกน้องและศัตรู ที่คิดทรยศหักหลัง เช่น ตอน เสือกลับถ้ำ คือตอนที่เสือใบกลับรังกองโจรเข็ดดำที่ลพบุรีในป่า แล้วผมว่าลูกน้องของตน (أيายเสริมหรือเสือเสริม) ได้คิดทรยศหักหลังขุนโจรและได้ว่าร้ายถึงพฤติกรรมผิดผู้หญิงของเสือใบที่คูมิกู่ควรจะเป็นหัวหน้าพวกเขา เสือเสริมจึงตั้งตนขึ้นเพื่อจะเป็นใหญ่แทนขุนโจร

(1) “กันรักแถมมากเพียงไร กันก็แค้นแถมมากเพียงนั้น อ้ายเพื่อนยากเมื่อแกตั้งตัวเป็นศัตรูของกัน กันก็ต้องฆ่าแกเสีย อโหสิกันเถิดเสริม กันจะยิงแกด้วยมือของกันเอง...” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 152 ตอน เสือกลับถ้ำ

ประโยคข้างต้น เสือเสริมได้ยอมรับผิดและร้องขอชีวิตและขอความเป็นธรรมจากขุนโจรอย่าง เสือใบให้มีการดวลปืนตัวต่อตัวให้สมศักดิ์ศรีของความเป็นผู้ดีในคราบขุนโจร

(2) “พีใบ” เสือเสริมพูดเสียงลั่น ๆ

“ผมยอมรับว่าผมผิดไปแล้วที่คิดทรยศต่อพี แต่ว่า พีเป็นจอมโจรที่ขึ้นชื่อลือนาม และฉันก็เป็นโจรเหมือนกัน พีใบจะไม่ให้ความยุติธรรมแก่ฉันบ้างหรือ ที่ฉันคิดทรยศต่อพีใบก็เพราะฉันคิดว่าฉันอาจจะปกครองบริวารของเราได้ดีกว่าพีใบ” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 153 ตอน เสือกลับถ้ำ

(3) “อ้ายเสริม คนอย่างมึงมีเกียรติพอที่จะยิงกับกูตัวต่อตัวยังงั้นหรือ มึงมันเคนมนุษย์ ชาติของมึง ๆ ยังไม่รัก นำทหารหนีตาทัพมาเป็นโจร มึงได้ชื่อว่าเป็นผู้ทรยศต่อชาติ ยิ่งกว่านั้นมึงยังทรยศต่อผู้ซบเลี้ยงมึงอีก ได้ยินไหม อ้ายเสริม บริวารผู้จงรักภักดีต่อกูเขาร้องตะโกนให้ฆ่ามึงเสีย คนอย่างมึงต้องตายอย่างหมาตัวหนึ่ง จงอโหสิให้ข้า อ้ายเสริม อย่าผูกเวรจองกรรมกับข้าเลย บทบัญญัติของข้า ๆ ลบล้างไม่ได้ ทุกคนที่มันทรยศต่อข้ามันต้องตาย!” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 154 ตอน เสือกลับถ้ำ

ตัวละคร เสือดำ

ในตัวละครเสือดำนี้การใช้ชื่อ เสือดำ มีวิธีการที่คล้ายกับการสร้างชื่อตัวละครเสือใบ เมื่อเทียบเคียงกับจากเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น ปรากฏว่ามีการใช้ชื่อตัวละครในนวนิยายตรงกับชื่อตัวละครจากสถานการณ์จริงตามคำบอกเล่า แต่โครงเรื่องที่ใช้นี้ไม่ได้มีความใกล้เคียงกับตัวละครในสถานการณ์จริง ตามการวิเคราะห์ในหัวข้อดังกล่าวข้างต้น

การสร้างตัวละครและการออกแบบตัวละครนี้ตามแนวคิด ริมมอน เคนนอน (1983) คือ การบรรยายลักษณะนิสัยโดยตรง คือ การบรรยายให้เห็นรูปพรรณสัณฐานของตัวละคร เช่น

(1) “เสือดำปรากฏตัวขึ้นแล้ว ใบหน้าของขุนโจรเคร่งขรึม นัยน์ตาวาวโรจน์...” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 16 ตอน จดหมายเสือดำ

ผู้ประพันธ์บรรยายให้เห็นลักษณะรูปพรรณ โดยผ่านการเล่าเรื่องของผู้ประพันธ์ บรรยายให้เห็นถึงลักษณะของสีหน้าและท่าทางมากกว่าเสียใบในการเปิดตัวตัวละครเอกที่เป็นตัวละครเอกของเรื่อง

(2) “พ่อ-พืดวน-เอ๊ะ— พ่อ มันไม่ผิดอะไรกับสุสาน ได้ยินแต่เสียงจ๊กจั่นเรไรทางซ้ายสวนแว่ว มาตามลม เมื่อขุนโจรก้าวขึ้นมานอกชานเขาก็ยื่นตะลิ่ง แสงดาวถึงแม้จะเพียงสลัว ๆ ก็พอจะมองเห็นภาพที่ทำให้เสียใจต้องขบกรามแน่น แววดาแข็งกร้าว”

“ร่างของผู้ชาย ๓ คน นอนอยู่บนนอกชานในท่าต่าง ๆ กัน มีดาบตกอยู่ข้าง ๆ ตัว และบนยกพื้นหน้าห้อง มีผู้หญิงนอนอยู่คนหนึ่ง ข้าวของกลาดเกลื่อนไปหมด”

“เขาได้กลิ่นคาวเลือดดำ—แน่ละพ่อต้องถูกปล้นอย่างทารุณ ผลสะท้อนแห่งเวรกรรมของเขา ทำให้พ่อต้องถูกปล้น ดังที่เขาเคยปล้นคนอื่นมาแล้ว แต่ว่าอ้ายเสียหรือโจรคณะไหนเล่าที่มันยังอาจปล้นพ่อเสียดำ”

“พ่อ เสียดำตะโกนสุดเสียง”

“ทันใดนั้นเอง เขาก็ได้ยินเสียงร้องครวญครางอยู่ข้างหน้าต่างน้ำรินนอกชาย ขุนโจรวิ่งเข้าไปหาชายชราที่ถูกตีและพินัยเบินนอนจมกองเลือดอยู่ ทรวดตัวนั่งลงประคองช้อนคีรีระพ่อขึ้นเลือดตามตัวของพ่อเประเอื้อนทางแกงและร่างของเขา”

“อ้ายดำ - - -”

“อ้ายมิ่งปล้นพ่อ - - -” – เสียดำ เล่ม 1 หน้า 7 – 8 ตอน จดหมายเสียดำ

จากคำพูดข้างต้นจะเห็นว่าทัศนคติของตัวละครตัวนี้ ถูกเล่าผ่านบทสนทนา การกระทำและคำพูดของตัวเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าตัวละครตัวนี้มีทัศนคติที่เป็นบวกต่อคนยากคนจนไม่ขัดเท่าเสียใบ เพราะได้เกริ่นเล่ามาแล้วว่าตัวละครตัวนี้มีสภาพเป็นโจรแต่แรก และจะทำการปล้นแต่จังหวัดสุพรรณบุรีเท่านั้น ทำให้พวกพ่อค้าหวั่นเกรงไปตาม ๆ กัน แต่นั่นก็ทำให้เขาเป็นที่รักใคร่อยู่มาก

การกระทำของเขาแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับแนวคิดใจของประชาชน (Social Bandits) ที่น้อยกว่าตัวละครของเสียใบที่กระทำไปเนื่องจากไม่ได้รับความยุติธรรมในสังคม มีเพียงการเรียกร้องความยุติธรรมให้แก่ตนเองด้วยการแก้แค้นเสียมิ่งมากกว่า ที่ครอบครัวของตนถูกเสียมิ่งล้างบาง

จะเห็นได้ว่าวิธีการสร้าง การออกแบบคุณลักษณะของตัวละคร ที่ปรากฏในนวนิยายชุดเสือใบและเสือดำ ได้แก่ การปูพื้นเพของตัวละครให้เห็นถึงคุณลักษณะนิสัยจากพื้นฐานเก่า รวมไปถึงการใส่หรือสร้างคุณลักษณะของตัวละคร

การปูพื้นเพของตัวละคร เกิดขึ้นจากสามัญชนชาวบ้านธรรมดาที่เรียกร้องหาความยุติธรรมจากอำนาจรัฐ แต่ไม่ได้รับการตอบสนอง จึงผันตนเองเป็นผู้ผดุงความยุติธรรมแบบนอกกฎหมายด้วยตนเอง ทำให้เห็นการเดินทางของตัวละคร พบว่าเลือกที่จะเป็นปรปักษ์กับอำนาจของรัฐ แต่ยังไม่ทิ้งเค้าโครงของความมีมนุษยธรรมที่ดี

“...ส่วนใหญ่พระเอกเป็นโจรถูกติดคุกด้วยความอยุติธรรม แล้วก็ออกมาต่อสู้เรียกความถูกต้องให้กับตนเอง ถูกไหม? หรือไม่กี่เคยเป็นตำรวจมาก่อนเสร็จแล้วก็มีความรู้สึกไม่พอใจ ก็ออกไปเป็นโจรเลยก็มี...” (กฤตยา ณ หนองคาย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 03 สิงหาคม พ.ศ.2560)

จากคำสัมภาษณ์ของอาจารย์ กฤตยา ณ หนองคาย ผู้เชี่ยวชาญด้านการเล่าเรื่องในตัวละคร วีรบุรุษ ได้ให้ความเห็นถึงลักษณะเบื้องต้นของการสร้างคุณลักษณะของตัวละครในแนวเรื่องประเภทนี้ ซึ่งวิธีการเขียนตัวละครในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” นี้ ผู้ประพันธ์ออกแบบตัวละครให้มีมิติเดียว (Flat Character) ในแง่ของตัวละครหลัก คือ ผู้อ่านสามารถเดาลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของตัวละครได้อย่างง่ายดาย ไม่ซับซ้อน เช่น ตัวละครเสือใบ จะมีลักษณะเป็นโจรที่มีลักษณะเป็นผู้ดี ให้เกียรติผู้หญิงและเหยื่อ รักความถูกต้อง รักความยุติธรรมและรักพวกพ้อง

ในขณะที่ตัวละครสมทบตัวอื่น ๆ จะมีลักษณะที่หลายมิติ (Round Character) คือ ตัวละครจะมีลักษณะที่หลากหลาย คาดเดาได้ยาก มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ เช่น นายกิมเส็ง ตัวละครที่แสดงให้เห็นถึงบุคลิกของนายทุนเงินจอมเจ้าเล่ห์ เพทุบาย เดี่ยวทำตัวน่าสงสารเดี่ยวทำตัวหยิ่งโสขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตอนนั้น

เมื่อวิเคราะห์การเขียนตัวละครในแนวเรื่องแบบขุนโจร ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของแนวชีวิตต่อสู้ โลกโผน โดยการเขียนบรรยายตัวละครแนวนี้ จะเขียนถึงตัวละครที่มาจากวรรณกรรมแนวชีวิตลูกทุ่งชนบท ว่าเป็นตัวละครเอกที่มักจะยึดถือศักดิ์ศรีของความเป็นลูกผู้ชายอย่างชัดเจน บางครั้งตัวละครเอกเหล่านี้ไม่ได้เป็นผู้ที่มีอิทธิพลหรือทรงอำนาจในเขตท้องที่หรือท้องถิ่นนั้น ๆ แต่ด้วยเพราะคุณลักษณะพิเศษของลักษณะของตัวละครตัวนี้ คือ มีใจนักเลงและฝีมือในเชิงต่อสู้ มักมีหนุม่น้องหรือเพื่อนฝูงที่ให้ความนับถือหรือเป็นสมัครพรรคพวก ผลการวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะความเป็นตัวละคร พบว่าตัวละครแนวเรื่องแบบขุนโจรมักจะถือเรื่องศักดิ์ศรีของตัวละครเป็นหลัก ซึ่งจำแนกเรื่อง

ของศักดิ์ศรีในนวนิยายของ ป.อินทรปาลิต อย่าง “เสือใบ-เสือดำ” โดยแบ่งออกเป็นหลายคุณลักษณะ คือ

1) ศักดิ์ศรีกับการคุ้มครองและปกป้อง

เพศชาย โดยบทบาทสถานะจะถูกมองว่าเป็นเพศที่แข็งแกร่ง และสามารถปกป้องให้ความคุ้มครองได้ในเชิงทรัพย์สินและชีวิต ตัวอย่างบทสนทนาในเรื่องที่สะท้อนให้เห็น เช่น

“...การเป็นนายโจรย่อมหมายถึงการรับผิดชอบในชีวิตของพวกเขาบริวารของเราด้วย” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 29 ตอน ปรามมังกรดำด้วยแซ่

จะเห็นว่าตัวละครขุนโจรมีลักษณะเป็นตัวละครเอกที่มีใจเหี้ยมโหด แต่ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งความคุณธรรม ความยุติธรรมและการรักพวกพ้อง การจะเป็นขุนโจรได้นั้น จะต้องมีการมากมายอยู่ในสังกัดหรืออาณัติของตน เป็นผู้ที่ได้รับกายยกย่องอุมชูจากบริวาร ดังนั้นผู้ที่จะเป็นขุนโจร จะต้องสามารถปกครองและให้การคุ้มครองแก่บริวารได้เป็นอย่างดี เป็นผู้ที่เกรงกลัว มีอำนาจกว้างขวาง

2) ศักดิ์ศรีกับเรื่องผู้หญิง

การปกป้องและให้ความคุ้มครองแก่เพศหญิงก็เป็นอีกหนึ่งเรื่อง โดยเฉพาะกับวรรณกรรมในแนวชีวิตหรือแนวผจญภัย ผู้หญิงที่อยู่ในอาณัติของผู้ชายจะถือได้ว่าเป็นภรรยา หรือผู้หญิงที่รักมากที่สุด เช่น

“เขาได้รับข่าวที่แสลงหูและแสลงใจแทบไม่เว้นวัน ข่าวสำคัญยิ่งที่ได้รับวันนี้ ทำให้ขุนโจรกระหอบกระเทือนใจเป็นที่สุด สาวรักของเขาเปลี่ยนใจเป็นอื่นเสียแล้ว เป็นที่รู้กันทั่วไปว่า เสือดำได้ติดพันรักใคร่อยู่กับแม่สาวงามแห่งสุพรรณบุรีคนหนึ่ง ซึ่งเป็นครูโรงเรียนประชาบาลและเป็นลูกสาวคนเดียวของทิดฟองผู้มั่งมีคนหนึ่ง เสือดำมีการเกี่ยวข้องกับชู้สาวกับเรื่อยมานานแล้ว เรียมเป็นหญิงสาวในวัย ๒๑ ปี สวยเรียบ ๆ น่าเอ็นดู...” – เสือดำ เล่มที่ 1 หน้า 37 ตอน เสือล้างเสือ

ในเหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์หลังจากที่เสือดำถูกเสียมเหศวรซบกล่อมหลอกล่อว่าเสือฝ้ายเป็นผู้ต้องการจะยึดพื้นที่ของตน ณ ที่สุพรรณบุรี ด้วยความรู้คุณคนของเสือดำ เสือดำจึงเชื่อใจและเคารพในบุญคุณเสือฝ้ายที่มีต่อตน และยอมถอยออกจากสุพรรณบุรี หารู้ไม่ว่าเป็นแผนการของเสียมเหศวรแต่เพียงผู้เดียวที่ได้แอบอ้างชื่อเสือฝ้ายออกจากอาณาเขตแห่งนี้

“สิ้นรักพี่แล้วหรือเรียม น้ำบอกว่าเรียมจะแต่งงานกับเสียมเหศวรในเร็ววันนี้ เป็นความจริงใจไหมจ๊ะ” เรียมพยักหน้าและพูดอ้อมอ้อม

“จ๊ะ ถูกแล้ว”

“ความรักระคนแค้น ได้บังเกิดขึ้นแก่ขุนโจรอย่างมากมาย เขายืนนิ่งอิงไปสักครู่ จึงพูดขึ้นด้วยเสียงหนัก ๆ”

“พี่ขอแสดงความยินดีด้วย พี่ยินดีลึกซึ้งทางให้เรียมนับแต่บัดนี้ แต่ว่าเพื่อความเป็นเสียของพี่ที่จำเป็นต้องพบกับเรียมอีกในวันแต่งงานของเรียม ลาก่อนนะจ๊ะเรียม อย่าลืมนะถึงแม้เรียมจะเปลี่ยนใจเป็นอื่นพี่ก็ยังรักเรียมของพี่เสมอ ขอให้โชคดีจงเป็นของเรียมเถิด” – เสือดำ เล่มที่ 1 หน้า 46 ตอน เสือล้างเสือ

หลังจากเสือด้าออกจากสุพรรณ ชาวที่ถูกแพรงพรายคือเสือด้าพายแพต่อเสียมเหศวรอย่างย่อยยับ พร้อมกันนั้นเสียมเหศวรจึงได้คิดเอาเรียมเมียของเสือด้าเป็นภรรยาแทน โดยติดพองผู้เป็นน้ำของเรียมเห็นว่าเสียมเหศวรนำเกรงขามกว่าเสือด้าจึงตัดสินใจยกเรียม หลานสุดที่รักให้กับเสือด้าจอมเจ้าเล่ห์อย่างเสียมเหศวรเป็นคู่ชีวิต รู้เข้าถึงหูเสือด้าทำให้เสือด้ารู้สึก ทำให้เขาบุกไปที่บ้านของติดพองและอดีตสาวคนรักเพื่อเค้นถามความจริง

ท้ายที่สุดเสือด้าได้บุกเข้าทำลายงานแต่งงานของเสียมเหศวรและเรียมในวันแต่งงาน เพื่อต้องการจะชิงตัวกลับ แต่เมื่อถามความจากเรียม ได้ทราบจากปากก็ยอมอ่อนถอยแต่โดยดี จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของเสือด้ากับหญิงอันเป็นที่รักนั้นมีอยู่สูงในเรื่องของศักดิ์ศรี เพื่อไม่ให้เป็นการหลบเหลี่ยมของเสือด้า แต่เมื่อได้ถามความจริงจากหญิงอันเป็นที่รักถึงความรักที่เคยมี จึงได้ความจริงที่แสนเจ็บช้ำ แต่เสือด้าก็ไม่แสดงความโกรธเกรี้ยว ช้ำยังอวยพรก่อนจะหมุนตัวออกจากห้องของเรียมในคืนวันแต่งงานตามลักษณะของความเป็นผู้ดีในแง่ของการคงคุณลักษณะของตัวเอง

3) ศักดิ์ศรีกับเรื่องการคุ้มครองรักษาอาณาเขตบริเวณ

ตัวละครประเภทนักเลงเจ้าพ่อหรือผู้มีอิทธิพล จะรู้สึกถือตนมากในเรื่องของอาณาบริเวณและบริวาร การได้มีบริวารมาอยู่ใต้อาณัติ ผู้คนที่เป็นบริวารจะเกรงกลัวต่ออำนาจของผู้มีอิทธิพล เช่น

“รังใหญ่หรือสำนักของเขาอยู่ที่เขาเล็ก ๆ ลูกหนึ่ง ท่ามกลางดงลึกของสุพรรณบุรี แต่ขุนโจรผู้นี้มีอาณาเขตการปล้นหลายจังหวัด ไม่ได้หมายความว่า เขาจะปล้นแต่ในจังหวัดสุพรรณบุรีเท่านั้น ชื่อเสียงของเสือด้าเป็นที่ครั่นคร้ามแก่บรรดาพ่อค้า คหบดีทั้งหลาย ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับสุพรรณบุรี” – เสือด้า เล่ม 1 หน้า 5 ตอน จดหมายจากเสือด้า

“อาฝ่ายให้กันมาเจรจากับแกเพื่อนรัก แกกำลังสร้างชื่อเสียงและอิทธิพลของแกให้ใหญ่ยิ่ง และบัดนี้ราษฎรส่วนมากเขาเรียกแก เจ้าพ่อสุพรรณแล้ว ความเก่งกาจของแกทำให้ผู้คนคลายความเคารพนับถือในตัวอาฝ่ายไปมาก เพราะฉะนั้นในฐานะที่อาฝ่ายเป็นโจรมาแต่ก่อน มีชื่อเสียงโด่งดังทั่วสุพรรณบุรี อาฝ่ายจึงจำต้องรักษาชื่อเสียงของเขาไว้ คือ-ง่า-ให้กันมาขอร้องแก ขอให้แกพาบริวารของแกอพยพออกไปเสียจากจังหวัดสุพรรณบุรี” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 24 ตอน จดหมายจากเสือดำ

“ความจริง เสือฝ่ายไม่มีเจตนาที่จะขับไล่เสือดำกับบริวารออกไปจากดินแดนสุพรรณบุรีเลย แต่เลื่อมเหศวรนี่แหละเป็นผู้ที่หวั่นเกรงอิทธิพลของเสือดำ ซึ่งกำลังมีชื่อเสียงกระฉ่อนยิ่งกว่าตนในเวลานี้ เลื่อมเหศวรพยายามใช้วาทศิลป์ของตนพูดให้เสือฝ่ายเข้าใจผิดว่า เสือดำหวังจะครอบครองแผ่นดินสุพรรณและคิดกวาดล้างพวกโจรทุกคณะเพื่อความเป็นเจ้าเป็นใหญ่ เสือฝ่ายจึงใช้ให้หมเหศวรมาเจรจากับเสือดำ” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 27 ตอน จดหมายจากเสือดำ

จะเห็นได้ว่าเสือดำมีอาณาเขตในการปกครองของตนจากชื่อเสียงที่ตนสั่งสมมา แต่ว่าเลื่อมเหศวรคงเกรงว่าไม่สามารถเอาชนะเสือดำได้ จึงใช้ทักษะและเล่ห์เหลี่ยมพร้อมทั้งวาทศิลป์ เข้าปั่นหัวเสือฝ่ายและเสือดำ เพื่อให้ทั้งสองบาดหมางกันด้วยเพียงเพราะเรื่องอาณาบริเวณในการปกครองที่อ้างว่าจะมีผลต่อการปกครองของอีกฝ่าย

ซึ่งในทางตรงกันข้าม ศักดิ์ศรีกับเรื่องการคุ้มครองรักษาอาณาเขตบริเวณ หากตัวละครมีพรรคพวกมากหรือมีทรัพย์สินในอาณาเขต ก็จะทำให้เป็นที่เคารพและบูชามากกว่า เสมือนว่าปกป้องและคุ้มครองลูกน้องและบริวารเหล่านั้นได้ แสดงให้เห็นถึงการมีบารมีมากและมีอาณาพิทักษ์กว้างขวาง การแสดงว่าตนสามารถปกป้องคุ้มครองบริวารและรักษาอาณาบริเวณได้อย่างแท้จริง มิเช่นนั้นเลื่อมเหศวรคงไม่คิดลบเหลี่ยมเสือดำเป็นแน่นอน

ด้วยความมีน้ำใจของเสือดำและความรู้จักคุณคน(ต่อเสือฝ่าย) ทำให้เสือดำยอมจำนนที่จะออกมาจากเขตแดนแคว้นสุพรรณบุรี และยอมถูกล่อลวงว่าเสือดำพาต่อเลื่อมเหศวรไปในพื้นที่ข่าวลือแพร่กระฉ่อนและเข้าสู่ถึงคนรักของเสือดำอย่างเรียบง่าย ทำให้เลื่อมเหศวรเพราะคิดว่าเลื่อมเหศวรนำเกรงขาม สามารถขับไล่เสือดำออกจากอาณาบริเวณที่เคยอาศัยอยู่ นั่นเท่ากับว่าเลื่อมเหศวรจะต้องมีวิชาอาคมที่เก่งกาจกว่าเสือดำอย่างแน่นอน

เมื่อศึกษาจากการเขียนนวนิยายของ ป.อินทรปาลิต พบว่า แนวทางการวางโครงเรื่องของนวนิยายชุดนี้ จะเห็นได้ถึงภาพบรรยายการวางโครงเรื่องและการสร้างคุณลักษณะของตัวละครของเสือใบและเสือดำ ได้ดังนี้

การวางโครงเรื่อง เน้นโครงเรื่องแบบผจญภัย คือ ในการออกเดินทางทุกครั้งตัวละครเอกจะมีเป้าหมายที่ถูกต้องไว้ชัดเจนว่าจุดประสงค์ของการเดินทางคืออะไร เช่น การช่วยครอบครัว การช่วยหญิงคนรักหรือการสังหารศัตรู การเข้าปล้น เป็นการสร้างความตื่นเต้นและท้าทายให้กับตัวละครเอก โดยพบว่าในนวนิยายชุดนี้มีการเดินทางที่เป็นหลากหลายสถานการณ์เข้าด้วยกัน

นอกเหนือจากนั้นในระหว่างทางการออกผจญภัย จะกำหนดภาพของลักษณะของตัวละครเอก ให้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับแนวเรื่องแบบวีรบุรุษและแนวบุกเบิกตะวันตก เหตุผลเพราะตัวเอกในแนววีรบุรุษเป็นตัวละครเอกสำคัญในการเดินทางเพื่อแสดงเจตจำนงในการเข้าช่วยเหลือคนที่ไม่มีความรู้ แต่การบรรยายให้เห็นภาพของตัวละครเอกกลับให้ภาพที่ได้รับมาจากแนวบุกเบิกตะวันตก ทั้งรูปร่างสัณฐานและการแต่งกาย รวมทั้งยังมีการใช้บริบทและแก่นแนวความคิดที่มาจากโครงเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก เมื่อมาถึงการดำเนินเรื่องที่ต้องเป็นการเผชิญกันระหว่างตัวละครเอกและตัวละครที่เป็นศัตรูการวาดภาพของการปะทะกัน ได้ใช้แนวเรื่องแบบการต่อสู้และการทำการสงครามมาพรรณนา เพื่อสร้างความตื่นเต้น เราใจเกิดความสมจริงด้วยการอิงสถานที่ที่มีอยู่จริงในเลือกผนวกเข้าไปอีก รวมทั้งคุณลักษณะทางวัฒนธรรมของตัวละครที่ปรากฏ เช่น หากขุนโจรไม่มีบริวารจะไม่เรียกว่าขุนโจร เป็นเพียงโจรธรรมดา หรือการบรรยายวิธีการดวลปืนระหว่างตัวละครเอกกับตำรวจสันติบาลนั้น ในการสู้ตัวต่อตัว นัดต่อนัด แบบสุภาพบุรุษชนแบบวิถีคาวบอย รวมทั้งการวางยุทธศาสตร์ ทั้งในด้านการตั้งแนวรับต่อสู้ของกองโจร หรือการบุกของกองกำลังตำรวจ ที่บรรยายให้เห็นชั้นเชิงและแผนผังหรือกลวิธีการทำยุทธศาสตร์ในการทำการรบ ที่มีลักษณะเหมือนภาพยนตร์แนวสงคราม

ด้านตัวละครมีการเปลี่ยนแปลงประเด็นจากความหมายของโจรผู้ร้าย โดยดึงเอาคุณลักษณะในส่วนที่ดีมาชูโรงให้เห็นถึงความนึกคิดของตัวละคร ที่ย้อนแย้งกับอาชีพ หมายความว่า ตัวละครเอกมีอาชีพเป็นโจรผู้ร้าย แต่การเป็นผู้ร้ายของตัวละครที่พบนี้เป็นการปล้นจากคนรวยที่รวยแบบไม่ชอบธรรม หรือข้าราชการที่คดโกงเงินของแผ่นดิน เพื่อนำเอาเงิน เสบียงหรือสะสมเหล่านั้นมาแจกจ่ายให้กับบรรดาผู้คนที่ถูกเอาเปรียบอย่างชาวบ้าน

นอกจากนั้นการเลือกใช้ภาษาในการเขียนในการสร้างความสัมพันธ์ของคู่สนทนากับสื่อใบและเสื่อดำ การเขียนสรรพนามบุรุษที่ 1 สรรพนามบุรุษที่ 2 และ สรรพนามบุรุษที่ 3 นักเขียนมีกลวิธีการเรียกใช้สรรพนามของ *เสื่อ* ที่ใช้กับสถานการณ์ของตัวละครที่ต่างกัน ดังนี้

ผู้วิจัยได้นำตัวอย่างประโยคบทสนทนาที่แสดงให้เห็นกลวิธีการเลือกใช้ภาษาในการเขียนคำสรรพนามของตัวละครหลักกับความสัมพันธ์ของตัวละครอื่น ๆ ที่ปรากฏในเนื้อหานวนิยาย ดังนี้

วิธีการเขียนโดยการใช้คำเรียกสรรพนาม			
คู่สนทนา	สรรพนามบุรุษที่ 1	สรรพนามบุรุษที่ 2	สรรพนามบุรุษที่ 3
เสื่อกับเสื่อ	กัน, ข้า, พี่, ญ	แก, เอ็ง, อ้ายน้องชาย, มึง	มัน, เขา และใช้วิธีการเรียกชื่อ
เสื่อกับผู้หญิง	ผม, พี่	คุณ หรือใช้วิธีการเรียกชื่อ	นาย หรือใช้วิธีการเรียกชื่อ
เสื่อกับตำรวจ	ผม	คุณ	อ้าย, คุณ
เสื่อกับบุคคลอื่น	ผม	คุณ	มัน, เจ้า, นาย

ตารางที่ 4. 6 ตารางเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของสรรพนามที่ตัวละครเสื่อเรียกใช้

กรณีบทสนทนายระหว่างเสื่อ (ตัวละครหลัก) กับเสื่อ (ตัวละครรอง)

- การเรียกใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 กับ สรรพนามบุรุษที่ 2

(1) “กันกับเพื่อนเป็นคนที่มีรักอิสระมาก ไม่ต้องการอยู่ในอำนาจหรือการบีบบังคับของใคร ขอบใจแก่มากเสื่อหยดเท่าที่แกชวนให้กันเป็นบริวารของแก” – เสื่อดำ เล่ม 1 หน้า 144 ตอน เสื่อต่อเสื่อ

(2) “เฮ้ มาไว้อเล็ค กันกำลังพูดถึงแกอยู่ทีเดียว” – ดาวโจร เล่ม 4 หน้า 1549

- การเรียกใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 สรรพนามบุรุษที่ 2 และสรรพนามบุรุษที่ 3

(3) “อ้ายน้องชาย มเหศวรเพื่อนเกลอมาเยี่ยมข้า เอ็งช่วยรับเลี้ยงดูเขาหน่อยเถอะวะ ต้องรับรองเขากับลูกน้องของเขาให้เต็มที่ อย่าให้มีอะไรขาดตกบกพร่องได้เข้าจะนึกดีเตียนเราภายหลัง” – เสื่อดำ เล่ม 1 หน้า 21 ตอน จดหมายเสื่อดำ

(4) “อ้ายน้องชาย เวลาสำคัญของชีวิตที่กับระพินทร์ ตลอดจนพวกเราทุก ๆ คนได้ผ่านมาถึงแล้ว ตำรวจคงจะใช้วิธีโจมตีในชั้นแตกหัก อาจจะถึงกับตะลุมบอนกับพวกเราได้” ดาวโจร เล่ม 4 หน้า 1444

(5) “กูนี่แหละคือเสือดำผู้ใหญ่ยิ่ง และนี่คือเสือมเหศวรเพื่อนรักของกู ถ้ามึงเป็นลูกผู้ชายและเสือร้ายจริง ๆ แล้ว มึงจะต้องรักษาคำพูดที่มึงได้พูดกับกูเมื่อครูนี้อะ – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 149 ตอน เสือต่อเสือ

(6) “ผมได้ยินพี่ไบปรารภกับสลิดเมื่อเช้านี้ว่าอยากจะกลับเนื้อกลับตัวเป็นพลเมืองดีใช้ไหมครับ” – เสือใบ เล่ม 2 หน้า 26 ตอนเช็ดตา

กรณีบทสนทนาระหว่างเสือกับตัวละครผู้หญิง

(7) “รอไว้ให้พี่ปล้นนายประกอบเสียก่อน ไลจ๊ะ พี่คิดโครงการไว้แล้ว พี่จะพาไปโปลพบุรี ไปค่ายของพี่ซึ่งตั้งมั่นอยู่ในป่าทึบ พี่จะแบ่งทรัพย์สินสมบัติทั้งหมดให้บริวารของพี่ ขอรับรองให้เขาเลิกเป็นโจร...” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 126 ตอน ขาดเสือ

(8) “วนิดา คุณจะไม่เกลียดผมหรือรักผมก็ตามแต่ คุณจะต้องเป็นของผมก่อน ผมอุทิศส่่าห์พาคุณหนีมาและผมได้ทรยศต่อเสือดำเพื่อร่วมสถาบันของผมก็เพราะผมรักคุณ” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 212 ตอน ขวัญใจจอมโจร

กรณีบทสนทนาระหว่างเสือกับตัวละครตำรวจ

(9) “คุณประทีปหรือครับ ผมเสือใบพูด ขอให้คุณเตรียมตัวไว้ให้พร้อมนะครับ ผมไม่เคยเลิกล้มความตั้งใจเลย คึนนี้ผมจะปล้นนายรามซิงก์แน่ ๆ ในระหว่างคุณกับผม ถ้าใครพลาดก็จะต้องตายกันไปข้างหนึ่ง ขอให้โชคดีจงเป็นของคุณ เลิกกันนะครับ” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 45 ตอน เสือติดจั่น

กรณีบทสนทนาระหว่างเสือกับตัวละครอื่น ๆ

(10) “ผมไม่ฆ่าหรอก คุณกิมเล็ง แต่โปรดทำตามคำสั่งผม เปิดตู้เซฟของคุณออกเดี๋ยวนี้ ทุกสิ่งในเซฟผมขอ โปรดเอาผ้าขนหนูผืนนั้นห่อให้ผมด้วย ถ้าคุณยกยอกอะไรไว้แม้แต่ชิ้นเดียว หรือถ้าคุณไม่ทำให้เสร็จภายในสองนาทีนี้อะ ผมก็ต้องฆ่าคุณเสีย ประทานโทษกรุณาทำตามคำสั่งได้” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 38 ตอน เสือใบผู้พิชิต

(11) “ปล้นและฆ่ามันให้ราบเป็นหน้ากลอง ชุมนโจรพุดกับเสือเถาและจิต

เราสามคนนี่แหละวะ จะอาละวาดเป็นครั้งสุดท้าย ต้องฆ่าเจ้าวิคาลให้ได้และหมายถึงอ้ายตาเดียว” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า

จากบทสนทนาข้างต้นแยกให้เห็นการใช้ภาษา ในบทสนทนาดำดับที่ (1) และ (2) จากคำสรรพนามระหว่างเสือกับตัวละครอื่น ๆ ในสถานการณ์ที่ต่างกันออกไป โดยถ้าเป็นตัวละครเสือกับเสือหากเป็นเสือในรุ่นราวคราวเดียวกัน ในสถานการณ์พุดคุยปกติหรือมีความสนิทสนมกัน จะใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในการเรียกตนเองว่า “กัน” แทน “ฉัน” และการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “แก” ในการโต้ตอบ

แต่ถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่พุดคุยกันสองคนแต่มีเอ่ยถึงบุคคลที่ 3 อย่างบทสนทนาในลำดับที่ (3) และ (4) จะใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ว่า “ข้า” และสรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “เอ็ง” ก็ต่อเมื่อแสดงอาการฮึกเหิม, เหนื่อยใจหรือให้ความรู้สึกเฉยชา

ขณะที่ถ้าเป็นสถานการณ์ที่โกรธเกรี้ยวหรือมีอารมณ์บันดาลโทสะมาก ๆ เช่น การหลบหลู่ดูหมิ่นในความสามารถของเสืออีกฝ่าย ในบทสนทนาที่ (5) สรรพนามบุรุษที่ 1 จะเปลี่ยนเป็น “กู” และใช้สรรพนามที่สองว่า “มึง” เพื่อแสดงน้ำเสียงที่ไม่พอใจ

ในกรณีที่เป็นเสือรุ่นใหญ่กับเหล่าเสือที่เป็นบริวาร จากบทสนทนาที่ (6) จะเห็นว่าการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 จะเป็น “อ้ายน้องชาย” เพื่อแสดงความให้เกียรติเสือรุ่นน้อง ในขณะที่เสือรุ่นน้องจะใช้สรรพนามเรียกตนเองว่า “ผม” และเรียกเสือผู้เป็นขุนโจรว่า “พี่” เช่นเดียวกับสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่ในการเรียกแบบให้เกียรติและเคารพในระบบอาวุโสซึ่งกันและกัน

การเรียกใช้สรรพนามระหว่างเสือกับตัวละครผู้หญิง ในบทสนทนาดำดับที่ (7) และ (8) ตัวละครเสือจะเรียกแทนตนเองว่า “ผม” และแทนผู้หญิงว่า “คุณ” ในกรณีที่เป็นแค่คนรู้จักกัน แต่ถ้าเสือเรียกแทนตนเองว่า “พี่” จะเรียกชื่อคู่สนทนาในฐานะหญิงยอดรักด้วยชื่อจริง เป็นการให้เกียรติและสร้างคุณลักษณะของความละเอียดอ่อนที่สุภาพบุรุษพึงมี

ส่วนถ้าเป็นคู่กรณีที่เป็นตำรวจและบุคคลอื่น ๆ อย่างพวกพ่อค้าหน้าเลือด นายทุน จะเห็นได้จากตัวอย่างในบทสนทนาดำดับที่ (9) – (11) มักจะใช้วิธีการแทนสรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “คุณ” เพื่อเป็นการให้เกียรติคู่สนทนา และสรรพนามบุรุษที่ 3 ด้วยการเรียกชื่อแทน

4.1.4 การสร้างแนวเรื่อง (Genre) ตามแบบฉบับสุภาพบุรุษขุนโจร

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สถานการณ์และลำดับเหตุการณ์พบว่า แนวเรื่องแบบสุภาพบุรุษขุนโจร จากนวนิยายชุดเสือใบ เสือดำและดาวโจร ทั้ง 3 ชุดนี้ มีการผสมผสานแนวเรื่องทั้งหมดด้วยกัน 3 แนวเรื่องหลัก ดังนี้

1) แนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก (Western Genre)

โครงสร้างที่แสดงภาพที่ชัดที่สุดของแนวเรื่องแบบสุภาพบุรุษขุนโจร คือ ตัวละคร ที่ทำให้เห็นภาพกว้างแบบวัฒนธรรมคาวบอยตะวันตก คือ

1.1) ตัวละครวีรบุรุษ ที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างอำนาจรัฐและชุมชน ความอยุติธรรมทำให้เกิดตัวละครวีรบุรุษในการหาทางแก้ไขปัญหาที่กฎหมายของรัฐไม่สามารถเข้าช่วยเหลือปัญหาตรงนี้ได้ เกิดเป็นตัวละครขุนโจรขึ้นมา เช่น

“อาเลี้ยที่รัก คุณเชื่อหรือยังว่า กองโจรเข็ดดำเป็นกองโจรที่มีอิทธิพลใหญ่ยิ่ง ผมขอเงินคุณ เพียงสามหมื่นบาทเท่านั้นคุณไม่ยอมจ่ายให้ มิหนำซ้ำยังประมาทผมอีก ผมจึงจำเป็นต้องปล้นคุณ และผมเสียใจที่จะเรียนให้คุณทราบว่า ผมจะต้องสังหารคุณเสียก่อนที่ผมจะล่าถอยไป” - ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 233

จะเห็นได้ว่าเพราะมีบุคคลเหล่านี้ (คนที่ทำบาบหลังคน) เกิดขึ้นในสังคมเวลานั้นเป็นจำนวนมาก เมื่อกฎหมายจากอำนาจรัฐไม่สามารถเข้าจัดการได้ คนธรรมดาจึงได้ผันตัวเองไปเป็นคนที่อยู่ นอกกฎหมายเพื่อปราบคนเหล่านี้ ซึ่งเรียกตนเองว่า วีรบุรุษขุนโจร การเป็นวีรบุรุษ คือ บุคคลที่ถูก ขึ้นมาต่อต้านกับอำนาจที่ไม่เป็นธรรม แต่การต่อต้านนั้นเป็นสิ่งที่ขัดต่อกฎหมาย

1.2) ตัวละครแบบคาวบอยตะวันตก ภาพของการทำดวลตามลักษณะแบบคาวบอยตะวันตก วิธีการสู้แบบตัวต่อตัว ได้นำเอาภาพที่ชัดที่สุดของลักษณะการดวลแบบคาวบอย เช่น

“ถอยออกไป เสืออิน ถอยไปยืนข้างหน้าต่างโน่นและกันจะไปยืนที่ประตูนั้นขอให้ เราจะยืน หันหลังให้กันเมื่อกรรมการนับหนึ่งสองสาม เราก็จะหันหลังกลับมาชิงกันทันที อย่างนี้ยุติธรรมไหม ครับพี่ชาย” - ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 45

ลักษณะการกระทำที่เห็นได้ชัดเจน คือ การหันหลังชนกันของสองฝ่าย บรรจุกะสุนเพียงหนึ่งนัดและทำการก้าวออกมาตามสัญญาณ ปืนใครไวกว่าคนนั้นเป็นผู้ยู่รอด โดยทุกครั้งจะเป็นตัวละครหลักอย่างขุนโจรจะเป็นผู้ที่ยืนหยัดอยู่ได้เสมอ

1.3) ตัวละครมีการอพยพถิ่นฐานที่อยู่ มีการเปลี่ยนแปลงถิ่นที่อยู่ตลอดเวลา การประจำการอยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง

“เสื่อใบขุนโจรผู้พิชิต เจ้าพ่อแห่งนครลพบุรี ได้พาบริวารแห่งกองโจรเข็ดดำ ประมาณ 300 เศษ อพยพมาจากนครหลวง เดินทางเข้าป่าลึกของอำเภอบางเตย และระดมกำลังอันมากมายจัดสร้างค่ายอันแข็งแกร่งมั่นคงขึ้น” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 386 ตอน ค่ายเบตง

การเดินทางย้ายถิ่นที่อยู่ของตนเองไปถิ่นที่อยู่ใหม่ เพื่อเริ่มต้น จัดการหรือเตรียมพร้อมสำหรับการเผชิญในสถานการณ์ต่อไป จะเห็นว่ามี การอพยพเดินทางเข้าป่าลึก กบดานตามชายเขาริมเหนือลงใต้ หรือย้ายเข้ามาในเมืองตลอดเวลา

2) แนวเรื่องแบบผจญภัย (Adventure Genre)

การบรรยายแนวเรื่องแบบผจญภัย จากสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในนวนิยายทั้ง 3 ชุด เห็นได้จากบทสนทนาในสถานการณ์ของการมีภารกิจเป้าหมายในการกระทำ เช่น

“มันเป็นธรรมเนียมของการปล้นของเสื่อใบทุกครั้ง ที่จะต้องแจ้งความประสงค์ของเขาไปให้ฝ่ายเจ้าทรัพย์ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย ๓ วัน” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 32 ตอน เสื่อใบผู้พิชิต

ธรรมเนียมของขุนโจร คือ การส่งจดหมายเป็นสัญญาณแก่เจ้าทรัพย์ก่อนเข้าทำการปล้นอยู่ตลอดเวลา และเมื่อเขาได้ส่งจดหมายแล้วนั้นหมายความว่า การกระทำการปล้นจะต้องเกิดขึ้น

แต่ในภารกิจการปล้นนั้นจะมีลักษณะแนวเรื่องย่อยๆ อีก 2 ประเภทในการทำให้ภาพการกระทำภารกิจดูยิ่งใหญ่ขึ้น คือ มักจะมีคุณลักษณะที่พบมาจากสถานการณ์ของการต่อสู้ระหว่างเสื่อร้ายกับตำรวจ และเสื่อร้ายกับเสื่อร้าย ซึ่งแบ่งออกเป็นลักษณะย่อย ๆ ที่พบดังนี้

2.1) แนวเรื่องแบบแอคชั่นต่อสู้ (Action Genre) การบรรยายแนวเรื่องแบบแอคชั่นต่อสู้ คือ การบรรยายฉากการต่อสู้ การปะทะกันระหว่างโจรผู้ร้ายและตำรวจ และการปะทะกันระหว่างโจรผู้ร้ายด้วยกันเอง เช่น

“...เขายกสะเต็นขึ้นประทับมองไปที่ประกายไฟที่แลบแปลบปลาบส่งเสียงคำรามก็ก้อง พอเสียงสะเต็นของเสือใบกังวานขึ้น กองปราบพิเศษก็ล่าถอยเข้าที่กำบัง และเชื่อว่าเสือใบสู้ตาย...”

“ปีนกลของกองปราบรัวสนั่นหวั่นไหว เฉลียงหน้าตึกถูกระสุนปืนพรุนไปหมด เสอปูนแตก กระจุยด้วยการระดมยิงอย่างแน่นหนา เจ้าพนักงานกองปราบวิ่งทยอยกันเข้ามาในเขตบ้านที่ละ 2 คน กระจายกำลังแบ่งแยกกันและหมอบยิงเสือร้ายทั้งสองโดยไม่มุ่งหวังที่จะจับเป็น...” – เสือใบ เล่ม 1 ตอน ซาติเสือ หน้า 129-131

“ทันใดนั้นเอง มีรถยนต์เร็วลำหนึ่งแล่นสวนทางมาในระยะประมาณ 50 เมตร มันคือรถยนต์ของกองปราบพิเศษ ในบังคับบัญชาของร.ต.อ.ยิ่ง อัครวินแห่งกองปราบ”

“ไฟฉายหัวเรือตำรวจ ฉายกราดมาที่เรือ ‘มังกรน้ำจืด’”

“หยุด! เรือใคร? หยุด!”

“เสือเภาเปิดไฟฉาย และหมุนไฟฉายส่องไปยังเรือตำรวจ แล้วเสือเภาก็รีบดับไฟเมื่อแลเห็น ร.ต.ท.ยิ่ง แต่งเครื่องแบบนายตำรวจถือปืนทอมสันยื่นเด่นอยู่ที่หัวเรือ”

“การหนีและการไล่เป็นไปอย่างน่าตื่นเต้น แสงไฟฉายที่เรือตำรวจฉายกราดมาอีก และตำรวจได้เริ่มต้นยิง ‘มังกรน้ำจืด’ ทันที เสือใบยกทอมสันขึ้นประทับปล่อยกระสุนออกไป 1 ชุด ยังผลให้รถยนต์เร็วของกองปราบพิเศษ ต้องผ่อนความเร็วลงฉับพลัน” – เสือใบ เล่ม 1 ตอน นางแมวหน้า หน้า 345-346

การบรรยายให้เห็นถึงอาวุธที่ใช้ในการเข้าต่อสู้ วิธีของกระสุนปืน การโจมตีของทั้งสองฝ่าย ทั้งวิธีการตั้งรับและวิธีการบุกของตำรวจและฝ่ายโจรผู้ร้าย เห็นการเคลื่อนไหวการต่อสู้และการไล่ล่ากันระหว่างตำรวจและเสือร้าย การบรรยายภาพที่ให้ความรู้สึกตื่นตระหนกตกใจ ความซุกมุ่นวุ่นวายในสถานการณ์ การต่อสู้อันดุเดือดที่ถูกบรรยายผ่านตัวอักษรราวกับว่าเกิดขึ้นจริง

2.2) แนวเรื่องแบบสงคราม (War Genre) การบรรยายแนวเรื่องแบบสงคราม จากสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในนวนิยายทั้ง 3 ชุด เห็นได้จากบทสนทนาในสถานการณ์ของการต่อสู้ปะทะกันระหว่างโจรผู้ร้ายและตำรวจ รวมทั้งการปะทะกันระหว่างโจรผู้ร้ายด้วยกันเอง เช่น

“นายครับ กองทหารและตำรวจมากมายกำลังเคลื่อนตรงมาที่นี่ พร้อมด้วยหน่วยรถยนต์ มีรถถังขนาดเล็กลงสองคันครับ ปืนใหญ่ทหารราบหลายกระบอก พวกผมได้ปะทะกับทหาร และจะ

พยายามต้านทานห่วงเหี่ยวไว้นานสุดความสามารถนายจะโปรดให้หมู่ระวังเหตุจัดการอย่างไรต่อไปครับ?” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 207 ตอน แพแตก

“ความพินาศของกงหน้า ทำให้ยุทธวิธีทางฝ่ายตำรวจต้องเปลี่ยนแปลงหมด ตำรวจอีก 4 กองร้อยที่ยกติดตามมาได้รับคำสั่งให้หยุดการเคลื่อนที่ เมื่อทราบว่างงหน้าแตกพ่ายด้วยกลยุทธ์ทางฝ่ายเสือใบ ผู้บังคับกองพันตำรวจผสมได้เรียกผู้บังคับกอง และนายตำรวจในกองบังคับการมาพบกับท่านโดยด่วน” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 444 ตอน ลาก่อนเสือเถา

การบรรยายภาพของวิธีการต่อสู้ การตั้งมั่นประจัญบาน การวางแผนการโอบล้อมศัตรู ยุทธวิธีการยิง การวางระเบิดแบบการทำสงครามหรือแม้กระทั่งยานพาหนะและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ใช้ในการบรรยายเป็นแบบแนวเรื่องสงคราม ซึ่งคาดว่า ป.อินทราปาลิต จะซึมซับแนวเรื่องแบบการทหารในช่วงสมัยยุครัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่เป็นระบอบเผด็จการทางการทหาร รวมทั้งจากการประพันธ์ในครั้งก่อน ทียบยืมเอาลักษณะการเขียนแนวเรื่องแบบนี้มาผสมผสานในแนวเรื่องแบบสุภาพบุรุษขุนโจรด้วยเช่นกัน

3) แนวเรื่องแบบรักโศก

นอกเหนือจาก 2 แนวเรื่องในข้างต้น พบว่าแนวเรื่องรักโศก เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องชีวิตรักใคร่ระหว่างเสือหนุ่มและผู้หญิงที่เข้ามาในชีวิตของขุนโจรทั้งสอง เช่น

“พี่ – พี่ชา ไหลหมดหวัง – – ที่จะได้อยู่ร่วมทุกข์สุขกับพี่ต่อไปแล้ว – – โอ๊ย – – พี่ – – กอดไลแน่นๆหน่อยค่ะ ไลจะตายในวงแขนของพี่”

“จอมโจรขบگرامแน่น น้ำตาลคลอ ตื่นตันใจจนแทบพูดอะไรไม่ได้แล้ว” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 247 ตอน อวสานนางโจร

“ภายในห้องเจียบสังัด เรวัต วิชชุประภาหรือขุนโจรผู้เลื่องลือไปทั่ว 10 ทิศ นั่งพับพ่น้ำอยู่กับท่อนแขนบนโต๊ะเขียนหนังสือ เบื้องหน้าของเขามีโปสเตอร์ของพิไลวรรณปรากฏอยู่ในกรอบเงินอันงดงามและหนังสือพิมพ์รายวัน หลายฉบับ...” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 254 อ้ายเสือสู้ตาย

เรื่องของความรักระหว่างหนุ่มสาวยังคงเป็นหัวใจสำคัญที่คอยหล่อเลี้ยงให้ตัวละครขุนโจร มีความอ่อนโยน ไม่แข็งกระด้าง ทำให้เห็นภาษาพูดระหว่างชายหนุ่มและหญิงสาวในสมัยนั้น ความเศร้าโศกเสียใจเมื่อคนรักเสียไป ทำให้เห็นอารมณ์ที่อ่อนไหวของขุนโจร เป็นต้น

ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากฝั่งตะวันตกตั้งแต่สมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม การวางโครงร่างของแนวเรื่องแบบนี้ จึงอาศัยวิธีการผสมผสานระหว่าง แนวเรื่อง (Genre) ที่ได้รับ เช่น แนวเรื่องบู๊ล้างผลาญ, แนวรักโศก, แนวศึกสงคราม มาเป็นส่วนประกอบที่เติมเต็ม แต่แนวเรื่องหลักที่เราจะเห็นได้จากการพรรณนาในเรื่องของการสร้างแนวเรื่อง (Genre) ที่ให้ภาพความบอยตะวันตกที่ชัดเจน รวมไปถึงการสร้างตัวละครแบบขุนโจร ที่นำคุณลักษณะของวัฒนธรรมไทย ในการอ่อนน้อม ถ่อมตนและการให้เกียรติและรักศักดิ์ศรีของตัวละครในวรรณคดีไทย มาผนวกเข้ากับรูปลักษณการแต่งกายแบบความบอยตะวันตก จนก่อให้เกิดการสร้างแนวเรื่อง (Genre) แบบฉบับสุภาพบุรุษขุนโจร ให้ได้เห็นกัน

“การสร้าง Plot เรื่อง ถ้าสมมติในแง่การศึกษาวรรณคดี ก็จะต้องดูลักษณะโครงสร้างแบบประเภท คือ มันก็ทำให้เราเข้าใจลักษณะ ของตัวเรื่อง สมมุติว่าในเล่มนี้ก็จะพูดถึงในประเด็น ประเภท อย่างเช่น โครงเรื่องแนวผจญภัย เพราะฉะนั้นลักษณะอันนี้มันก็อาจจะ มี อย่างเช่นว่า อะไรจะเกิดขึ้น มันจะมีความลึกซึ้งมีความประทับใจ มันก็จะสร้างลักษณะของการสร้าง โครงเรื่อง จะสร้าง Plot แบบลักษณะของแนวผจญภัย ซึ่งอันนี้เราอาจจะพูดได้” (สรณัฐ ไตลังคะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 09 สิงหาคม พ.ศ.2560)

ข้อสนับสนุนจากอาจารย์สรณัฐ ที่ได้อธิบายการสร้างโครงเรื่องที่น่าไปสู่การสร้างแนวเรื่อง (Genre) ช่วยยืนยันถึงวิธีการสร้างให้เห็นอันเป็นใจส่วนประกอบที่สำคัญที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 แนวคิดการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกกับความสัมพันธ์ทางสังคมไทย

4.2.1 แนวคิดการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกกับความสัมพันธ์ทางสังคมไทย

ภาพของแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกได้เข้ามาในประเทศไทยในช่วงภาวะยุคสงคราม (พ.ศ. 2482 – 24848) โดยแนวเรื่องนี้ได้ปรากฏผ่านสื่อภาพยนตร์ ซึ่งได้เข้ามามีอิทธิพลในประเทศไทยในช่วงยุคนั้นเป็นอย่างมาก จนนักเขียนอย่าง ป.อินทรปาลิต ผู้ที่อยู่ในยุคสมัยนั้นได้มีการชิมชั้บ และมีความชื่นชอบส่วนตัวในแนวเรื่องแบบนี้จึงนำมาผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมแนวบุกเบิกตะวันตกกับสภาพเหตุการณ์บริบทของสังคมไทย จากการรับอิทธิพลในภาพยนตร์ฝั่งตะวันตกถูกถ่ายทอดจนเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในนวนิยายชุดนี้

ภาพยนตร์ได้เข้ามาในสยามประเทศตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2438 และเริ่มเป็นที่นิยมในประเทศในปี พ.ศ. 2442 เป็นต้นมาและมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด จนกระทั่งเข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลง การปกครอง พ.ศ. 2475 แม้ช่วงปี พ.ศ. 2475 จะไม่มีความเคลื่อนไหวของภาพยนตร์ แต่มีการพัฒนา จากภาพยนตร์เงียบเป็นภาพยนตร์เสียงเกิดขึ้น ปีถัดมาภาพยนตร์อเมริกันจากฮอลลีวูดได้เข้ามาฉาย ในไทยเป็นจำนวนมาก เช่น ภาพยนตร์แนวผี รวมทั้งมีการนำเรื่องจากวรรณกรรมมาสร้างเป็น ภาพยนตร์ แต่อย่างที่ว่าช่วงภาวะสงคราม นอกจากจะมีการรณรงค์ให้ประชาชนสนใจใน ระบอบการปกครองแบบใหม่แล้วนั้น ก็ยังนำภาพยนตร์แนวสงครามหรือการทหาร ซึ่งก็มีจุดประสงค์ เพื่อผ่อนคลายและโน้มน้าวใจให้ทหารไทยปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่ โดยสร้างขึ้นจากประเทศ ญี่ปุ่นในช่วงที่หลวงประดิษฐไพเราะได้ไปเยี่ยมเยือนประเทศญี่ปุ่น

พอเข้าสู่ภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2482 ถึง พ.ศ. 2488) ภาพยนตร์เป็นสิ่งที่รัฐบาล ในสมัยนั้นให้การสนับสนุนเพื่อรวมพลังประชาชน โดยมีภาพยนตร์แนวสงครามที่บรรยายถึงฉากการ รบการทำสงคราม อาวุธยุทโธปกรณ์ รถถังรถเกราะเกิดขึ้น ซึ่งปีพ.ศ. 2482 มีโฆษณาถึงการสร้าง ภาพยนตร์จากวรรณกรรมเรื่อง ลูกกำพร้าว ภาค 2 ที่เขียนโดย ป.อินทรปาลิต แม้ว่าจะมีภาวะสงคราม แต่ภาพยนตร์จากฝรั่งเศสฮอลลีวูดก็เข้ามาต่อเนื่องไม่ขาดสาย ทั้งแนวรักอมตะ (ไม้เมืองเดิม), แนวรักชาติ จนกระทั่งมาเป็นแนวบู๊ ต่อสู้โลดโผน ในช่วงปีพ.ศ. 2480 – พ.ศ. 2484 เป็นยุคปฏิวัติวัฒนธรรม ภาพยนตร์เน้นการรักชาติอย่างมาก เป็นยุคที่ภาพยนตร์รุ่งเรื่องที่สุด จนกระทั่งเข้าสู่ พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2488 ยุคสงคราม กิจการด้านภาพยนตร์เริ่มซบเซา จากแนวเรื่องมากมายที่เกิดขึ้น เหลือเพียง แนวบู๊, แนวตลก, แนวการทหารและแนวรวมหลายรสชาติ

แนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) เมื่อศึกษาถึงโครงสร้างของแนวเรื่องแบบ บุกเบิกตะวันตกแล้วนั้น จะมีโครงสร้างของเรื่องที่เล่าเหตุการณ์การล่า, การแก้แค้น, การต่อสู้กับผู้มื อธิพิลที่เป็นเจ้าของถิ่น ซึ่งเกิดมาจากความขัดแย้งที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ชาวบ้านหรือคนทั่วไป ได้รับภาวะกดดันจากอธิพิลมืดเหล่านี้ ตกอยู่ในสภาวะที่กฎหมายไม่สามารถพึ่งพาได้ จนถูกผลักดัน ให้ตนต้องลุกขึ้นสู้ด้วยตัวเอง สิ่งหนึ่งที่เราจะพบว่าเนื้อหาในนวนิยายชุดนี้ได้รับอิทธิพลมาจาก ภาพยนตร์ตะวันตกควายบอย คือ “จาริต” หรือวัฒนธรรมของตะวันตกอย่าง การแต่งกาย-สวมหมวก, และร้านกาแฟ สถานเริงรมย์ และบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกที่เก่งกาจเกินมนุษย์ธรรมดาและ เปี่ยมไปด้วยคุณธรรม เกินจะจะมีส่วนประกอบสำคัญหลัก ๆ ด้วยกัน ได้แก่ โครงเรื่อง, ตัวละคร, ฉาก และแก่นแนวคิด โดยโครงเรื่องจะอธิบายให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง 2 ฝ่ายระหว่างสังคมชนบท

(The Wildness) และสังคมเมือง (Civilization) ที่เล่าคู่ขนานกันไปเพื่อให้เห็นความแตกต่างและความชัดเจนของบริบททั้งสองฟากฝั่ง ที่พูดถึงตัวละครที่เป็นควาบอย

ตัวละครแนว “ยอดวีรบุรุษ” (Superhero) มีรากเหง้าที่ปรากฏให้เห็นตั้งแต่วัฒนธรรมตะวันตก โดยมีการสร้างคุณลักษณะของตัวละครและสืบทอดความหมาย เปลี่ยนแปลงและเปลี่ยนผ่านมาหลายยุคหลายสมัย ซึ่งส่วนมากมาจากแนวทางการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก (Western) ที่เป็นควาบอยตะวันตก อย่างภาพยนตร์เรื่อง Shane (1953) กำกับภาพยนตร์โดย George Stevens ที่ออกแบบตัวละครด้วยการให้สวมเสื้อหนังกาง รองเท้าบูทและหมวกปีกกว้าง เดินทางร่อนเร่มายังหุบเขาแถบ Wyoming ท่ามกลางความขัดแย้งระหว่างพวกชาวไร่ชาวนาและปศุสัตว์ ถือได้ว่าเป็นภาพยนตร์เรื่องแรก ที่มีแก่นความคิดของเนื้อหาที่พูดถึงการต่อสู้ระหว่างความดีและความชั่ว ถือว่าเป็นวีรบุรุษควาบอยในยุคแรก ๆ ของภาพยนตร์ฮอลลีวูด

จากการวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมจะพบว่าการเขียนนวนิยายแนวเรื่อง *สุภาพบุรุษขุนโจร* ได้รับอิทธิพลมาจากภาพยนตร์ตะวันตกประเภทแนวควาบอยอย่างชัดเจน ซึ่งภาพยนตร์แนวบุกเบิกตะวันตกเรื่องแรกที่ถูกผลิตขึ้น คือ ในปี พ.ศ. 2445 เรื่อง *The Virginian*, (1902) อีก 20 ปีถัดมาภาพยนตร์ในแนวนี้นี้จึงได้รับความนิยม โดยมีการวางรากฐาน 2 ส่วน คือ ความคิดในการนำเสนอการตั้งรกรากและการสร้างบุคลิกตัวละครที่ประกอบด้วยวีรบุรุษและผู้ร้าย ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาพยนตร์แนวนี้นี้ กล่าวถึงเนื้อหาที่พูดถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชน จนเกิดตัวละครเอกที่เป็นวีรบุรุษเพื่อเข้ามาขัดความขัดแย้ง โดยเน้นเรื่องความขัดแย้งระหว่างความเจริญของคนเมืองและอำนาจรัฐกับความป่าเถื่อนล้าหลังของภาพบ้านป่า

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงผลกระทบยังคงส่งกระทบถึงเนื้อหาในภาพยนตร์แนวบุกเบิกตะวันตกในด้านจิตวิทยาและการเมืองอย่างมาก แนวคิดที่ถูกสอดแทรกในเนื้อหาของภาพยนตร์แนวนี้นี้มักพูดถึงวีรบุรุษพิทักษ์ที่ผดุงความยุติธรรม จึงไม่แปลกที่ ป.อินทรปาลิต จะหยิบเอาเนื้อหาและคุณลักษณะของภาพยนตร์แนวนี้นี้มาผสมผสานกับวัฒนธรรมและบริบทของสังคมไทย จนถ่ายทอดออกในงานเขียนแนว *สุภาพบุรุษขุนโจร* ที่มีทั้งกลิ่นอายแบบวัฒนธรรมควาบอยตะวันตก เห็นได้จากการบรรยายเครื่องแต่งกาย แต่นำมาถ่ายทอดด้วยภาษาและการอ้างอิงสถานที่ในสังคมไทยเป็นฉากแบบไทย ๆ

4.2.2 อิทธิพลจากแนวทางการเล่าแบบบุกเบิกตะวันตกสู่นวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต

การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกที่ปรากฏในนวนิยายชุดนี้ จะสังเกตเห็นได้จาก ภาพวาดบนหน้าปกของหนังสือชุดนี้ เห็นได้ถึงการวาดลักษณะของตัวละคร การตีความจากการอ่านของเสือใบและเสือดำ โดยผู้วิจัยได้นำหน้าปกของนวนิยายชุดนี้ขึ้นมาเปรียบเทียบและอธิบายด้วยกันทั้งหมด 3 ชุดด้วยกัน

ภาพที่ 4. 7 ภาพวาดปกหนังสือเสือใบ เสือดำ และดาวโจร

จากภาพวาดหน้าปกทั้ง 3 เล่มของนวนิยายแนวสุภาพบุรุษขุนโจร ของ ป.อินทรปาลิต พบว่าการสร้างตัวละครเสือใบและเสือดำ ได้ดึงเอาคุณลักษณะการสวมเครื่องแต่งกายแบบแนวตะวันตกอย่างแท้จริง คือ การสวมหมวกสเปน (หมวกคาวบอยสเปน), เชิ้ตสีดำ, ผ้าพันคอ คุณลักษณะของภาพคนคาวบอยฝั่งตะวันตกอย่างเห็นได้ชัด มิใช่ภาพที่คุ้นเคยที่เห็นกันในวัฒนธรรมไทย เช่น

“ชายกลางคนคนหนึ่ง แต่งกายภูมิฐาน เวสปอยท์ทั้งชุดสวมหมวกสักหลาดอย่างดี ใบหน้าคมคาย ไว้หนวดเส้นเล็กๆ ทำทางสง่าผ่าเผย นั่งอ่านหนังสือพิมพ์รายวันอยู่ตอนท้ายรถ...” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 7 ตอน เสือพบสิงห์

“ร่างของเขาอยู่ในเครื่องแต่งกายชุดดำ มีหมวกสเปนสวมศีรษะ ซุปเปอร์คอล์ทถืออยู่ในมือของเขา” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 34 ตอน เสือใบผู้พิชิต

จะเห็นได้ว่าการบรรยายเครื่องแต่งกายตรงตามกับภาพของควาบอยตะวันตก โดยการผู้วาดตีความจากการอ่านบทบรรยายในเนื้อเรื่องและสร้างสรรค์เป็นภาพบนปกหนังสืออย่างตรงไปตรงมา

ส่วนถัดไปจะทำการวิเคราะห์สถานการณ์จากภาพวาดที่อธิบายให้เห็นเนื้อเรื่องของภาพความเป็นสังคมเมือง (Civilization) ที่แสดงให้เห็นถึงภาพ และภาพความเป็นป่าชนบท (Wildness) ที่แสดงให้เห็นถึงบ้านป่าเมืองเถื่อน

ภาพวาดปกหนังสือชุดเสือใบ

ภาพที่ 4. 8 ตัวอย่างภาพวาดปกหนังสือเสือใบจำนวน 6 ตอน ได้แก่ ค่ายเบตง เสือใบแผลงฤทธิ์ บัตรมธนะ ดวลปืน คีกรหัวใจและตามนาง

จะเห็นได้ว่าภาพวาดหน้าปกเสือใบนั้น มีความหลากหลายซึ่งก็อธิบายภาพของวิถีชีวิตที่ได้รับมาจากอิทธิพลมาจากควาบอยตะวันตกโดยแท้จริง เช่น ตอน ค่ายเบตง ลักษณะของตัวละครเสือที่มีลักษณะการแต่งกายแบบควาบอย ในขณะที่ ตอน เสือใบแผลงฤทธิ์ ยังได้วาดภาพที่อธิบายถึงลักษณะของโจรมลายุด้วยการสวมหมวก แต่สิ่งที่แตกต่างระหว่างภาพวาดหน้าปกแต่ละตอนของเสือใบและเสือดำคือผู้หญิงที่วาดออกมาจะให้มีการถือปืน แสดงความห้าวหาญของตัวละครหญิง ไม่เหมือนกับภาพวาดของนวนิยายชุดเสือดำที่จะดูอ่อนช้อยและนุ่มนวลกว่า แต่การบรรยายฉากนั้นไม่ได้ต่างกันมากซึ่งแสดงให้เห็นแต่ละตอน

ภาพวาดปกหนังสือชุดเสือดำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ภาพที่ 4. 9 ตัวอย่างภาพวาดปกหนังสือชุดเสือดำ อธิบายความเป็นชนบท (Wildness)
 จำนวน 4 ตอน ได้แก่ เชลยสาว กองปราบพิเศษ ขวัญใจจอมโจรและเขี้ยวเสือ

ภาพวาดโดย อาจารย์ อินทรपालิต น้องชายของ ป.อินทรपालิต คนสุดท้อง ได้วาดภาพที่
 วิจิตรงดงามจากการอ่านหนังสือนิยายในแต่ละตอนแล้วจับมาระบายเป็นรูปวาด ซึ่ง 4 รูปนี้อธิบาย
 ภาพ ความเป็นบ้านป่าเมืองเถื่อน (Wildness) ได้อย่างชัดเจน

จะเห็นได้จากภาพหน้าปก ตอน *เชลยสาว* ได้พรรณนาถึงวิถีคาวบอยในชนบทหรือบ้านนอกแบบสังคมไทย มีการใช้ม้าเป็นยานพาหนะในการจับขี้ การบรรยายให้เห็นภาพป่าเขาพงไพรของภาพพื้นหลัง ภาพตอนต่อมาเป็นภาพหน้าปกตอน *กองปราบพิเศษ* ที่บรรยายให้เห็นวิถีของการวางแผนรบในป่าเขา ทำให้เห็นการตั้งมั่นโจมตีของกองโจรที่มักแอบซ่อนอยู่ตรงบริเวณพุ่มไม้ ถัดมาภาพหน้าปกตอน *ขวัญใจจอมโจร* ซึ่งเป็นภาพผู้หญิงเปลือยครึ่งท่อนเผยให้เห็นทรวงอก วิถีความเป็นอยู่ที่ดักน้ำจากตุ่มอาบน้ำ มีเพียงผ้าถุงคลุมด้านล่างเท่านั้น รวมทั้งกระท่อมปลายนาที่เป็นภาพตัวแทนที่อธิบายความเป็นชนบทได้อย่างลงตัว ภาพตอนถัดมาคือภาพหน้าปก ตอน *เขี้ยวเสือ* แสดงให้เห็นวิถีการต่อสู้แบบชนบทรรมนิยมประเพณีไทย ด้วยการฟันดาบ เป็นต้น

ภาพที่ 4. 10 ตัวอย่างภาพวาดปกหนังสือเสียด้า อธิบายความเป็นสังคมเมือง (Civilization) จำนวน 4 ตอน ได้แก่ ยอดขุนโจร, บุกรณาการ, หักสวาทและฝ่าวังล้อม

ในส่วนของภาพวาดหน้าปกในนวนิยายชุดเสือด่า ที่อธิบายความเป็นคนเมือง (Civilization) อย่างแรกที่ได้เห็นได้ชัดคือ การแต่งกายของสุภาพบุรุษด้วยสูทสีเข้ม สวมเชิ้ตและผูกเนคไท ภาพที่บรรยายของตึกร้างบ้านช่องที่ผลิตจากปูนและอิฐที่แข็งแรงกว่าฝั่งชนบท การแต่งกายที่สุภาพรัดกุม ทั้งของชายและหญิง ที่ดูทางการและสำรวมมากกว่า รวมทั้งวิถีการใช้ชีวิตของคนเมือง ดังเช่น ภาพวาดหน้าปกเสือด่า ตอน *ยอดขุนโจร* จากการวาดภาพเราสามารถอนุมานหรือตีความได้ว่า รสนิยมหรือวัฒนธรรมคนเมือง มักมีการสังสรรค์และดื่มสุราตามไนท์คลับทั่วไป ถ้าเทียบกับฝั่งบ้านนอกก็จะเห็นว่าเป็นวิถีที่มีความกันเองมากกว่า ภาพตอนถัดมาคือ ตอน *บุรณาคาร* โครงสร้างของอาคารบ้านเรือนที่ทันสมัยมากขึ้น มีระบบธนาคาร ตอน *หัทธวาท* การแต่งกายที่เลียนแบบฝั่งตะวันตก มีการสวมหมวกแบบฝรั่ง ผู้หญิงเริ่มใส่ชุดสีสดมากขึ้น ในขณะที่อีกรูปหนึ่งอย่าง ตอน *ฝ่าวงล้อม* เราจะเห็นการแต่งกายของชุดตำรวจที่ไม่ใช่สีาก็เหมือนในชีวิตจริง แต่จะสวมเป็นสีน้ำเงินเข้ม ออกกรมทำในการสวมชุดแบบตำรวจสมัยนั้น

“อาจารย์มีความสามารถในการวาดภาพทั้ง ๆ ที่ไม่เคยเรียนศิลปะที่สถาบันใด ๆ (ชอบวาดมาตั้งแต่เด็ก) ต่อมาได้ทำงานคู่กับพี่ชาย ด้วยการวาดภาพปกบทประพันธ์ของ ป. อินทรปาลิต ต่อจาก 2 จิตรกรกรเอกที่วาดประจำอยู่ก่อน คือ เสน่ห์ คล้ายเคลื่อน และ ชำนาญ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา อาจารย์วาดภาพปกบทประพันธ์ทุกแนวของ ป. อินทรปาลิต ยกเว้นบางช่วงที่ติดภารกิจ ทางสำนักพิมพ์จึงให้จิตรกรคนอื่นวาดภาพปกแทน ซึ่งแนวคิดการวาดภาพปกของอาจารย์ มาจากอ่านเรื่องย่อของบทประพันธ์เรื่องนั้น ๆ ก่อน แล้วจึงสร้างภาพขึ้นมา แต่ก็มีหลายปกที่อาจารย์ จินตนาการขึ้นเอง ภาพปกกับเนื้อเรื่องจึงไม่สัมพันธ์กัน” (ปริญา อินทรปาลิต, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2560)

จากการตีความในงานวาดภาพประกอบหน้าปกของ อาจารย์ อินทรปาลิต ทำให้เห็นได้ว่าได้นำเอาภาพมาจากแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก ที่ได้เขียนอธิบายในแต่ละหน้าของนวนิยายชุดนี้ นำมาอ่านและสรุป พร้อมเอาภาพมาเปรียบเทียบทำให้วาดออกมาในลักษณะนี้ ซึ่งตรงกับคำสัมภาษณ์ของปริญา อินทรปาลิต ที่ได้อ่านเรื่องย่อของบทประพันธ์นั้น ๆ แล้วนำมาวาดภาพโดยมีทั้งเนื้อหาในนวนิยายชุดนี้กับภาพคาบอวยตะวันตกมาผสมผสานออกมาเป็นภาพวาดหน้าปกอย่างที่เราเห็น

“เอาจริง ๆ เลยที่ทวดแกเขียน แกเอามาจากหนังสือฝรั่ง แกไม่ได้รู้จักเสือจริงเสือไทยอะไรมาก ดูจากหนังสือแล้วก็เอามาแต่ง พวกหนังสืออวยแกชอบดู ก็เห็นว่าเอาหน่อยเว้ย แล้วที่ตั้งชื่อว่าเสือใบเสือด่า เพราะว่ามันเป็นชื่อที่เรียกง่าย ๆ สั้น ๆ พยางค์เดียวทั้งนั้นในเสือเมืองไทย ที่นี้มันก็ต้องมีซ้ำ

กันแล้วเสียจริง ๆ พวกนี้ก็เริ่มเอามาแอบอ้างว่าเป็นตัวกู ก็เหมือนเสือดำที่ปู่แกเขียน ถ้าสรุปง่าย ๆ คือ เป็นเรื่องจินตนาการที่แต่งขึ้นเองให้พ้องกับยุคของเสือในสมัยนั้น เสือร้ายในสมัยนั้นจะชื่อสั้น ๆ จำง่าย ๆ มีหรือไงที่แต่งชุดกองโจรเข็ดดำกันทั้งฝูง ของแบบนี้มันมาจากหนังฝรั่ง สมัยนั้นมันจะมีทรอดตัดชุด แจกเป็นกองทิม ไม่มีทรอก ไม่มีโพกผ้า ซึ่งเสือไทยจริง ๆ ยังไม่ใส่หมวกเลย รับมาเต็ม ๆ จากความบอ ยพวก *Jessy James, Billy The Kid เสือแบบฝรั่ง*” (ปริญญา อินทรपालิต, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2560)

จากคำสัมภาษณ์ของ ปริญญา อินทรपालิต เป็นข้อสนับสนุนที่ว่า ป.อินทรपालิต ไม่ได้มีความรู้มากมายเกี่ยวกับเรื่องเสือในเมืองไทย การเขียนนวนิยายของเขาจึงได้รับแรงบันดาลใจจากข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์และการรับชมภาพยนตร์ฝั่งตะวันตกอย่างภาพยนตร์แนวความบอ ย ซึ่งเมื่อเข้าใจถึงโครงเรื่องในภาพยนตร์แนวบุกเบิกตะวันตก จะพบว่าโครงเรื่องได้พูดถึงการใช้ตัวละครวีรบุรุษที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับตัวละครขุนโจรแบบประเทศไทย ป.อินทรपालิต จึงได้หยิบเอาแก่นแนวคิดอย่างเรื่องของความไม่เป็นธรรมในอำนาจรัฐกับการต่อสู้ดิ้นรนของชาวบ้านสามัญธรรมดา จากแนวคิดทางฝั่งตะวันตกมาเล่าใหม่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การเล่าเรื่องขุนโจรจากเหตุการณ์จริงในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต” มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องและโครงสร้างเรื่อง ตัวละครและการสร้าง Genre แบบขุนโจรจากการอิงเหตุการณ์จริง ในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต และ 2) เพื่อวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมและแนวทางการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกที่มีอิทธิพลต่องานเขียนในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษานวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” จำนวน 3 ชุด (12 เล่ม) ฉบับสำนักพิมพ์ ผดุงศึกษา (ไม่ปรากฏปี พ.ศ.) ได้แก่ ชุดเสือใบ จำนวน 3 เล่ม, เสือดำ จำนวน 5 เล่ม และชุดดาวโจร จำนวน 4 เล่ม โดยงานวิจัยเล่มนี้ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการเล่าเรื่อง แนวคิดนวนิยายไทย และแนวคิดเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) เป็นระเบียบวิธีวิจัยเพื่อวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบ การสร้าง Genre แบบสุภาพบุรุษขุนโจร รวมทั้งการวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490 ในการศึกษาถึงอิทธิพลทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมตลอดจนวัฒนธรรมแบบไทย ในการหล่อหลอมในแต่ละองค์ประกอบจนเกิดเป็น Genre เฉพาะขึ้น โดยมีสมมติฐานว่า องค์ประกอบในโครงสร้างของการเล่าเรื่อง อันได้แก่ กลวิธีการเล่าเรื่องของผู้เล่าเรื่อง แบ่งออกเป็น ผู้เล่าเรื่อง ผู้ฟังเรื่องเล่าและกลวิธีการเล่าเรื่องในการนำเสนอเรื่อง รวมทั้งโครงเรื่อง ตัวละคร ฉากและแก่นแนวคิด ในการสร้างงานนวนิยายของผู้ประพันธ์อย่าง ป.อินทรปาลิต ได้รับอิทธิพลมาจากเรื่องเล่าตระกูลบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) โดยอยู่ภายใต้การวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย ถึงการอ้างอิงบุคคลจริงจากสภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วง ปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490 เกี่ยวกับตัวละครเรื่องเสือ พบว่าหน้าประวัติศาสตร์ของหนังสือพิมพ์ไทย มีการบันทึก

ประวัติโจรสลัดที่ขึ้นชื่อว่าเป็นเสืออยู่พอสมควร แต่ในการนำมาอ้างอิงในการเขียนนวนิยายชุดนี้ ค้นพบว่า

1) การเลือกใช้ตัวละคร *เสือใบ* และ *เสือดำ* การนำตัวละครจากหน้าประวัติศาสตร์จริง ของสภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงนั้นพบว่า ชื่อตัวละครในนวนิยายมีการใช้ชื่อที่สอดคล้องกับตัวละคร จากเหตุการณ์จริงมากกว่าบริบทของตัวละครจากเหตุการณ์จริงมีเพียงบางส่วนที่ถูกนำมาใช้ ด้านโครงสร้างเนื้อหาพบว่าเนื้อหาที่ปรากฏในการบรรยายและพรรณนาในสถานการณ์ต่าง ๆ พบว่าเป็นเพียงเรื่องแต่งของผู้เขียนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น มีการนำเค้าโครงจากบริบททางสังคม เช่น สถานที่จริงมาใช้ แต่เมื่อเทียบเคียงกับเหตุการณ์จริงพบว่าสถานที่ในนวนิยายกับเรื่องจริงไม่สอดคล้องกัน

2) ประวัติปูมหลัง คุณลักษณะนิสัยที่ปรากฏในนวนิยายของตัวละคร เป็นเพียงจินตนาการของผู้แต่งล้วน ๆ ในการประกอบสร้างเป็นตัวละครแบบวีรบุรุษนอกกฎหมาย

3) การสร้างโครงเรื่อง พบว่ามีการเลือกใช้สถานที่จริงในการเล่าเรื่อง เช่น ถนนสีลม ดอนเมือง รังสิต บางกะปิ ถนนวิฑู เป็นต้น แต่ไม่มีการค้นพบในหน้าหนังสือพิมพ์ถึงเหตุการณ์เสี่ยงภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในนวนิยายเป็นเรื่องจริงตามสภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงนั้น

ซึ่งกลวิธีการสร้างโครงเรื่องและตัวละคร ในแง่ของการเล่าเรื่อง อิรวดี ไตลังคะ (2543) อธิบายความสัมพันธ์ของลำดับโครงเรื่อง (Plot) ว่าเป็นการเล่าที่แสดงความเป็นเหตุเป็นผลกัน จากการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ของโครงเรื่องในสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดจากการเรียงลำดับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามความพอใจของผู้แต่ง โดยแต่ละสถานการณ์มีความถี่ของการเล่าเหตุการณ์นั้น ๆ ซ้ำ ๆ ตามความเหมาะสมของเรื่องราว ดังนี้

สถานการณ์	นวนิยายแนวสุขภาพบุรุษขุนโจร		
	เสือใบ	เสือดำ	ดาวโจร
1. การเปิด-อวสาน	1 ครั้ง	2 ครั้ง	1 ครั้ง
2. เข้าคุก-แหกคุก	4 ครั้ง	2 ครั้ง	1 ครั้ง
3. ภารกิจ (ปล้น)	4 ครั้ง	7 ครั้ง	6 ครั้ง
4. ทำดวล	5 ครั้ง	4 ครั้ง	7 ครั้ง
5. ต่อสู้	11 ครั้ง	11 ครั้ง	11 ครั้ง
6. อพยพ	5 ครั้ง	6 ครั้ง	4 ครั้ง
7. ผู้หญิง	5 ครั้ง	7 ครั้ง	1 ครั้ง
8. ช่วยเหลือ	3 ครั้ง	2 ครั้ง	5 ครั้ง
9. อื่น	1 ครั้ง	2 ครั้ง	-
รวมสถานการณ์	40 ครั้ง	43 ครั้ง	36 ครั้ง

ตารางที่ 5. 1 สรุปความสัมพันธ์ของสถานการณ์ต่าง ๆ ลำดับและความถี่ที่เกิดขึ้นในแนวเรื่องแบบ ขุนโจร ของนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรปาลิต

พบว่าการเล่นเรื่องแนวเรื่องที่เล่าตัวละครวีรบุรุษนอกกฎหมาย อย่างแนวเรื่องขุนโจรในนวนิยายชุดนี้ จะมีการเล่าสถานการณ์การต่อสู้ ที่เล่าถึงการต่อสู้การปะทะกันระหว่างเสือกับตำรวจ และ/หรือ เสือกับเสือ มากที่สุดเป็นหลักและไล่เรียงมาด้วยสถานการณ์การเข้าปล้น ทำดวล อพยพ และผู้หญิงแล้วแต่การเล่นเรื่องในแต่ละชุด ในการประกอบสร้างเป็นแนวเรื่องแบบขุนโจรนี้ขึ้นมา

ในแง่ของงานวรรณกรรม (กุสุมา รัชมณี, 2550, น.15)อธิบายกลวิธีการสร้างคุณลักษณะของตัวละครเอกที่พบในงานวรรณกรรมไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบในนวนิยายไทย พบว่าตัวละครเอกมักจะมีลักษณะที่กล้าหาญชาญชัย มีความสามารถปราบเหล่าร้าย มีคุณธรรม และการรักษาเกียรติและศักดิ์ศรี ซึ่งสอดคล้องกับ ความเป็นสุภาพบุรุษในคราบของขุนโจร ในนวนิยายชุดนี้ ดังนี้

...ที่เราหมายเห็ดเอาเลือดเนื้อ

ไม่สมนึกศึกปลั่งลงครั้งนี้

จะกลับดีด้วยศัตรูดสูเหลือ

เราก็ขยหายมาว่าชาติเชื้อ

ไม่เอื้อเพื่อฝากตัวไม่กลัวตาย

จงห้าหั้นบั้นเกล้าเราเสียเถิด

จะไปเกิดมาใหม่เหมือนใจหมาย

แกลั้งจ้วงจาบหยาบข้าพุดทำทาย

จะใคร่ตายให้ลับอัปประมาณ

จากบทกลอนดังกล่าวมาจากเรื่อง *พระอภัยมณี* ตอน *อุศเรนตีเมืองผลึก* เป็นบทเจรจา ระหว่างอุศเรนที่เปลื้องปล้ำถูกจับเป็นเชลยของพระอภัยมณี โดยอุศเรนได้กล่าวตัดไม้ตรีพระอภัยมณี อย่างไม่มีเยื่อใยและทำทนายพระอภัยมณี เป็นการจำลองภาพของชายชาติฉัตรพระนงนุช ยอมตาย ดีกว่าจะต้องทนอับอายที่ไปอ่อนน้อมต่อศัตรู ซึ่งหมายความว่า “ศักดิ์ศรี” คือหมายถึง ผู้ที่อยู่ในฐานะผู้นำหรือวีรบุรุษยอมเป็นที่คาดหวังจากคนรอบข้างว่าควรจะเป็นคนกล้าหาญ มีฝีมือ มีความสามารถ มีคุณธรรม เป็นต้น ซึ่งเห็นได้จากคำบอกเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ซึ่งมีการอ้างถึงเกียรติยศของผู้นำเสมอ ดังปรากฏในพระราชสาสน์ที่สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงมีถึงพระเจ้าหงสาวดีเมื่อพระราเมศวรและพระมหินทราราชตกเป็นฝ่ายเชลยฝ่ายพม่าได้กล่าวถึงเกียรติยศของพระเจ้าหงสาวดีว่าดังนี้

“โอรสทั้งสองถึงซึ่งปราศย่อยอยู่แล้ว อุปมาดุจสุกุนโปกก อันต้องแร้วพเนจรไล่กรุงขังไว้ ขอพระองค์อย่าได้มีอาฆาตจองเวรเลย จงปล่อยพระโอรสแห่งข้าพระองค์ให้คืนมาพระนครก็จะเป็นเกียรติยศแห่งพระองค์สืบไปตราบเท่ากัลปาวสาน”

ความหมายของคำว่า “เกียรติยศ” ตามข้อความข้างต้น มีความหมายว่า คุณความดีเป็นสิ่งที่ยกย่องสรรเสริญและกล่าวขวัญถึงต่อไปอีกนาน เพราะเป็นผู้ที่ไม่อาฆาตจองเวรแม้กระทั่งศัตรู และไม่ซ้ำเติมผู้ที่ไม่มีทางสู้ ส่วนเกียรติยศอีกทางหนึ่งอาจเกิดจากการแสดงฝีมือและความสามารถเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นผู้มีความกล้าหาญและพร้อมจะปกป้องผู้ใต้ปกครองได้ (กุสุมา รักษมณี, 2550, น.28)

จากความหมายของคำว่า *ศักดิ์ศรี* ในคุณลักษณะของตัวละครเอกของงานวรรณกรรมไทยถูกพบเช่นเดียวกันกับงานนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” มีบทสนทนาที่แสดงให้เห็นถึงการถือเรื่องเกียรติเป็นศักดิ์ศรีของขุนโจร เป็นการสร้างตัวละครให้มีลักษณะเหมือนกับสุภาพบุรุษไทย ในทั้ง 3 ชุด ดังนี้

“อ้ายเสริม คนอย่างมีเกียรติพอที่จะยิงกับภูตตัวต่อตัวนี้หรือ มีงมันแดนมนุษย์ ชาติของมีง ยัยไม่รัก นำทหารหนีตาทัตมาเป็นโจร มีงได้ชื่อว่าเป็นผู้ทรยศต่อชาติ ยิ่งกว่านั้นมีงยังทรยศต่อผู้ซุบเสี้ยมมีงอีก ได้ยินไหมอ้ายเสริม บริวารผู้จงรักภักดีต่อกูเขาร้องตะโกนให้ฆ่ามีงเสีย คนอย่างมีงต้องตายอย่างหมาตัวหนึ่ง จงอโหลให้ข้า อ้ายเสริม อย่าผูกเวรจองกรรมกับข้าเลย บทบัญญัติของข้า ๆ ลบล้างไม่ได้ ทุกคนที่มันทรยศต่อข้ามันต้องตาย” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 155 ตอน เสือกลับถ้ำ

“กันเสียใจมากที่กันจำเป็นต้องขัดขวางความสุขของแกเพื่อป้องกันเกียรติยศของกัน ลูกน้องของแกมันไม่ได้ความสักคนเดียว ล้อมบ้านอยู่อย่างหนาแน่นยังปล่อยให้กันเล็ดรอดเข้ามาได้” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 67 ตอน เซลยสาว

ในนวนิยายชุดเสือใบและเสือดำพบว่าเสือใบถือเรื่องเกียรติและศักดิ์ศรีมาก หากบริวารคนไหนผิดคำสั่งจะมีการลงโทษที่เด็ดเดี่ยวทันที ส่วนในกรณีของเสือดำก็เช่นเดียวกัน ห้ามใครดูหมิ่นหรือลบเกียรติของเสือเป็นอันขาด ซึ่งหากใครลบหลู่หรือดูหมิ่นเกียรติของเสือร้ายอย่างขุนโจร จะต้องทำการปราบให้สิ้นซากทุกครั้งไป

จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะของความเป็นตัวละครเอกในงานวรรณกรรมไทย คุณลักษณะดังกล่าวเรื่อง ศักดิ์ศรี ปรากฏในตัวละครเอกในงานนวนิยายของ ป.อินทรปาลิต ในแง่ของความเป็นสุภาพบุรุษทั้งสองตัวละคร แม้แต่นวนิยายชุดสุดท้ายอย่าง นวนิยายชุดดาวโจร

“เสือใบได้ปิดฉากชีวิต แห่งความเป็นโจรของเขาเพียงเท่านี้ เขาอยู่อย่างชายชาติเสือและตายอย่างชายชาติเสือ ตรวจที่ห้อมล้อมเขาต่างเจียบกริบ ทุกคนชมเชยความเป็นเสือของเรวัต วิชชุประภา เขายอมทำลายตัวของเขาเองเพื่อไ้ลายชายชาติเสือ” – ดาวโจร เล่ม 4 หน้า 1640

ซึ่งความหมายเรื่อง เกียรติยศ หรือ ศักดิ์ศรี สอดคล้องกับแนวคิดของ Jim Kites (1960) ที่ได้วิเคราะห์ถึงโครงสร้างส่วนสำคัญของแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกในแง่ของทัศนคติที่มีผลต่อโครงสร้างสำคัญของการสร้างแนวเรื่อง (Genre)

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมในปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490 พบว่า งานนวนิยายของ ป.อินทรปาลิต ชุด “เสือใบ-เสือดำ” สะท้อนให้เห็นถึงความไร้เสถียรภาพทางการเมืองการปกครองของไทย ทำให้เกิดขุมโจรมากมายซึ่งตรงกับช่วงยุคข้าวยากหมากแพงในภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นช่วงที่อเมริกาได้เข้ามามีผลกระทบกับสังคมไทย หนึ่งในนั้นคือด้านการภาพยนตร์ฮอลลีวูดที่ไทยได้รับอิทธิพลเข้ามาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายแนวรักชาติของจอมพล ป.พิบูลสงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพยนตร์แนวบู๊และแนวทำสงครามที่เข้ามามีอิทธิพลในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

สำหรับแนวทางการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก ส่งผลให้เกิดอิทธิพลกับงานเขียนนวนิยายชุดนี้ เนื่องจากโครงสร้างแบบบุกเบิกตะวันตกมีโครงสร้างของเรื่องที่สร้างมาจากความขัดแย้งระหว่างอำนาจรัฐและความพยายามต่อต้านของชาวบ้านคนธรรมดา ทำให้เกิดวีรบุรุษที่พยายามเรียกร้อง

ความเป็นธรรมจากอำนาจรัฐขึ้น ซึ่งผู้เขียนได้นำแนวทางการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกเข้ามาเป็นแนวทางในการเขียนนวนิยายนี้ ตามแนวคิดของ Jim Kites (1960)

5.2 การอภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างแนวเรื่อง (Genre) และแนวทางในการสร้างตัวละคร (Character) ตามแนวทางการเล่าเรื่องและแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก ดังนี้

5.2.1 แนวทางในการสร้างแนวเรื่องแบบ สุภาพบุรุษขุนโจร

จากแนวคิดเดิมของ Marshall Julius นักวิชาการด้านภาพยนตร์ ได้อธิบายถึงแนวเรื่องนี้มีโครงเรื่องหลักมาจากการต่อสู้ปะทะกันของผู้รักษากฎหมายและคนนอกกฎหมาย โดยตัวละครเอกมีลักษณะเป็นคนนอกกฎหมายที่โหดเหี้ยมและห้าวหาญ มีใจรักความยุติธรรมในแบบฉบับของตนเอง

ในปัจจุบันแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก พบว่ามีการผสมโครงเรื่องมากกว่า 1 โครงเรื่อง คือ ประกอบด้วยโครงเรื่องหลัก (Main Plot) ที่เล่าถึงตัวละครเอกโดยตรง เป็นการเล่าถึงพฤติกรรมและเหตุการณ์หลักที่ตัวละครเอกพบเจอ และโครงเรื่องรอง (Sub Plot) เป็นพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่แทรกกระหว่างโครงเรื่องหลัก เพื่อสร้างความสลับซับซ้อนและเพิ่มความน่าสนใจให้เนื้อหามากขึ้น

ซึ่งผู้วิจัยพบว่าในกรณีของแนวเรื่องแบบขุนโจรในนวนิยายชุดนี้ คงความเป็นโครงเรื่องในรูปแบบเดิม คือ ตัวละครขุนโจรที่ทำการปล้นสะดมคนรวยเพื่อแจกจ่ายคนจน โดยมีการนำเสนอภาพลักษณ์ที่มาจากแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก (Western Genre) ในโครงเรื่องนี้มีโครงเรื่องมากกว่า 1 โครงเรื่อง หมายความว่า โครงเรื่องหลักตามแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก แสดงให้เห็นพฤติกรรมของตัวละครอย่างชัดเจน คือ

1. ตัวละครแนววีรบุรุษ ที่เกิดขึ้นจากการต่อต้านอำนาจรัฐที่ไม่เป็นธรรม
2. ตัวละครแบบความบอยตะวันตก ภาพที่ถูกนำเสนอผ่านเอกลักษณ์เครื่องแต่งกาย
3. ตัวละครที่มีการอพยพถิ่นฐาน การเคลื่อนย้ายตนเองจากสถานที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง

โดยมีโครงเรื่องรอง เช่น การทำภารกิจจากการต่อสู้ ความรักและชีวิต มาผสมผสานอยู่ โดยโครงเรื่องรองอย่างการทำภารกิจการต่อสู้ มาจาก แนวเรื่องแบบผจญภัย (Adventure Genre) คือ

การบรรยายเป้าหมายในการทำภารกิจของตัวละครเอก นั่นคือ การปล้น ส่วนโครงเรื่องรองอย่างความรักและชีวิต มาจากแนวเรื่องแบบรักโศก

ในโครงเรื่องรอง มีโครงเรื่องย่อย ๆ ประกอบอยู่ เช่น การต่อสู้ (การปะทะกันระหว่างตำรวจกับเสือและเสือกับเสือ) ซึ่งมาจากแนวเรื่องแบบแอคชั่นต่อสู้ (Action Genre) และการทำสงครามยุทธวิธีต่อสู้ มาจากแนวเรื่องแบบสงคราม (War Genre) ซึ่งถูกนำมาหล่อหลอมจนกลายเป็นโครงเรื่องแบบสุภาพบุรุษขุนโจร โดยมีการนำโครงสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในโครงเรื่องมาแล้วและร้อยเรียงตามลำดับและความเหมาะสม

โดยโครงสร้างสำคัญของแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก Jim Kites (1960) ได้อธิบายองค์ประกอบพื้นฐานของรูปแบบการเล่าเรื่องแนวนี้ที่เต็มไปด้วยภูเขาและทิวทัศน์แบบตะวันตก การเล่าให้เห็นเรื่องคู่ขนานระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท และการสร้างตัวละครจากสองขั้วคือปัจเจกบุคคลกับชุมชน

เมื่อนำแนวคิดการเล่าเรื่องและแนวคิดการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก พบว่าโครงเรื่อง (Plot) จะมีการสร้างเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยการลำดับของสถานการณ์เหล่านี้พัฒนามาจากความขัดแย้งในแต่ละสถานการณ์ แต่ไม่มีการลำดับเหตุการณ์ตามโครงสร้างเดิมของแนวทางการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก แต่ในวิธีการสร้างแนวเรื่องแบบขุนโจรพบว่าการลำดับเหตุการณ์ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในการลำดับสถานการณ์ที่เล่าต่อจากสถานการณ์ในตอนแรก แนวทางในการสร้างตัวละครจากความ เป็นปัจเจกบุคคลจะพบคุณลักษณะของตัวละครที่ยึดถือเรื่องศักดิ์ศรีเป็นแกนกลาง

จากการค้นพบทำให้เห็นรูปแบบการสร้างแนวเรื่องแบบ ขุนโจร ที่ได้รับแนวเรื่องมาจากแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก โดยมีการเล่าภาพตะวันตกอย่างตรงไปตรงมา โดยเริ่มจากองค์แรก ที่เล่าเปิดตัวละครสำคัญ องค์ที่สอง ปมของความขัดแย้งซึ่งประกอบด้วยหลากหลายเหตุการณ์ย่อย ๆ และองค์สุดท้ายการต่อสู้ซึ่งมักจบลงด้วยความมีคุณธรรมของตัวเอง ซึ่งพบว่านวนิยายชุดนี้ มีการเล่าในสถานการณ์ย่อย ๆ หลากหลายสถานการณ์ทำให้องค์ที่สองมีความยึดเหนี่ยวของเนื้อหามากขึ้น พบว่าโครงสร้างขององค์ที่สองเล่าเรื่องในลักษณะที่เหมือนกันกับ แนวเรื่องแบบผจญภัยต่อสู้ โดยการบรรยายกระบวนการการต่อสู้ การวางแผนต่อสู้และตั้งรับ ให้ความรู้สึกตื่นเต้น รั้าใจกับการกระทำของตัวละคร ผสมผสานกับแนวเรื่องแบบสงครามในการใช้อาวุธ การจัดระเบียบแบบแผนล่วงหน้า และหลังการต่อสู้ รวมทั้งแนวเรื่องแบบรักโศกระหว่างตัวละครชายกับตัวละครหญิงอีกด้วย

5.2.2 แนวทางในการสร้างตัวละครที่เป็นส่วนผสมจากคำจำกัดความ

จากคำจำกัดความของคำที่ถูกเรียกใช้บรรยายความเป็นขุนโจร ถูกพัฒนาและมีวิวัฒนาการที่เล่าถึงคุณลักษณะที่ปรากฏในตัวละครเอกอย่างเสื่อใบและเสื่อดำทั้งในลักษณะคล้ายคลึงกันและต่างกันออกไป ดังนี้

ตัวละคร	แนวทางการสร้างตัวละคร	ความเหมือน	ความแตกต่าง
เสื่อใบ	การใช้ชื่อตัวละครมาจากชื่อตัวละครจริง แต่ไม่ได้นำเอาเหตุการณ์จริงของตัวละครจริงมาเล่าในนวนิยายการเล่าเรื่องเกิดจากจินตนาการของผู้แต่งเพียงอย่างเดียว	มีลักษณะความเป็นเสื่อตามความหมายในนวนิยาย	คุณลักษณะท่าทางที่ปรากฏ แสดงให้เห็นความแตกต่าง เช่น เสื่อใบมีความเยือกเย็นมากกว่าเสื่อดำ ที่มุกทะลุ
เสื่อดำ			

ตารางที่ 5. 2 แนวทางในการสร้างตัวละครที่มาจากส่วนผสมของคำจำกัดความของขุนโจร

จากตารางแนวทางในการสร้างตัวละครพบว่า การเลือกใช้ชื่อตัวละคร มีเพียงแค่ชื่อที่เรียกนำมาจากสถานการณ์ทางสังคมในช่วงที่มีโจรผู้ร้ายชุกชุม โดยชื่อเรียกส่วนใหญ่มักเป็นพยางค์เดียว ประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้เขียนได้เลือกหยิบเอาเฉพาะชื่อ เสื่อใบและเสื่อดำ มาใช้เล่าเรื่องโดยชูเป็นตัวละครเอก จากความชอบส่วนตัว ความง่ายของการเรียกชื่อและง่ายต่อการจดจำ โดยตั้งชื่อของเสื่ออีกสามตัว ได้แก่ เสื่อมเหศวร เสื่อฝ้ายและเสื่อย้อย เข้ามาอยู่ในเรื่องราวของเสื่อดำ ทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนว่าเป็นเรื่องจริงหรือเพียงจินตนาการที่เกิดขึ้น

ซึ่งคุณลักษณะที่พบความเหมือนกันในแง่ของการหยิบใช้คำว่า เสื่อ ของทั้งสองตัวละครพบว่า เสื่อ ที่ปรากฏในนวนิยายมีการใช้เรียกโจรผู้ร้ายที่น่าเกรงขาม แต่ในขณะเดียวกันก็มีความเป็นสุภาพบุรุษคือยึดถือเกียรติและศักดิ์ศรีเป็นสำคัญ ใครจะมาดูถูกมิได้ ซึ่งเป็นชนวนเหตุของแต่ละสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เหล่าสองเสื่อถูกลบเหลี่ยมทั้งจากเพื่อนเสื่อด้วยกันเองหรือแม้กระทั่งตำรวจ

ในทางกลับกันคุณลักษณะที่แตกต่างของตัวละครสองตัว คือ บุคลิกภาพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างตัวละครและอธิบายมิติของตัวละครให้เห็นภาพที่สมบูรณ์ชัดเจน การอธิบายให้เห็นลักษณะนิสัยของตัวละครจากการบรรยายของผู้เขียน ซึ่งเสื่อใบพบว่ามีความสุขเยือกเย็นมากกว่าเสื่อดำที่ดูมุกทะลุ เลือดร้อน ในขณะที่เสื่อใบในการทำภารกิจการปล้น มักจะเห็นแก่ประชาชนผู้ที่เดือดร้อนเป็นหลักมากกว่าการบรรยายให้เห็นของเสื่อดำที่เมื่อทำภารกิจจะเป็นการปล้นเพื่อนประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้องเสียมากกว่าคนที่ไม่ได้รับความยุติธรรม

ประเด็นของการสร้างตัวละครจากคำจำกัดความนี้ สะท้อนให้เห็นความหมายที่เป็นเชิงอุดมคติของผู้ชาย ที่สะท้อนให้เห็นจากลักษณะบุคลิกภาพทางสังคมของบุคคล คำว่า *นักเลง* ไม่จำเป็นต้องเป็นโจรผู้ร้าย ขณะที่คำว่า *ชายชาติเสือ* ก็ไม่ได้กล่าวว่าเป็นผู้ร้ายด้วยเช่นกัน ทั้งสองคำสามารถมีความหมายไปในทางที่ดีได้ เห็นได้จากการสะท้อนบุคลิกภาพของคำเหล่านั้นผ่านการสื่อสารด้วยตัวละครเอกทั้งสองตัว โดยทำการพัฒนามาเป็นคำว่า *ขุนโจร* หมายความว่า ผู้ที่เป็นหัวหน้ากองโจร จำเป็นที่จะต้องมีบริวารและมีเงื่อนไขระหว่างหัวหน้าโจรกับบริวาร คนรอบข้าง ในการสร้างความเชื่อใจ ความจงรักภักดีต่อเขา จึงจะถูกเรียกว่า *ขุนโจร*

จากการสร้างตัวละครเสียทั้งสองตัว ทำให้เห็นถึงเรื่องการถือศักดิ์ศรี ที่แสดงบทบาทและหน้าที่ต่างกันอย่างชัดเจน ดังนี้

1. ค่านิยมเรื่องชาติกำเนิด การเกิดในชาติตระกูลที่ดี เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถกำหนดได้เอง ซึ่งทำให้เห็นวาทะถ้อยคำของนายเอกและให้ความเคารพนับถือ ในเรื่องของชาติกำเนิดซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการสร้างศักดิ์ศรีของตัวละครเสียใบและเสียดำ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งก็เป็นได้ เช่น เสียใบที่เป็นผู้ลากมากดีแต่กลับผันตัวเป็นโจร จำต้องระหกระเหินใช้ชีวิตเป็นโจรนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

2. ค่านิยมเรื่องบทบาทหน้าที่ บทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและผู้อื่น หากใครที่มีศักดิ์และสถานะสูงกว่าย่อมได้รับความสำคัญและถูกพิจารณาให้มีบทบาทที่มากกว่า เช่น ข้าราชการ ที่ปรากฏในเนื้อหาของนวนิยายไทยชุดนี้ที่เป็นงานวรรณกรรมแนวเหมือนจริง สะท้อนให้เห็นถึงการมีอำนาจมากกว่าในช่วงยุคสมัยนั้นด้วย

3. ค่านิยมเรื่องเพศสถานะ บทบาททางเพศสถานะมีความแตกต่างกันอย่างเห็นชัด แต่สิ่งหนึ่งที่ให้ความสำคัญเท่ากัน คือการให้คุณค่าในเรื่องของศักดิ์และสถานะตามเพศสภาพ หมายถึงสุขภาพบุรุษและสุขภาพสตรี เช่น

- การปกป้องและคุ้มครอง เพศชายอยู่ในสถานะเป็นหัวหน้ากลุ่มตามความหวังของผู้คนในสังคม ต้องมีหน้าที่คุ้มครองผู้คนเหล่านั้นในขอบเขตของตนและต้องได้รับการปกป้องรักษา

- การต่อสู้ เป็นอีกหนึ่งความคาดหวังอีกหนึ่งประการของตัวละครชาย ที่จะต้องมีจิตใจกล้าหาญ ไม่ย่อท้อและชอบเผชิญหน้ามากกว่าการหลบหนี ตามคำจำกัดความของความเป็น *ชายชาติเสือ* หรือ *นักเลงไทย*

- การรักษานวลสงวนตัว ในทางกลับกันตัวละครผู้หญิงจะต้องมีคุณลักษณะตามความคาดหวังของสังคม ในการวางตนต่อเพศตรงข้ามสมกับเป็น *กุลสตรีไทย* ตามวรรณกรรมไทย ที่ยึดถือคุณค่าของผู้หญิงเป็นสำคัญ

4. ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป เหตุผลของการชูประเด็นเรื่องศักดิ์ศรี มาจากค่านิยมเดิมที่ถูกถ่ายทอดมาแต่อดีต จนถึงการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในนวนิยายชุดนี้ ได้แก่

- ฐานะทางการเงิน คือ ปัจจัยหลักสำคัญที่ทำให้ผู้คนในสังคมบูชาเงินเยี่ยงพระเจ้า นับถือบุคคลที่มีอำนาจจากเงินและเชื่อว่าเงินสามารถช่วยแก้ไขปัญหাজัดความจนในสังคมสมัยนั้นได้

- การศึกษา ความคาดหวังของสังคมเป็นสำคัญในเรื่องของความรู้ คือ สิ่งที่น่าพาความเจริญมาสู่ทางปัญญาและจริยธรรม สามารถรู้จักแยกแยะวิเคราะห์ผิดชอบชั่วดี เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สถานะของบุคคลสูงขึ้นได้

- คุณความดีหรือคุณธรรม เป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลมีศักดิ์และสถานะที่สูงกว่าผู้อื่น การได้รับความชื่นชมและยกย่องซึ่งสอดคล้องกับคำว่า *ผู้ดี* เป็นการยกย่องแทนค่านิยมการยึดถือชาติตระกูลแนวทางในการสร้างตัวละครเป็นการสะท้อนบทบาทและหน้าที่เชิงคุณค่าในด้านต่าง ๆ ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ตามคติความเชื่อและความคาดหวังของคนในสังคมไทย ที่มีการรับรู้และความเข้าใจในเรื่องของคำจำกัดความกับคุณลักษณะบางประการที่พึงมีในการออกแบบตัวละครดังกล่าว

5.2.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องเล่ากับสังคมไทย

เมื่อวิเคราะห์จากสภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วง ปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490 ผู้วิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับเรื่องเล่า ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. เรื่องเล่าระหว่างเสื่อกับสังคมไทย

ในอดีตเรื่องเล่าของเสื่อ พบว่ามีการบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับเสื่อรายไว้ ซึ่งปรากฏในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2475 โดยสภาพสังคมในสมัยนั้นมีชาวคราวเกี่ยวกับโจรผู้ร้ายเป็นจำนวนมาก จากหลักฐานทางหนังสือพิมพ์เก่า ที่เล่าถึงเหตุการณ์การก่อคดีอันอุกอาจของเสื่อไทยต่าง ๆ จนกระทั่งมีการนำเอาเรื่องเล่าจากเหตุการณ์จริงตามหน้าข่าวหนังสือพิมพ์เหล่านี้ ถูกลำเอียงใหม่ในบทเพลงแหล่ หรือกลอนลำตัด เพื่อเป็นการสะท้อนปัญหาและเสียดสีสังคมไทย ใน การปรากฏตัวละครและเรื่องเล่าเกี่ยวกับเสื่อรายที่ก่อคดีต่าง ๆ เหล่านี้ในอดีต

เมื่อวิเคราะห์จากสภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วง ปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2490 และแนวคิดเรื่องเล่า (อิรวาตี ไตลิ่งคะ, 2543) จะเห็นว่า การเล่าเรื่องของสื่อที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ในช่วงระหว่าง 2484 ถึง พ.ศ. 2490 จากผลการวิจัยพบว่าผู้เขียนได้สะท้อนนัยยะบางประการที่เกิดขึ้นจากเรื่องเล่าเกี่ยวกับสื่อ ปรากฏให้เห็นตั้งแต่ช่วง ปี พ.ศ. 2458 ถึง พ.ศ. 2472 มากมาย ก่อนจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในช่วง ปี พ.ศ. 2475 ได้แก่

ด้านเศรษฐกิจ การขึ้นราคาสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้เกิดการชะงักตัวของเศรษฐกิจ ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ผู้คนที่เคยกินดีอยู่ดี ก็ล้มละลาย เป็นหนี้เป็นสินติดตัวตามกันมา

ด้านการเมืองและการปกครอง ทำให้เห็นจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ ความล้มสลายและช่องโหว่ของข้อกฎหมายที่เกิดขึ้น ทำให้ข้าราชการเริ่มมีการฉ้อโกง ผู้คนผันตนเองไปเป็นโจรผู้ร้ายเกิดการปล้นฆ่าและชิงทรัพย์มากมาย

ด้านสังคมและวัฒนธรรม จากผลกระทบดังกล่าว ส่งผลให้เกิดค่านิยมที่ผู้คนบูชาเงิน ใครมีเงินมีอำนาจ มีอำนาจในการใช้อิทธิพลในการจัดการเจรจาและต่อรองได้ แม้กระทั่งกฎหมาย จึงกลายเป็นเหตุให้ ป.อินทรปาลิต พยายามจะสะท้อนภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ณ สมัยนั้นผ่านการนำเรื่องเล่าเกี่ยวกับสื่อ มาเล่าซ้ำเพื่อให้เกิดการตระหนักถึงบริบทในช่วงนั้น

2. เรื่องเล่าแนวบุกเบิกตะวันตกกับสังคมไทย จากการวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมไทยในช่วงดังกล่าว ตรงกับยุคสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 คือ สื่อภาพยนตร์จากฮอลลีวูดได้เข้ามาในประเทศไทยมาช้านาน การสร้างภาพยนตร์ในสมัยนั้นได้นำเอาสารคดีเกี่ยวกับการเดินทางของราชวงศ์เข้ามาถ่ายทอดเป็นเนื้อหาในภาพยนตร์ แต่ในช่วงยุคของภาพะสงครามนั้น มีภาพยนตร์แนวสงครามหรือการทหารเข้ามา สอดคล้องกับภาวะของยุค จอมพล ป. พิบูลสงครามกับนโยบายแนวรักชาติ เพื่อเป็นการผ่อนคลายให้แก่ทหาร การรับอิทธิพลจากภาพยนตร์ตะวันตก ทำให้เห็นพัฒนาการและลำดับการเข้ามาของแนวตระกูลของเรื่อง Genre ที่เกิดขึ้น เช่น ภาพยนตร์ตระกูลแนวผี, ภาพยนตร์ตระกูลแนวแอคชั่น(บู๊ล้างผลาญ) และภาพยนตร์แนวสงคราม ตามลำดับ

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาลักษณะของแนวเรื่องแบบสุภาพบุรุษขุนโจร จากสื่ออื่น ๆ เช่น สื่อภาพยนตร์ โดยการเปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง การตีความจากสื่อนวนิยายและสื่อภาพยนตร์ ในการปรับเปลี่ยนความหมาย วิธีการสร้างตัวละครและข้อจำกัดในการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในแต่ละสื่อ

2. ศึกษาลักษณะของตัวละครฝั่งผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ อย่างเช่น ขุนพันรักษ์ราชเดช หรือ ตัวละครตำรวจสันติบาลต่าง ๆ ในการเทียบเคียงการมีอยู่จริง และคุณลักษณะของการสร้างตัวละคร ตำรวจสันติบาลให้เป็นคู่อริกับฝ่ายขุนโจร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤตยา ณ หนองคาย. (2556). พระเอกและผู้ร้ายในภาพยนตร์แนวต่อสู้ผจญภัยของไทย : การวิเคราะห์ลักษณะการผสมผสานทางวัฒนธรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- กฤษดา เกิดดี. (2547). ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ : การศึกษาว่าด้วย 10 ตระกูลสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิมพ์คำ.
- กุสุมา รักขมณี. (2550). ศักดิ์ศรีและความอับอายในวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม่คำผาง.
- ศีกฤทธิ ปราโมช, ม. ร. ว., 2454-2538. (2530). เมืองมายา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ.
- เจริญ ตันมหาพราน. (2556). ตำนานเมืองสุพรรณ. กรุงเทพฯ: ปราชัญ สำนักพิมพ์.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2559). ประวัติการเมืองไทยสยาม 2475 - 2500 (*Political History of Thailand 1932 - 1957*). กรุงเทพฯ: บริษัท ไทยควอลิตี้บุ๊กส์ จำกัด.
- ชานนท์ ท. (2556). เกร็ดประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ไทยควอลิตี้บุ๊กส์.
- ณัฐ สุขสมัย. (2551). การสร้างความหมายใหม่ของ "วีรบุรุษและยอดวีรบุรุษ" ในภาพยนตร์ไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2547). นวนิยายกับสังคมไทย (2475-2500). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). วรรณกรรมวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์นาคกร.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2560). แนวนวนิยายคดี ทฤษฎีร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์นาคกร.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2537). ปรัชญาควาบอยของหลุยส์ ลามูร์: แผ่นดิน กาแฟและผู้หญิง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มิ่งมิตร.
- นิจ อักษรา. (2554). จากสยามสู่ไทยแลนด์ : การเปลี่ยนแปลงประเทศไทยสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ก้าวแรก พับลิชชิ่ง.
- นิวัฒน์ ประสิทธิ์วิริย. (2553). แนวคิดชาตินิยม และบริบททางสังคมในภาพยนตร์แอ็คชั่นไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2551. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการภาพยนตร์ ภาควิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่ง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- เบนดิทท์ แอนเดอร์สัน. (2553). ในกระจก: วรรณกรรมและการเมืองสยามยุคอเมริกัน (พ. พ. โอตา อรุณวงศ์, Trans.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อ่าน.
- ประเสริฐ ปัทมะสุนธ์. (2559). (ศิลปวัฒนธรรม) รัฐสภา ในรอบสี่สิบสองปี (พ.ศ.2475 ถึง พ.ศ.2517). [ออนไลน์] https://www.silpa-mag.com/this-day-in-history/article_4665 [สืบค้นเมื่อ] 8 ธันวาคม 2559.
- ปรีชา คูรินทร์พันธุ์ และอมรา พงศาพิชญ์. (2539). ระบบอุปถัมภ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา อินทรปาลิต. (ม.ป.ป.(ก)). เสือใบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผดุงศึกษา.
- ปรีชา อินทรปาลิต. (ม.ป.ป.(ข)). เสือด่า. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผดุงศึกษา.

- ปรีชา อินทรปาลิต. (ม.ป.ป.(ค)). ดาวโจร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงศึกษา.
- ปิยะโชค ถาวรมาศ. (2554). ย้อนตำนาน เจ้าพ่อ มาเฟีย อันธพาล. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ก้าวแรก.
- พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม และคณะ. (2530). สังคมชนบทและภาคเศรษฐกิจข้าวของไทย พ.ศ. 2423-2473 = *Rural society and the rice economy in Thailand, 1880-1930*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- พิรศักดิ์ ชัยได้สุข. (2551). ซาดิเสื่อไฉไล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม. (2546). นักสร้าง สร้างหนัง หนังสือ / รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.): กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม. (2547). เสกฝัน ปั่นหนัง : บทภาพยนตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัทบ้านฟ้า.
- รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม. (2558). การเขียนบทภาพยนตร์บันเทิง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์. (2548). นิยายชุด "เสือใบ-เสือดำ" ของ ป.อินทรปาลิต กับสังคมไทยยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์. (2558). ขบวนการเสรีไทยกับวีรกรรมกู้ชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มิ่งมิตร.
- เวียงรัฐ เนติโพธิ์. (2539). จากนักเลงท้องถิ่นสู่เจ้าพ่อ. วารสารธรรมศาสตร์, ฉบับที่ 2(ปีที่ 22).
- ศิริวรรณ ลากสมบุญนานนท์. (2552). การผลิตซ้ำและการสร้างค่านิยมของเรื่องเล่าเกี่ยวกับ 'เสือ' ในสังคมไทย พ.ศ. 2460-2510. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเกียรติ วันทะนะ. (2524). สังคมศาสตร์วิถีชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ. (2541). โจรแปลกประหลาด (2405-2486). (จุลสาร). ; เสื่อใหญ่ในเมือง ชุมพร.
- สรศิลป์ แฟงสภา. (2558). สงครามมืด วันญี่ปุ่นบุกไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สารคดี.
- สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. (2560). ประวัติลูกเสือไทย. [ออนไลน์] <http://www.scoutthailand.org>. [สืบค้นเมื่อ] 18 สิงหาคม 2560
- อเนก นาวิกมูล. (2538). ดาวร้ายในอดีต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงแดด.
- อารยชน คนพันธุ์เหล็ก. (2555). ตำนานโจร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นานา.
- อิรวดี ไตลังคะ. (2543). ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อเนก นาวิกมูล. (2546). ฆาตกรยุคคุณปู่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว.
- อเนก นาวิกมูล. (2549). ภาพถ่ายและสิ่งพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- หोजจดหมายเหตุ
- หจข. ร.6 น.5.8/11 บันทึกรายงานจากนครบาลที่สืบสวนฎีกาของพระศรีภวังค์ วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2461.
- หจข. ร.6 น.5.8/11 เรื่องอ้ายไทย ผู้ร้ายคนสำคัญ 17 เมษายน พ.ศ. 2460 – 7 มีนาคม พ.ศ. 2464.

หจข. ร.6 น.5.8/11 สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาอนุพันธุวงศ์วรเดช ราชเลขาธิการทูต ร.6 รายงานย่อเรื่องการจับอ้าย
เสือไทย วันที่19 สิงหาคม พ.ศ. 2464.

หจข. ร.6 น.5.8/11 เสนาบดีกระทรวงนครบาลรายงานพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงปราจิณกิติบดี ราชเลขาธิการ
วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2461.

หจข. ร.6 น.5.8/11 เสนาบดีกระทรวงนครบาลรายงานพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงปราจิณกิติบดี ราชเลขาธิการ
วันที่ 17, 19 และ 23 เมษายน พ.ศ. 2461.

หจข. ร.6 น.12.3/14 เรื่องคดีนายพินสมคบกับอ้ายไทย ปล้นปืนหลวงกับคดีนายจ้อยกับพรรคพวกขัดขวางต่อสู้และ
ฆ่าเจ้าพนักงาน 12 กรกฎาคม พ.ศ.2460 – 23 มีนาคม พ.ศ.2463.

หจข. ร.6 น.12.3/25 เรื่องอ้ายเสือไทยกับพวกผู้ร้ายสำคัญยิงนายแถมตาย 19 กุมภาพันธ์ – 16 มีนาคม พ.ศ.
2460.

หจข. ร.7 ม.26.9 ข่าวตัด “ผจญภัยตอนที่ 2 ของหลวงกล้าฯ กรุงเทพฯ เดลิเมต์ 19 มีนาคม 2470”.

หจข. ร.7ม 26.5/16 ข่าวตัด “เจ้าพนักงานยิงอ้ายเสือนาการาชบุรี แลบุตรภรรยาตายหมดแล้ว”.

หจข. ร.7ม. 26.5/28 ข่าวตัด “อ้ายเสือใบว่าเป็นผู้ร้ายคนสำคัญแต่ร.ต.ท.โต๊ะสำคัญกว่า” หลักเมือง 21 พฤศจิกายน
2471.

หนังสือพิมพ์หายาก

“คนที่ยิงก้านแถมตาย” จินโนสยามวารศัพท์ 26 เมษายน 2461: น.2.

“ใครจะปราบมันได้หนอ” จินโนสยามวารศัพท์ 5 มีนาคม 2460: น.2.

“ไม่หมดเสือร้าย” จินโนสยามวารศัพท์ 3 มีนาคม 2460: น.2.

“รบกับเสือที่บ้านบ่อนาเกลือ” จินโนสยามวารศัพท์ 16 เมษายน 2461: น.2.

“เรื่องฟ้องอ้ายเสือใบ” ศรีกรุง 3 ธันวาคม 2471.

“เสือไทยตัวลือ” จินโนสยามวารศัพท์ 23 มีนาคม 2460: น.2.

“อ้ายไทยคนร้ายสำคัญ” จินโนสยามวารศัพท์ 18 เมษายน 2461: น.2.

“อ้ายเสือใบผู้ร้ายคนสำคัญถูกจับและถูกฟ้องที่มินบุรี” เดลิเมต์, 1 ธันวาคม 2471.

ภาษาอังกฤษ

Butcher, S. H. (1951). *Aristotle's theory of poetry and fine art: with a critical text and translation of the Poetics. With a prefatory essay, Aristotelian literary criticism* (Vol. 42): Courier Corporation.

Chatman, S. (1993). *Reading narrative fiction*.

Chatman, S. B. (1978). *Coming to terms: The rhetoric of narrative in fiction and film*: Cornell University Press.

Egri, L. (1988). *The Art of Dramatic Writing: Its Basis in the Creative Interpretation of Human Motives. With an Introd. by Gilbert Miller*: Simon and Schuster.

Fenin, G. N., & Everson, W. K. (1973). *The Western, from silents to the seventies*: Viking Pr.

Gruber, F. (1967). *The Pulp Jungle*. Los Angeles: Sherbourne Press.

Hayward, S. (2006). *Cinema Studies: The Key Concepts*. New York: Routledge.

Kitses, J., & Rickman, G. (1998). *The Western Reader*. New York: Amadeus Press.

Lodge, D. (1990). *After Bakhtin: Essay on Fiction and Criticism*. New York: Routledge.

McMahan, A., & Blache, A. G. (2002). *Lost Visionary of the Cinema*. (New York).
Continuum, 89.

Rimmon-Kenan, S. (1983). *Narrative fiction: Contemporary poetics*: Routledge.

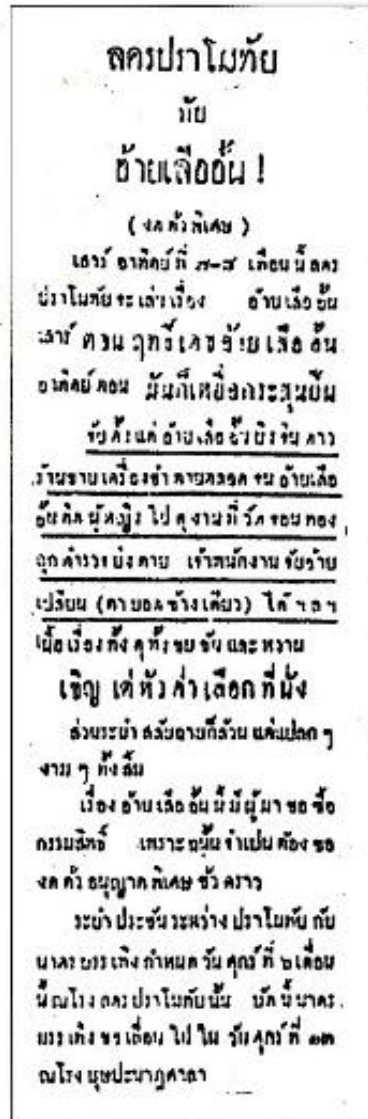
ภาคผนวก ก.

ข้อมูลประวัติ “เสือร้าย” ในสังคมไทยจากหนังสือ คำบอกเล่า บันทึกจากหอบจดหมายเหตุ
ทั้งหมด 14 คนจากเหตุการณ์จริงในช่วง ปี พ.ศ. 2458 – พ.ศ. 2490

1. เสืออั้น ก่อคดีสำคัญ ประมาณ พ.ศ. 2458-2459 เสือแถบธนบุรี สมุทรปราการ

เนื้อหาของเสืออั้นปรากฏในเพลงแหล่ ปี พ.ศ. 2468 ในสมัยรัชกาลที่ 6 (เช่นเดียวกับเสือเปียที่ถูกเล่าขานตีคู่มาในขณะนั้น) ที่เล่าถึงเสืออั้นก่อคดีจากการยิงคนตายแล้วหนีหายไป ต่อมาเมื่อเพื่อนคู่หูเป็นเสือเปลี่ยน (ซึ่งเสียตาไปข้างหนึ่ง) ทุกคนเรียกรวมกันว่า “อ้ายสามตา” จนเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ.2459 เสืออั้นและเพื่อนอีกคนหนึ่งซึ่งไม่ใช่เสือเปลี่ยนได้ไปเที่ยวงานวัดจอมทอง (วัดราชโอรส) บางขุนเทียน จ.ธนบุรี เจ้าหน้าที่เห็นจึงเข้าล้อมจับกุม แต่เสืออั้นหนีเข้าไปเข้าไปในกุฏิ มีการยิงต่อสู้กันเป็นเวลานาน มีตำรวจถูกปืนเสืออั้นเสียชีวิตหนึ่งนาย ในที่สุดตำรวจจึงทำการเผากุฏิจนเสืออั้นหนีไม่ไหวออกมาโดยเจ้าหน้าที่ยิงเสียชีวิตไปในที่สุด แต่เสือเปลี่ยนรอดและไม่มีใครเคยได้ยินข่าวเกี่ยวกับเขาอีก

เนื้อหาเสืออั้นที่ปรากฏในเพลงแหล่ ปรากฏในหนังสือวายุโม ฉบับวันศุกร์ที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2463 ซึ่งเป็นการโฆษณาหลังจากที่เสืออั้นเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ. 2459 จึงได้มีการนำเรื่องราวของเสืออั้นไปแต่งเป็นบทละคร และจัดแสดงขึ้นที่วิกปราโมทัย (อเนก นาวิกมูล, 2546 น.59)

ภาพที่ 1 ภาพโฆษณาละครปราโมทย์ แสดงเรื่อง “เลือดอื่น” จากหนังสือพิมพ์วชิรญาณฉบับวันศุกร์ที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2463 หน้า 2 หลังจากการเสียชีวิตของเลือดอื่นในปี พ.ศ. 2459

ที่มา ภาพข่าวหนังสือวชิรญาณ ฉบับศุกร์ที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2463: 2 หอสมุดแห่งชาติ

2. เสือไทย (นายไท) ก่อคดีสำคัญช่วงประมาณ พ.ศ. 2460 - 2464 เสือแทบทุ้งครุ พระประแดง สมุทรปราการ

เป็นเสือคนแรก ๆ ที่เป็นข่าวลงหนังสือพิมพ์ต่อเนื่องในรัชกาลที่ 6 มีหลักฐานทางราชการ บันทึกไว้เป็นจำนวนมาก ถือได้ว่าเป็นเสือที่มีหลักฐานปรากฏมากที่สุดจากการเขียนกระทู้ถามระหว่าง เสนาบดีกระทรวงนครบาลรายงานกรมราชเลขาธิการถึงสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระ ยยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ทรงมีรับสั่งถึงเสนาบดี กรมกระทรวงนครบาลว่า เสือไทยกับนายไทเป็นคนเดียวกันหรือไม่

มรรคิก เรื่องด้วย เสือไทยผู้ร้ายสำคัญ	หนังสือ เรื่อง พระยาภาณุ
<p>พมอ.ชื่อ: พระราชพงศาวดาร</p> <p>๓, กระทรวงนครบาลรายงานมาว่า เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ จำนายสืบคำรวจกรมมณฑลอุดร ๓ นายออกตรวจการตามท้องที่ตำบลทุ่งครุ อำเภอรามบุรี บุระะ จังหวัดธนบุรี พบนายไทยซึ่งเป็นคนที่มีคดีของศาลว่า จุกกรโศกเรื่อง ๑ ในเวลานั้นนายไทยพร้อมด้วยพวก เลื่อนคำสัจหาการปลุกเรือนอยู่ นายไทยเรียกนายสืบ คำรวจกรมขึ้นเป็นบนเรือนดูจากบัญชีอยู่ ๑ แล้วว่านายสืบ คำรวจกรมเจ้ากรโตวินนายไทย ๆ กับพวกคดี ผู้ร้ายแห่ง บันได้จวกจำนายสืบคำรวจกรมถึงจำนายสืบคำรวจกรมศาล แล้วกล่าวต่างคนเลือกกันไป ภายหลังเจ้าหน้าที่จะพบพวก พวกผู้ร้ายได้ ๓ คน ชื่อ นายแลม นายจ้อย นายจัน.</p> <p>เรื่องผู้ร้ายรายนี้ มีหนังสือนายพันเอก พระศรี ภววิชัย กรมมณฑลอุดรส่งมาฉบับ ๑ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ ว่า ภายหลังได้คิดคดีกับนายไทยซึ่งเป็น หัวหน้าเที่ยวเกลี้ยกล่อมราษฎร ได้พบรถพวกพันคนกว่าห้า การปล้นแลแต่ซึ่งราษฎรแลมรรคาเรือไปมาค้าขายตาม ตำบลต่าง ๆ ในจังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดพระประ แดง พระศรีภววิชัยเกรงว่าพวกเหล่านี้จะก่อคดีขึ้น</p>	<p>กองมราชความพิวเมืองต่าง ๆ รวมกันเจ้าอาจะระตั้ง เป็นกองใหญ่ทำเรือขึ้น จึงเห็นควรออกธอชังกับไคยไคย บ้านกานันเป็นธุรับนิศรชอมขึ้นมากสิรายชื่อคนรายในตำบล นั้นเสนอนขึ้นเปคตมฉำกับขึ้นเพื่อ เปนกรมมอจกันไว้ ฉำกับ ขึ้นนิศรชอกลงไทย, ราชเลขาญการไคยกับระราชทวน มีหนังสือนำส่งหนังสือพระศรีภววิชัยไปยักระทรวงนครบาล เรื่องพิจารณาตอชสวน, ต่อมาวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๒ เกิดมีผู้ร้ายตอชยิงนายถิกตอช ที่ตำบลคลองหวัง อำเภอสุมท จังหวัดสมุทรปราการขึ้นอีกราย ๑ ตามราย งานกระทรวงนครบาลส่งสอว่า จะเปนนายไทยกับพวก เปนผู้ร้ายรายนี้, สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์ วรเดช มีพระกระแสว่า ชื่อที่ปรากฏว่านายไทยนั้น จะ เปนคนเดียวกันกับที่ส่งธอชกันอยู่ว่า "เสือไทย" หรือมีใช่ ฉำเปนครณนี้ เจ้าหน้าที่จะไคเขาใจใส่ธอชอย่างไคอชการทวน, กรมราชเลขาญการมีหนังสือฉำเนียรพระกระแส นี้ไปยักระทรวงนครบาล ไคยกับหนังสือทอชมาว่า นาย ไทยซึ่งเจ้าหน้าที่จะมีความส่งฉบับนี้ คือ "เสือไทย" แลสืบ ไคยความว่า นายไทยกับพวกจะไปทอชการทอชที่วัดคอง พระราม อำเภอสุมท เจ้าหน้าที่จะไคหากันไปเพื่อจะจับ</p>

พ.ศ. ๒๔๖๖	พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	พ.ศ. ๒๔๖๖	พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
<p>พจนานายไทยกับพวก ๑๑ คน จนถึงได้ข้อยุติกัน นายต้นพวกนายไทยถูกกระสุนปืนตาย นอกจากนั้นได้ถูกกระสุนปืนบ้าง แล้วก็หนีไป จำนวนสิบห้าคน รวมกับพวกชาวต่างประเทศถูกกระสุนปืนที่ห้องนอนสี่ คน, สามที่กระทรวงมหาดไทยสองคนตามมาครั้งนี้ ทำให้เกิดความคลอกไปถึงคนในที่สุดตามไปด้วยเรื่องพระศรีวิจิตร มีความเห็นเรื่องการระงับปราบปรามชายไทยผู้ขายค้ายาสูบ, ราชเลขาญการจึงได้มีหนังสือเห็นชอบการฯ ๑ ได้เรียกนายว่า ชายไทยมีอายุ ๒๘-๓๕ ปี เป็นคนจีนในระเทศและประเทศอื่นคนเอเชียด้วย ทั้งนี้เมื่อเลือกจนเรียบร้อยแล้ว ชายไทยจึงคิดการชักชวนพวกชาวขอมลอบปล้นการพนันได้ไปตั้งที่ชาน เจ้าน้ำก็ทราบและได้พยายามจับกุมในคราวนั้น แต่ที่นายชายไทยอยู่ในท่าเลเฉพาะ เจ้าน้ำก็ไปมาตลอดคืนก็จับ และจับพวกขอมระงับจับหาเหตุการณ์ด้วย จึงเป็นความยากที่จะจับกุม ด้วยชายพวกนี้ชื่อเสียงเป็นนักเลงเจ้าน้ำก็ไปจับกุม ๑ ทั่วระเทศถึงคราวนี้ และระงับตามไปรวมอยู่กันชายขอม และนายชายไทยมาลงส่วนที่พระศรีวิจิตรคิดว่าว่าจึงถือว่ามีผู้กระทำความผิด</p>		<p>พินดีดังนี้ ภายหลังจะทำการลงโทษนี้ สืบไม่มีความภายหลังจึงมีรายงานเพิ่มเติมว่าว่า สืบได้ความว่าชายไทยกับพวกจะมาเรียกรายเงินรายรายบ้านคังเงินจึงคิดลอบปล้นการฯ จึงได้จับตัวไว้และจับกุมขึ้นเพื่อตรวจจับ ได้ทำการระงับตามมาแต่ยังไม่เรียบร้อยโดยที่พวกนี้เสด็จดูรายวันระหว่งเวลาอยู่หน้าบ้านดู พอเห็นเจ้าน้ำก็วิ่งวิ่งหนีไป เจ้าน้ำก็งานได้ความโดยที่ผู้ไปโดยที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑ คน เจ้าน้ำถึงงานถูกกระสุนปืนมาแต่เป็น ๒ คน จึงจับกุมได้โดยที่นายชายไทยชื่อชื่อนี้ ๑ ได้เลือกคนนายชาน ซึ่งชื่อชานมาลงลงมาเป็นไปเสียโดยไปมาในวันต่อจากนี้จากนี้แล้ว เลือกมีมีอยู่ถูกกระสุนปืนที่รักแล้วแต่สิ่งข้างที่ชานลี้ภัย ก็คือชายชื่อในกระ มาใส่มีรายชื่อนายที่ตกจากไทยเรียบร้อยแล้ว เจ้าน้ำก็ขอชื่อรวมออกเป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท ก็เป็นแล้ว ๑๕๐๐ บาท จึงสันนิษฐานว่า ชายชื่อชานถูกกระสุนปืนที่ชานชานไปเป็นตาม กับเจ้าน้ำจับกุม รวมพวกชายขอมหรือชื่อชานมี ๑๑ คน ถ้าถึงได้ควมอยู่</p> <p>ราชเลขาญการจึงได้มีหนังสือเห็นชอบการ</p>	

พ.ศ. ๒๔๖๖	พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	พ.ศ. ๒๔๖๖	พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
		<p>สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช มีพระกระแสว่า เรื่องอ้ายไทยอ้ายหญิงนี้เป็นการหอบสวนขึ้นเดิมหมื่นกำลังขึ้น เจ้าน้ำก็ได้กำลังปราบปรามจับคนกันอยู่โดยแรงแรง ถึงขั้นจับกุมพวกเค็ดถึง ๒๒ คนแล้วแต่อ้ายไทยตัวสำคัญซึ่งจับได้ เจ้าน้ำก็เข้าไปจับอ้ายไทยถูกปืนเป็นบ้าง ดูเจ้าน้ำที่จัดการแรงแรงรวมเจ้าน้ำกับนามน แต่ก็ยังคิดเอาตัวอ้ายไทยเสียให้จึงได้ กรมราชเลขาญการ ได้มีหนังสือคำในพระกระแสน์ไปยังกระทรวงนครบาลแล้ว</p> <p>ควรมิควร แล้วแต่พระกระษัตริย์โปรดเกล้าฯ</p> <p>พ.ศ. ๒๔๖๖</p>	

ภาพที่ 2 ภาพหลักฐานการเขียนกระทั่ตามระหว่างเสนาบดีกรมกระทรวงนครบาล
ที่มา มร. 5น/56 เรื่องอ้ายไทย ผู้ร้ายคนสำคัญ 17 เมษายน พ.ศ. 2461 – 2 กันยายน พ.ศ. 2464
หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

เรื่อง อ้ายไท ผู้ร้ายคนสำคัญ ในรายงานมีการบันทึกจากกระทรวงนครบาลว่า เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2461 จ่านายสิบตำรวจหอบกับพลอดตำรวจ 3 นาย ออกตรวจการตามท้องที่ตำบลทุ่งครุ อำเภอราชบุรีบูรณะ จังหวัดธนบุรี พบนายไทยซึ่งเป็นคนที่มีคดีต้องหาว่าชู้กรรโชกเรื่อง 1 ในเวลานั้นนายไทยพร้อมด้วยพวกเพื่อนกำลังทำการปลุกเรือนอนอยู่ นายไทยเรียกจ่านายสิบตำรวจหอบขึ้นไปบนเรือพูดจากันอยู่ครู่หนึ่งแล้วจ่านายสิบตำรวจหอบเข้าจับตัวนายไทย ๆ กับพวกต่อสู้ ผู้ร้ายแย่งปืนได้จากจ่านายสิบตำรวจหอบยิงจ่านายสิบตำรวจหอบตายแล้วต่างฝ่ายต่างหนีเลิกกันไป ภายหลังเจ้าหน้าที่จับพรรคพวกผู้ร้ายได้ 3 คน ชื่อ นายแถม นายจ้อย นายอ้น เรื่องผู้ร้ายนี้มีหนังสือนายพันเอกพระศรีภวังค์ กราบบังคมทูลพระกรุณา 1 ฉบับ ลงวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2460 ว่า อ้ายไทยได้คบคิดกับอ้ายหรั่งเป็นหัวหน้าเที่ยวเกลี้ยกล่อมราษฎรได้พรรคพวกพันคนกว่าทำการปล้นแย่งชิงราษฎรและบรรดาเรือไปมาค้าขายตามตำบลต่าง ๆ ในจังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดพระประแดง พระศรีภวังค์เกรงว่าพวกเหล่าร้ายจะตั้งกองเกลี้ยกล่อมราษฎรตามหัวเมืองต่าง ๆ รวมกันเข้าอาจจะตั้งเป็นกองใหญ่กำเริบขึ้น จึงเห็นควรออกข้อบังคับให้ผู้ใหญ่บ้านกำนันเป็นผู้รับผิดชอบยื่นบัญชีรายชื่อบุคคลร้ายในตำบลนั้นเสนอขึ้นไปตามลำดับขั้นเพื่อเป็นการป้องกันไว้ ถ้าขัดขึ้นเปิดบังควรลงโทษ ราชอาณาจักรได้รับพระราชทานมีหนังสือนำส่งหนังสือพระศรีภวังค์ไปยังกระทรวงนครบาลเพื่อพิจารณาสอบสวน.

อ้ายเสือไทยเป็นที่เลื่องชื่อกันมาแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเองก็ทรงทราบกิตติศัพท์ของอ้ายเสือไทย แต่ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดถึง “เสือ” คนอื่น ๆ ที่พระองค์ทรงทราบและเอาใจใส่ให้มีการจับกุมได้เท่าเรื่องของเสือไทย ดังที่ทรงแสดงความเห็นในรายงานย่อเรื่องการจัดอ้ายไทย ที่สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาอนุพันธุวงศ์วรเดช ราชเลขาธิการ ทูลเกล้าฯ ถวาย ลงวันที่เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2464 ว่า “...อ้ายไทยผู้นี้ได้ยินชื่อเสียงมานานแล้วว่าเก่งนัก เพราะฉะนั้นที่ได้กำชับกำชากันไปให้พยายามจับเอาตัวให้ได้นั้นเป็นการสมควรแล้ว” (หจช. ร.6 น.5.8/11 สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาอนุพันธุวงศ์วรเดช ราชเลขาธิการทูล ร.6 รายงานย่อเรื่องการจัดอ้ายเสือไทย วันที่19 สิงหาคม พ.ศ. 2464) แต่จนแล้วจนรอดก็พบว่าไม่มีหลักฐานใดที่ปรากฏว่าสามารถจับเสือไทยได้

เมื่อย้อนดูคดีแรกของเสือไทยเป็นคดีกรรโชกทรัพย์นายอยู่เป็นปีน 12 นัด ที่ต.สาขลา อ.สมุทร จ.สมุทรปราการ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ.2460 แต่คดีกรรโชกทรัพย์ถือเป็นคนแรกที่เลิกมิได้รับความสนใจมากนัก เท่ากับคดีอุกฉกรรจ์คดีแรก ที่ได้ฆ่านายสิบตำรวจหอบและแย่งชิงปืนของหลวงไปได้ 2 กระบอกเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2460 (หจช. ร.6 น.12.3/14 เรื่องคดีนายพินสมคบกับอ้ายไทย

ปล้นเป็นหลวงกับคดีนายจ้อยกับพรรคพวกขัดขวางต่อสู้และฆ่าเจ้าพนักงาน 12 กรกฎาคม พ.ศ.2460 – 23 มีนาคม พ.ศ.2463)

อ้ายไทยเริ่มเป็นที่รู้จักในนาม “เสือไทย” ผู้ร้ายคนสำคัญที่ก่อคดีฆ่ากำนันแถมตาย ที่ ต. คลองห้าง จ.สมุทรปราการ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2460 เพราะกำนันแถมเป็นคนดังในท้องที่ที่เปิดบ่อนเล่นการพนัน (หจช. ร.6 น.12.3/25 เรื่องอ้ายเสือไทยกับพวกผู้ร้ายสำคัญยิงนายแถมตาย 19 กุมภาพันธ์ – 16 มีนาคม พ.ศ. 2460; “ไม่หมดเสือร้าย” จินโนสยามวารศัพท์ 3 มีนาคม 2460: น.2; “ใครจะปราบมันได้หนอ” จินโนสยามวารศัพท์ 5 มีนาคม 2460: น.2; “เสือไทยตัวลือ” จินโนสยามวารศัพท์ 23 มีนาคม 2460: น.2) หลังจากนั้นไม่นานเกิดคดีมีผู้ร้ายลอบยิงนายถึกตายด้วยปืนที่ ต. คลองห้าง อ.สมุทร จ.สมุทรปราการ วันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2461 สืบทราบว่าเป็นฝีมือของอ้ายไทยและพวก (หจช. ร.6 น.5.8/11 เสนาบดีกระทรวงนครบาลรายงานพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงปราจิณกิติบดี ราชเลขาธิการ วันที่ 17, 19 และ 23 เมษายน พ.ศ. 2461; “รบกับเสือที่บ้านบ่อนาเกลือ” จินโนสยามวารศัพท์ 16 เมษายน 2461: น.2; “อ้ายไทยคนร้ายสำคัญ” จินโนสยามวารศัพท์ 18 เมษายน 2461: น.2 “คนที่ยิงกำนันแถมตาย” จินโนสยามวารศัพท์ 26 เมษายน 2461: น.2)

ในวันสงกรานต์ 13 เมษายน พ.ศ. 2461 เกิดการยิงต่อสู้กันระหว่างเสือไทยและพวกกับตำรวจรวมทั้งสิ้น 36 คน ที่มหรสพที่วัดคลองพระราม แต่ท้ายที่สุดเสือไทยและพรรคพวกก็หนีรอดไปได้ (หจช. ร.6 น.5.8/11 บันทึกรายงานจากนครบาลที่สืบสวนฎีกาของพระศรีวิวงศ์ วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2461)

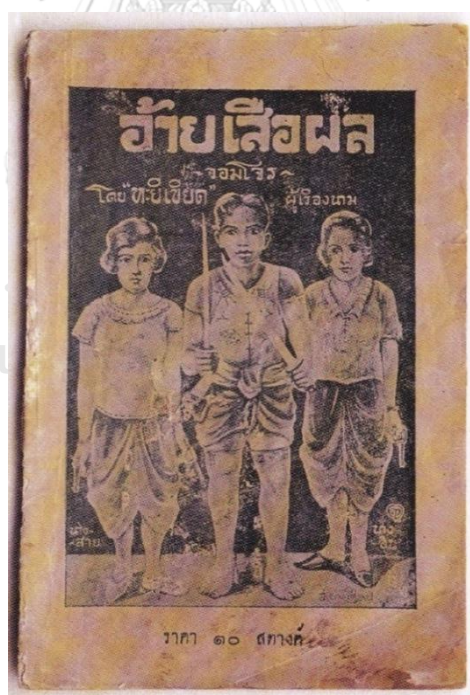
จากนั้นหนังสือพิมพ์ได้มีการลงข่าวการต่อสู้และตามจับเสือไทยอย่างใหญ่โต จนกระทั่งในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2464 เสือไทยและพวกได้ก่อคดีกรรโชกทรัพย์ราษฎร อดคร่าผู้หญิงที่ อ.พระโขนง จ.พระประแดงแล้วหนีไป ถึงแม้จะมีการเข้มงวดและกวาดค้นให้ตำรวจและเจ้าหน้าที่ติดตามและพยายามจับกุมให้ได้อย่างเคร่งครัด โดยไล่ไปตั้งแต่ พระประแดง สมุทรสาคร ฉะเชิงเทราและชลบุรี แต่จนแล้วจนรอดเสือไทยและพวกก็หลบหนีไปได้ทุกครั้ง (หจช. ร.6 น.5.8/11 เรื่องอ้ายไทย ผู้ร้ายคนสำคัญ 17 เมษายน พ.ศ. 2460 – 7 มีนาคม พ.ศ. 2464)

ต่อมาหลังปี พ.ศ. 2464 มีการลงข่าวจับกุมคนร้ายได้ จึงได้มีการเปรียบเทียบว่าเป็นเสือไทยหรือไม่ แต่ก็มีข่าวอีกระลอกว่าเสือไทยได้หนีไปกบดานอยู่ที่อื่นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อเข้าปี พ.ศ. 2491 เรื่องของเสือไทยปรากฏขึ้นอีกครั้งในสารคดีเบื้องหลังในหนังสือพิมพ์ “สยามนิกร” และถูกสร้างเป็นภาพยนตร์เรื่อง *สุภาพบุรุษเสือไทย* ออกฉายในปีถัดมา

3. เสือผล ก่อคดีช่วงปี พ.ศ. 2468-2469 เสือแถบราชบุรี ปล้นพร้อมเมีย 2 คน (จากกลอนลำตัด – อเนก นาวิกมูล)

อ้ายผลเป็นทหารเกณฑ์แต่หนีทหารกลับมา ก่อน ได้รู้จักกับอ้ายซ้อน(ที่เป็นโจรอยู่แล้ว) ได้ทำการสาบานว่าจะช่วยเหลือกัน เริ่มปล้นชาวบ้านจนชาวบ้านเรียกว่าเสือจนถึงสมุทรสาคร โดยทางการส่งหลวงกล้ำกลางสมรและลูกน้องของเขาเข้าไปถึงกาญจนบุรีหวังจะจับเสือทั้งสอง จนในที่สุดสามารถยิงเสือซ้อนเสียชีวิตในขณะที่เสือผลกับพวกหนีไปที่บ้านเขาชวาก จ.ราชบุรี

เมื่อเข้าราชบุรี เสือผลเกิดคิดถึงเมียทั้งสองคนจึงแอบไปปรับเข้ามาอาศัยอยู่ในป่าด้วยกัน และยังคงทำการปล้นสะดมต่อไป ไม่นานนักทางการได้ส่งรองอำมาตย์โทหลวงผดุงคชกิจ นายอำเภอโพธารามและบริวาร 5 คน เพื่อติดตามจับกุมเสือผลแต่ในที่สุดเสือผลก็สามารถหนีเอาตัวรอดไปได้ ทางรองอำมาตย์โทหลวงผดุงคชกิจ ต้องขอกำลังเสริมเพื่อจับตายเสือผล ครั้นเมื่อเสือผลถูกยิงจนเสียหลักเมียทั้งสองคนของเสือผลได้หยิบปืนเบรานิงประจันหน้าสู้กับทางรองอำมาตย์โทหลวงผดุงคชกิจ จนท้ายที่สุดสามารถจับตายเสือผลและเมียทั้งสองได้สำเร็จ (อเนก นาวิกมูล, 2546: น.71-76)

ภาพที่ 3 ภาพวาดเสือผลถือดาบคู่ ขนาบด้วยเมียทั้งสองคนคือนางอินและนางสายนุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อทันสมัยในสมัยรัชกาลที่ 6-7 จากหนังสือแปลโดยหะยีหะยี ภาพวาดจากจินตนาการของผู้เขียน

ที่มา อเนก นาวิกมูล (2546) หน้า 70. ชาติกรยุคคุณปู่, (2549)

4. เสื่อย้อย เสือแถบสมุทรสาคร สมุทรปราการ ในช่วงปี พ.ศ.2469-2471

เรื่องของเสื่อย้อยปรากฏในกลอนลำตัด โดยเล่าว่าเสื่อย้อยก่อคดีด้วยความอำมหิตจนชาวบ้านไม่กล้า เมื่อครั้งเสื่อย้อยเดินทางกลับมาปล้นที่บ้านสาขลา จังหวัดสมุทรปราการ ชาวบ้านคนหนึ่งชื่อ “นายพลอย” อาสาที่จะเข้าแจ้งกับเจ้าหน้าที่ถึงการเคลื่อนไหวของเสื่อย้อยที่ได้แอบเข้ามาในจังหวัดสมุทรปราการ แต่เจ้าหน้าที่กลับนิ่งเฉยไม่กล้าทำอะไรเนื่องด้วยเกรงกลัวในอิทธิพลของเสื่อย้อย ไม่นานนักเรื่องปากโป้งของนายพลอยถึงหูเสื่อย้อยทำให้เสื่อย้อยคิดจะกำจัดนายพลอยแต่ไม่สำเร็จ นายพลอยจึงเดินทางเข้าไปแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ในอำเภอแต่ก็ยังไม่มีความคืบหน้า มีเพียงแค่ให้ความคุ้มครองด้วยการเชิญนายพลอยมาอยู่ที่อำเภอแทน จนในที่สุดนายพลอยตัดสินใจเข้ากรุงเทพฯ เพื่อฟ้องร้องกับนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่โดยตรง ตำรวจชั้นผู้ใหญ่จึงแจ้งจับเสื่อย้อยแต่เสื่อย้อยก็ยังไม่หนีการจับกุมไปได้ (อเนก นาวิกมูล, 2546: น.95-100)

วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2469 เสื่อย้อยก่อคดีเหี้ยมโหด โดยการพาอดีตนายตำรวจชื่อ “ขาบ” และแม่ของเขาเพื่อจะทำการฝังทั้งเป็น โชคดีผู้เป็นพ่อออกอุบายแก้งปลอมเป็นตำรวจ ทำให้ครอบครัวนายขาบรอดน้ำมือเสื่อย้อยมาได้ ต่อมาเมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2471 มีเพียงข่าวที่ถูกตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ ศรีกรุง ว่าเสื่อย้อยถูกยิงตายและพรรคพวกถูกจับที่ ต.บางปู จ.สมุทรปราการ

ภาพที่ 4 ภาพวาดเสื่อย้อยถือดาบมือซ้าย นุ่งโจงกระเบน จากหนังสือแกลโดยหะยีเจียด ภาพวาดจากจินตนาการของผู้เขียน (ซ้าย) และ ภาพปกลำตัดเรื่อง อ้ายเสื่อย้อยใจยักษ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 (ขวา)

ที่มา อเนก นาวิกมูล (2546) หน้า 70. ฆาตกรยุคคุณปู่, (2549)

5. เสือบุญธรรม ช่วงประมาณ ปี พ.ศ.2470-2473

เสือบุญธรรมก่อคดีฆ่าคนมากกว่า 40 คน ดังจะเห็นได้ในยุคหลัง ๆ เป็นคู่ปรับคนสำคัญของ หลวงกล้ากลางสมร(แถบนครสวรรค์) หนังสือพิมพ์เดลิเมล์ หรือ กรุงเทพฯ มีการพาดหัวข่าวที่น่า ตื่นเต้น คล้ายกับหนังสือนวนิยาย เช่น “ผจญภัยตอนที่ 2 ของหลวงกล้าฯ - อ้ายบุญธรรมผู้ร้ายสำคัญ แสดงอภินิหารปล้นและฟันแขนขาเจ้าทรัพย์” ที่ได้เล่าถึงการผจญอันน่าหวาดเสียวระหว่างนายพัน ตำรวจตรีหลวงกล้ากลางสมรกับอ้ายบุญธรรม

วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2470 อ้ายเสือบุญธรรมหนีไปกบดานอยู่ที่เพชรบูรณ์ หลวงกล้าฯ ก็ ติดตามเสือบุญธรรมไป เสือบุญธรรมได้ก่อคดีปล้นบ้านนายสุก ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านมะเกลือ ที่อำเภอ ปากน้ำโพ และมีการยิงปะทะกันอย่างดุเดือดและหนีไปยังดงตะขบในเวลาต่อมา (หจข. ร.7 ม.26.9 ข่าวตัด “ผจญภัยตอนที่ 2 ของหลวงกล้าฯ กรุงเทพฯ เดลิเมล์ 19 มีนาคม 2470)

6. เสือนาก ก่อคดีสำคัญ ช่วงประมาณปี พ.ศ. 2465 – 2471

เดิมชื่อ นาย นาก พลอยตาล เริ่มต้นจากการชิงทรัพย์ และได้เข้าร่วมเป็นพวกกับเสือผล (ซึ่ง เสือผลถูกยิงเมื่อปี พ.ศ.2469) ความเหี้ยมโหดของเสือนากถูกพูดถึงอยู่พอสมควร จากการก่อคดีปล้น ฆ่าและชิงทรัพย์ โดยมีการลงบันทึกเกือบ 20 คดีในแถบราชบุรี คดีสำคัญคือ ยิงปลัดซ้าย อำเภอบึง ธารามตายเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2468 เมื่อยิงเสร็จเสือนากก็หนีเข้าป่าและออกปล้นตาม อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี และก่อคดีแถบทุกวันในแต่ละเดือน จนเป็นที่เลื่องชื่อของประชาชน จน ครั้งเมื่อเข้าปล้นบ้านราษฎรในวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2471 ที่บ้านโคก ตำบลเขาแร้ง อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี ในที่สุดเสือนากได้อพยพบุตรและภรรยาเข้าไปในป่ารกชัฏ ใกล้กับอำเภอมือง บึง จังหวัดราชบุรี จนแล้วจนรอดเจ้าหน้าที่ได้ทำการระดมพลเข้าจับกุมเสือนากและได้มีการยิงต่อสู้กัน ท้ายที่สุดภรรยาและบุตรถูกวิสามัญฆาตกรรม หนังสือพิมพ์ ศรีกรุง ได้มีการบรรยายถึงสภาพการณ์ใน การจับกุมครั้งนี้อย่างละเอียดรวมทั้งฉากสะท้อนใจของบุตรเสือนาก (หจข. ร.7ม 26.5/16 ข่าวตัด “เจ้าพนักงานยิงอ้ายเสือนากราชบุรี แลบุตรภรรยาตายหมดแล้ว”, ศรีกรุง 13 กันยายน 2471)

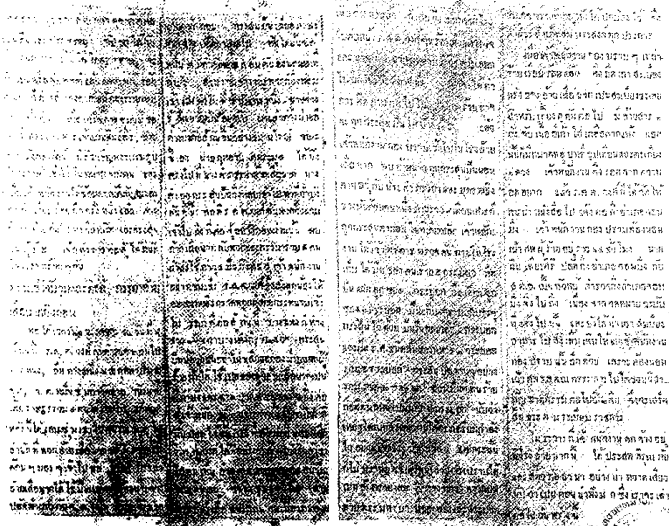
**เจ้าพนักงานยิงอายเสียมาก ราชบุรี
และบุตรภรรยาตายหมดแล้ว**

ตาย... เรามากคน... เจ้าพนักงานยิงอายเสียมาก ราชบุรี และบุตรภรรยาตายหมดแล้ว... เจ้าพนักงานยิงอายเสียมาก ราชบุรี และบุตรภรรยาตายหมดแล้ว... เจ้าพนักงานยิงอายเสียมาก ราชบุรี และบุตรภรรยาตายหมดแล้ว...

เจ้าพนักงานยิงอายเสียมาก ราชบุรี และบุตรภรรยาตายหมดแล้ว... เจ้าพนักงานยิงอายเสียมาก ราชบุรี และบุตรภรรยาตายหมดแล้ว... เจ้าพนักงานยิงอายเสียมาก ราชบุรี และบุตรภรรยาตายหมดแล้ว...

รายละเอียดอายเสียมาก ถูกยิงตาย ทั้งบุตร ภรรยา

รายละเอียดอายเสียมาก ถูกยิงตาย ทั้งบุตร ภรรยา... รายละเอียดอายเสียมาก ถูกยิงตาย ทั้งบุตร ภรรยา... รายละเอียดอายเสียมาก ถูกยิงตาย ทั้งบุตร ภรรยา...

ภาพที่ 5 ข่าวกว่า “เจ้าพนักงานยิงอายเสียมาก ราชบุรีและบุตรภรรยาตายหมดแล้ว” (บน) และ “รายละเอียดอายเสียมากถูกยิงตายทั้งบุตรและภรรยา” (ล่าง)

ที่มา ข่าวกว่าหนังสือพิมพ์ - คติ; เรื่อง อายเสียมาก พ.ศ. 2471 หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

7. เสือใบ เสือแถบมีนบุรี ก่อคดีในปีพ.ศ. 2468 – 2471

เรื่องของเสือใบมีหลากหลายข้อมูลที่ปรากฏขึ้น ทั้งในเอกสารตามหोजดหมายเหตุและเรื่องเล่าที่ได้ยินกันมา ดังนั้นผู้วิจัยขอรวบรวมที่มาของเสือใบเพื่อเป็นข้อมูลประกอบ

เสือใบ หรือชื่อเดิม นายใบ พุ่มแก้ว เป็นผู้ร้ายคนสำคัญแถบมีนบุรี ัญบุรีและนครนายก ทำการปล้นทรัพย์และฆ่าผู้คนมาเป็นจำนวนมาก โดยในวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2468 ดำรวจได้เข้าล้อมจับเสือใบ แต่เกิดการขัดขืนและได้ทำการยิงต่อสู้จนเสือใบหนีไป ก่อนจะถูกจับกุมในวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2468 สุดท้ายเสือใบก็ทำการหลบหนีไปได้อีกครั้ง จนเข้าวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2471 นายร้อยตำรวจตรีโต๊ะ พิชัยกุล ได้เข้าจับกุมตัวได้แล้วส่งฟ้องศาลในเวลาถัดมา และมีคำพิพากษาให้ประหารชีวิตในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2471 (หจช. ร.7ม. 26.5/28 ชาวตัด “อ้ายเสือใบ เป็นผู้ร้ายคนสำคัญแต่ร.ต.ท.โต๊ะสำคัญกว่า” หลักเมือง 21 พฤศจิกายน 2471; “อ้ายเสือใบผู้ร้ายคนสำคัญถูกจับและถูกฟ้องที่มันบุรี” เดลิเมล์, 1 ธันวาคม 2471; “เรื่องฟ้องอ้ายเสือใบ” ศรีกรุง 3 ธันวาคม 2471) แต่หนังสือพิมพ์ไทยหนุ่ม ลงข่าวว่าเสือใบถูกจับโดยสิบตำรวจตรีหวด เจียนระฤก ประจำสถานีตำรวจภูธร อำเภอโพธาราม ไม่ใช่ฝีมือของ ร.ต.ท.เจ้าหน้าที่ตำรวจมีนบุรีตามที่ เป็นข่าว

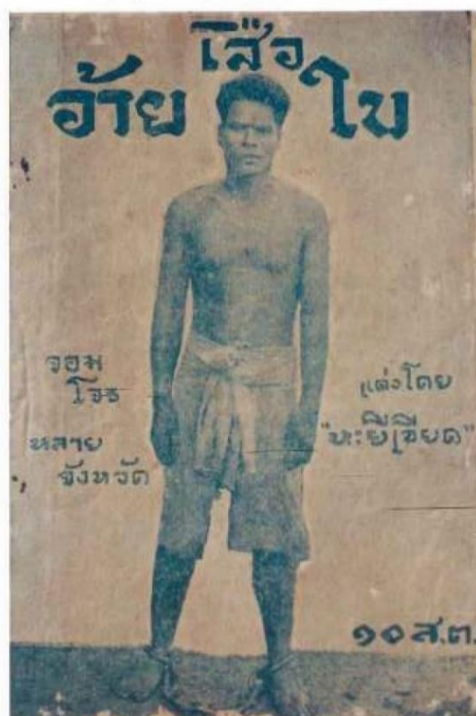
ขณะที่เจริญ ดันมหาพราน (2556) เล่าว่า นายใบ หรือ นายวัน สะอาดดี มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านพันตำลึง ตำบลดอนกายน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างทางเดินกลับบ้านได้ทราบข่าวว่านายแบนผู้เป็นพ่อถูกทหารญี่ปุ่นจับตัวไป จึงได้สมัครเป็นกรรมกรสร้างทางรถไฟและเปลี่ยนชื่อเป็น “นายใบ” ในช่วงนั้นมีข่าวเกี่ยวกับการปล้นสะดมยุทธสัมภาระโกดังของญี่ปุ่นอย่างหนาหู แม้ว่าญี่ปุ่นเองจะควบคุมเข้มงวดก็ตาม ซึ่งนั่นเป็นฝีมือของเสือฝ้าย โดยนายใบทำหน้าที่เป็นหน่วยก่อวินาศกรรมเพื่อให้เสือฝ้ายทำงานได้สะดวกขึ้น จนในที่สุดเสือฝ้ายได้สังหารเสือสินกับพวกตายอย่างทารุณและช่วยพ่อของเสือใบได้สำเร็จ การกระทำครั้งนี้ทำให้นายใบผันตัวเองกลายเป็นฆาตกรทันที และต้องหลบหนีซ่อนตัวไปทั่วทุกที่ในขณะนั้นเป็นช่วงสงครามพบเห็นชาวบ้านยากจน ซ้ำยังถูกบรรดาเศรษฐีหรือพ่อค้าหน้าเลือดเอาเปรียบอย่างหน้าเลือดและไร้เมตตาธรรม หลังจากนั้นจึงผันตนเองเป็นเสือใบเพื่อช่วยผดุงความยุติธรรมให้สืบต่อไป ในขณะที่ตนเองเสือฝ้ายก็ได้สมัครพรรคพวกเข้าเป็นสมุนทำให้เสือใบเข้าเป็นสมุนแขนขวาของเสือฝ้ายในเวลาต่อมา

อีกเรื่องเล่าจากข่าว มติชน ได้เล่าถึง เหตุการณ์ที่เปลี่ยนนายใบ สะอาดดี เป็นเสือใบว่า เกิดจากกลุ่มโจรกลุ่มหนึ่งได้เข้ามาปล้นควายที่บ้านพร้อมฉุดน้องภรรยาไปด้วย จึงเกิดความเคียดแค้นและได้แก้แค้นชำระให้แก่โจรกลุ่มนั้น ด้วยความกลัวความผิดจึงหลบหนีแล้วกลายเป็นโจรไปโดยปริยายซึ่งกลายมาเป็นลูกน้องของเสือฝ้าย ก่อนจะผันตนเองออกมาเป็นนายเสือที่มีบริวารกว่า 30 คน มี

ชื่อเสียงกระฉ่อนไปทั่วเขตจังหวัดสิงห์บุรี อ่างทองและชัยนาท จะทำการปล้นโดยไม่ข้ามเขตแดนฝากฝั่งสุพรรณบุรีที่เป็นเขตอิทธิพลของเสือฝ้าย และจะเลือกการปล้นเฉพาะคนรวยที่ชู้ตริตคนจนเพียงเท่านั้น โดยการปล้นจะไม่เอาทรัพย์สินไปหมด จะเอาเพียงครึ่งหนึ่งแต่หากเจ้าทรัพย์ไม่ยินยอม ก็จะไม่ทำร้าย เว้นเสียแต่มีการขัดขืนต่อสู้

ในที่สุดเสือใบถูกจับ เป็นอาชญากรสำคัญ ศาลได้มีคำสั่งตัดสินให้ประหารชีวิต แต่ด้วยเพราะเจ้าตัวยอมรับสารภาพจึงทำการลดหย่อนโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิต กลายมาเป็นจำคุกเพียง 20 ปี อีกทั้งในระหว่างที่ต้องโทษก็ได้มีการช่วยพคตีจากการถูกนักโทษทำร้ายด้วยกัน หลังจากนั้นเรื่องราวของเสือใบโด่งดังไปทั่วมีการนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ด้วยกันถึงสามครั้ง โดยครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2514 ชื่อเรื่อง *สุภาพบุรุษเสือใบ* ครั้งที่สองในปี พ.ศ. 2527 ชื่อเรื่อง *เสือใบ* ก่อนจะมาเป็นครั้งล่าสุดคือ ปี พ.ศ. 2541 ชื่อเรื่องว่า *เสือ..โจรพันธุ์เสือ* โดย ธนิตย์ จิตนุกูล ในบั้นปลายชีวิตของเสือใบได้กลับมาอาศัยอยู่กับลูกหลานที่บ้านพันตำลึง ตำบลดอนกำยาน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

อ้ายเสือใบ
 ว่าเป็นผู้ร้ายสำคัญ
 แต่ ร.ต.ท. เกษมกิจบุญกว่า
 อ้ายเสือใบ ผู้ร้ายสำคัญ ซึ่งรับข้อ
 ถิ่นนาง ว่า เกี่ยวว่กระทำอะไร กรรม
 มา หลกย ค่อ หลกย ค่ำ บด เต เจ้าหน้า
 พยายาม คิดตาม จับกุมตัวอยู่นี้ มิได้
 นี้เป็นที่ น่า ยิน คดี ตรวบ ว่า นายร้อยคำ
 รวคกร โคร ทรูปถูด พยายาม จับตัวอ้าย
 เด็ดใบ ได้ สักให้ทราบ ตำมต มังจระของ
 เมอวันที่ ๑๑ เดือน นี้ คงคุมตัวส่งมา
 ยัง จังหวัด พระนคร เพื่อไต่สวน ครั้น
 รุ่งขึ้น วันที่ ๑๒ ได้ ส่งตัว อ้ายเสือใบค่อ
 ไป ยัง จังหวัด มณฑล ขึ้น เป็นจังหวัดที่
 มีนี้ได้ กระทำอาชวณคดีไว้เพื่อ ชูการไต่
 สวนฟ้องร้อง ค่อไป
 การ จับ เจ้าหน้า จับได้ โดย กรมธรรม
 ทรูปม คง มีมา ครอบ รัน เตใหญ่ ซึ่ง มี
 ออสมระกอบ กวบควัน นำสมคจน
 อำนรท ของ นายร้อยคำรวคกร โครนิก
 พนา ค่ำ มี คอวอำนรท กออ้าย
 ในสุพรรณฯ

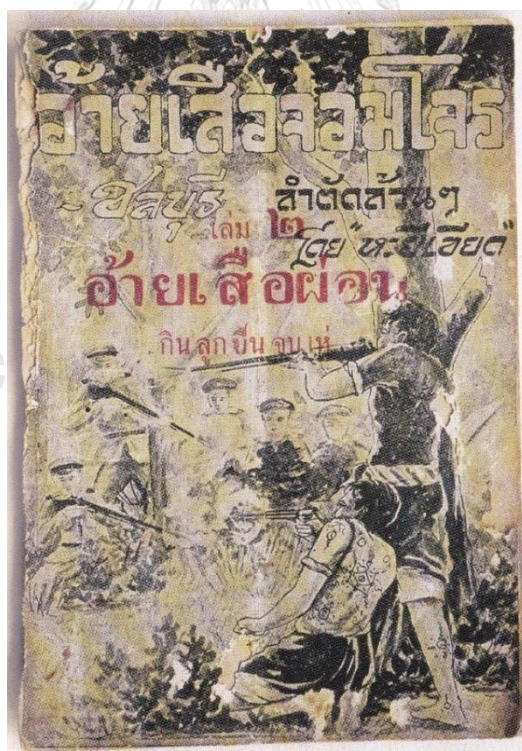
ภาพที่ 6 ชาว “อ้ายเสือใบผู้ร้ายคนสำคัญ” (ซ้าย) และ ภาพปก “อ้ายเสือใบ จอมโจรใจอำมหิต” โดย หะยีเชียด (ขวา)

ที่มา ชาวหนังสือพิมพ์ – คติ; เรื่อง อ้ายเสือใบผู้ร้ายคนสำคัญ พ.ศ. 2471 (ซ้าย) หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
 อเนก นาวิกมูล (2549) หน้า 224. ภาพถ่ายและสิ่งพิมพ์ (ขวา)

8. เสือผ่น เสือแห่งจอมโจรชลบุรี ก่อคดีสำคัญช่วงประมาณ พ.ศ. 2470 - 2472)

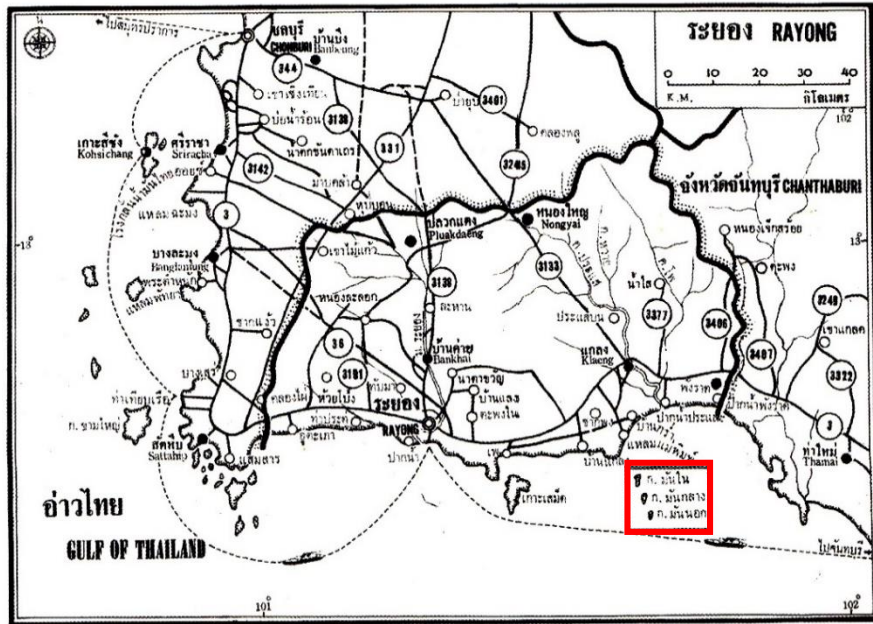
เสือผ่นเป็นอันธพาล ที่อยู่แถบชายทะเลชลบุรี จันทบุรี ระยอง ชอบขู่กรรโชกเงินจาก เศรษฐี เคยรวบรวมคนมาปล้นชาวบ้านและยิงพ่อค้าหน้าเลือดตายไปหนึ่งคน นอกจากนั้นยังมีคดีปล้น ของหลวงในประกาศาร แต่ตำรวจไม่สามารถเข้าจับได้ เนื่องจากเสือผ่นไหวตัวและหนีไปซ่อนตัวเอง ที่เกาะมัน แถบจังหวัดระยอง จันทบุรี

ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2472 เสือผ่นมีการประกาศจะจัดงานโกนจุกให้กับลูกสาวและได้เชิญ เสือบริเวณใกล้เคียงมาร่วมงาน และบังคับชาวบ้านให้ร่วมลงขัน แต่เจ้าหน้าที่เข้าบุกล้อมจับไว้ก่อน ทำให้จับเสือบางคนได้แต่อีกครั้งที่เสือผ่นหนีไปได้ สองเดือนถัดมา เสือผ่นและพรรคพวกเข้าปล้น เรือโป๊ะของคนจีนแล้วชิงทองหนีไป จนในที่สุดทางการได้ส่งตำรวจกองปราบจำนวน 32 นาย นำโดย พันโทพระอาวุธฯ ร.ต.ต.ฟุ้ง ระงับภัยและขุนภูมิประศาสน์ที่เคยจับตายลูกน้องของเสือผ่นมาแล้ว จน ในที่สุดร้อยตำรวจตรีฟุ้งได้ทำการจับตายเสือผ่นได้สำเร็จเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2471 (อเนก นาวิกมูล, 2546: น.80-85)

ภาพที่ 7 ภาพวาดเสีอรองสองคนปะทะกับกลุ่มนายตำรวจหน้าปกล้าตัด เรื่อง “อ้ายเสือผ่น” เล่ม 2 โดย หะยีเจียด

ที่มา อเนก นาวิกมูล (2546) หน้า 79. ชาติกรยุคคุณปู่, (2549) หน้า 220. ภาพถ่ายและสิ่งพิมพ์

ภาพที่ 8 สถานที่กีดกันของเสื่อฟ่อนแถบจังหวัดระยอง บริเวณกลุ่มเกาะมัน
ที่มา อเนก นาวิกมูล (2546) หน้า 81. ชาติกรยุคคุณปู่

เศรษฐีฉันทบุรี กับ อ้ายฟ่อนเสื่อรัย

นายหมีสิริ หรือฉายา คำข่างเป็ดขงกษัตริย์ นำข่างไปส่งข่าง

(จาก นิตยสาร สรวดี)

เจ้าพระยาเพชรบูรณ์ พระองค์
เป็ดข่าง ที่นำข่างไปส่งข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง

เมื่อครั้งเสด็จมาประทับ
ที่พระที่นั่งสุทไธสวรรย์
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง

กาลครั้งนั้นมีที่เมืองฉันทบุรี
มีเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง

อย่างไรก็ตาม...
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง
ตามเสื่อเสื่อข่างข่าง

ภาพที่ 9 ข่าวนั่งหนังสือพิมพ์ เรื่อง “เศรษฐีฉันทบุรีกับอ้ายฟ่อนเสื่อรัย”
ที่มา ข่าวนั่งหนังสือพิมพ์ - คดี เรื่อง “ผู้ร้ายคนสำคัญจังหวัดฉันทบุรี” พ.ศ. 2472 หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

9. เสือฝ้าย ไม่ทราบช่วงปีพุทธศักราชแน่ชัด แต่คาดว่าเริ่มเป็นเสือหลัง ปี พ.ศ. 2485

ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เกิดชุมเสือขึ้นในท้องที่เมืองสุพรรณเป็นจำนวนมาก แต่ที่เป็นที่เลื่องชื่อนักเห็นจะไม่พ้นชุมโจรของเสือฝ้าย ที่ว่ามีลูกสมุนร่วมร้อยกว่าคน ทั้งเพียบพร้อมไปด้วยอาวุธที่ทันสมัย อาทิ คาร์ไบน์ ที่มีความนิ่มนวลและแม่นยำอย่างมาก

เสือฝ้าย หรือเดิมชื่อ นายฝ้าย เพ็ชระ (เพชรนะ) เป็นบุตรคนที่ 4 ในจำนวน 8 คน ของนายสว่างและนางคลี เกิดเมื่อปีพ.ศ. 2430 มีผิวพรรณที่ขาวนวลจึงถูกตั้งชื่อว่า “ฝ้าย” เดิมทีเสือฝ้ายเป็นผู้ใหญ่บ้านท่าใหม่ อำเภอบางนางบัว ซึ่งเป็นอำเภอชายแดนของสุพรรณบุรี อยู่ทางตอนเหนือสุดติดกับเขตจังหวัดชัยนาท และได้แต่งงานอยู่กับนางทองใบ

พอสงครามโลกครั้งที่หนึ่งสงบลง (ช่วงปี พ.ศ. 2461) ส่งผลให้เศรษฐกิจทั่วโลกซบเซา เส้นทางชีวิตของผู้ใหญ่ฝ้ายต้องเปลี่ยนไปเพราะหลานเขย “เบีย” หรือ “เบีย” ที่ได้ตกลงปลงใจกับลูกสาวของน้องชายผู้ใหญ่ฝ้าย พอนายฝ้ายได้นายเบียมาเป็นหลานเขยก็รู้สึกรักและไว้วางใจมาก แต่แล้ววันหนึ่งนายเบียก็ได้แจ้งความว่านายฝ้ายเป็นโจรปล้นทรัพย์ ทำให้นายฝ้ายถูกจับกุม เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้สองปี สุดท้ายนายฝ้ายถูกศาลตัดสินให้จำคุกเป็นเวลา 12 ปี ทำให้หลานเขยได้รับมรดกและตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านไปด้วย ด้วยความไม่รู้เรื่องของนายฝ้ายที่ไม่เคยคิดว่าหลานเขยจะเป็นคนทำ นายฝ้ายได้ให้สัมภาษณ์ว่าเขาเป็นผู้ที่พาโจรไปมอบให้กับนายอำเภอ แต่เมื่อมีการแจ้งบอกว่าการปล้นครั้งนี้ นายอำเภอกลับไม่ยื่นกรานเป็นพยาน ทำให้นายฝ้ายต้องติดคุกอยู่นาน 8 ปี 4 เดือนกับอีก 22 วัน

หลังจากนั้น พ.ศ. 2485 นายฝ้ายพ้นจากการติดคุก นายฝ้ายรีบกลับไปหาหลานเขยเพื่อจะเอาของที่ฝากไว้อันได้แก่ ทองน้ำหนักสองบาท เงินประมาณสองถึงสามร้อยและแหวนอีกสองวง แต่กลายเป็นว่านายเบียทำที่เป็นไม่รู้ไม่ชี้ ราวกับว่าไม่เคยได้รับฝากจากนายฝ้าย มีหน้าซำนายฝ้ายไม่มีหลักฐานชิ้นใดที่จะมายืนยันว่าตนได้ให้สิ่งของเหล่านี้แก่นายเบียจริง ๆ หลังจากนั้นนายฝ้ายกลับมาอยู่ที่บ้านของตนเองด้วยความสงบนิ่ง แต่แล้วก็เกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิดในคืนหนึ่ง ที่นายฝ้ายกำลังจะกลับเข้าบ้านแต่พบว่าทางเดิมถูกปกคลุมไปด้วยความมืดมิด ในความมืดมิดนั้นมีเสียงปึงดังขึ้นหนึ่งนัด เข้าที่หน้าอกและอีกหนึ่งนัดเฉียดบริเวณสะโพกของนายฝ้าย นายฝ้ายรู้ว่า ณ ขณะนี้ได้มีตำรวจประมาณสามสี่นายเข้าล้อมบ้านของเขา โดยใช้ปืนมัลลิกอร์ เมาเซอร์ พาราเบร้ม พระราม 6 และลูกของแฝดซุ่มยิงอยู่โดยหมายจะเอาชีวิต ต่อมานางทองใบผู้เป็นภรรยาเห็นอาการบาดเจ็บของนายฝ้ายที่ซ่อนตัวอยู่ในพุ่มไม้ จึงรีบพาหนีเข้าป่าเขา เพื่อให้ นายฝ้ายได้รักษาอาการจนดีขึ้นเขาก็ได้รู้เรื่องราว

ทั้งหมดว่าเป็นฝีมือของหลานเขยคนเดิมในการแจ้งข่าวเท็จให้แก่พวกตำรวจ หลังจากนั้นเขาก็ต้องใช้ชีวิตกลายเป็นเสือนับตั้งแต่บัดนั้น เสือฝ้ายสะสมความแค้นเคืองแก่หลานชายจอมแสบเพื่อรอวันสังหาร เมื่อได้ชำระแค้นจนนายเบี้ยสิ้นชีวิต จำนวนพรรคพวกของเสือฝ้ายก็เพิ่มขึ้นตามวันเวลา ทำให้เกิดเป็นชุมโจรสือฝ้าย แต่ที่น่าแปลกคือไม่ปรากฏหลักฐานว่าเสือฝ้ายได้กลับเข้าไปสร้างความเดือดร้อนในอำเภอบางนางบวชอีก

ในจำนวนพรรคพวกของเสือฝ้ายนั้น ได้มีเสือแถวหน้าที่เลื่องชื่อ คือ เสือมเหศวร เสือดำ เสือแผ้วและเสือใบ ครั้นเข้าหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เกิดการปราบปรามชุมเสือครั้งใหญ่ทำให้เสือมเหศวรยอมจำนนต่อนายตำรวจ ในขณะที่เสือใบ หลบหนีจนถูกศาลสั่งให้มีการประหารชีวิตแต่ในท้ายที่สุดก็ได้รับภัยโทษเช่นเดียวกับเสือฝ้ายที่ทำการเข้ามอบตัว แต่มอบตัวได้ไม่นานก็มีข่าวว่าเสือฝ้ายพยายามหลบหนีอีกครั้งจึงถูกเจ้าหน้าที่อย่างนายตำรวจยอติงทำการวิสามัญ เรื่องราวของเสือฝ้าย ไม่ได้ปรากฏหรือระบุช่วงปีพุทธศักราชที่แน่ชัด รู้เพียงแต่ความยิ่งใหญ่ของเสือฝ้ายนั้นเป็นที่โจษจันไปทั่ว (เจริญ ตันมหาพราน, น.38 ; อารยชน, น.69-73)

ภาพที่ 10 ภาพของนายฝ้าย เพ็ชชะ (เพชรนะ) หรือ “เสือฝ้าย”

ที่มา หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (สืบค้นออนไลน์). เมื่อวันที่ 01 เมษายน พ.ศ. 2560

10. เสื่อมเทศวร

เดิมชื่อจริงว่า “ศรวร เกร็วรงค์” เกิดปี พ.ศ. 2457 และได้เติบโตที่จังหวัดสุพรรณบุรี อดีตเคยรับราชการทหาร แต่ต้องโอนเอียงชีวิตมาเป็นโจรเนื่องจากว่า โดนอำนาจของรัฐใส่ความว่าเป็นผู้ฆ่าพ่อของตนเอง ช้ำยังถูกตามล่าจากกลุ่มบุคคลที่ฆ่าพ่อจนต้องระหกระเหินมาเข้าซุ่มอยู่กับเสือฝ้าย และร่ำเรียนวิชาอาคมจนชำนาญ หลังจากนั้นก็ได้ออกตามหาบุคคลที่ฆ่าพ่อของตนเองและชำระความแค้นจนสิ้น จึงตัดสินใจเบนเข็มเลือกเดินเส้นทางโจรอย่างเต็มตัว

ที่มาของคำว่าเสื่อมเทศวร อันเนื่องมาจากตนได้ชวนพระเครื่องมเหศวรไว้ที่ขอเสมอ ด้วยการบูชาพระเครื่ององค์นี้ มักจะเชื่อว่าตนสามารถแคล้วคลาดปลอดภัย ถึงแม้จะถูกกระสุนปืนเข้าที่ศีรษะด้านขวาแต่ก็เป็นเพียงกระสุนที่ถูกถากไปเท่านั้น เสื่อมเทศวรปิดฉากการเป็นเสือร้ายจากการถูกปราบโดยขุนพันธรักษ์ราชเดชที่เกลี้ยกล่อมให้มอบตัว หลังจากได้รับโทษจนพ้นโทษมาก็ย้ายตนเองมาอยู่ในป่าเขาราวเทียนทอง ต.ไพธนกยุง อ.หันนาค จ.ชัยนาท เพื่อกลับมาประกอบอาชีพทำไร่มันทำสำปะหลังกับครอบครัวในที่สุด และเสียชีวิตด้วยวัยชราเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 สิริรวมอายุได้ 101 ปี

ภาพที่ 11 ภาพถ่ายจริงของ “นายศรวร เกร็วรงค์” หรือ “เสื่อมเทศวร” ในอดีต
ที่มา หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (สืบค้นออนไลน์). เมื่อวันที่ 01 เมษายน พ.ศ. 2560

11. เสือดำ

เสือด้าที่ปัจจุบันทุกคนรู้จักกันดี ชื่อ “ระพิน” หรือ “ระพินทร์” เส้นทางสายโจรเกิดมาจากกลุ่มโจรได้บุกเข้าปล้นควายที่บ้านจนหมดคอก และกวาดเอาทรัพย์สินเงินทองไปเสียหมด ไม่เหลือแม้แต่อาหารจะตกถึงท้อง นายระพินทร์จึงเกิดความแค้นได้ตามไปถึงแหล่งของกลุ่มโจรที่ดักปล้นเสียยิ่งไปเสียหมด ด้วยการยิงวัยรุ่นกลุ่มนั้นตายทั้งหมด กองตระเวนจึงทำการประกาศจับและตามหาตัวระพินทร์กันให้วุ่นเมือง และนั่นกลายเป็นจุดเปลี่ยนชีวิตของเขาเป็นต้นมา

ส่วนชื่อ “เสือด้า” มาจากการแต่งกายที่มักจะสวมชุดสีด้าออกปล้น และมักใช้ปืนคู่ เช่นเดียวกับวิธีการปล้นที่จะมีการประกาศให้เจ้าทรัพย์ได้รู้ตัวก่อน และกริยามารยาทที่สุภาพเรียบร้อย จนได้ชื่อว่า สุภาพบุรุษเสือด้าเช่นเดียวกับเสือใบ ซึ่งการยี่นย่นหรือการมีตัวตนอยู่ของเสือด้าที่กล่าวอ้างนั้น ปัจจุบันได้บวชเป็นพระฉายาว่า หลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดศรีนวลธรรมวิมล ต.หนองแขม อ.หนองแขม จ.กรุงเทพมหานคร

แต่สำหรับข้อมูลของเสือด้า นั้น มีหลากหลายกระแสของเสือด้าที่เลื่องลืออาชา บ้างก็ว่าเป็น หลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร เจ้าอาวาสวัดศรีนวลธรรมวิมล แต่ก็ยังมีอีกหลายกระแสบอกว่าท่านไม่ใช่เสือด้าที่แท้จริง เนื่องจากมีบทสัมภาษณ์ของเสือใบที่เคยได้ให้สัมภาษณ์และได้กล่าวว่า เสือด้า นั้นเสียชีวิตไปแล้วจากฝีมือของกำนันแผน

ภาพที่ 12 ภาพถ่ายของ หลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร เจ้าอาวาสวัดศรีนวลธรรมวิมล จ.กรุงเทพมหานคร ที่กล่าวอ้างและถูกเล่ากันว่าคือ “นายระพินทร์” หรือ “เสือด้า” แม้เมื่อเทียบเคียงพุทธศักราชจะมีความขาดเคลื่อนที่มา หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (สืบค้นออนไลน์). เมื่อวันที่ 01 เมษายน พ.ศ. 2560

12. เสืออื่น ๆ

เสือเปีย ก่อคดีสำคัญ ประมาณปลายรัชกาลที่ 5 จนถึงต้นรัชกาลที่ 6 ในราว ๆ ปี พ.ศ. 2456
ปรากฏตัวแถบธนบุรี สมุทรปราการ

จากประวัติของเสือเปีย ถือได้ว่าโด่งดังมาในแถบสมุทรปราการเช่นเดียวกันเสืออื่น โดยปล้นและฆ่าชาวบ้านมานับไม่ถ้วน แต่จนแล้วจนรอดก็มาถูกนายโฉมและน้องชายอีกสองคน ที่กำลังดื่มเหล้าเข้าร้านแห่งจนเสียชีวิตจากข่าวหนังสือพิมพ์ “บางกอกไทมส์” ฉบับวันจันทร์ที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2533 ซึ่งจากบทแหล่งกับหลักฐานที่พบจากหอสมุดแห่งชาติ ความว่า ในวันที่ 24 เมษายน ได้เกิดการตีรันฟันแทง เป็นเหตุให้จับผู้ร้ายคนสำคัญได้ นั่นคือ เสือเปีย ซึ่งเป็นบุคคลที่ทางการกำลังต้องการจับตัวมาเป็นระยะเวลายาวนาน หากย้อนกลับไปดูคือเมื่อ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2445 ได้ทำการเข้าปล้นที่บ่อนเบี้ยแถวสำโรง เสือเปียได้ใช้วิธีการยิงกราดเข้าไปยังกลุ่มคนในบ่อนเบี้ย ซึ่งเสียชีวิตทันทีประมาณ 9 คน แต่ที่เหลือที่ถูกแทงไปคนร้ายได้ใช้ของมีคมฟันเข้าที่คอเพื่อมิให้ผู้คนเหล่านั้นจำหน้าของตนได้ และได้ปล้นเงินจากบ่อนเบี้ยไปเสีย ถัดมาจากการปล้นครั้งแรก กองตระเวนได้ทำการสืบจับตัวผู้ร้ายเหล่านั้นได้ความว่า มีการหักหลังแย่งชิงกันหลังจากที่มีการแบ่งสันปันส่วนอย่างเสร็จสรรพ และถูกกระสุนของกองตระเวนอยู่บ้าง แต่จนแล้วจนรอดเสือเปียก็หลบหนีจากการจับกุมไปได้เสียทุกครั้งไป

ล่วงเวลามาถึง 11 ปี เสือเปียยังคงลอยนวลอยู่ จนกระทั่งมีการออกหนังสือที่มีชื่อว่า “ราษฎรพลเมืองในย่านสมุทรปราการก็ไม่ช่วงกองตระเวน” ที่ให้เห็นผลว่า เสือเปียเป็นคนที่มักจะปล้นแต่คนรวยเพื่อเข้าช่วยเหลือนคนจน เหมือนกับเรื่องของ โรบิน ฮู้ด (Robin Hood) แต่กระนั้นในทางกฎหมาย จะไม่สามารถปล่อยให้เสือเปียลอยนวลได้ เนื่องจากเสือเปียได้ทำการฆ่าผู้คนเป็นจำนวนมาก ซึ่งตลอดเวลาช่วงที่หลบหนี เสือเปียได้มีการส่งจดหมายถึงเจ้าหน้าที่เพื่อทำการมอบตัว โดยมีเงื่อนไขอยู่ข้อหนึ่งคือต้องจับเป็นเท่านั้น แต่ก็ถูกปฏิเสธไป การเดินทางของเสือเปียจึงระหกระเหินเร่ร่อนไปตามหุบเขาลำธาร พงไพรต่าง ๆ และมักจะหลบหนีได้อย่างฉับพลันเมื่อกองตระเวนเข้าประชิดมาถึงตน จนกระทั่งในคืนวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2456 เสือเปียได้ถูกวัยรุ่นจับชีวิตตามข้างต้นที่กล่าวมา (อนเก นาวิกมูล, 2538, น.85-88)

นอกเหนือจากนั้นยังมีลำตัดที่อยู่ในสำนักพิมพ์ของหะยีเชียดในสำนักพิมพ์เขมพานิชไม่ต่ำกว่า 40 เรื่อง (นอกจากนั้นยังมีหีบอีกด้วย) ทุกเล่มออกขายเพียง 20 สตางค์ เช่น อ้ายเสือนิดจอม

โจรสลัดโจร มี 1 เล่ม, อ้ายเสือโย มี 3 เล่ม, อ้ายเสือไหวจอมโจรแหลมสิงห์ มี 1 เล่ม เป็นต้น (อนก นาวิกมูล, 2549: 223)

เสือห้อย ก่อคดีสำคัญ แถบจังหวัดระยอง (ไม่มีการระบุปีพุทธศักราชที่แน่ชัด)

14 กันยายน พระยาสุนทรพิณิจ ผู้ว่าราชการจังหวัดระยองย้ายไปและพระยามานิตกุลพัทธ์ มาประจำแทนเป็นเวลา 2-3 เดือน ในระหว่างนั้นเกิดการโจรกรรมขึ้นมากมายในเขตตลาดของ จังหวัดระยอง เช่น นางสาริตถูกขโมยพริกไทย 12 กระสอบ เป็นจำนวนเงิน 800 บาท หรือ นายใจถูก ขโมยรวมราคาประมาณ 500 บาท เป็นต้น ซึ่งวิธีการปล้นของเหล่าเสือร้ายเหล่านี้ใช้วิธีการมยาบ้าง วิ่งราวบ้าง โดยมีเสือย่อยเป็นหัวหน้ากลุ่มที่สำคัญในการเข้าปล้นตามแต่ละที่

เสือห้อยได้ทำการชุกกรโซกหากไม่ให้เงินจะทำการเผาบ้านหรือขโมยจนหมดสิ้น ชาวบ้านเกิดความกลัวจำต้องยอมให้ไป ในวันที่ 4 กรกฎาคม เสือห้อยได้ทำการรวมพรรคพวกราว 18 คน เข้า ปล้นบ้าน ม.ล.พื้น แต่กระนั้นก็มีตำรวจเฝ้าระวังอยู่ จนกระทั่งเกิดการปะทะต่อสู้กันระหว่างกลุ่มโจร และนายตำรวจ ลูกน้องบางคนของเสือห้อยถูกกระสุน แต่เสือห้อยและเสือนิดได้ทำการหลบหนีไปได้ และไม่มีข้อมูลการจับกุมเสือห้อยปรากฏอยู่ (หจข. ม.26 5ค/18 ข่าวหนังสือพิมพ์ – คดี; เรื่องจับอ้าย เสือห้อย พ.ศ. 2471)

เสือนิด ก่อคดีสำคัญในช่วงปี พ.ศ. 2469 - 2472 แถบจังหวัดจันทบุรี

เสือนิด ได้ถูกจับเป็นที่เรียบร้อยเมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2472 เสือนิด หรือนายนิต ภู กรณ์ ได้เข้าปล้นทรัพย์และฆ่าผู้คนมาเป็นจำนวนมาก มีการชุกตัวอยู่ตามตำบลต่างๆ จนถูกหมาย จากทางราชการประกาศออกรางวัลนำจับ

เสือนิดถูกนายพันตำรวจโท พระเสนานนท์ ผู้บังคับบัญชาการตำรวจภูธรมณฑลจันทบุรี จับกุม หลังจากที่ทราบข่าวเสือนิดเข้ามาหลบหนีอยู่ใน ต. คลองนารายณ์ จึงได้มีการออกหมายจับอย่าง ทันทีทันใด นอกเหนือจากนั้นยังมีว่าที่ร.ต.ต.ฟุ้ง ระวังภัย, นายสิบตำรวจโทจันทร์ พล, ตำรวจภูธร ชั้นหนึ่ง, พลตำรวจภูธรเฉิง, พลตำรวจภูธรมือ สิงห์ธารามและนายตำรวจอีกท่านหนึ่ง รวมทั้งสิ้น 7 นาย ออกปฏิบัติการค้นหา แต่เกิดการไหวตัวทันจึงได้ทำการค้นหาบ้านของนางสด ภรรยาของอ้ายนิต และเฝ้าระวังจับตามดูความเคลื่อนไหวของคนในบ้าน จนนายตำรวจมั่นใจถึงแหล่งกบดานของเสือนิด จึงได้ทำการเข้าค้นหาและจนในที่สุดเกิดการปะทะกันอยู่ครู่หนึ่ง เสือนิดก็เกิดถูกกระสุนจาก

นายตำรวจนายหนึ่ง เสือนิดเห็นว่าตนสู้ไม่ไหวจึงได้ทำการขอมอบตัวด้วยการหยุดยิง แต่เสือนิดทนพิษบาดแผลไม่ไหวสิ้นใจตายในเวลาต่อมา (หจช. ร.7 ม.26 5ค./60 ชาวหนังสือพิมพ์ – คดี เรื่อง ผู้ร้ายคนสำคัญจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2472)

ภาคผนวก ข.

ลำดับเหตุการณ์และสถานการณ์ของนวนิยายชุด “เสือใบ”

การดำเนินเนื้อหาในเรื่อง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการลำดับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละชุดของนวนิยาย เพื่อให้เห็นวิธีการวางโครงเรื่องและรูปแบบที่เล่าในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงและรูปแบบการเล่าซ้ำในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนของฉากหรือบริบทในแบบอื่น ๆ ดังนี้

นวนิยายชุด “เสือใบ”

เมื่อเปิดเรื่องด้วยการเล่าชีวประวัติ ในบทอาารัมภาพบทแล้วนั้น การเล่าเรื่องของนวนิยายชุดนี้จะเล่าให้เห็นถึงสถานการณ์ที่ผู้เขียนอยากจะเล่าทันทีที่เป็นฉากเปิด ตัวอย่างดังต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 1 : เปิดตัว

ในสถานการณ์ในการเปิดตัวตัวละครของเสือใบ จะเป็นเชิงในลักษณะสร้างสถานการณ์จากจินตนาการของผู้แต่งผสมการอ้างอิงพื้นที่ที่แสดงให้เห็นถึงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนรถโดยสารประจำทาง กรุงเทพฯ – ลพบุรี ดังนี้

“ถูกแล้วครับ คุณคงรู้จักชื่อเสียงของผมดี ผมเป็นโจรที่โหดร้ายใจอำมหิตที่สุด แต่ผมปล้นأيายพวกเศรษฐีที่มันทำบาบหลังคน สู้บเลียดสู้บเนื้อคนจนเท่านั้น คุณไม่ต้องตกใจ เสือใบเป็นเพื่อนที่ดีของคุณและเสือผิวที่กำลังปล้นรถคันนี้ ก็เป็นเพื่อนร่วมสลาบานของผม” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 14 ตอน เสือพบสิงห์

จากประโยคดังกล่าวข้างต้น การดำเนินเรื่องได้เล่าถึงเหตุการณ์แรก โดยที่ผู้เล่าอยากจะเล่าสถานการณ์นี้ขึ้นมาเพื่อเป็นการเปิดตัวละครเอก โดยไม่ได้สนใจลำดับช่วงเวลาหรือช่วงวัยของตัวละคร ความห่างของประสบการณ์จากตอนปฐมหลังจนถึงเหตุการณ์แรก โดยเล่าเหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกอย่างเสือใบ ปรากฏตัวขึ้นมาบนรถโดยสารประจำทางจากสายกรุงเทพฯ - ลพบุรี

ข้อสังเกตในเรื่องมิติของลำดับ เวลาและความถี่ในโครงสร้าง อย่างแรกจะสังเกตเห็นว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตัวละครเสื่อใบและตัวละครเสื่อผิว ไม่ได้มีการให้รายละเอียดทิ้งไว้ แต่เล่าเข้ามาเป็นเหตุการณ์แรกๆที่ผู้เล่าอย่างจะเล่าเรื่อง ซึ่งกลายเป็นประเด็นถัดมา คือ ไม่ได้มีการเล่ารายละเอียดระหว่างตัวเอกและตัวร้ายที่เจออย่างเสื่อผิวเช่นกันว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีความเป็นมาอย่างไร แต่เปิดเรื่องด้วยการเล่าเหตุการณ์ตอนจบระหว่างตัวละครเสื่อใบและเสื่อผิว ไม่ได้มีการเล่าเหตุการณ์ที่ลงรายละเอียดเชิงลึกระหว่างตัวละครทั้งสองตัวละคร มีเพียงเล่าเหตุการณ์เบื้องต้นที่เป็นปมปัญหาที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์แรกเท่านั้น ไม่ได้เล่าถึงเหตุการณ์หรือปมปัญหาที่มีระหว่างเสื่อใบและเสื่อผิว กับเล่าข้ามเหตุการณ์

สถานการณ์ที่ 2 : ภารกิจที่ 1 (ปล้นคหบดีนายกิมเส็ง)

เมื่อเปิดเรื่องของจอมโจรได้หนึ่งสถานการณ์ สถานการณ์ต่อมาจะเป็นเรื่องราวของการเข้าปล้น โดยที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่สองนี้ขึ้น เช่น

“...เราถูกเพื่อนคนหนึ่งหักหลัง คุณคงได้ยินชื่อนายเสื่อผิวเสื่อใบ” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 29 ตอน เสื่อใบผู้พิชิต

“มันเป็นธรรมเนียมของการปล้นของเสื่อใบทุกครั้ง ที่จะต้องแจ้งความประสงค์ของเขาไปให้ฝ่ายเจ้าทรัพย์ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย ๓ วัน” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 32 ตอน เสื่อใบผู้พิชิต

ในประโยคนี้ทำให้เห็นถึงภารกิจแรกจริงๆในการที่จะทำภารกิจให้เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มาจากตัวละครชื่อจู่ไร จิรศักดิ์กับหลวงพิทักษ์ ที่ได้กล่าวความในใจถึงเพื่อนที่โกงไป ซึ่งทั้งสองมีความประสงค์ให้เสื่อใบเข้าช่วยเหลือพวกเขาโดยเร็ว ซึ่งในทุกครั้งที่ทำการเข้าปล้น เสื่อใบจะมีธรรมเนียมปฏิบัติที่ทำให้เห็นถึงความมั่นใจของขุนโจร ที่ได้ให้ศัตรูได้เตรียมตัว

สถานการณ์ที่ 3 : อุปสรรคในภารกิจที่ 1 (กัณฑ์)

ในการกระทำภารกิจแรกนั้น จะมีอุปสรรคให้เสื่อใบได้เข้าทดสอบทุกครั้ง จากธรรมเนียมปฏิบัติของเสื่อใบ ก็คือการปะทะกับนายตำรวจสันติบาล ที่คอยห้อมล้อมจะจับเขา

“ร.ต.อ.วิชิต นายตำรวจหนุ่ม ได้สั่งให้ลูกน้องของเขาระมัดระวังการบุกของเสื่อใบให้ยิ่งขึ้น เพราะเกรงว่าเสื่อใบจะถือโอกาสตอนฝนตกพาพวกเขาปล้น” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 33 ตอน เสื่อใบผู้พิชิต

“พวกตำรวจกองปราบพิเศษแก๊งลือกันว่าประทีปเสือแห่งกองปราบพิเศษถูกสั่งพักราชการ และคณะกรรมการกำลังไต่สวนในกรณีที่เราเห็นเป็นใจกับเสือใบ” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 51 เสือติดจั่น

ในสถานการณ์นี้ผู้เขียนให้ ร.ต.อ.ประทีป พบกับเสือใบ ก่อนจะใช้วิธีการหลอกล่อให้เสือใบ หลงกลด้วยการปล่อยข่าวลือปลอม ทำให้เสือใบรู้สึกสงสารอาชีพของเขาที่เสียไป

สถานการณ์ที่ 4 : เข้าคุก 1

“คุณประทีป คุณดื่มผมเสียดูน่าครับ ความเมตตาปราณีของผมทำให้ผมตกเป็นเหยื่อของคุณ แต่ว่าคุณอย่างอ้ายใบ-ฮะ-ฮะ ผมไม่เคยไว้ชีวิตคนที่หักหลังผม คอยดู ถ้ากำแพงคุณไม่มันพอ อ้ายใบจะแหกคุกมาฆ่าคุณเลย” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 58 ตอน เสือติดจั่น

การสร้างสถานการณ์ของผู้เขียนในส่วนนี้ แสดงให้เห็นถึงความสามารถของกองตำรวจสันติบาลในการจับกุม ที่ไม่ใช่เพียงแค่จะล่าฝ่ายขุนโจรให้เก่งเสียไปทุกอย่าง

สถานการณ์ที่ 5 : แหกคุก 1

“อิสรภาพกลับคืนมาเป็นของเขา รถจักรยานสามล้อคันหนึ่งพาตำรวจปลอมไปตามถนนมหาชัย ทั้งความโกลาหลอลหม่านภายในเรือนจำไว้เบื้องหลัง อย่างไรก็ตาม เสือใบยอมรับสารภาพว่าเขาได้รับความตื่นเต้นมากที่สุดในชีวิตของเขา” – เสือ เล่ม 1 หน้า 77 ตอน เสือหลายคุก

แต่เมื่อมีการบรรยายต่อมา การเขียนของผู้เขียนยังคงให้ตัวละครขุนโจรมีความโดดเด่นในแง่ของความเก่งกาจมากกว่ากองตำรวจสันติบาล ทำให้เห็นถึงกลวิธีในการหลอกล่อเพื่อให้เป็นอิสระ

สถานการณ์ที่ 6 : ทำควล 1 (ปีน)

หลังจากออกจากคุกมา เสือใบต้องการตามล่าล้างแค้นร.ต.อ.ประทีป

“กันพร้อมแล้วใบ แต่ว่า แกจะเอาเปรียบกันกรรมมัง”

“ตรวจดูสิครับ ผมเป็นลูกผู้ชายและสปอร์ตเสมอ ผมบรรจุกระสุนไว้แค่เดียวเท่านั้น” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 96 ตอน ตามสังหาร

การบรรยายสถานการณ์ทำควลนี้ จะเห็นถึงวิธีการควลปีนระหว่างบุคคลสองคนตามธรรมเนียมวิธีแบบคววบอยตะวันตกอย่างเห็นได้ชัดเจน

สถานการณ์ที่ 7 : ผู้หญิง 1 (พิไลวรรณ)

“พิไลวรรณ เจ้าหญิงแห่งนครจำปาศักดิ์ ได้นำเงินจำนวนนี้ลงทุนตั้งร้านขายเครื่องสำอางแห่งหนึ่ง ได้ประสบโชคร้ายอีก อัศจรรย์ที่เกิดขึ้นจากบริเวณใกล้เคียงทำให้เธอสิ้นเนื้อประดาตัว..”

“พิไลวรรณได้เปิดการปล้นอย่างออกอาจในตอนกลางวันแสดๆ ร้านค้าทองที่เยาวราชแห่งหนึ่ง ตกเป็นเหยื่อรายแรก การปล้นอีกเป็นครั้งที่ 2 คราวนี้ปล้นบ้านคหบดีผู้มีชื่อแห่งหนึ่งที่บางกะปิ”

“ในเวลาเดียวกันนั่นเอง รถเก๋งคันหนึ่งได้แล่นมาทางเจ้าพ่อหลักเมืองและอีก 100 เมตร จนถึงที่เกิดเหตุการปล้นก็เกิดขึ้น ทำให้นายทหารซึ่งนั่งอยู่ในรถคันนี้มองแลเห็นเหตุการณ์โดยตลอด”
- เสือใบ เล่ม 1 หน้า 100, 102 และ 109 ตอน จ้าวแม่กาฬี

หลังจากที่เล่าเรื่องแต่ขุนโจรเพียงอย่างเดียว ผู้เขียนได้ให้ตัวละครเพศหญิงเข้ามามีบทบาท โดยยังคงความท้าทายของตัวละครหญิงที่เปิดตัวในเรื่องอย่างพิไลวรรณ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวเรื่องบู๊ ผจญภัย ด้วยการบุกปล้นธนาคาร

สถานการณ์ที่ 8 : ต่อสู้ 1 (ปะทะตำรวจ)

“ขุนโจรยื่นตะลิ่งไปชั่วขณะ ความรู้สึกบอกตัวเองว่าคำได้ปะทะกับตำรวจกองปราบแล้ว และแน่นอนเหลือเกิน กระสุนสะเด็นหรือคาร์ไบน์ของตำรวจคงปลิดชีพคำ คนใช้ผู้ซื่อสัตย์ของพิไลวรรณ เสียแล้ว” - เสือใบ เล่ม 1 หน้า 129 ตอน ซาติเสื่อ

ผู้เขียนได้ใส่รายละเอียดของอาวุธปืน ที่ได้รับอิทธิพลมาจากภาพยนตร์ควาบบอยตะวันตก จะเห็นได้จากการใช้คำทับศัพท์ เช่น สะเด็น, คาร์ไบน์ เป็นต้น

สถานการณ์ที่ 9 : ทำดวล 2 (ดวลปืนเสือเสริม)

“นายที่เคารพ อ้ายเสริมทรยศต่อนายเสียแล้ว - โฉม” - เสือใบ เล่ม 1 ตอน เสือกลับถ้ำ

“อ้ายเสริม คนอย่างมีเกียรติพอที่จะยิงกับกูตัวต่อตัวอย่างงั้นหรือ มีงมันเดนมนุษย์ ซาติของมีงๆยังไม่รัก นำทหารหนีตามทัพโจร มีงได้ชื่อว่าเป็นผู้ทรยศต่อซาติยิ่งกว่านั้น มีงยังทรยศต่อกูผู้ซุบเลี้ยงมีงอีก ได้ยินไหม บริวารผู้จงรักภักดีต่อกูเขาร้องขอตะโกนให้ฆ่ามีงเสียคนอย่างมีงต้องตายอย่างหมาตัวหนึ่ง จงอโหลให้ฆ่า อ้ายเสริม อย่าผูกเวรจองกรรมกับข้าเลย” - เสือใบ เล่ม 1 หน้า 154 ตอน เสือกลับถ้ำ

การพรรณนาถึงฉากการดวลปืนยังคงวิถีความเป็นความบอยอยู่ โดยมีเรื่องของศักดิ์ศรี ความทรยศและการอโหสิมาเป็นแก่นแนวคิดของการสร้างโครงสร้างในสถานการณ์ดวลปืนเช่นนี้

สถานการณ์ที่ 10 : ทำดวล 3 (ดวลตาบกับเสื่อธง)

“บริวารขุนโจรทั้งหลายซึ่งหมายทั้งเฉลยโจรอันเป็นสมุนของเสื่อธง ต่างรู้สึกตื่นเต้นกระหายที่จะชมเสื่อร้ายทั้งสองทำการลับประยุทธ์กันตัวต่อตัว” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 176 เล่ม 1 ตอน เสื่อล้างเสื่อ

ผู้เขียนได้ปรับเปลี่ยนกลวิธีการทำดวลจากปืนที่ได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตก เป็นการใช้ดาบซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการใช้ดาบที่ปรากฏตามวรรณกรรมไทย เช่น ขุนช้างขุนแผน ไกรทอง เป็นต้น ที่การใช้ดาบถือได้ว่าเป็นอาวุธยุทธวิธีของสังคมไทยมาช้านาน นำเข้ามาผนวกกับเรื่องเล่าในสถานการณ์นี้

สถานการณ์ที่ 11 : ภารกิจที่ 2 (ปล้นนายกิมทอง)

“ขุนโจรบัญชาให้พิไลวรรณ ดวงใจของเขาเตรียมพร้อม เพื่อนำสมุน 7 คน (นายอิน นายหล้า นายคำ นายฉาย นายหรั่ง นายแก้วและนายเชื้อ) เดินทางออกจากค่ายทำการปล้นบ้านคหบดีคนหนึ่ง” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 183 ตอน เสื่อทลายเมือง

การเขียนบรรยายไม่ลืมที่จะพรรณนาถึงภารกิจการปล้น ที่เป็นเอกลักษณ์ของแนวเรื่องแบบขุนโจร เพื่อให้มีหลากหลายสถานการณ์มากยิ่งขึ้น

สถานการณ์ที่ 12 : ช่วยเหลือ 1 (พิไลวรรณ)

“พี่น้องทั้งหลาย พิไลวรรณของกันเสียที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะอ้ายแม่นสายลับหักหลังเรา พาดำรวจไปซุ่มซ่อนอยู่ในบ้านนายกิมทอง หน่วยโจรเข็ดดำที่ส่งไปถูกจับหรือฆ่าตายหมด ข้าได้ตัดสินใจเด็ดขาดแล้ว ข้าจะติดตามไปแก้เอาตัวพิไลวรรณออกจากเงื้อมมือตำรวจ” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 194 ตอน เสื่อทลายเมือง

ในกรณีสถานการณ์แบบนี้ มักจะมีสถานการณ์ที่เป็นสถานการณ์ที่อธิบายให้เห็นถึงคุณธรรมของตัวละครเอกแบบขุนโจร ที่ยังคงคุณงามความดี มิใช่เป็นโจรในการปล้นฆ่าเพียงอย่างเดียว ซึ่งสถานการณ์นี้เป็นการเข้าช่วยเมียรักของเขาที่ตกอยู่ในเงื้อมมือของตำรวจคู่อริ

สถานการณ์ที่ 13 : ต่อสู้ 2 (ปะทะกับตำรวจ)

“นายครับ กองทหารและตำรวจมากมายกำลังเคลื่อนตรงมาที่นี่ พร้อมด้วยหน่วยรถยนต์ มีรถถังขนาดเล็กสองคันครับ ปืนใหญ่ทหารราบหลายกระบอก พวกผมได้ปะทะกับทหาร และจะพยายามต้านทานหน่วงเหนี่ยวไว้จนสุดความสามารถนายจะโปรดให้หมู่ระวังเหตุจัดการอย่างไรต่อไปครับ?” – เสือใบเล่ม 1 หน้า 207 ตอน แพแตก

การเขียนบรรยายภาพในการสู้รบตามแบบยุทธวิธีของแนวเรื่องแบบสงคราม ที่แสดงให้เห็นความครบครันของอาวุธยุทโธปกรณ์ เช่น ปืนทหารราบ รถถังขนาดเล็ก รวมไปถึงกองกำลังทางการทหารและตำรวจ แสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่ในการสู้ศึกสงคราม

สถานการณ์ที่ 14 : อพยพ 1 (เข้ากรุงเทพฯ)

“ขุนโจรพาดวงใจของเขาล่องลงกรุงเทพฯ ประมุขแห่งโจรเข็ดดำลึนเนื้อประดาตัวแล้ว เขาได้สูญเสียทุกสิ่งทุกอย่าง ความคิดที่เขาจะรบกวนเรียไรเงินจากประชาชนที่เขาเคยช่วยเหลือ” – เสือใบเล่ม 1 หน้า 221 ตอน เสือ เข้ากรุง

การสร้างความหมายในการเขียนในสถานการณ์อพยพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงการหลบหนีความผิดของการกระทำของตนเอง ความหมดสิ้นหนทางของตัวละคร

สถานการณ์ที่ 15 : ต่อสู้ 3 (ปะทะกับตำรวจ)

หลังจากเข้าปล้น คุบตีหลวงวิเศษฯ มหาวิทยาลัย

“รถตำรวจมาโน่นแล้ว เราสามคนกำลังเข้าตาดจนแกพาพิไลวรรณลุยข้ามคลองไปได้ยี่วันี้ หลบเข้าวังเพชรบูรณ์ กันจะยังต้านทานกับตำรวจเอง”

“ทันใดนั้นเอง นางโจรสาวก็หวีดร้องขึ้นด้วยเสียงแหลมเล็ก”

“พี่ ไถ่ยกยิง---” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 245 ตอน อวสานนางโจร

“...สองเสือใช้ปืนพกยิงโต้ตอบพลางวิ่งฝ่าแนววงล้อมออกไป การยิงตอบของเสือใบและเสือเก่านั้น ไม่ได้มีเจตนาที่จะทำลายชีวิตเจ้าหน้าที่ เขาสู้อย่างสุนัขนครอกเพื่อให้ตัวเองรอดพ้นจากตาย” – เสือใบ เล่ม 1 หน้า 277 ตอน จนมุม

การพรรณนาถึงภาพการไล่ล่าในการต่อสู้ระหว่างตำรวจและขุนโจร โดยดึงแนวเรื่องแบบ ผจญภัยเข้ามาใส่เพื่อแสดงภาพที่ตื่นเต้นสมจริง

สถานการณ์ที่ 16 : เข้าคุก 2

“เสื่อใบถูกนำตัวไปคุมขังไว้ที่กองสันติบาล เจ้าหน้าที่ได้จัดการควบคุมตัวอย่างแข็งแรง จัดวางยามพร้อมด้วยอาวุธปืนที่ทันสมัยเรียงรายรอบ ป้องกันการแย่งชิงของพวกลูกน้องของขุนโจร” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 293 ตอน หักด่าน

การสร้างให้ตัวละครเอกกลับเข้าคุก การเขียนถึงคุกเป็นครั้งที่ 2 ผู้วิจัยคิดว่าเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงข้อกฎหมายของสังคม เมื่อใครทำผิดกฎหมายต้องได้รับการลงโทษ หนึ่งในวิธีการคือการเข้าคุกเพื่อปรับทัศนคติ

สถานการณ์ที่ 17 : แหกคุก 2

“เสื่อใบหนีจากลหุโทษอย่างอาจหาญ มันเป็นข่าวสำคัญยิ่งที่หนังสือพิมพ์ทุกฉบับได้เสนอรายละเอียดให้ประชาชนทราบ...” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 309 ตอน มังกรน้ำจืด

แต่จะเห็นได้ว่าการสร้างสถานการณ์แหกคุกนี้ จะถูกใช้กับเนื้อเรื่องแนวนี้เท่านั้น เพื่อให้ตัวละครขุนโจรได้มีโอกาสโลดแล่นในสถานการณ์ต่างๆต่อไป ซ้ำยังอธิบายจุดยืนถึงความเก่งกาจของขุนโจรอีกด้วย

สถานการณ์ที่ 18 : ต่อสู้ 4 (ปะทะกันระหว่างมังกรน้ำจืดกับตำรวจ)

“ท่ามกลางท่ากระสุนปืนกล และปืนยิงเร็วของฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบพิเศษ ‘มังกรน้ำจืด’ ยังคงแล่นไปเต็มฝีเท้าของมัน และเรียวยนต์เร็วของเจ้าหน้าที่ก็กระชั้นชิดเข้ามาทุกที ลัญชาตญาณของสัตว์และมนุษย์ทั้งหลายนั้นย่อมจะต้องต่อสู้ป้องกันตัวของมันเอง เมื่อมีภัยอันตรายเกิดขึ้นเฉพาะหน้าโดยที่ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 347 ตอน อ้ายตาเดียว

การเขียนการต่อสู้ในครั้งนี้ เป็นการอธิบายให้เห็นถึงวิธีการโจมตีกระสุนของตำรวจ ซ้ำในตอนนี้ยังอธิบายให้เห็นถึงการไล่ล่าทางน้ำระหว่างตำรวจและขุนโจรอีกด้วย

สถานการณ์ที่ 19 : ผู้หญิง 2 (ลดาเมียเสื่อเกาะ)

“หนูชื่อลดาค่ะ”

“ชื่อเพราะเหมือนกัน มีผิวหรือเปล่า บ้านช่องอยู่ไหนน้องสาว”

“เปล่าค่ะ หนูตัวคนเดียวบ้านก็ไม่มีจะอยู่ต้องเช่าโรงแรมอยู่ นี่ท่านจะมอบตัวหนให้ตำรวจ เขาไหมค่ะ” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 341 ตอน นางแมวน้ำ

การเขียนตัวละครผู้หญิงในชุดเสื่อใบยังคงแสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของตัวละครผู้หญิงที่เท่าเทียมกันกับชาย หากชายสามารถต่อสู้ได้แล้วนับภาษาอะไรกับตัวละครผู้หญิง

สถานการณ์ที่ 20 : อพยพ 2 (อ.เบตง จ.ยะลา)

“เสื่อใบขุนโจรผู้พิชิต เจ้าพ่อแห่งนครลพบุรี ได้พาบริวารแห่งกองโจรเข็ดดำ ประมาณ 300 เศษ อพยพมาจากนครหลวง เดินทางเข้าป่าลึกของอำเภอเบตง และระดมกำลังอันมากมายจัดสร้างค่ายอันแข็งแกร่งมั่นคงขึ้น” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 386 ตอน ค่ายเบตง

การอพยพครั้งนี้ มีความหมายถึง การเริ่มต้นใหม่ สืบเกิดได้จากการก่อตั้งจัดการสร้างกองกำลังใหม่ของขุนโจร เพื่อเตรียมพร้อมรบกับฝ่ายตำรวจ

สถานการณ์ที่ 21 : ช่วยเหลือ 2 (นายพินิจจากเสื่อเกาะ)

“ผมทราบดีเชี่ยวชาญว่าพี่ใบมีความกรุณาแก่คนจนและคนมั่งมีที่หากินในทางสุจริต แต่ว่าเท่าที่ผมมาหากก็เพราะบิดาของผมจะถูกอ้ายเสื่อเกาะเข้าปล้นเราครับ” – เสื่อใบ เล่ม 1 หน้า 406 ตอน อภินิหารเสื่อใบ

ประเด็นความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ของตัวละครเสื่อใบยังคงถูกนำเสนอในเนื้อหาของนวนิยายชุดนี้ให้เห็นอยู่ตลอดเวลา

สถานการณ์ที่ 22 : ต่อสู้ 5 (ปะทะกับพ.ต.ท. ยุทธ)

“ความพินาศของกองหน้า ทำให้ยุทธวิธีทางฝ่ายตำรวจต้องเปลี่ยนแปลงหมด ตำรวจอีก 4 กองร้อยที่ยกติดตามมาได้รับคำสั่งให้หยุดการเคลื่อนที่ เมื่อทราบว่กองหน้าแตกพ่ายด้วยกลยุทธ์ทางฝ่ายเสื่อใบ ผู้บังคับกองพันตำรวจผสมได้เรียกผู้บังคับกอง และนายตำรวจในกองบังคับการมาพบกับท่านโดยด่วน”

“...เวลาผ่านไปตำรวจก็รีบหนีเข้ามาทุกที เลื่อนเกาหมอบเคียงคู่กับลดา เมียรักของเขา ประทับทอมลันระดมยิงกราดเจ้าพนักงานอย่างดุเดือด” – เลื่อนใบ เล่ม 1 หน้า 444, 445 ตอน ลาก่อนเลื่อนเกา

การใช้แนวเรื่องแนวสงครามมาอธิบายในการวางแผนการรบระหว่างตัวตำรวจและขุนโจรเอง

สถานการณ์ที่ 23 : ผู้หญิง 3 (บุหร่ง)

บุหร่งลูกสาว สนิท หัวหน้า เลือดกับเหล็ก เป็นผู้มีอิทธิพลยิ่งใหญ่อยู่ทางภาคใต้ ฐานะดี ต้องการจะแบ่ง

“คนยะลาเรียกฉันว่าบุหร่ง... คุณพ่อของฉันชื่อสนิท”

“เป็นหัวหน้าสมาคมลับ?” เลื่อนใบพูดต่อ

“ถูกแล้ว” หล่อนตอบหัวง่วง – เลื่อนใบ เล่ม 2 ตอน เลื่อนใบแผลงฤทธิ์ หน้า 537

จะเห็นได้ว่า การใส่ตัวละครผู้หญิงเข้า ๆ ในการค้นแต่ละสถานการณ์ แสดงให้เห็นถึงความมีเสน่ห์ของขุนโจร ที่ได้รับเอาวัฒนธรรมและการเขียนที่คล้ายคลึงกับวรรณคดีไทยเรื่อง ขุนแผน ที่แสดงให้เห็นความเจ้าชู้ประตุติน ความหล่อเหลาและคารมคมคายของตัวละครเอก

สถานการณ์ที่ 24 : ทำดวล 4 (ดวลดาบอัปดูลกาเข็ม)

อัปดูลกาเข็มหัวหน้ากองโจรมาลายัน ผู้เป็นหัวหน้าใหญ่สุดของบุคคลที่มีอิทธิพลที่ต้องการจะแบ่งแยกดินแดน

“กันต้องการฟันดาบกับแกตัวต่อตัวถ้ากันชนะกันก็ได้รอดพ้นจากการเป็นเชลยของแก แต่ถ้ากันแพ้ก็หมายความว่าแกได้แต่ศพของกันไปเท่านั้น” – เลื่อนใบ เล่ม 2 หน้า 646 ตอน ตัวต่อตัว

สถานการณ์การทำดวลนอกจากจะใช้ปืนแล้ว วิธีการดวลดาบยังคงเป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะแสดงความเก่งกาจของตัวละครแบบขุนโจร

สถานการณ์ที่ 25 : ต่อสู้ 6 (ปะทะกับกองโจรมาลายัน)

โจรจีนคอมมิวนิสต์บุกเข้ามาทางมาลายู ยิ่งตะเพิดกระจัดกระจาย พวกโจรเหล่านี้อยู่ในจังหวัดปัตตานี ปล้นสะดมอย่างโหดร้าย

“ทันใดนั้นเอง เครื่องฟ่นไฟอันทันสมัยของเสื่อใบก็เริ่มทำลายล้างข้าศึก ทางเพลิงที่ไม่ผิดอะไรกับกระแส น้ำขอสุดดับเพลิงพุ่งออกจากท่อของมัน และสายไปมาต้องพวกโจรคอมมิวนิสต์ทั้งหมดตายราบ” – เสื่อใบ เล่ม 2 หน้า 698 ตอน ปราบคอมมิวนิสต์

การเขียนถึงโจรคอมมิวนิสต์ ทำให้เห็นว่า จีนคอมมิวนิสต์เริ่มเข้ามามีผลหรือบทบาทสำคัญอย่างไรกับสังคมไทย รวมทั้งยังเห็นสภาพการณ์ทางสังคมในเรื่องชุมชนนี้ได้แผ่ขยายไปยังภาคใต้ของประเทศอีกด้วย

สถานการณ์ที่ 26 : ช่วยเหลือ 3 (บุหร่งจากโจรจีนคอมมิวนิสต์)

“...ทันใดนั้น ขณะที่บุหร่งจวนเจียนจะสิ้นสติอยู่ในวงแขนนายโจร เสียงปืนยิงเร็วหลายกระบอกก็ดังระรัวขึ้นทางหน้าค่าย

เข็ดด่าก็บุกทะลวงเข้ามา หัวหน้าโจรคอมมิวนิสต์คลายมือที่กอดหล่อนอก...” – เสื่อใบ เล่ม 2 หน้า 711 ตอน เสื่อใบผจญรัก

ความคุณธรรมที่ยังถูกสอดแทรกในสถานการณ์นี้ ไม่ว่าจะช่วยเหลือใคร หากอีกฝ่ายตกอยู่ในเงื้อมมือของคนไม่ดี จะเห็นได้ชัดว่าเสื่อรายไม่ปฏิเสธในการเข้าช่วยเหลือแม้แต่สักครั้งเดียว

สถานการณ์ที่ 27 : ต่อสู้ 7 (ปะทะกับพ.ต.ท ยุทธ)

“ที่ใบครับ หน่วยลาดตระเวนแจ่งเข้ามาทางโทรศัพท์ว่า กองตำรวจผสมประมาณ 300 คนได้เคลื่อนเข้ามาในเขตของเราแล้วและกำลังชุมนุมพลกันอยู่ข้างบึงแห่งหนึ่ง...” – เสื่อใบ เล่ม 2 หน้า 768 ตอน เสื่อติดกับ

แนวเรื่องแบบสงครามนั้น นอกจากการทำการวางแผน ตั้งรับแล้วยังมีเรื่องของกองลาดตระเวนมาให้เห็นเป็นระยะๆ ซึ่งเป็นข้อสนับสนุนอย่างเห็นได้ชัดในการวางโครงสร้างของเรื่องที่ได้รับอิทธิพลมาจากแนวเรื่องแบบสงคราม

สถานการณ์ที่ 28 : อพยพ 3 (เข้ากรุงเทพฯ)

“ทางการตำรวจเชื่อว่าเสื่อใบคงเดินทางเข้ากรุงเทพฯ แต่ระหว่างนี้อาจจะหลบซ่อนตัวอยู่ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง”

“ความคาดคะเนของตำรวจมีส่วนถูกต้อง เลือไปกับบุหร่ง นายโจรทั้งสอง ได้ใช้เวลา 2 สัปดาห์ หลบซ่อนตัวอยู่ที่ป่าตानीและสงขลา หลังจากนั้นเดินทางขึ้นมานครศรีธรรมราชและเรือมาชุมพร” – เลือใบเล่ม 2 หน้า 785 ตอน เลือติดกับ

จากสถานการณ์นี้ยังคงเห็นว่าการสร้างสถานการณ์อพยพ ทำให้เห็นถึงความหมายของการหลบหนีมากกว่าจะเริ่มต้นใหม่ การหลบหนีจากความผิดด้วยการเข้าซ่อนตัวไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ

สถานการณ์ที่ 29 : ภารกิจที่ 3 (ปล้นนายกิมเหลียง)

“...ขอวิงวอนให้ท่านผู้มีอิทธิพลในการค้า โปรดเห็นอกคนจนล้งลดราคาเครื่องอุปโภคบริโภคให้ต่ำกว่าเก่า...” – เลือใบ เล่ม 2 หน้า 801 ตอน บัตรมรณะ

การพรรณนาให้เห็นถึงวิถีชนของนายทุนจีนที่ได้เข้ามาโกงราคา ในช่วงที่บ้านเมืองกำลังประสบปัญหา โดยความมีคุณธรรมของเลือใบได้ส่งบัตรของความเห็นใจในการลดราคาให้ชาวบ้าน แต่ปรากฏไม่เป็นผล

สถานการณ์ที่ 30 : ช่วยเหลือ 4 (คุณหลวงประมวลา)

“...กระผมรีบมาเรียนใต้เท้าทราบ ด้วยความหวังดีต่อใต้เท้า เพราะใต้เท้าเป็นธนบดีที่ตั้งมั่นอยู่ในสุจริตธรรม ใต้เท้าได้ประกอบอาชีพอย่างที่เราเรียกว่าสัมมาอาชีพ กระผมจึงเป็นห่วงใต้เท้าเมื่อทราบข่าวนี้และรีบมาหาให้ใต้เท้าทันที” – เลือใบ เล่ม 2 หน้า 922 ตอน ฝ่าวงล้อม

การแสดงความมีคุณธรรมของเลือใบ ด้วยการแสดงออกเข้าช่วยเหลือคุณหลวงประมวลา เนื่องจากคุณหลวงประมวลา ไม่เคยประพฤติมิชอบไปในทางไม่ดี

สถานการณ์ที่ 31 : ต่อสู้ 8 (ปะทะกับพ.ต.อ หลวงปราบพาลชน, ร.ต.อ.มานอช, ร.ต.ท.สุรเดชและร.ต.ต.นิพนธ์)

“ณ บัดนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ล้อมสำนักขุนโจรไว้แล้วอย่างแน่นหนา...”

“เครื่องกระจายเสียงของสันติบาล อันเป็นเครื่องมือปราบโจรอย่างทันสมัย ได้เริ่มประกาศข้อความที่ทำลายขวัญพวกโจรเข็ดดำแล้ว เสียงที่พูดกังวานไปไกล...” – เลือใบ เล่ม 2 หน้า 941 ตอน ฝ่าวงล้อม

การใช้เครื่องมือในการเข้าช่วยเพื่อทำการยุทธวิธีได้สำเร็จ เช่น เครื่องกระจายเสียงของสันติบาล ในการทำลายขวัญของคู่ต่อสู้ ถือเป็นหนึ่งในลักษณะของการสร้างภาพจากแนวเรื่องสงคราม

สถานการณ์ที่ 32 : ผู้หญิง 4 (แอ็ด หรือ ธิดา)

“เขาไม่อยากจะเชื่อเลยว่า ผู้หญิงที่ใช้นามตัวเองว่าแอ็ดจะเป็นหัวหน้าโจรคณะนี้ (มังกรดำ)”
แอ็ด น้องสาวร่วมสายโลหิตของเขา – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 957 ตอน มังกรดำ

ในส่วนของสถานการณ์ผู้หญิง ได้ทำให้ผมเจอกับ แอ็ด หรือ ธิดา ซึ่งเป็นพี่น้องที่ไม่ใช่สายโลหิตอย่างแท้จริง แต่แสดงความสัมพันธ์ของขุนโจรกับตัวละครหญิงในแบบพี่น้อง ที่ให้ความรู้สึกเหมือนพี่น้องสายโลหิตของเขา

สถานการณ์ที่ 33 : ภารกิจที่ 4 (ปล้นธนบดีนายกิมพง)

“นายกิมพงทำเสือใบให้ปล้นเขา” หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งได้พาดหัวเช่นนี้ – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1026 ตอน โจรปล้นแบงก์

ตัวละครที่ถูกพูดถึงในสถานการณ์การปล้นนั้น มักจะเป็นตัวละครชายที่มีเชื้อสายจีน ซึ่งเป็นพ่อค้าชาวจีน เช่น ธนบดี คหบดี คุณหลวง โดยใช้ชื่อที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นจีน และการแสดงออกถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น ที่มีการโก่งราคาขึ้นทำให้เกิดเศรษฐกิจสูงเสียดฟ้า

สถานการณ์ที่ 34 : ทำคवल (คवलปิ่นกับร.ต.อ. อรรถ)

“ยิงกันตัวต่อตัวดีไหม ถ้ากันสังหารกันได้ กันก็จะคู่เกียรติของกันกลับคืนมา” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1072 ตอน ลบเหลี่ยมสันติบาล

“พี่ไปกับผู้กองจะต้องยืนหันหลังห่างจากกันในระยะประมาณสิบก้าว ส่วนปืนพกจะต้องวางไว้ที่เท้า และคอยฟังผมนับหนึ่งสองสาม ผู้กองจะต้องใช้ความว่องไวฉบับปล้น ก้มลงหยิบปืนและหันมายิงกัน ที่ให้กระสุนคนละสองนัดเพราะป้องกันการผิดพลาด หรือบังเอิญกระสุนเกิดด้านขึ้น เข้าใจดีแล้วไม่ใช่หรือครับ” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1116 ตอน คवलด้วยปืน

การเขียนแสดงให้เห็นถึงการรับเอาวัฒนธรรมคาวบอยตะวันตกมาอย่างชัดเจน

สถานการณ์ที่ 35 : ต่อสู้ 9 (เสือสะอึ่ง, เสือแก้ว)

“ในที่สุดแนวรบทั้งสองฝ่ายก็ประจันหน้ากัน ในระยะ 200 เมตรเท่านั้น เชิดดำในบังคับบัญชาของเสือใบหมอบราบลงกับพื้นระดมยิงเข้าศึก ขุนโจรสั่งให้นายโจรทุกคนเตรียมตัวเข้าประจัญบาน เพื่อหวังผลแตกหักในการรบ พอการยิงทางฝ่ายเสือสะอึ่งเบาบางลง เสือใบก็ถือทอมสันมดลูกขึ้นร้องจะโผนออกคำสั่งแก่บริวารของเขา”

“เซ็ดดำ ตะลุมบอน ไชโย!” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1221 ตอน ทลายกองโจร

นอกเหนือจากฉากต่อสู้ที่มักใช้การปะทะระหว่างตำรวจ ยังใช้พรรณนาภาพการสู้รบของขุนโจรและเสือร้ายอีกด้วย

สถานการณ์ที่ 36 : อพยพ 4 (ลพบุรี : นครละโว้)

“เสือใบกับเสือศิริ ก็ได้มาปรากฏตัวขึ้นในตัวเมืองลพบุรีเป็นครั้งแรก หลังจากเขาได้มาสร้างค่ายเซ็ดดำอยู่ในป่าลพบุรีคราวนี้” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1246 ตอน ลบเหลี่ยมจอมนักเลง

ผู้เขียนได้ให้ความหมายของคำว่าอพยพ ที่ให้ความหมายถึงการเริ่มต้นใหม่ ของการกลับมาก่อตั้งกองโจรอีกครั้งหนึ่ง

สถานการณ์ที่ 37 : ต่อสู้ 10 (ปะทะกับร.ต.อ. พิชัย เขาวนพันธุ์ และพ.ต.อ.หลวงกำปะนาทณรงค์)

“คุณบุญสม ขอแผนที่ป่าลพบุรีให้ผมซิ”

“คลี่แผนที่รายละเอียดป่าจังหวัดลพบุรีซึ่งติดต่อกับเขตป่าสระบุรีออก แล้วท่านก็มองดูหน้า ร.ต.อ.พิชัย”

“...นี่คือแผนที่ป่าลพบุรีที่เราขอมาจากกรมแผนที่ทหารบก ผมจะมอบให้คุณไปเพื่อสะดวกในการเดินป่า ทางตำรวจและกรมการเมืองลพบุรีต่างเชื่อว่า กองโจรเซ็ดดำจะต้องสร้างค่ายอยู่ในป่านี้ ตอนใดตอนหนึ่ง...” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1289-1291 ตอน สงครามทัพม้า

ผู้เขียนเขียนบรรยายถึงวิถีทางการต่อสู้ศึกสงคราม โดยพรรณนาถึงตำรวจม้า (เปิดสมัครรับอดีตทหารม้า เข้าเป็นตำรวจ) และการสำรวจป่าแบบแนวทางการวางยุทธวิธีของแนวเรื่องแบบสงคราม

สถานการณ์ที่ 38 : อพยพ 5 (ระหว่างสระบุรีและนครราชสีมา)

“เสือใบตกลงใจเด็ดขาด เขาจะสร้างค่ายใหม่ของเขาขึ้นในป่าดงพญาเย็น ระหว่างอาณาเขตสระบุรีและนครราชสีมา”

“ในดวงปัญญาเย็นอันกว้างใหญ่ไพศาลนี้ มีกองโจรหลบซ่อนตัวอยู่หลายพวกหลายคณะ เพราะไม่มีเจ้าพนักงานติดตามรบกวน เนื่องจากเป็นป่าสูงและห่างไกลจากเส้นทางคมนาคม” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1351 ตอน เสือใบถอย

ในทุกครั้งการให้ความหมายของคำว่า อพยพ มีจุดมุ่งหมายของคำไปในทางลบ คือ การหนีออกจากการกระทำความผิด แต่ครั้งนี้ได้ออกแบบให้เห็นถึงความโล่งของการก่อสร้างชุมโจรที่ปราศจากการติดตามจากตำรวจสันติบาล ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของความหมายของคำว่า อพยพ ไปอีกทางหนึ่ง

สถานการณ์ที่ 39 : ต่อสู้ 11 (เสือหยด)

“เสียงแตรเดี่ยวแบบแตรทหารม้าดังขึ้น เสือใบหันปากกระบอกปืนกลไปยังทิศทางที่กองม้าของเสือหยดจะเคลื่อนออกมา

เสียงฝีเท้าม้าดังขึ้น แล้วกองม้าของเสือหยดวิ่งเป็นแถวเรียง ๓ เลี้ยวมุมบ้านพักของพวกโจรปรากฏตัวให้เห็นและเข้ามาในทางปืนของเสือใบในระยะเพียง 100 เมตรเท่านั้น ชุนโจรเริ่มยิงทันที กระสุนปืนกลหนักแบบวิกเกอร์ถูก พลรบของเสือหยดผิงหางยั่วร่วงผล็อยลงจากหลังม้าตามๆกัน ที่เหลือตายก็ควบขับม้าหลบหนีเอาตัวรอด...” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1477 ตอน ระเบิดค่ายเสือหยด

ผู้เขียนอธิบายให้เห็นถึงยุทธวิธีทางการทหารตามภาพที่เรามักจะเข้าใจ นอกเหนือจากนั้นยังได้ใส่รายละเอียดการใช้แตรเดี่ยว ในแง่ของการทหาร (ทหารม้า) ขึ้น ทำให้ภาพการทำสงครามชัดเจน

สถานการณ์ที่ 40 : ผู้หญิง 5 (วัลลภา)

“วัลลภาผีนัยม น้ำตาไหลพรากนองแก้ม หล่อนกอดคอเขาแน่นโน้มศีรษะชุนโจรให้ต่ำลงมา แล้วหล่อนก็จูบเขา”

“รักของเรา เกิดขึ้นท่ามกลางความตาย เรวัตฯ วัลลภาจะร่วมเป็นร่วมตายกับพี่”

“เสือใบจูบหล่อนอีกครั้งหนึ่ง แล้วพาวัลลภาออกไปจากรังปืนทันที...” – เสือใบ เล่ม 3 หน้า 1696 ตอน วาระสุดท้ายของค่ายโจร

ในสถานการณ์นี้จะเห็นว่าได้เปิดตัวหญิงสาวอีกคนคือลูกสาวของเจ้าคุณธรรมาฯ เพื่อให้การเล่าเรื่องของชุนโจรไม่น่าเบื่อ

ในนวนิยายชุดเสือใบนี้ เป็นฉบับผดุงศึกษาโดยไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อจำกัดคือมีหนังสือนวนิยายชุดนี้เพียง 3 เล่มเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ได้ถึงสถานการณ์อวสานของเสือใบ เพื่อเปรียบเทียบโครงสร้างการเล่าเรื่องระหว่างสองเสือ (เสือใบและเสือดำ) ได้ชัดเจน

ลำดับเหตุการณ์และสถานการณ์ของนวนิยายชุด “เสือดำ”

การดำเนินเนื้อหาในเรื่อง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการลำดับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละชุดของนวนิยาย เพื่อให้เห็นวิธีการวางโครงเรื่องและรูปแบบที่เล่าในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงและรูปแบบการเล่าซ้ำในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนของฉากหรือบริบทในแบบอื่น ๆ ดังนี้

นวนิยายชุด “เสือดำ”

เปิดเรื่องในบทอารมภาพด้วยการใช้กลวิธีการเขียน ประหนึ่งเสือดำตัวจริงส่งจดหมายมาด้วยการทำสำเนาให้ผู้อ่านรู้สึกแปลกใจในความลึกลับถึงการอ้างอิงในบุคคลจริง หลังจากนั้นเล่าให้เห็นถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 1 : เปิดตัว

สถานการณ์เปิดตัวของเสือดำ พบว่าได้เล่าเกริ่นว่าเสือดำเป็นโจรที่มีชื่อเสียงแทบสุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรีไปจนถึงนครปฐม เมื่อเสือดำได้กลับมาเยี่ยมบ้าน พบว่าครอบครัวของตนถูกฆ่าโดยเสือมิ่งและสมุน จึงได้บุกไปหาเสือมิ่งและทำการสังหารเสีย

“ทันใดนั้นเอง เสียงใครคนหนึ่งก็ร้องขึ้นดัง ๆ”

“พี่ดำ”

“สายตาทั้งหมดจ้องมองไปที่ประตูหน้าร้าน ทุกคนใจหายวาบและลืมตาโพล่งไปหน้าซัดเมื่อเดินไปตามกัน เสื่อมิ่งตกตะลึงพริ้งเพริด...” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 16 ตอน จดหมายจากเสือดำ

การเปิดตัวเสือดำโดยเล่าให้เสือคนอื่น ๆ เข้าใจว่าเสือดำตายไปแล้ว ซึ่งเป็นชนวนเหตุที่ทำให้เสือมิ่งต้องการล้างบางครอบครัวเสือดำ

สถานการณ์ที่ 2 : ภารกิจที่ 1 (ปล้นงานแต่ง)

จากนั้นเสือด่าก็ได้พบเจอกับเสียมเหศวร ที่ได้มาขอร้องให้เสือด่าออกจากถิ่นของตน โดยอ้างเสือด่าว่าเป็นคนบอกมา

“อ้ายด่ามันซู่ซ่า มเหศวร มันว่า ถ้าวันไหนเป็นวันที่เอ็งแต่งงานกับน้องเรียมมันจะพาพวกเข้าปล้นเรา” – เสือด่า เล่ม 1 หน้า 39 ตอน เสือล้างเสือด่า

เสียมเหศวรหลอกเสือด่าได้สำเร็จในการให้เสือด่าย้ายถิ่นที่อยู่ไป จนกระทั่งชื่อเสียงที่ว่าเสียมเหศวรได้ปราบเสือด่าแพร่กระจายออกไป ประจวบกับที่เรียมได้แต่งงานกับเสียมเหศวรขึ้น ทำให้เสือด่าไม่พอใจ จึงกลับมาบอกทิดฟองน้ำของเรียมด้วยตนเองว่า ตนจะทำการเข้าบุกงานแต่งของเสียมเหศวรและเรียม กลายมาเป็นภารกิจแรกของเสือด่า

สถานการณ์ที่ 3 : อุปสรรคที่ 1 (ตำรวจขัดขวาง)

“ครั้นตอนสายวันพุธนี้เอง ท่านผู้บังคับการกองปราบพิเศษได้รับจดหมายจากเสียมเหศวร 1 ฉบับ”

“แต่อย่างไรก็ตาม ทางตำรวจไม่อาจจะสืบทราบได้ว่า เสือด่ากับบริวารนั้นอาศัยอยู่ในป่าดงพงไพรซึ่งเต็มไปด้วยความกันดาร มีความกว้างใหญ่ไพศาลเหลือที่ตำรวจจะติดตามค้นหาได้” – เสือด่า เล่ม 1 หน้า 75 ตอน เซลยสาว

จากสถานการณ์นี้เห็นได้ว่าการสร้างเงื่อนไขหรืออุปสรรคเพื่อให้ตำรวจเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้ที่คอยเข้าขัดขวาง แต่ในเหตุการณ์นี้เปลี่ยนวิธีการเขียนให้ตำรวจไม่สามารถค้นพบรังของเสือด่าได้ จึงเป็นเหตุให้เสือด่าและพวกปราบเสียมเหศวรสำเร็จ

สถานการณ์ที่ 4 : ต่อสู้ 1 (ปะทะตำรวจ)

หลังจากที่เสือด่าพบเจอกับอุปสรรคครั้งใหญ่เป็นตำรวจ ผู้เขียนได้พรรณนาถึงฉากต่อสู้โดยอธิบายให้เห็นภาพของแนววิธีการต่อสู้ระหว่างตัวละครเอกอย่างเสือด่าและตัวละครที่เป็นฝ่ายตรงข้ามอย่างตำรวจ

“กองปราบพิเศษปรากฏตัวขึ้นแล้ว พวกตำรวจกระจายแถวเข้ามาเป็นหน้ากระดาน ทุกคนถืออาวุธปืนยิงเร็วแบบทันสมัย และอาศัยกิ่งไม้เป็นที่กำบังตน ขุนโจรไม่รอช้า ลั้งระดมยิงเจ้าหน้าที่ทันที

เสียงปิ่นยิ่งเร็วดังกีกก้องป่า ตำรวจหมอบราบลงกับพื้นและยิงโต้ตอบด้วยทอมสัน คาร์ไบน์ และสะเทิน การต่อสู้ได้เปิดฉากขึ้นอย่างดุเดือด พ.ต.ท.ประชา ต้องทำงานอย่างหนักในการนำตำรวจ เข้าหลายรั้งจนโจร และเมื่อเข้ามาในระยะใกล้ขีดตำรวจก็โจมตีด้วยระเบิดมือ” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 87 ตอน กองปราบพิเศษ

ในส่วนนี้จะเห็นได้ว่าการพรรณนาของภาพการต่อสู้ มีการพรรณนาไปในเชิงแนวเรื่อง สงคราม ที่ให้เห็นยุทธวิธีในการทำศึกสงครามระหว่างตัวละครสองฝ่าย แต่ผู้เขียนให้ตัวละครเสือดำ พ่ายแพ้ในการต่อสู้ครั้งนี้ เนื่องด้วยอาวุธยุทธโปกรณ์ที่น้อยกว่ากำลังของฝ่ายตำรวจ

สถานการณ์ที่ 5 : ช่วยเหลือ 1

จากนั้นเสือดำได้บุกเข้ารังเสียมเหศวร เพื่อเป็นการแก้แค้นที่เสียมเหศวรได้แพร่พรายที่อยู่ ของเสือดำให้ แต่ด้วยบุญคุณเก่าของเสียมเหศวรทำให้เสือดำตัดสินใจเพียงแค่อ้อมแขนการสังหาร และปล่อยไป จนกระทั่งตำรวจได้บุกเข้ามารังของเสียมเหศวรอีกครั้ง

“ถ้าเช่นนั้นข้าจะไปช่วยเพื่อนเลื้อยของข้าเดี๋ยวนี้ อย่างไรก็ตามถึงแม้มเหศวรเจตนาร้ายต่อข้า และพวกเรา แต่ครั้งหนึ่งมเหศวรก็เคยช่วยชีวิตข้ามาแล้ว บุญคุณอันใหญ่หลวงของเขาข้าไม่เคยลืม ไม่เช่นนั้นข้าก็คงเสียมเหศวรทิ้งเสียแล้วเพราะข้ามีโอกาสหลายครั้งข้าก็ไม่ทำ...” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 121 ตอน มเหศวร

ท้ายที่สุดเสือดำและสมุนตัดสินใจเข้าช่วยเหลือเกลอเก่าอย่างเสียมเหศวรจากการบุกโจมตี ของกองกำลังปราบปรามสันติบาล ทำให้เห็นลักษณะความเป็นคนรู้คุณตามวิธีของเสือ

สถานการณ์ที่ 6 : ทำตวล 1 (ตวลปิ่น)

เสือดำและเสียมเหศวรเลิกอาฆาตต่อกัน กลายมาเป็นมิตรรัก และออกเดินทางตามหาเสียบึง อาวุธ จนได้มาพบกับเสือหยด และเกิดการทำตวลกันเกิดขึ้น

“กูนี่แหละคือเสือดำผู้ใหญ่ยิ่ง และนี่คือเสียมเหศวรเพื่อนรักของกู ถ้ามึงเป็นลูกผู้ชายและเสือ ร้ายจริง ๆ แล้ว มึงจะต้องรักษาคำพูดที่มึงได้พูดกับกูเมื่อครั้งนี่มา – อ้ายหยด ยิ่งกับกูตัวต่อตัวด้วยปืน พกกูต้องการหลบเหลี่ยมมึงละ กูนี่แหละเฮ้ย! เจ้าพ่อสุพรรณบุรี” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 149 ตอน เสือต่อเสือ

การพรรณนาในฉากการทำควลป็น เป็นการรับเอาวัฒนธรรมควบอยตะวันตกเข้ามา
พรรณนา เพื่อสะท้อนให้เห็นวิถีของลูกผู้ชาย

สถานการณ์ที่ 7 : ผู้หญิง 1 (วนิดา)

ผู้เขียนได้นำตัวละครผู้หญิงมาเป็นชนวนเหตุในความสัมพันธ์ระหว่างเสือด้าและเสียมเหศวร
และเขียนให้ตัวละครผู้หญิงรับรักกับเสือด้าซึ่งเป็นตัวละครเอก

“วนิดาวิงหนีเสียมเหศวรอย่างไม่คิดชีวิต เสือด้ารู้ทันที่ว่าเซลยสาวของเขาคงถูกเสียมเหศวร
ข่มเหงรังแก เขาปล่อยให้วนิดาวิงผ่านหน้าเขาไป และพอเห็นเสียมเหศวรวิ่งติดตามมาเสือด้าก็ปราด
ออกมาจากที่กำบัง ยกทอมล้นขึ้นจ้องเพื่อนทรยศในเวลาเดียวกับบริวารของเสือด้าช่วยกับวนิดาได้”
– เสือด้า เล่ม 1 หน้า 215 ตอน ขวัญใจจอมโจร

สถานการณ์ที่ 8 : ต่อสู้ 2 (ปะทะกับตำรวจ)

หลังจากที่ผู้เขียนให้วนิดารับรักเสือด้า ก็เริ่มมีเหตุการณ์ขัดขวางเรื่องรักเกิดขึ้นโดยการให้
ตำรวจเข้าปะทะกับจอมโจรเสือด้า

“สงครามระหว่างขุนโจรผู้ยิ่งใหญ่กับหน่วยกองปราบพิเศษได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว ฝ่ายตำรวจได้
ดำเนินยุทธวิธีตามแบบแผนของการรบ มีอาวุธปืนและเครื่องประหารอันทันสมัย” - เสือด้า เล่ม 1
หน้า 237 ตอน ฝ่าลูกปืน

ในการพรรณนาบรรยายของการปะทะต่อสู้ ใช้แนวเรื่องแบบสงครามที่ได้ทำยุทธวิธีทางการ
รบในการพรรณนาฉากต่อสู้จากฝั่งตำรวจ

สถานการณ์ที่ 9 : อพยพ 1 (กาญจนบุรี)

หลังจากเสือด้าโดนถล่มรังจนถูกจับอยู่ได้ไม่นานนักเสียมเหศวรก็ได้เข้ามาช่วย และทั้งหมด
ตัดสินใจอพยพหนีเข้าสู่กาญจนบุรีก่อนที่จะเข้ากรุงเทพฯเพื่อกลับตัวใหม่

“น้อยไว้วัย ออกไปบอกพวกเราเตรียมอพยพไปกาญจนบุรี และเก็บข้าวของโดยเร็วที่สุด” –
เสือด้า เล่ม 1 หน้า 289 ตอน เสือเข้ากรุง

“เสือด้ากับวนิดาแอบปรึกษาหารือกันอย่างเงียบ ๆ ในที่สุดก็ตกลงใจคิดเดินทางเข้ากรุงเทพฯ
เพื่อหาช่องทางทำมาหากินกันต่อไป” – เสือด้า เล่ม 1 หน้า 291 ตอน เสือเข้ากรุง

การให้ความหมายของ อพยพ แสดงให้เห็นถึงการกลับถิ่นฐานเดิมของตัวละคร จุดนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่จะบรรยายถึงความแตกต่างระหว่างภาพสังคมเมืองและวิถีแบบบ้านป่า

สถานการณ์ที่ 10 : ภารกิจที่ 2 (ปล้นธนาคาร)

“ตอนสายวันนั้น เขาได้ปรากฏตัวที่ธนาคารแห่งหนึ่ง ทำที่เหมือนกับไปติดต่อกู้เงินหรือถอนเงิน แต่เจตนาของเขานั้น ชุมโจรกำลังหาเหยื่อที่พอจะช่วยให้เขามีเงินมีใช้ไปได้อย่างน้อย 2 – 3 เดือน” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 357 ตอน บุกรณาการ

“เสียงปืนที่ฝ่ายโจรและฝ่ายตำรวจยิงกันนั้น ทำให้ประชาชนที่อยู่ข้างเคียงแตกตื่นเสียวขวัญไปตามกัน...” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 374 ตอน เสือสั่งป่า

จากประโยคดังกล่าวได้เล่าเหตุการณ์ภารกิจที่ทำการปล้น เพื่อให้เขาสามารถประทังชีวิตต่อไปได้จากการปล้นธนาคารอีกครั้ง แต่เป็นช่วงเวลาสั้น ๆ

สถานการณ์ที่ 11 : อพยพ 2 (กลับเมืองสุพรรณ)

ร.ต.อ.วัลลพ เพื่อนเก่าของเสือดำถูกเสือดำสังหารตาย จำให้เสือดำและเมีย ต้องจำใจกลับเข้าป่าหนีความผิด กลับเข้าป่า

“เสือดำก็ได้พบกับบริวารของเขาบุญมากมาส่งหลานชายของเขาเดินทางไปสุพรรณบุรี สืบหาพรรคพวกของเสือดำที่ยังมีชีวิตอยู่” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 386 ตอน เสือสั่งป่า

การเริ่มรูปแบบการเล่าเหตุการณ์ใหม่ ในสถานที่เดิมระหว่างสถานการณ์ในลำดับที่ 8 และ 9

สถานการณ์ที่ 12 : ภารกิจที่ 3 (ปล้นนายอำเภอหลวงนิกรเกษมสันต์)

“มเหศวรเพื่อนรักของข้า ก็นินดีที่จะบอกแก่ว่า ก็นจะยุติความเป็นโจรของกัน เพื่อกลับเนื้อกลับตัวเป็นพลเมืองดีกับเขา ฉะนั้นการปล้นหลวงนิกรฯ ในคืนวันนี้ จะเป็นกรรมอันชั่วร้ายครั้งสุดท้ายของชีวิตกัน” – เสือดำ เล่ม 1 หน้า 421 ตอน สองเสือบุก

การแสดงสถานการณ์ที่ตัวละครเอกตั้งใจจะเปลี่ยนเส้นทางการเดินของเขา แต่แล้วก็เกิดอุปสรรคขึ้นในลำดับถัดไป

สถานการณ์ที่ 13 : ต่อสู้ 3 (ปะทะกับตำรวจ)

หลังจากนั้นเสือด้าและบริวาร มีการปะทะเข้ากับกองตำรวจหลังทำการปล้นหลวงนิกรฯ

“วนิดานอนนิ่งไม่ไหวติงกาย หล่อนสิ้นใจตายเสียแล้ว แต่ร่างของหล่อนยังอบอุ่นอยู่” – เสือด้า เล่ม 2 หน้า 470 ตอน เตนตาย

“น้องชายแก่เฝ้าศพมเหศวรและจงระวังตัวไว้ให้ดิ้อย่ายอมให้พวกโจรตัดศีรษะอำยมเหศวรเอาไป อำยนี้คือเสียมเหศวรแน่ ๆ” – เสือด้า เล่ม 2 หน้า 498 ตอน เสือสิ้นสาย

การสร้างสถานการณ์ ในลำดับนี้เพื่อแสดงถึงอุปสรรคที่มีผลต่อเสือด้าและเพื่อให้ไปสู่ปมการคลี่คลายปัญหาของตัวละครเสือด้า

สถานการณ์ที่ 14 : ทำควล 2 (ดวลปืนกับร.ต.ต.ลิขิต)

เสือด้าส่งจดหมายขอท้า ร.ต.ต.ลิขิต ในการแก้แค้นให้แก่เพื่อนรักอย่างเสียมเหศวร

“ในฐานะที่ผมเป็นเพื่อนร่วมสถาบันของเสียมเหศวรผมได้ให้สัตย์ปฏิญาณต่อหน้าศพของมเหศวรว่า ผมจะแก้แค้นคุณแทนเขา” – เสือด้า เล่ม 1 หน้า 511 ตอน เสือด้าผู้พิชิต

“ทั้งสองเคลื่อนไหวอริยาบถอย่างรวดเร็ว รวากับฟ้าแลบต่างก้มตัวลงหยิบปืนพกและยกมันขึ้นยิงไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง เสียงระเบิดของกระสุนปืนพก 9 มม. ดังขึ้นเกือบเป็นเสียงเดียวกัน” – เสือด้า เล่ม 1 หน้า 530 ตอน เสือด้าผู้พิชิต

ประเด็นเนื้อหาในการแก้แค้น ที่ได้รับมาจากอิทธิพลของการเขียนในแนวทางแบบบุกเบิกตะวันตก ที่จะมีพูดถึงความอยุติธรรมและการแก้แค้น ซึ่งเป็นการแก้แค้นให้วนิดาและเสียมเหศวรที่ถูก ร.ต.ต.ลิขิตสังหาร

สถานการณ์ที่ 15 : ต่อสู้ 4 (ปะทะกับตำรวจครั้งใหญ่)

“พลตำรวจคนสนิทของขงยุทธ ยอมเสี่ยงภัยฝ่าแนวกระสุนปืนอันหนาแน่นของฝ่ายเสือด้า คลานคืบเข้าไปทีละน้อย เพื่อจะใช้ลูกกระเบิดมือสังหารเสือด้ากับบริวาร เมื่อได้โอกาสเขาก็ขว้างลูกกระเบิดมือไปอีก 1 ลูก ลูกกระเบิดตกเบื้องหน้าที่มันของเสือด้าและระเบิดขึ้น” – เสือด้า เล่ม 2 หน้า 592 ตอน จนมุม

ในลักษณะฉากของการต่อสู้ จะใช้วิธีการเล่าเรื่องที่ทำให้เห็นภาพและวิธีของการทำสงคราม ลูก
ระเบิด รวมไปถึงให้ภาพความโกลาหลในป่าใหญ่

สถานการณ์ที่ 16 : เข้าคุก 1

หลังจากการปะทะครั้งสุดท้ายของตำรวจและขุนโจร ขุนโจรพ่ายแพ้ต่อกองตำรวจสันติบาล
จึงถูกจับเข้าคุกในเวลาต่อมา

“กันขอรับรองด้วยเกียรติยศ ตราบใดที่แกยังอยู่ในความควบคุมของกัน ถ้าหากว่าใครซุ่ม
แกละก็เป็นได้รับมือกับกัน กันเป็นนายตำรวจที่เกลียดระบบการซุ่มและยิงทิ้งอย่างที่สุด เพราะมัน
เป็นการแสดงน้ำใจทรมานโหดเหี้ยมเหมือนลัทธิบ้า” – เสือดำ เล่ม 2 หน้า 601 ตอน จนมุม

การบรรยายเกียรติและการรักษาสัตย์ของตำรวจสันติบาลกับการให้ความคุ้มครอง

สถานการณ์ที่ 17 : แหกคุก 1

“ในที่สุด ขุนโจรก็ตัดสินใจเด็ดขาด ถือเป็นโอกาสที่ทุกคนกำลังฟังคำพิพากษาของศาล ปลด
กุญแจมือที่สวมข้อมือข้างซ้ายออก และผลุดลุกขึ้นอย่างรวดเร็วฉับพลัน” – เสือดำ เล่ม 2 หน้า 661
ตอน ขุนโจรปาฏิหาริย์

ในสถานการณ์นี้ได้สร้างสถานการณ์ที่ทำให้ตัวละครขุนโจรสามารถหลบหนีได้ ด้วยการให้ตัว
ละครอื่นเข้ามาช่วยเหลือ

สถานการณ์ที่ 18 : ภารกิจที่ 4 (ปล้นนักเลงสิงโต)

จากนั้นเสือด้ามุ่งหน้ากลับสู่กาญจนบุรี จนได้พบนักเลงสิงโตและลูกสมุนของเขา จึงคิด
วางแผนเข้าปล้นนักเลงสิงโต

“เสือด่า แกหรือนี่?” จอมนักเลงพูดเสียงลั่นเครือ

“ถูกแล้ว อย่าสงสัยอะไรเลยสิงโต กันมาแกในเวลาเช่นนี้ ก็เพราะกันกำลังเดือดร้อนอยากจะ
ได้เงินใช้บ้าง กันทราบดีว่าแกร่ำรวยมาก และแกเป็นหัวหน้าพวกปล้นในเมืองนี้...” – เสือด่า เล่ม 2
หน้า 739 ตอน โจรผู้ดี

สถานการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างตัวละครเสือใบและเสือด่า โดยให้ตัวละคร
เสือด่ามีความต้องการใช้เงินอย่างเร่งด่วน จึงทำการปล้น ซึ่งเป็นสถานการณ์เดียวที่ถูกสร้างขึ้นให้ชัด

กับแนวคิดโจรของประชาชน (Social Bandit) ตรงที่ว่า การปล้นของโจรทำเพื่อประชาชน โดยผู้เขียนให้เห็นอีกมุมหนึ่งของขุนโจรแบบโจรผู้ร้าย

สถานการณ์ที่ 19 : ผู้หญิง 2 (แฉ่งน้อยและวันเพ็ญ)

“วันเพ็ญมองดูแฉ่งน้อย คล้ายกับจะถามว่าเสียดำเป็นใครแฉ่งน้อย นิ่งอึ้งไปสักครู่ก็จำต้องแนะนำขุนโจรให้รู้จักกับเพื่อนของหล่อน” – เสียดำ เล่ม 2 หน้า 761 ตอน สันติบาลสาว

“วันคืนผ่านไปอีก เสียดำกับบริวารของเขามีความเป็นอยู่และสุขสบาย เขาส่งจดหมายไปยังพ่อค้าและชนบทผู้มั่งคั่งในเมืองกาญจนบุรี โดยผ่านมือบุญมาก เพื่อขอเงินใช้ในการมงคลสมรสระหว่างเขากับแฉ่งน้อย” – เสียดำ เล่ม 2 หน้า 790 ตอน เสียดำแต่งงาน

เมื่อผ่านหลากหลายสถานการณ์หลังจากที่วินิตาเมียรักคนแรกของเสียดำเสียชีวิตในสถานการณ์ที่ 13 จึงได้สร้างตัวละครผู้หญิงเข้ามาเพิ่มสีสัน โดยบทสนทนาออกไปในทำนองเกี่ยวพาราสี หยอกเอนกัน เป็นแนวรักโรแมนติกและร้องขอให้เสียดำกลับตัวเป็นคนดี

สถานการณ์ที่ 20 : ต่อสู้ 5 (ปะทะตำรวจ)

วันเพ็ญและเสียดำ ผู้เป็นคนเอาบัตรเชิญไปให้แก๊งตำรวจสันติบาล ทำให้ตำรวจทำการเข้าโจมตีงานแต่งเสียดำ

“เจ้าพนักงานตำรวจ 3 คน เคลื่อนเข้ามาตรงหน้าขุนโจรพอดี เสียดำปล่อยกระสุน เอ็ม.พี. ออกไป 2 ชุด ยังผลให้พลตำรวจทั้งสามต้องหมอบราบกับพื้นดิน และยังได้ตอบอย่างทรหด พวกนายโจรประมาณ 10 คน กระจายกำลังกันออกไปเป็นหมู่ ๆ คราวนี้ยุทธวิธีทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ก็ตกเป็นรองทันที...” – เสียดำ เล่ม 2 หน้า 800 ตอน สังหารสายลับ

การเขียนใช้วิธีการพรรณนาให้เห็นถึงการกระทำในแนวรบสงคราม ยุทธวิธี และคุณลักษณะของการแก้แค้นเสียดำ แต่กรณีของวันเพ็ญ เนื่องด้วยเป็นผู้หญิงเสียดำจึงปล่อยให้เธอแสดงความเป็นสุภาพบุรุษ

สถานการณ์ที่ 21 : อพยพ 3 (พรมแดนไทย - พม่า)

เสียดำและแฉ่งน้อย เข้าไปทำงานในเหมืองทองคำ อยากรจะกลับตัวกลับใจเป็นคนดี ทำงานสุจริต

“หลังอาหารเย็นวันนั้นผ่านพ้นไปแล้ว เสือดำก็เรียกประชุมบริวารทั้งหกคนและแจ้งให้ทราบ ว่า เขาจะเลิกเป็นโจรพาเน่งน้อยไปทำงานเหมืองทองที่พรหมแดนไทย-พม่า” – เสือดำ เล่ม 2 หน้า 817 ตอน สังหารสายลับ

ความหมายของการอพยพ คือ การหนีจากถิ่นฐานเดิม เนื่องจากมีการกระทำความผิดไว้เป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องหนีเพื่อไปเริ่มต้นชีวิตใหม่

สถานการณ์ที่ 22 : ลอบสังหาร

การเปลี่ยนสถานที่ของเสือดำ กลับต้องมาเจอนักเลงในที่ทำงานเหมืองทองคำ คอยหาเรื่อง และได้รับทราบถึงคุณสมบัติ (ลูกเจ้าของเหมือง) ต้องการได้เน่งน้อยเป็นภรรยา

“พวกเราทุกคนสงสารและเห็นใจแกมาก ฟิน – อ้ายเพื่อนเกลอ เมียแกเขาไม่ได้สนใจในตัว แก่ล็กนิต ง่วงอยู่กับเจ้านายตลอดวัน” – เสือดำ เล่ม 2 หน้า 846 ตอน เมียทรยศ

การแสดงให้ถึงภาวะคับขัน เมื่อเสือดำอยู่ในช่วงเวลาป่วย โดนคิดลอบสังหาร เมียรักป็นใจให้คนอื่น

สถานการณ์ที่ 23 : ภารกิจที่ 5 (ปล้นเหมืองทอง)

“อ้ายน้องชาย ข้าจะพาพวกเจ้าเข้าปล้นบ้านนายสมศักดิ์ ชูรักของเมีย แต่เราจะใช้วิธีปล้นเงียบ” – เสือดำ เล่ม 3 หน้า 906 ตอน บุ๊กเหมืองทอง

การกลับมาสร้างสถานการณ์การปล้นเหมือนครั้งก่อน ๆ แต่เปลี่ยนสถานที่กันไป โดยที่ได้รับความช่วยเหลือจากสมุนของเสือดำ โดยในสถานการณ์นี้กลับมาสร้างสถานการณ์การปล้นเหมือนเดิม แต่เปลี่ยนสถานที่ต่างไปจากครั้งก่อน

สถานการณ์ที่ 24 : ช่วยเหลือ 2

เสือดำเข้าช่วยเหลือลูกสาวของหัวหน้าคณะนักธรณีวิทยาที่ถูกยิง และจากการถูกลักพาตัว

“...โปรดสัญญากับฉันก่อนได้ไหม วิทยุฉันจะได้ไปอยู่ที่สงบสุข โอ๊ย-ฉัน ฉันจะตายอยู่แล้ว เสือดำถ้าหากว่าเธอช่วยทัศนีย์เอามาได้ ขอให้เธอกรุณาส่งลูกสาวที่รักของฉันกลับกรุงเทพฯ ด้วย พี่ชายของทัศนีย์และพวกกรรมกรของฉันถูกฆ่าตายหมดแล้ว ลูกสาวของฉันคงไม่มีปัญหาที่จะออกไปป่านี้ได้”- เสือดำ เล่ม 3 หน้า 932 ตอน บุ๊กเหมืองทอง

การพรรณนาการเข้าช่วยเหลือลูกสาวของคณะนักธรรมวิทยาที่อยู่ชายแดน โดยพรรณนาถึงสภาพของชายแดนระหว่างไทยและพม่าในลักษณะบ้านป่า ที่เต็มไปด้วยโจรอันตราย

สถานการณ์ที่ 25 : ผู้หญิง 3 (ทัศนีย์)

“ทัศนีย์เม้มปากแน่นหล่อนจ้องมองดูหน้าเขา และผลึกศีรษะเขาลงจากดักหล่อนทันที”
“ไอ้ย – โอ้ย—เสียดำครวญครางน่าสงสาร”

“หญิงสาวผลุดลุกขึ้นยืน ใบหน้าแดงระเรื่อเพราะความอาย” – เสียดำ หน้า 970 ตอน เผลอใจโจรพม่า

หลังจากที่ขุนโจรเลิกกับนางน้อย ตัวละครเสียดำก็ได้พบเจอกับหญิงคนใหม่คือ ทัศนีย์

สถานการณ์ที่ 26 : อพยพ 4 (ราชบุรี)

เสียดำกับทัศนีย์เดินมาถึงที่ราบสูงแห่งหนึ่ง ก็ได้เข้าอย่างกรายในป่าราชบุรี

“ณ บัดนี้ เสียดำได้เหยียบย่างเข้าในดงเสือร้ายแล้ว ป่าตอนนี้อยู่ในดินแดนของจังหวัดราชบุรี และห่างไกลจากจังหวัดมาก เป็นถิ่นฐานอันแสนกันดารไม่เคยปรากฏว่ามีเจ้าพนักงานบุกป่าฝ่าดงมาถึงที่นี่เลย” – เสียดำ เล่ม 3 หน้า 977 ตอน เข้าแดนเสือขาว

ความหมายของการอพยพ คือ การเริ่มต้นใหม่ที่พวกเขาไม่เคยได้อยู่ มิใช่การหลบหนีจากความผิดแล้ว แต่เป็นการสร้างสถานการณ์ไปสู่สถานการณ์ต่อไป

สถานการณ์ที่ 27 : ทำควล 3 (ควลมืด)

เสียดำพบได้เหยียบเข้ามาในดงของเสือขาวที่จังหวัดราชบุรีโดยมีเสือหุ่่นเป็นบริวาร

“เตรียมพร้อม ระวัง หนึ่ง-สอง-สาม”

“เสียดำกับเสือหุ่่นถือมีดกำชับมัน ต่างคุมเชิงนิ่งเฉยอยู่แล้วเจ้าหุ่่นก็กระโจนพรวดเข้ามาเงื้อมือขึ้นสุดแขน แทะสวลงมาอย่างรวดเร็ว ในเวลาเดียวกับที่เสียดำสปริงตัวกระโดดถอยหนี” – เสียดำเล่ม 3 หน้า 1023 ตอน ฟัน้องสองเสือ

การใช้อาวุธมีดในการบรรยายแบบบริบทสังคมไทยที่มีการใช้มีดมาช้านาน สลับกับอิทธิพลการใช้ปืน

สถานการณ์ที่ 28 : ต่อสู้ 6 (ปะทะกับเสีอวงษ์)

หลังเสีอตำพบความจริงว่าตนเป็นพี่น้องพ่อเดียวกันกับเสีอขาว ทั้งสองร่วมมือกันเข้าปล้นคหบดีมั่งคั่งรายหนึ่ง จากนั้นบุกมาบ้านเหนือในหมู่บ้านกะเหรี่ยงและพบเสีอวงษ์

“เซย พรและฮวด ล่าถอยมาถึงศพเสีอขาวแล้วทั้งสามคนใจหายเมื่อเห็นเสีอขาวต้องเสียชีวิตแต่ไม่อาจจะสนใจได้ เพราะความคับขันกำลังเกิดขึ้นแก่ตน”

“กระสุนปืนของฝ่ายเสีอวงษ์ถูกเจ้าฮวดล้มกลิ้ง และถูกที่หน้าผากทะลุออกท้ายทอย ชุนโจรพาบริวารทั้งสองล่าถอยเข้าทางดงแถววัลย์อันหนาทึบ” – เสีอดำ เล่ม 3 หน้า 1099 ตอน ปะทะเสีอวงษ์

การบรรยายการต่อสู้กับเสีอวงษ์นั้น ทำให้เห็นถึงความเก่งกาจของเสีอทั้งสอง การบรรยายให้เห็นถึงวิถีกระสุนที่พุ่งเข้าหน้าผากทะลุออกท้ายทอย พรรณนาให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

สถานการณ์ที่ 29 : ต่อสู้ 7 (ปะทะกับตำรวจ)

ก่อนเดินทางออกจากราชบุรี มีการรายงานว่าตำรวจ 15 นายกำลังเดินทางเข้ามาปราบบรรดาเสีอร้าย ทำให้เสีอตำต้องสั่งการตั้งรับ

“กำลังพลประชิดติดพัน ทำให้พวกโจรต้องเสียชีวิต 2 คน แต่ทางฝ่ายเจ้าพนักงานต้องเสียชีวิตเจ้าพนักงานไปครึ่งจำนวนแล้ว กำลังพลและกำลังอาวุธของพวกโจรเหนือกว่า” – เสีอดำ เล่ม 3 หน้า 1137 ตอน ปะทะกองปราบ

ยังคงการบรรยายให้เห็นถึงไพร่พลในการสู้รบของศัตรูที่เกิดขึ้น ตามแนวเรื่องแบบสงคราม

สถานการณ์ที่ 30 : อพยพ 5 (จากเพชรบุรีมากาญจนบุรี)

“หน่วยกองโจรเสีอตำได้เดินทางมาถึงชายเมืองกาญจนบุรีแล้ว หลังจากปะทะกับกองปราบพิเศษอย่างดุเดือด”

“อ้ายย้อย-อ้อยย้อยปล้นเพื่อนกู กูนี้กำลังเคราะห์แท้ ๆ” – เสีอใบ เล่ม 3 หน้า 1138 ตอน ลูบคมเสีอ

การอพยพเข้ามา คือ การเข้ามาเพื่อเริ่มต้นใหม่ของเสีอตำในการใช้ชีวิต แต่กลับมาพบอุปสรรคปัญหามากมายที่เกิดขึ้นในถิ่นที่อยู่ใหม่

สถานการณ์ที่ 31 : ผู้หญิง 4 (ทัศนีย์และคู่หมั้น)

“เปล่า ไม่ได้เกลียดอะไร แต่แม่รู้สึกว่าคุณสนิทสนมกับมันมากเกินไป”

“โอ้-คุณแม่ขา คนที่เขาเคยช่วยชีวิตเราไว้ เขาควรจะเป็นคนสำคัญของเราไม่ใช่หรือคะ?”

“แต่ขอลิตไม่ชอบหน้าเจ้าพิน” คุณหญิงหมายถึงหลานชายของท่าน ซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องและเป็นคู่หมั้นของทัศนีย์ – เสือดำ หน้า 1179 ตอน ขณะรบชนะรัก

มิติของการพูดคุยระหว่างตัวละครหญิงแต่คนละบทบาทจากที่เสือด้าเคยเจอนั้นคือผู้หญิงที่มีบทบาทของผู้เป็นแม่ในการค้ำคูณลูกสาวของตนเองในเรื่องของความรัก ซึ่งก็จะได้รับแนวเรื่องแบบรักโศกจากการกีดกันจากทางบ้านด้วยการมีคู่หมั้นและการไม่ชอบหน้าของผู้เป็นแม่ มาเป็นอุปสรรคในสถานการณ์นี้

สถานการณ์ที่ 32 : การกิจที่ 6 (ปล้นคหบดีจีน)

“เจ้าของบ้านนี้ชื่อตัว มีเชื้อชาติจีน คหบดีผู้มั่งคั่งของจังหวัดนี้ และมีสมัครพรรคพวกมาก ด้วยอิทธิพลในทางการเงินนั่นเอง การปล้นนายตัวจะต้องมีการปะทะกันอย่างไม่ต้องสงสัย” – เสือด้า หน้า 1280 ตอน เสือสั่งถ้ำ

สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของคนจีนกับบทบาททางการค้าขายผ่านตัวละคร

สถานการณ์ที่ 33 : ผู้หญิง 5 (ทัศนีย์ท้องอ่อน)

“งามหน้าเหลือเกินลูกรักของแม่ ฉันไม่นึกไม่ฝันเลยว่าแกจะเลวระยำถึงเพียงนี้ และนี่ฉันจะเอาหน้าไปไว้ที่ไหนกันบอกฉันหน่อยซิ ผัวของแกนะมันใครกัน อ้ายระพินทร่มมหาโจรใช่ไหม?”

“...เมื่อถึงคราวที่ตัวจะต้องจากกับแม่ แม่ก็ต้องให้เจ้าไปจากแม่ด้วยความอาลัย” – เสือด้า เล่ม 3 หน้า 1302 และ 1331 ตอน ฝ่ากระสุน

ผู้เขียนให้เห็นมิติของตัวละครเพศหญิงในบทบาทของผู้เป็นแม่ ในการสร้างอุปสรรคที่ขัดขวางเสือด้า

สถานการณ์ที่ 34 : อพยพ 5 (ภูเก็ต)

“ตระเวนอยู่ชุมพรหลายวันแล้ว เดินทางต่อไปยังนครศรีธรรมราชแล้วย้อนกลับมาตั้ง โดยสารเรือเมล์ข้ามฟากมาภูเก็ตโดยไม่มีจุดหมาย และไม่มีหวังอะไร”

“ภูเก็ท ดินแดนที่มีแม่น้ำล้อมรอบ อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรอันเกิดจากธรรมชาติ คือ แร่ ดีบุก...” – เสือดำ เล่ม 4 หน้า 1351

ความหมายของ อพยพ คือ สถานการณ์การเริ่มต้นชีวิตใหม่ของเสือดำ

สถานการณ์ที่ 35 : ทำคवल 4 (ปีนและมิด)

“ถ้าคุณยิงผม ผมก็ขว้างคุณด้วยมีดเล่มนี้ ยุติธรรมอย่างยิ่งแล้ว คุณชลิต คุณตายกับผมตายด้วยกันเถอะ” – เสือดำ เล่ม 4 หน้า 1394 ตอน ตามสังหาร

ในกรณีนี้จะเห็นว่าผิดแปลกไปจากวิธีเดิม แต่เพื่อความยุติธรรม ถ้าศัตรูโยนมาก็จะโยนกลับทันที ลักษณะคล้ายยื่นหมื่อยื่นแมว

สถานการณ์ที่ 36 : ต่อสู้ 8 (ปะทะกับตำรวจ)

“อ้ายเสือบุก! บุกเข้าไป เสือดำบุก!”

“แล้วขุนโจรก็ผละออกจากที่กำบังพาบริวารของเขาบุกเข้าไปยังแนวรบของตำรวจ สมุนโจรทั้ง 2 คนถูกปืนลั่นกลิ้งเสียชีวิต”

“จอมโจรเสียงภัยเสียงชีวิต มือซ้ายอุ้มลูกชายที่นอนหลับอยู่บนเบาะ มือขวาถือรีวอลเวอร์ 9 มม. คอยยิงตำรวจ บุญมากทำหน้าที่คุ้มกันเขากับทัศนีย์” – เสือดำ เล่ม 4 หน้า 1449 และ 1454 ตอน เลือดในอก

การบรรยายสถานการณ์ให้เห็นสภาวะที่คับขันของขุนโจรกับลูกที่เพิ่งคลอดออกมาท่ามกลางสนามสมรภูมิรบของเขาและตำรวจ

สถานการณ์ที่ 37 : ภารกิจที่ 7 (ปล้นคนในหมู่บ้าน)

“อ้ายน้องชาย เข้าไปในห้องนี้ เก็บกวาดทรัพย์สมบัติโดยเร็วที่สุด ประเดี๋ยวตำรวจคงจะแห่กันมาที่นี่ เร็วเข้า” – เสือดำ เล่ม 4 หน้า 1690 ตอน ปล้นร้านตุ๋ทอง

ทุกครั้งภารกิจการปล้นของเสือดำ จะเป็นการปล้นที่ทำความอยู่รอดและปากท้องของตนเอง

สถานการณ์ที่ 38 : ต่อสู้ 9 (ไม่ทราบได้ว่าปะทะกับใคร)

“เสียดำไม่อาจจะทราบได้ว่า พวกโจรที่บังอาจรุกรานเขาอยู่ในเวลานี้เป็นโจรคณะไหน เขารู้แต่เพียงว่า กองโจรที่กำลังปะทะกับเขาอย่างดุเดือดนี้ เป็นศัตรูสำคัญยิ่งของเขา..” – เสียดำ เล่ม 5 หน้า 1956 ตอน ฝ่าแดนสังหาร

ในการบรรยายฉากต่อสู้ระหว่างบุคคลปริศนา ทำให้เกิดการตะลุมบอนอย่างเห็นได้ชัด ในวิธีการต่อสู้อย่างชายชาติ

สถานการณ์ที่ 39 : ผู้หญิง 6 (ทัศนีย์กับลูกสาว)

“เขาทรุดตัวนั่งคุกเข่าหน้าเตียงนอน น้ำตาของเขาไหลรินลงมาเป็นทาง เขาจ้องมองตุลุกหญิงของเขาด้วยความรักสุดซึ้ง ทารกน้อย ๆ ซึ่งมีอายุเพียงปีเศษอวบอ้วนและชาวผ่องแก้มยู่กำลังนอนหลับสนิท” – เสียดำ เล่ม 5 หน้า 2039 ตอน ลูกเสียดำ

การเขียนแนวรักโศก มักจะแทรกความไม่สมหวังในความรักเข้าไปด้วย ในสถานการณ์นี้เสียดำพบว่าทัศนีย์ได้มีสามีใหม่ คือ เกรียงศักดิ์ เรียบร้อยแล้ว

สถานการณ์ที่ 40 : ต่อสู้ 9 (โจรพม่า)

“...เขาแลเห็นโจรพม่าวิ่งเข้ามาเป็นแถวหน้ากระดาน เขาหันไปโบกมือให้เจ้าม้วนหลานชายของเขา เป็นสัญญาณให้เตรียมยิงเจ้าม้วนหลายชายของเขา เป็นสัญญาณให้เตรียมยิง เจ้าม้วนพยักหน้ารับทราบ ทั้งสองยกสะเต็นขึ้นประทับและรอให้พรรคพวกของเจ้าจ้อส่วนเข้ามาในระยะแม่นยำเสียก่อน” - เสียดำ เล่ม 5 หน้า 2114 ตอน เสียดำบุกพม่า

การบรรยายภาพแนวยุทธวิธีการทำสงคราม เพื่อให้เห็นวิธีการเดินเรียงหน้ากระดานในการทำการสงคราม การส่งสัญญาณเป็นแนวทางในการต่อสู้

สถานการณ์ที่ 41 : ผู้หญิง 7 (เล็กกับทัศนีย์)

“...ตัวจำ พี่ลาก่อนละ อย่าให้พี่อยู่ที่นี้อีกเลยใจพี่จะขาดอยู่แล้ว อาลัยตัวนะมีเพียงเล็กน้อยพอจะตัดให้ขาด แต่อาลัยลูกของพี่นี่ซิ จนวันตายพี่ก็ลืมไม่ลง” - เสียดำ เล่ม 5 หน้า 2155 ตอน หน้าที่กับความรัก

การสร้างสถานการณ์การตัดพ้อของขุนโจรกับเมียรักที่ได้มีลูกเป็นทายาทด้วยกันแต่จำต้องจากกัน โดยใช้ลักษณะแนวเรื่องแบบรักโศก

สถานการณ์ที่ 42 : ต่อสู้ 9 (ปะทะกับตำรวจ)

“ณ บัดนี้ เสียงเป่าเขาควายได้ดังแว่วมาตามลมเป็นทอด ๆ นั่นคือสัญญาณของพวกกะเหรี่ยงที่แจ้งให้ทราบว่ากองตำรวจเคลื่อนที่เข้ามาแล้ว” – เสือดำ เล่ม 5 หน้า 2199 ตอน ลูกกับพ่อ

การสร้างสถานการณ์ที่บีบบังคับระหว่างลูกบุญธรรมอย่าง ร.ต.ต.มนตรี ให้เข้ามาจับเสือด่าผู้เป็นพ่อของเขาที่กาญจนบุรี จะเห็นได้ว่าการใช้เขาควายเป่าเพื่อเป็นสัญญาณเตือน มีลักษณะคล้ายกับพวกชนเผ่าอินเดียนแดง ซึ่งจะให้ภาพที่เห็นอยู่ตามป่าเขา เพื่อป้องกันการรุกรานจากฝั่งตะวันตกในสมัยก่อน ผู้เขียนได้หยิบนำมาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวัฒนธรรมของสังคมไทย โดยการให้ภาพกะเหรี่ยงเป็นภาพชนเขาแทน

สถานการณ์ที่ 43 : อวสาน

“เสียงกุกกักมือที่ลั่นดังกรีก บอกให้ระพีพัทธ์ ทราบดีว่าอิสรภาพและความเป็นโจรของเขาได้สิ้นสุดลงแล้ว เสือด่าขุนโจรผู้มีอิทธิพลใหญ่ยิ่ง เหนือแผ่นดินสุพรรณบุรีและกาญจนบุรีตกอยู่ในเงื้อมมือของเจ้าพนักงานแล้ว”

“ในที่สุดศาลก็พิพากษาให้ประหารชีวิตเสือด่า...”

“เท่าที่ศาลชั้นต้นได้พิพากษาประหารชีวิตจำเลยนั้นเห็นชอบแล้ว แต่จำเลยได้รับสารภาพทุกประการและจำเลยได้ยอมมอบตัวให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจแต่โดยดี จึงเห็นสมควรที่จะให้ความปรานีลดหย่อนผ่อนโทษจำเลยบ้าง คณะกรรมการศาลฎีกา จึงพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไว้ตลอดชีวิต” – เสือด่า เล่ม 5 หน้า 2226, 2232 และ 2234 ตอน อวสานจอมโจร

การแสดงเจตจำนงในตอนท้ายของเรื่อง ที่พยายามให้แง่คิดว่า เมื่อขึ้นชื่อว่าโจรผู้ร้าย ไม่มีโจรผู้ร้ายรายไหนจะรอดเงื้อมมือของกฎหมาย บ้านเมืองมีกรอบกฎหมายเป็นธรรมเนียมในการยึดถือปฏิบัติเห็นได้จากการพิจารณาของศาลชั้นต้นและบทลงโทษประหารชีวิตเสือด่าจากการกระทำความผิดมานักต่อนัก แต่ความสำนึกผิดของขุนโจรทำให้ศาลฎีกาเห็นสมควรว่าเป็นจำคุกตลอดชีวิตภาพของกฎหมายไทยที่มีบทลงโทษเมื่อมีคนทำผิด เพื่อให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยได้

ลำดับเหตุการณ์และสถานการณ์ของนวนิยายชุดดาวโจร

การดำเนินเนื้อหาในเรื่อง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการลำดับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละชุดของนวนิยาย เพื่อให้เห็นวิธีการวางโครงเรื่องและรูปแบบที่เล่าในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงและรูปแบบการเล่าซ้ำในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนของฉากหรือบริบทในแบบอื่น ๆ ดังนี้

นวนิยายชุด “ดาวโจร”

สถานการณ์ที่ 1 : แหกคุก

เสือดำกับหลวงทัณฑการฯ ทำการต่อสู้ขัดขวางพวกนักโทษแหกคุกในการต่อสู้ขัดขวางเสือดำ ถูกยิงได้รับบาดเจ็บที่ต้นแขน ความดีของเสือดำที่ได้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของเรือนจำทำให้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้คุมชั้น

“อ้ายน้องชาย ถ้าแกยังไม่อยากตายละก็ไขกุญแจประตูของเหล็กออกเดี๋ยวนี้” - ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 16

การเปิดเรื่องด้วยสถานการณ์การแหกคุกในการเล่าเรื่องตามสถานการณ์ตั้งแต่แรก ไม่มีการเล่าฉากแบบการเปิดตัวละคร ในการโคจรของตัวละครทั้งสองมีการเล่าในภายหลังจากการเล่าสถานการณ์ไปได้สักพักหนึ่งแล้ว

สถานการณ์ที่ 2 : ทำดวล 1 (ดวลปืนกับเสื่ออิน)

เสือดำเริ่มทำการสืบหาเสื่ออิน คนที่ฆ่าเมียและลูก

“ถอยออกไป เสื่ออิน ถอยไปยืนข้างหน้าต่างโน่นและกันจะไปยืนที่ประตูนั้นขอให้ เราจะยืนหันหลังให้กันเมื่อกรรมการนับหนึ่งสองสาม เราก็จะหันหลังกลับมายิงกันทันที อย่างนี้ยุติธรรมไหมครับพี่ชาย” - ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 45

การเขียนยังคงใช้วิธีการดวลปืนแบบควาบบอยตะวันตก

สถานการณ์ที่ 3 : ทำทวล 2 (ทวลป็นระหว่างเสือดำกับเสือใบ)

จากนั้นเสือดำและเสือใบได้โคจรมาพบกันนในร้านเหล้าแห่งหนึ่ง

“คุณกับผมใช้ปืนพกคนละกระบอก และกระสุนคนละนัดอย่างนี้ยุติธรรมไหมครับ คุณเร่วัดมือชั้นเราใช้กระสุนคนละนัดก็เห็นจะไม่ผิดพลาด ผมทราบดีว่าคุณยิงปืนพกได้แม่นยำที่สุด การทวลปืนทุกครั้งคู่ต่อสู้ของคุณไม่เคยรอดชีวิตได้เลยแต่ถ้าไอ้โคเป็นของผมคุณก็อาจจะได้รับความปราชัยเป็นครั้งแรก ตกลงอย่างนี้นะครับ” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 58

การเรียงลำดับไม่ได้เหมือนกับนวนิยาย 2 ชุดแรก เป็นการลำดับตามจินตนาการและเหตุผลของตัวละครต่างๆที่ดำเนินต่อไป การเลือกเรียงสถานการณ์ให้สถานการณ์ทำทวลติดกัน ตอกย้ำภาพการนำเสนอแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก สังเกตได้จากการใช้วัฒนธรรมควาบอยตะวันตกในการทวลป็นระหว่างสองเสือ

สถานการณ์ที่ 4 : ภารกิจที่ 1 (ปล้นนายหล้า)

“เซ็ดดำไม่เคยสังหารเจ้าทรัพย์ เว้นแต่เป็นการต่อสู้ ขณะนี้คุณไม่มีอาวุธ และไม่มีทางที่จะต่อสู้ผม คุณจะไม่ได้รับภัยอันตรายจากพวกเราเลย แต่ทรัพย์สมบัติของคุณ ขอให้เราเถิดนะครับ คุณร่ำรวยมามากแล้ว คุณได้สร้างความมั่งมีของคุณจากเลือดเนื้อของคนจน เซ็ดดำจึงต้องปล้นคุณ” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 84

แนวเรื่องแบบผจญภัยภารกิจในการเข้าปล้น โดยยังคงเลือกบุคคลที่ทำการค้าและร่ำรวยจากหลังคน

สถานการณ์ที่ 5 : อพยพ (หนีจากการต่อสู้กับตำรวจ)

“คุณกับผมพวกเราจึงรอดตายมาได้ เหนื่อยไหม ระพินทร์?”

“เหนื่อยครับ เหนื่อยทั้งใจและเหนื่อยทั้งกาย ผมไม่ได้หวังเลยว่า ผมจะรอดตายมาได้ ผมถูกตำรวจห้อมล้อมหนาแน่น และยังมีมือออกกว่า ผมตีฝ่าวงล้อม - ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 221

ในการสร้างความหมายของคำว่าอพยพ ผู้เขียนให้ความหมายของคำว่าอพยพด้วยการหนีรอดจากการจับกุมของตำรวจ

สถานการณ์ที่ 6 : ภารกิจที่ 2 (ปล้นนายขุนพง)

“อาเลี้ยที่รัก คุณเชื่อหรือยังว่า กองโจรเข็ดดำเป็นกองโจรที่มีอิทธิพลใหญ่ยิ่ง ผมขอเงินคุณเพียงสามหมื่นบาทเท่านั้นคุณไม่ยอมจ่ายให้ มีหน้าซำยังประมาณผมอีก ผมจึงจำเป็นต้องปล้นคุณ และผมเสียใจที่จะเรียนให้คุณทราบว่า ผมจะต้องสังหารคุณเสียก่อนที่ผมจะล่าถอยไป” - ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 233

ตัวละครที่เป็นชาวจีน ยังมีบทบาทในแง่ของการเป็นพ่อค้าพ่อขายที่แสดงให้เห็นถึงการคดโกง หรือการทำนาบนหลังคนเช่นเคย

สถานการณ์ที่ 7 : ช่วยเหลือ (นายมังกร)

“น้องชายผมจะลงไปช่วยแก้มัดนายมังกร คุณยื่นคัมเชิงอยู่ตรงนี้ ถ้าหากอ้ายพวกสมาคมลับวิ่งเข้ามาห้องนี้ คุณต้องยิงมันให้ได้ก่อนที่มันจะสังหารผม” - ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 283

การแสดงถึงคุณธรรมของเสือทั้งสองในการเข้าช่วยเหลือนายมังกรแก้มัดจากพวกสมาคมลับ

สถานการณ์ที่ 8 : ช่วยเหลือ 2 (เสือดำ)

“กรุณาช่วยผมหน่อยเถอะครับ คุณหมอ น้องชายของผมกำลังอยู่ในระหว่างอันตราย ผมมาเชิญคุณหมอไปรักษาเขา แต่ว่าขอกราบเรียนให้ทราบเสียก่อนว่า ผมเป็นคนจนครับ” - ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 341

เสือใบอ่อนวอนให้หมอช่วยเหลือและรักษาเสือดำที่กำลังโดนยิง ซึ่งในจุดนี้มีหมอเข้ามาเป็นคนกลางในการช่วยเหลือ ซ้ำยังอ้างเป็นคนจนอีกด้วย จะเห็นได้ว่าในส่วนนี้มีการเรียงลำดับสถานการณ์เหมือนสถานการณ์ที่ 2 และ 3 คือ เรียงลำดับในสถานการณ์เดียวกันแต่คนละตัวละคร

สถานการณ์ที่ 9 : อพยพ 2 (กาญจนบุรี)

“วันพุธที่จะถึงนี้กองโจรเข็ดดำของเราก็คอพยพไปกาญจนบุรี” - ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 377

ความหมายของการอพยพไปกาญจนบุรี คือ การเริ่มต้นใหม่ การเก็บสะสมเสบียงเพื่อใช้สำหรับการรบในคราวถัดไป

สถานการณ์ที่ 10 : ผู้หญิง 1 (มาเรีย หรือ แตัว)

“ใบหน้าของหล่อนคล้ายกับลูกครึ่ง นัยน์ตาคมวาว ท่าทางเหมือนกับนางเสือดาว ที่กำลังได้รับความตื่นเต้นตกใจ หล่อนเป็นที่สะคราวตาคนหนึ่ง” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 380-381

ในนวนิยายชุดนี้ผู้เขียนได้ใส่ตัวละครผู้หญิงที่เป็นตัวละครหลักไว้เพียงคนเดียว ซึ่งบรรยายถึงรูปพรรณที่คล้ายฝรั่งผสมกับความห้าวหาญของเธอในการถือปืน

สถานการณ์ที่ 11 : ทำตวล 3 (ตวลตากับเสื่ออัน)

“อ้ายเพื่อนยาก ก็นอยากจะพันดาบกับแกเหมือนกัน...”

“ตกลง – เสื่ออันกันไม่ได้ใช้ดาบให้เป็นประโยชน์มานานแล้ว...”

“กันพร้อมแล้วเสื่ออัน อโหสิให้กันด้วยนะ ถ้าหากว่าแกเพลิงพล้ำถูกกันฆ่าตาย” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 436-437

ผู้เขียนแสดงให้เห็นถึงสปิริตของการทำตวล ธรรมเนียมของการทำตวล คือมักจะต้องยอมรับชะตากรรมและผลของตนเอง ห้ามผูกพยาบาทจองเวรซึ่งกันและกัน

สถานการณ์ที่ 12 : ช่วยเหลือ 3 (สมุนเสื่ออัน)

“กันยินดีต้อนรับแก และพรรคพวกของแกทั้งหมดนี้เป็นบริวารของกันต่อไป ซึ่งกันกับเสื่อดำขอให้คำมั่นสัญญาว่า เราจะปกครองพวกแกด้วยความเป็นธรรม...” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 446

ธรรมเนียมปฏิบัติของเสื่อยังคงเป็นการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหา หรือผู้ที่ในสถานะที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ อย่างเช่น บรรดาพวกลูกสมุนของเสื่ออัน กับการให้ความคุ้มครองและปกครองพวกเขา ในฐานะขุนโจรคนใหม่

สถานการณ์ที่ 13 : ภารกิจที่ 3 (ปล้นเสียเพิ่ง)

“เอกสารตู้เซฟนี้ล้วนแต่เป็นสัญญาเงินกู้ สัญญาจำนองที่ดิน บ้านเรือนทั้งนั้น โปรดอย่าเอาไปเลยจ๊ะ”

“ดิฉันเสียใจเหลือเกินค่ะ พี่ใบสั่งว่าเอกสารนี้แหละจะช่วยให้คนจนที่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของคุณ คลายความเดือดร้อน ได้รับการปลดเปลื้องหนี้สินเป็นไทแก่ตัวเอง ดิฉันจำต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพี่ใบค่ะ” – ดาวโจร เล่ม 1 หน้า 470

การบรรยายใช้หลักการตามความหมายของคำว่า *เสือ* ในแง่บวก คือ ความเป็นชายชาติเสือ ความเป็นสุภาพบุรุษคุณธรรมในการเข้าช่วยคนที่ถูกรังแกหรือข่มเหงจากคนที่ม้อานาจมากกว่า

สถานการณ์ที่ 14 : ภารกิจที่ 4 (ปล้นเสบียงของเสี้ยกิมเพ็ง)

เสือใบ เสือดำและบริวารเหล่าทัพ เดินทางมุ่งตรงไปยังด่านเจดีย์สามองค์

“พี่น้องไวย้! เราสองคนคือเสือใบและเสือดำยินดีเป็นมิตรกับพวกแกทุก ๆ คน ฉะนั้นกันยินดีเปิดพริบารเพื่อแสดงไมตรีจิตของกัน ใครจะกินเหล้า กินอาหารเชิญสั่งมาตามความพอใจ กันรวยไฮโลถึงพันห้าร้อยบาท กินกันให้เต็มที่ไม่ต้องเกรงใจ และขอให้คิดว่าเป็นกันเอง” – ดาวโจร เล่ม 2 หน้า 520

การเปิดตัวของเสือใบและเสือดำ ในการให้ความช่วยเหลือโดยการตระเตรียมการปล้นเสบียงของเสี้ยกิมเพ็งพ้อคำหน้าเลือด

สถานการณ์ที่ 15 : ต่อสู้ 1 (เสือจิตร)

เสือจิตรคิดทรยศและต้องการปฏิวัติเสือใบและเสือดำ จึงทำการรบกันเกิดขึ้น

“เสือจิตร บอกกันหน่อยเถอะวะ อะไรทำให้เกิดการกำเริบเลียบสานเช่นนี้”

“แกกำแหงมากเกินไปจิตร เสียแรงที่กันกับพี่ไวย้รักใคร่ไว้วางใจ ไม่น่าจะคิดทรยศต่อเราเลย” – ดาวโจร เล่ม 2 หน้า 541

ความทรยศหรือความกำแหงของเสือจิตร เป็นสิ่งที่ผิดวิสัยของความเป็นเสือ ตามความหมายของเสือ ถือเป็นการดูหมิ่นและลบเกียรติความเป็นเสือ จึงเป็นเหตุทำให้เกิดการปะทะต่อสู้ขึ้นระหว่างสองเสือ

สถานการณ์ที่ 16 : ทำคवल 4 (เสือจิตร)

“อ้ายเพื่อนยาก คนอย่างกันมีความเป็นลูกผู้ชายใจนักเลงพอ กันยินดีเปิดโอกาสให้ศัตรูของกันเสมอ แกต้องการยิงกับกันเพื่อเป็นการเสี่ยงโชคชะตาของแกใช้ไหม” – ดาวโจร เล่ม 2 หน้า 548

เมื่อเล่าถึงสถานการณ์ต่อมาก็คือยังคงเรื่องวัฒนธรรมแบบคาวบอยตะวันตกในการเปิดโอกาสให้ศัตรูเข้าสู่ตัวต่อตัวเป็นการเสี่ยงโชคระหว่างตนเองและเสือคู่ริตามธรรมเนียม และการคงความหมายของคำว่า *นักเลง* ที่หมายถึงคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความเป็นชายเต็มตัว คือ เปิด

โอกาสให้มีความเสมอภาคซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนเสียด้วยกัน จิตใจที่เปี่ยมด้วยความบริสุทธิ์ ไม่มี
 เล่ห์เหลี่ยมหรือกลลวงใด ๆ สมชายชาตรี

สถานการณ์ที่ 17 : ต่อสู้ 2 (ปะทะกับตำรวจ)

กองตำรวจของ ร.ต.ต.วิชิต ได้ทำการลาดตระเวนแฝงตัวเป็นกองโจรเข้ามา และสร้างความ
 ปั่นป่วนให้คนในค่ายของเสือใบและเสือด่า จนเกิดการปะทะกันที่สุดในที่สุด

“เราได้ดำเนินการรบบถูกต้องตามแผนการของเราทุกประการ ขอให้คุณเชื่อเถอะว่า อย่างช้า
 พรุ่งนี้เย็นผมจะให้ตำรวจทุกคนวางอาวุธยอมจำนนแก่เราโดยไม่มีเงื่อนไข” – ดาวโจร เล่ม 2 หน้า
 608

การปะทะเข้ากับตำรวจยังคงใช้แนวเรื่องแบบการทำสงครามในการสร้างแผนการการจับกุมที่
 ทางตำรวจเตรียมไว้ โดยมีการบรรยายแนวเรื่องแบบแอคชั่นต่อสู้ในลำดับถัดไป

สถานการณ์ที่ 18 : ต่อสู้ 3 (ปะทะกับตำรวจ)

“กองโจรเข็ดด่ามีจำนวนพลรบมากกว่า และเข็ดด่าทุกคนมีอาวุธปืนกลมือประจำตัว มีเครื่อง
 ยิงระเบิด ปืนกลหนังเบาแบบทันสมัย สมุนเข็ดด่าได้รับการฝึกหัดในวิชายุทธวิธีไม่เว้นวัน มีการ
 ฝึกซ้อมประลองยุทธกันเสมอและจัดเจนในภูมิประเทศ” – ดาวโจร เล่ม 2 หน้า 629

แนวเรื่องแบบต่อสู้ ผู้เขียนยังคงเขียนให้เห็นถึงความเจนจัดในระบบการต่อสู้ การวางแผน
 ทางการสู้รบของเสือในยุทธวิธีทางการทหารกับตำรวจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวเรื่องแบบผจญภัย

สถานการณ์ที่ 19 : ต่อสู้ 4 (ร.ต.ท.มนตรี)

จากการเกลี้ยกล่อมของร.ต.ท.มนตรีแก่เสือด่าในการมอบตัวไม่เป็นผล จำต้องมาสู่
 สถานการณ์ของการต่อสู้

“จงเห็นใจมนตรีเถิดคุณ อย่าไปนีกน้อยเนื้อต่ำใจอะไรเลย มนตรีอายหลานแก้วของผมเป็น
 ตำรวจที่ดีที่สุดคุณควรจะยกย่องความดีของลูกที่เคร่งครัดในหน้าที่ราชการของเขา” – ดาวโจร เล่ม 2
 หน้า 675

การสร้างสถานการณ์ให้เสือด่าต้องต่อสู้กับลูกบุญธรรมซึ่งเป็นตำรวจในยศร้อยโท ใน
 สถานการณ์นี้มีการบรรยายแนวเรื่องไปในแนวชีวิต ที่ทำให้เห็นถึงอุปสรรคระหว่างสองฝ่าย อุปสรรค

ระหว่างผู้เป็นพ่อที่ประกอบอาชีพเป็นโจรกับลูกบุญธรรมที่เป็นตำรวจ ทำให้เห็นความย้อนแย้งของความสัมพันธ์ของตัวละครในเรื่อง

สถานการณ์ที่ 20 : อพยพ 3 (พม่า)

“ผมคิดว่า มันคงเป็นนิคมอะไรสักอย่างหนึ่งเป็นแน่เชียวครับพี่ไบ แต่เมื่อก่อนนี้บริเวณแถบนั้นไม่ปรากฏว่ามีบ้านคนเลย”

“คุณดูให้ดีน้องชาย หมู่บ้านและสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ผิดแผกกว่านิคมกสิกรรมทั้งหลาย มันควรจะเป็นโรงทหารหรือค่ายโจรมากกว่า” – ดาวโจร เล่ม 2 หน้า 693

ความหมายของสถานการณ์อพยพถูกปรับเปลี่ยนไปจากเดิม เนื่องจากปัญหาการเมืองและคอมมิวนิสต์ในพม่า อาจทำให้เกิดอันตรายต่อพวกพ้องได้ ในบทสนทนาที่แสดงให้เห็นถึงบริบทที่เกิดขึ้น ความเปลี่ยนแปลงจากนิคมเกษตรกรรม เป็นช่องโจรที่ถูกแสดงให้เห็นถึงบริบททางสังคมได้ชัดเจนกว่า

สถานการณ์ที่ 21 : ทำตวล 5 (ตวลหมัดกับท่านนันทสุ)

“ท่านนันทสุ ท่านก็ชายชาติคนหนึ่ง ท่านไม่นึกละอายใจบ้างหรือที่ท่านเอาเปรียบฉันอย่างนี้ ฉันมือเปล่าท่านมีมีด ถ้าหากว่าท่านเป็นลูกผู้ชายแล้ว โยนมีดทิ้งเสียเถิดท่านกับฉันมาชกกันตัวต่อตัว ถ้าท่านแพ้ ฉันก็จะนำตัวท่านไปมอบให้กับทหารไทย แต่ถ้าฉันพ่ายท่าน ท่านก็มีโอกาสหลบหนีไปได้” – ดาวโจร เล่ม 2 หน้า 765

การเขียนสถานการณ์การทำตวลนอกจากจะให้รายละเอียดเรื่องปืนและดาบ หากคู่ต่อสู้ไม่พร้อม จำเป็นต้องเหลือเพียงหมัดต่อหมัด เพื่อแสดงคามยุติธรรมต่อฝ่ายตรงข้ามอย่างเสมอภาค

สถานการณ์ที่ 22 : ภารกิจที่ 5 (ปล้นในเวลาเดียวกัน)

“เช็ดดำจะบุกเข้ากาญจนบุรีใน 2 วัน เหยื่อของเราคือ คนมีเงินที่สร้างความมั่งมีของเขาจากเลือดเนื้อคนจน เราจะปล้นในเวลาเดียวกันโดยแบ่งกำลังออกเป็นหมู่” – ดาวโจร เล่ม 2 หน้า 793

การสร้างสถานการณ์การเข้าปล้น ด้วยการเตรียมตัวการออกแบบการเข้าปล้น ก่อนทำภารกิจ ใช้วิธีการเขียนแนวเรื่องแบบผจญภัยที่ให้ความรู้สึกตื่นเต้น

สถานการณ์ที่ 23 : ต่อสู้ 5 (พวกอึ้งยี้)

เซ็ดดำไม่มีความประสงค์ที่จะทำให้พวกโจรหรือพวกอึ้งยี้ต่าง ๆ ได้รับความเดือดเนื้อร้อนใจ เซ็ดดำได้เจอกลุ่มนายมังกรที่ดูแลกองโจรต่าง ๆ ทำให้เห็นถึงการค้าขายเกินกำไรเกินควรของอึ้งยี้

“ผมเองไม่อยากจะปะทะกับคุณหรอกครับ แต่เราไม่มีทางเลือกเลย เพราะวิถีทางของเราขัดกัน ต้องเป็นปรปักษ์ต่อกัน ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องเป็นศัตรูกัน โปรดบอกผมคุณเฟ่งอันที่รัก จะเอาอย่างไรกันจะได้ตกลงกันเสียให้เรียบร้อย” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 967

วิธีการต่อสู้ระหว่างกองโจรเซ็ดดำและกลุ่มพวกอึ้งยี้ แสดงให้เห็นถึงเรื่องวัฒนธรรมจีนที่ได้เข้ามา เรื่องของการให้ความคุ้มครองและความเป็นอึ้งยี้ การไม่ก้าวภายในอาณาบริเวณซึ่งกันและกัน

สถานการณ์ที่ 24 : ทำดวล 6 (ดวลดาบกับหัวหน้ากลุ่มมังกรไฟ)

“เก่งมาก คุณระพินทร์ ฝีมือดาบของคุณอยู่ในเกณฑ์ดีทีเดียว อ้ายพวกนี้แตกพ่ายไปหมดแล้ว คงไม่กลับมารบกับเราอีก เพราะไม่มีหัวหน้าควบคุมบังคับบัญชา” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 976

ผู้เขียนยังแสดงเจตจำนงในการหยิบเอาวัฒนธรรมการทำดวลของตะวันตกเข้ามาใช้อย่างต่อเนื่อง แต่เป็นบริบทไทยด้วยการดวลดาบกับหัวหน้ากลุ่มมังกรไฟ

สถานการณ์ที่ 25 : ทำดวล 7 (เสื่อหาญ)

“เก็บดาบขึ้นมาเสียซีอ้ายน้องชาย กันไม่เอาเปรียบแถมหรอก” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 1037

ยังแสดงเจตจำนงอย่างต่อเนื่องในการหยิบเอาวัฒนธรรมการทำดวลแบบวัฒนธรรมไทยด้วยการใช้ดาบในการดวล

สถานการณ์ที่ 26 : ภารกิจที่ 6 (ปล้นนายกิมเส็ง)

“ผมนำข่าวร้ายมาเรียนให้คุณทราบ คุณกิมเส็งครับ สายลับของเราได้รายงานให้ทราบว่า คินวันนี้ย้ายเสื่อไปกับเสื่อดำจะพาบริวารเซ็ดดำเข้าปล้นบ้านคุณ” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 1053-1054

แทรกธรรมเนียมปฏิบัติของขุนโจรในการเข้าแจ้งแก่พ่อค้าหน้าเสื่อในการเข้าปล้นให้รู้ล่วงหน้าเสียก่อน

สถานการณ์ที่ 27 : ช่วยเหลือ 4 (เสียใจจากการจับกุมของเสียมกิมเส็ง)

“ข้าพเจ้าได้รับรายงานด่วนทางโทรศัพท์จากสมาชิกของเรา แจ้งมาให้ทราบว่าขณะนี้พี่ไบลูกพวกนักเลงคณะหนึ่งจับตัวไปกักขังไว้ที่บ้านตรอกจันทร์ สะพาน 2 ชีวิตของพี่ไบลากำลังอยู่ในความเป็นความตาย ฉะนั้นข้าพเจ้ากับเลื้อหาญจะนำพวกท่านไปช่วยเหลือพี่ไบล่เดี๋ยวนี้” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 1093

การเข้าการช่วยเหลือจากการจับกุมของเสียมกิมเส็งที่ได้กักขังเสียไปไว้ ทำให้บริวารต้องออกช่วยเหลือเสียไปในที่สุด เมื่อเสียใจตกอยู่ในความซบคั่น

สถานการณ์ที่ 28 : ต่อสู้ 6 (เสือผ่อง)

“ยิง ยิงมัน เถอะครับ พี่ดำ ฟาดกับมันเดี๋ยวนี้แหละ”

“อย่า อ้ายน้องชาย ข้าเป็นเสือ ข้าก็ต้องรักษาจากลัทธิ เมื่อมันจะมาพบกับเราก็คงในวันพรุ่งนี้ เราก็ต้องฉะกับมันพรุ่งนี้ ไม่ใช่วันนี้ เตรียมตัวไว้รับมือกับมันเถอะอ้ายน้องชาย พรุ่งนี้เที่ยงอาจจะเป็นวาระสุดท้ายของพวกเราก็ได้...” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 1153

การแสดงให้เห็นคุณลักษณะของเสือ ความเด็ดเดี่ยวและกล้าหาญในการต่อสู้ระหว่างเสือผ่อง

สถานการณ์ที่ 29 : ต่อสู้ 7 (ปะทะกับร.ต.ท.เทียนชัย)

“น้องชาย คุณกับผมอาจจะได้เห็นแสงอาทิตย์อันอบอุ่นในวันนี้เป็นครั้งสุดท้ายของชีวิตเรา แต่เราเป็นชายชาติเสือ ตราบใดที่เรายังมีลมหายใจอยู่ เราก็ต้องสู้จนหมดลมปราณ ดูซิครับ ระพิรินทร์ คนของเรา กำลังยื่นหัตถ์ถึงต่อสู้อำนาจอย่างกล้าหาญ กระสุนปืนของเรายังมีอีกมากมายนัก ตำรวจไม่มีทางจะบุกขึ้นมาบนตึกนี้ได้” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 1193

ผู้เขียนแสดงความกล้าหาญของการต่อสู้ในเจ้าพนักงาน เพื่อชูความสามารถและความแข็งแกร่งไม่ต่างจากเสือร้าย

สถานการณ์ที่ 30 : ต่อสู้ 8 (ปะทะกับตำรวจ)

“...ด้วยเกียรติยศของ พ.ต.อ.หลวงปราบพาลชน ผู้บังคับกองปราบพิเศษ ข้าพเจ้าขอให้คำมั่นสัญญาแก่สมุนเข็ตดำ ว่า ท่านผู้ใดวางอาวุธออกมาหาเจ้าพนักงานแล้ว ตำรวจจะใช้วิธีจับกุมโดยละม่อม ไม่มีการยิงทิ้งเป็นอันขาด...”

“อ้ายน้องชาย ข้าไม่ขัดขวางเลยถ้าหากว่าใครรักตัวกลัวตายยอมวางอาวุธออกไปหาตำรวจ ข้ากับเลื้อดำน้องชายสองคนจะกอดป็นตายอยู่ที่ตึกหลังนี้” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 1206 – 1207

การบรรยายให้เห็นถึงวิธีการของกองตำรวจสันติบาลในการใช้ทักษะทางวาจาในการหว่านล้อมบรรดาเลื้อร้ายและสมุนในการข้ามอบตัวกับตำรวจโดยดี

สถานการณ์ที่ 31 : ช่วยเหลือ 5 (ลุงคง)

“หลานชาย ชอบใจเจ้ามากที่เจ้าได้ช่วยเหลือคนแก่ให้รอดพ้นจากการถูกข่มเหงรังแก” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 1233

การบรรยายคุณลักษณะความมีน้ำใจ เมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ที่ถูกข่มเหงและรังแก ทำหน้าที่เป็นผู้ผดุงความยุติธรรมกลับคืนสู่คนสามัญธรรมดาหรือชาวบ้าน จากอำนาจรัฐหรือผู้ที่มีอิทธิพลที่ไม่ชอบธรรม

สถานการณ์ที่ 32 : ต่อสู้ 9 (ปะทะกับตำรวจ)

“พี่จะหนีเอาตัวรอดให้น้องสองคนเสี่ยงชีวิตจากกระสุนปืนตำรวจอยู่ที่นี้ไม่ได้เป็นอันขาด ถ้าจะหนีก็ต้องหนีไปพร้อม ๆ กัน ถ้าสู้พี่ก็ยอมตายอยู่ที่นี้ พี่จะให้พี่หนีไปก่อนนั้น พี่ไม่ยอม” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 1287

การบรรยายในสถานการณ์การต่อสู้กับตำรวจ ใช้แนวทางของการบรรยายในแนวเรื่องแบบสงคราม เพียงแต่การให้รายละเอียดไม่เท่ากับนวนิยายชุดเสือใบและเสือด่าเท่าที่ควร

สถานการณ์ที่ 33 : ต่อสู้ 10 (เสื่อระย้อม)

“คนอย่างกูไม่เคยร้องขอชีวิตใครเลย เขียวเออะเพื่อนเขียวตามสบายเมื่อมีงไม่นี่กละอายผีสาว เทวดา โหดเหี้ยมทารุณต่อมนุษย์เช่นนี้”

“เสื่อระย้อมนาบเหล็กเผาไฟลงบนศิระชะเสื่อใบทันทีเสียงดังฉี่ เส้นผมถูกไฟไหม้ส่งกลิ่นเหม็น และหนังศิระชะไหม้เกรียม เรวัตขบگرامแน่น พยายามดิ้นรนเพื่อจะให้เชือกที่มีดมือและเท้าหลุดออก แต่ไม่เป็นผล...” – ดาวโจร เล่ม 3 หน้า 1316

การต่อสู้ระหว่างเสื่อใบและเสื่อระย้อม แสดงให้เห็นถึงความเหี้ยมโหดของเสื่อระย้อมที่เป็นเชิงทารุณมากกว่าการต่อสู้แบบตัวต่อตัว

สถานการณ์ที่ 34 : อพยพ 4 (กลับไปกาญจนบุรี)

“น้องชายของเราเหล่านี้ ได้ลดเกียรติยอมอ่อนน้อมกับเรา เราไม่ควรจะทำลายเขาและ
ความสุขของเขา ถ้าการที่เราจะตั้งหน่วยเช็ดดำขึ้นและจะทำให้ห้อง ๆ เดือดเนื้อร้อนใจแล้ว เราก็ควร
จะไปจากสุพรรณบุรีเถิดระพันทร์ พี่ว่าไปอยู่กาญจนบุรีดีกว่า พวกน้อง ๆ จะได้สบายใจ - ดาวโจร
เล่ม 3 หน้า 1349

การให้ความหมายของอพยพคือการเริ่มต้นใหม่ที่เกิดขึ้น เพื่อละทิ้งเรื่องราวเก่า ๆ นำมาซึ่ง
ความสงบสุขของบริวารและตนเอง

สถานการณ์ที่ 35 : ต่อสู้ 11 (ปะทะกับตำรวจ)

“ครบถูกแล้ว ชีวิตต่อชีวิต เลือดต่อเลือด ชีวิตของเราไม่มีค่าอะไร เมื่อแลกกับชีวิตของนาย
ร้อยตำรวจได้คนหนึ่งเราก็ภูมิใจแล้ว” - ดาวโจร เล่ม 4 หน้า 1450

ท้ายที่สุดผู้เขียนได้เขียนให้เสือดำพลาดท่าถูกตำรวจยิงเสียชีวิต ทำให้จบเรื่องราวของเสือใบ
แต่เพียงเท่านี้ ซึ่งคนละเรื่องกับเรื่องจริงที่เกิดขึ้น

สถานการณ์ที่ 36 : อวสาน

“เสือใบแกเป็นเสือร้ายที่กัณยอมยกย่องบูชาความเก่งกาจและน้ำใจอันเด็ดเดี่ยวของแกไม่มี
เจ้าพนักงานคนใดปราบแกได้ เพราะแกได้ชิงสังหารตัวของแกเองเสียก่อนที่จะตกเป็นเหยื่อกระสุน
ของเราไปสู่ที่ขอบเกาะเพื่อน - ดาวโจร เล่ม 4 หน้า 1640

ในตอนจบการสร้างฉากให้เสือใบยิงตัวตาย เพื่อหนีการจับกุม จะเห็นได้ว่าเสือใบรักเกียรติ
และศักดิ์ศรีของเขามาก มากเสียเกินกว่าจะเสียเกียรติเหล่านั้นให้ตำรวจจับกุมและเข้าตารางได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นาย จูติพงศ์ อินทรपालิต เกิดเมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2533 จังหวัด กรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ จังหวัดนนทบุรี ในปีการศึกษา 2550 และสำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) จากคณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการโฆษณา มหาวิทยาลัยรังสิต เมื่อปี พ.ศ. 2557 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญา มหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการสื่อสารเชิงสุนทรียะและบันเทิงคดี คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY